MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR

BEŞPEŞE

ROMAN

BEŞPEŞE

BEŞPEŞE

Metis Yayınları
İpek Sokak 5, 34433 Beyoğlu, İstanbul
Tel: 212 2454696 Faks: 212 2454519
e-posta: info@metiskitap.com
www.metiskitap.com
Yayınevi Sertifika No: 10726

Metis Edebiyat
BEŞPEŞE
Murathan Mungan, Faruk Ulay, Elif Şafak, Celil Oker, Pınar Kür

© Bülent Erkmen, 2001 (Kitap konsepti ve tasarımı)
© Murathan Mungan, 2002 (I)
© Faruk Ulay, 2003 (II)
© Elif Şafak, 2003 (III)
© Celil Oker, 2003 (IV)
© Pınar Kür, 2004 (V)

Metis Edebiyat Yayın Yönetmeni
Müge Gürsoy Sökmen

İlk Basım, Haziran 2004
Üçüncü Basım, Ağustos 2012

Kitap Tasarımı
Bülent Erkmen

Baskı Öncesi Hazırlık
Bilge Barhana, BEK

Kapak Baskı
Ofset Yapımevi
Yahya Kemal Mahallesi
Şair Sokak, No: 4
Kâğıthane, İstanbul

Baskı
Yaylacık Matbaacılık Ltd.
Fatih Sanayi Sitesi No. 12/197-203
Topkapı, İstanbul Tel: 212 5678003
Matbaa Sertifika No: 11931

ISBN-13: 978-975-342-467-7

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR

BEŞPEŞE

BAYRAKLI BELEDİYESİ
Kütüphane Müdürlüğü
Sayı 14924

ROMAN

KONSEPT

Bülent Erkmen

Beşpeşe'de yer alan metinleri beş yazar,
kendi sıraları geldiğinde,
daha önce yazılmış olanları
okuyarak yazdılar.

Murathan Mungan Eylül-Ekim 2002'de,
Faruk Ulay Kasım 2002-Ocak 2003'te,
Elif Şafak Mart-Nisan 2003'te
Celil Oker Ağustos-kim 2003'te
Pınar Kür ise Aralık 2003-Ocak 2004'te yazdı.

Metinler son halleri verildikten sonra
sırası gelen yazara aktarıldılar ve
hiçbirinde geriye dönük olarak
herhangi bir düzeltme yapılmadı.

1

"Anne! Seksek tebeşirim nerede?"

Bazı geceler ter içinde uyanıyor kendi sesine. Kendi çocuk sesine... Kollarıyla kendini sarıyor bir süre, kendini yatıştırırcasına ürpermiş tenini usul usul okşuyor, bir ileri bir geri salınıp dururken buluyor kendini. Ağzı tebeşir tozu yutmuş gibi kupkuru, dudakları birbirine yapışmış... Hemen bir bardak su içiyor. Çocukluğundan beri yatağının başucunda hep bir sürahi durur. Bardağı, ters çevrilerek ağzına kapatılan eski usul bir başucu sürahisi bu; annesinden kalmış ona. Annesi de geceleri kalkıp kalkıp su içermiş. Babası öyle söylüyor.

Annesinin sesi rüyalarında çınlıyor bazen. Annesinin yüzü rüyalarında bile gölgeli, uzak, unutulmuş; ama sesi diri, dipdiri. Yanı başından seslenir gibi capcanlı!

"Yatağın altına bak! Gene oraya kaçmıştır. Her yanı toz ediyor şu tebeşirler, kutusundan çıkarma diyorum sana!"

Sokakta da arabaların altına kaçardı hep, arkadaşlarıyla eğilip araba altlarına bakar, tebeşir ararlardı. Araba lastiklerinin ezdiği tebeşirler yolda renk renk iz bırakırdı. "Bak, bu yeşil olandan kalmış, bu sarıdan!.." Parmakuçlarını izlerin üstüne gezdire gezdire birbirlerine gösterirlerdi. Nedense turuncu tebeşirlerin rengini daha çok severdi diğerlerinden. Turuncu ile portakal renginin aynı şey olduğunu söylerdi annesi.

Apartmanlarının bulunduğu sokakta arabalar karşı kaldırım tarafına park ederdi, kendi taraflarındaysa çocuklar oynardı. Okul dönüşleri, hafta sonları... Yaz geceleri... Seksek karelerinin, dairelerinin her birini ayrı renkte çizmek güzeldi elbet, ama kömür parçasıyla çizilmiş sekseğin yağlı siyah çizgileri, yağmurdan sonra bile tamamen silinmez, oyunlarının anısı olarak orada durur, yoldan gelip geçen çocukların adımlarıyla kendini tazelerdi.

Bazı akşamlar sokaktan geçen bir yetişkin bile, gündüzden kalmış sekseği görünce dayanamaz, geçmişi adımlayarak çocukluğunu anardı: 1, 2, 3, 4-5, 6, 7-8... Bunu gören Zehra, balkondan yüksek ses-

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
009

le gülerdi. Seksek üzerinde yakalanmış olan yetişkin kişi, başını kaldırıp yukarıya bakar, kahkahaların sahibi Zehra'yı görünce, yakalanmış olduğuna onunla birlikte gülerdi. Zehra'nın dünyanın kendisini paylaştığını düşündüğü mutlu anlardı onlar.

Yoldan geçen başkaları seksek çizgilerine basarak yürüyüp geçtiklerinde, onların "yandığını" düşünürdü. Birileri onlara artık oyun dışı kaldıklarını söylemeliydi.

Cihangir'in ara sokaklarından birinde, eski bir apartmanın altıncı katında otururlardı. Annesi merdivenden, merdivenin dik basamaklarından yakınırdı. "Çık çık bitmiyor!" Balkonlardan birbirine düğümlü ipler, sicimlerle aşağıya sepetler sarkıtılırdı; unutulmuş ekmekler, bitmiş tuz, yumurta ya da ufak tefek bazı bakkal alışverişleri için.

İlkokul son sınıfa gidiyordu o sıralar. Diplomasını almasına bir ay kalmıştı. İlk diploması olacaktı bu. Bugüne kadar her yıl karne almıştı ama, bu sefer ilk kez diploma alacaktı. Bunu düşündükçe göğsü kabarıyor, kendiyle gurur duyuyordu. Diplomasını alıp eve geleceği günün hayalini kurmaya başlamıştı şimdiden. Annesi, "Hayatın ilk basamağıdır ilkokulu bitirmek," diyor, geleceğine bakarcasına şefkat ve sevgiyle bakıyordu ona. Annesinin sesindeki, yüzündeki dokunaklı sevinç, Zehra'yı gönendiriyordu.

Yazın ilk günleri olmasına karşın, nedense keskin bir sonbahar serinliği vardı havada. Bazı akşamlar hâlâ sobalar yakılıyordu. Annesi, "Bu yıl yaz gelmeyecek galiba," diyordu. "Bir kıştan diğerine gireceğiz..." Annesi daha şimdiden umutsuzca kışı düşünmeye başlamıştı. Annesine ilişkin anımsadığı bir şey daha: Fotoğraflı takvim yapraklarının yaz mevsimli sayfalarını atmaz, mutfak duvarlarına asardı. Mutfak duvarları güneş ve yaz içindeydi.

O gün okuldan eve dönüp evlerinin bulunduğu sokağa girdiğinde, annesinin kış için söylediklerini hatırlatan rüzgârlı soğuğu duydu teninde. Sokakları yaz-kış hep eserdi. Annesi, "Bu sokak hep

kurander yapıyor," der, "netameli havalar" olarak nitelendirdiği böyle günlerde Zehra'yı sıkı sıkıya giydirip öyle salardı sokağa.

"Zehra! Hırkanın önünü ilikle!"

Kimi zaman balkondan böyle seslenirdi. Kollanıyor olduğunu bilmenin güvenini bütün varlığında hissederdi; bu sesi duymak iyi gelirdi ona. Bütün gün kapı eşiklerinde oturan mahallenin çocuklarıyla ip atlar, seksek oynar, yaşının haşarılıklarını tasasızca yaşardı. Bilirdi, annesi balkondan ona bakıyor. O, hep orada.

Bir daha hiç öyle olmadı. Bir daha bu güveni hiç duymadı.

II

O gün evlerinin önüne yaklaştığında biriken kalabalık dikkatini çekti ilkin. Her zamankinden fazla araba vardı sokakta. Üstelik her zaman olduğu gibi sokağın yalnızca bir yanına değil, iki yanına birden park etmişler, yolu tıkamışlardı.

Tam apartmanlarının önüne geldiğinde, polisleri gördü. Her zaman seksek oynadıkları yerde, asfaltın üzerine tebeşirle bir insan şekli çizilmişti. Kolları, bacaklarıyla eğri büğrü bir insan şeklinin ortasına dağılmış olan kan göllenmişti. Kalabalığın içindeki tanıdık yüzlerin kendisine yönelen kaygılı bakışlarından, yerdeki şekille kendi arasında bir bağ olduğunu sezdi. Daha fazla görmesin diye kalabalıktan birinin elleriyle gözlerini kapattığını anımsıyor.

Annesi kendini altıncı kattan atmıştı.

Polisler cesedi, çevresini tebeşirle çizdikten sonra ortadan kaldırmışlardı.

Her zaman seksek oynadıkları yerde tebeşirle çizdikleri o eğri büğrü şekil annesiydi ve onu bir daha hiç görmedi.

Gerisi, ayrıntılarını hiçbir zaman tam olarak anımsayamadığı bulanık ve kopuk görüntülerle kulaklarında bir uğultu olarak kaldı.

Kalabalığın ona meraklı bakışlarında, Zehra'nın yüzünde belirecek derin acıyı görmenin arzusu vardı. Böyle bir yüz karşısında, içlerinde hazır bekleyen acıma ve merhamet duygularının daha fazlasının

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
011

harekete geçeceğini biliyor, merakla ona bakarak ne yapacağını görmek istiyorlardı. Bu beklenmedik felaket karşısında, onun çocuk yüzünün, bu acıyı, bu üzüntüyü, bu şaşkınlığı, bu yıkımı nasıl yaşayacağını yakından görmek istiyorlardı. Kalplerindeki kötülükle ilgili bir şey değildi bu. O âna tanıklık etmek istiyorlardı yalnızca. Renksiz, tekdüze yaşamlarında, rastlantı sonucu sahip oldukları bu seyircilik olanağından sonuna dek yararlanmaya çalışıyor, başkalarına anlatabilecekleri, çok zaman sonra bile anımsayabilecekleri bir hayat parçası edinmek istiyorlardı. Seyirci denen şeyi ilk kez o zaman tanımış olduğunu düşünüyor Zehra. Nerede, hangi nedenle olursa olsun, bir yerde biriken kalabalığın kendisine bakan gözlerinde, yüzünde belirecek olan acıyı görme arzusunun yattığı düşüncesi bir daha yakasını hiç bırakmadı. Kalabalığın gözlerini besleyecek olan şeyi erken yaşta keşfetmişti.

Acı.

2

Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'ne bir süredir "Yaratıcılığı Kışkırtma Deneyimleri" adı altında yeni bir seçmeli ders konmuştu. Yetenek disiplinlerini besleyecek çok yönlü deneysel çalışma yöntemlerini içeriyordu bu ders. Başlangıçta Türkiye koşulları için pek uygun olmadığı nedeniyle yönetim tarafından hoşnutsuzlukla karşılanmış olsa da, yurtdışından yeni gelmiş ve bu işin ciddi eğitimini almış olduğu bilinen Fatin Bey'in mesleki ağırlığı nedeniyle, dersin programa alınmasına "evet" denmişti.

Fatin Bey'in kimsenin karşı koyamayacağı bir "karizması" olduğu tartışılmazdı. Okulun en parlak öğrencilerinden biri olarak, "Yaban Ördeği"ndeki Hedwig'ten, Ofelya'ya, "Vişne Bahçesi"ndeki İrina'dan Antigone'ye varana dek o yaşlarda birinin oynamak isteyebileceği bütün çekirdek rolleri, dönem sonu temsillerinde canlandırmış olan Zehra, artık son sınıf öğrencisiydi ve herkes ona geleceğin büyük aktristi gözüyle bakıyordu. Diplomasını almasına bir ay kalmıştı. Me-

JONATHAN HUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
012

zuniyet günlerinin yaklaştığı şu sıralar yaşadığı gergin ruh hali, gündelik yaşantısını büyük ölçüde ve olumsuz yönde etkiliyor, saz gibi bir benizle sürekli yarı hasta gibi dolaşıyordu. Geceleri, numaralanmış karelerle dairelerin iç içe geçtiği karanlık düşlerin ortasında seslerle uyanmaya başlamıştı yine. Ağzı toz içinde kupkuru uyanıyor, bardak bardak su içiyor, yeniden uyumayı deniyor, ama bu kez de sık sık çiş yapmaya kalkıyordu. Uykuları delik deşikti. Gözlerinin altında mor halkalar oluşmaya başlamıştı. Rıdvan'ın her zaman "bir lamba kadar opak ve ışıltılı" diye tanımladığı parlak cildi şimdi sağlıksız, mat bir hal almıştı.

II

Fatin Bey, ilk dersinde birkaç sayfalık bir özyaşam öyküsü yazmalarını istemişti öğrencilerinden. "Anlattığınız her şeyin doğru olup olmaması önemli değil, yaşamınızdaki bazı şeyleri yanlış hatırlıyor olabilirsiniz ya da hayal gücünüz kendi kendinizi yanıltmak istemiş olabilir. Bunlar da önemli değil. Sanatı meslek edineceksiniz, yalanlarla yaşamayı öğrenmelisiniz. Sanatın kendinden başka gerçeği yoktur çünkü."

Daha ilk dersinde Fatin Bey'in diğer öğretmenlere benzemeyen biri olduğu anlaşılmıştı. İnsan onu dinlerken, bir kitaba özenle yazılmış düzgün cümleleri okur gibiydi. Bir öğretmen olarak da, bir çalıştırıcı olarak da kendini ifade etmede kusursuz, ne istediğini tam olarak belirtmede yetkin, oyuncudan istediklerini almakta becerikliydi. Öğrencileri çalıştırırken, onların kendisine güven duymasını ve kendilerini tamamıyla onun yönlendiriciliğine bırakmalarını sağlayabiliyordu. Bu genellikle güç sağlanan bir şeydir. Fatin Bey, henüz öğrenci de olsalar, gerçek sanatçı hamuru taşıyan oyuncuların hamurunun başlangıçta sert olduğunu; yeni biri karşısında kolay teslim olmadıklarını, kendilerini bırakmadan önce bir süre kuvvetle direndiklerini biliyordu. Bu aynı zamanda, ileride birlikte çalışacakları yönetmenlerle kuracakları ilişkinin ana hatlarını taşıyan döngüsel bir modeldi. Okula her yeni

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
013

gelen öğretmenin bir tiyatro dahisi olmadığını bilecek kadar çok şarlatanlık hikâyesi dinlemişlerdi ağabeylerinden, ablalarından. Bu yüzden Fatin Bey'e de başta kuşkuyla yaklaşmışlar, ancak Fatin Bey'in bu güveni sağlaması hiç zor olmamıştı. İnsanları çabucak etkisi altına alan, kolay ikna eden bir gücü vardı; o hiçbir şey yapmasa da bu güç neredeyse kendiliğinden kuruluyordu. Kalabalık bir masada herkesin konuşurken baktığı insanlardandı o. Susarken bile merkezde durmasını biliyor, insanlar her durumda ondan onay bekliyorlardı. Ona baktıkça, bazı insanların böyle bir güçle doğduklarını düşünüyordu Zehra.

Fatin Bey, derslerine kız öğrencilerin makyajlı girmesine asla izin vermiyor, "Ben karşımda bir sayfa kadar boş yüzler görmek istiyorum," diyordu. "Erkek ya da kadın olarak kodlanmış yüzler değil!" Mesleğinde titiz, inatçı, güç beğenen, kolay ikna olmayan biriydi. Yeniden denemekten hiç yılmıyor, sıkıntı yaratan çetin sorunlar karşısında asla geri çekilmiyor, tersine başka çözümler için yeni başlangıçlara yöneliyordu. Hiç eksilmeyen, üstelik bulaşıcı bir enerjisi vardı. Onun bunca enerjiyle nasıl bu denli serin kalabildiğine hayret ediyordu Zehra.

Fatin Bey'i ilgilendiren şey, tiyatronun kendisinden çok, prova süreciydi. "Provalar bitti mi, oyun, hayatın kendisine benzer. Artık müdahale edilemez bir kesinlik kazanır. Benim için sıkıcı bir şey haline gelir. Bu yüzden tiyatro dediğin benim için ilk gecesinde biter. Ama sizler böyle düşünmemelisiniz. Çünkü, sizin işiniz daha yeni başlıyordur. Bundan sonrası sizin tiyatronuzdur." Bu son cümleyi söylerken yüzünde beliren alaycı gülümseme, bu cümlenin, birkaç anlama gelebileceğini ima ediyor olmalıydı.

Öğrencilerin onu özel bir dikkatle dinlediklerini, her söylediğini uzun uzun tarttıklarını biliyordu: "İnsan tiyatro üzerine konuşurken, daha çok hayat hakkında konuşur."

Çoğu yurtdışında olmak üzere bugüne dek birçok oyuncu tanımış, onlarca oyuncu çalıştırmıştı. İnsanları tanımaya çalışmaktan, kendini tanımayan oyuncular görmüştü. "Onlarla kendi hayatları hakkında konuşmak zordur; asla sizi dinlemezler. Ancak siz tiyatro üzerine ko-

nuşurken, kendi hayatlarını düşünmeye başlar, gizli karşılaştırmalar yaparlar," diyordu. Fatin Bey, onları, kendileriyle baş başa bırakmanın en iyi yolunun bu olduğunu keşfettikten sonra, neredeyse tiyatrodan başka bir şey konuşmaz olmuştu.

"Tamamı doğru olabilir, kısmen doğru olabilir, çoğu yalan olabilir, size kalmış ama bana en az beş-altı sayfalık bir yaşam öykünüzü yazıp vermenizi istiyorum. İçinde sizin için önemli ayrıntıların yer almasını istiyorum. Yıl boyu ondan çok yararlanacaksınız. Merak etmeyin, hiç kimsenin öyküsünü bir başkası bilmeyecek; ben sizlerle çalışırken herkesle benim aramdaki özel bilgi kanalı olacak yalnızca."

Zehra, yıllar sonra ilk kez üstelik bu konuda konuşmaktan hiç hoşlanmazken, annesinin ölümünden söz etti yazdığı yaşam öyküsü metninde. Üzerinde gereğinden fazla düşünüp taşındığı metnin içine, Fatin Bey'in merakını kışkırtacak ve ona yazdıklarının doğru olup olmadığını sordurtacak, güya saklamaya çalıştığı çelişkili ayrıntıları özenle serpiştirdi. Fatin Bey'in, merakına yenilip bunları doğrulatmaya ilişkin herhangi bir şey sorması halinde, onu kendi tuzağına düşürmüş olacağını düşünüyordu. Ne de olsa Fatin Bey, gayet serin bir tavırla, yazılanların gerçek olup olmamasının bir öneminin olmadığını, yazılanları kendinden başka kimsenin okumayacağını, metinde yer alan bilgilerin amacının, sonraki yöntem araştırmalarında öğrencilerin kendi yararlarına nasıl kullanabilecekleri konusunda bir başlangıç anahtarı olduğunu söylüyordu. Bizden sırlarımızı istiyor olmalı, diye geçiriyordu içinden Zehra. Böylelikle, ruhlarımızı ele geçirmek istiyor. Kim bilir, belki o da ancak o zaman kendini güvende hissedecek.

Daha sonra olup bitenlere baktığında Zehra, her şeyin o uğursuz metnin yazılmasıyla başladığını düşündü. Rıdvan'la tanışmalarına da bu neden olmuştu. Sonrasında olup bitenlere de...

İçinde bulunduğu ruh halinin öğretmenine âşık liseli kızlardan bir farkı olmadığını kabullenmesi de kolay olmadı. İçinin çetin kabuğu kendine bile direniyordu. Durumuna entelektüel bir derinlik katmaya, duygularına bir soyluluk, konumuna bir farklılık kazandırmaya çalışsa da, çıplak gerçek ortadaydı: Okuldaki kızlardan hiçbir farkı yok-

tu, o da diğerleri gibi Fatin Bey'e "abayı yakmıştı". O metni kaleme alırken, Fatin Bey'in ilgisini üzerine çekmek için, kendisinin farklılığını, derinliğini özel olarak hissettirmeye çalışmış, bu yüzden de yazdığı metnin üzerinde gereğinden fazla uğraşmıştı. Bir an önce fark edilme gereksiniminin aceleci kıldığı insanlar gibi davranmıştı.

Fatin Bey, "Özyaşam metninize bir ad koyun," demişti. "Ben sınıfta konuşurken, kimi durumlarda örnek vermem gerektiğinde, metninizin adıyla hitap edeceğim size, dolayısıyla sizden başka kimse anlamayacak kimle konuştuğumu. Bu ad sizi sınıfta görünmez kılacak. Ona göre bir ad bulun ve bu ad sizde saklı kalsın. Bu sizin şifreniz!"

Duruma yeni, eğlenceli, biraz da tehlikeli bir oyun boyutu katılmış oluyordu böylelikle. Herkes kendi özel bilgisinin casusu oluyordu.

Zehra, yazdığı metne "Seksek Tebeşiri" adını koydu.

Son cümlesi tek sözcükten oluşuyordu:

"Acı."

3

Zehra'nın son zamanlarda sık sık hastalanmaya başlayan babası, şiddetli baş ağrısı nedeniyle o gün işten izin alıp erken dönüyor eve. Henüz öğleüzeri. Sokağa girdiğini gören bilen olmamış. Hava serin olduğundan kapı eşiklerinde oturan kimsecikler de yokmuş.

Bütün gün pencere önünde oturan karşı apartmandaki inmeli yaşlı kadın, o gün, Zehra'nın annesi balkona çıktığında, arkasında bir adamın gölgesinin belirdiğini söylemiş polislere. Aniden çıkan rüzgârla uçuşan tüller adamın yüzüne yapıştığından yüzünü görememiş adamın; kadının balkondan düşmesiyle tüllerin içeri çekilmesi bir olmuş. İnmeli kadının bakışları asfalttan yeniden balkona döndüğündeyse balkonda kimse yokmuş.

Zehra'nın babasıysa, tam o anda apartman merdiveninin basa-

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KUR
BEŞPEŞE
016

maklarında olduğunu, henüz eve girmediğini söylemiş. İki kat altta oturan kadın, çöp kovasını kapı önüne koymaya çıktığında, merdivende duyduğu ayak sesleri üzerine, "kim geliyor" merakıyla eğilip baktığında, Zehra'nın babasını basamaklarda görmüş, tuhaf bir hali varmış. Kadın görünmek istememiş ona. Kapısını sessizce örtüp içeri geçtiğinde dışarıdan gelen sesler üzerine balkona çıkmış ve sokakta cansız yatan kadını görmüş. O kadar kısa zaman içinde adamın yukarıya çıkıp kadını balkondan atmasının mümkün olmadığını söylemiş polislere. Komşu kadının kapısını örtmesiyle, balkona çıkması bir olmuş çünkü. Balkonda gördüğü gölgenin babanın boylarında biri olduğunu söyleyen karşı apartmandaki inmeli kadının ısrarlarına karşın, adamı kurtaran da komşu kadının bu ifadesi olmuş zaten.

İnmeli kadının ifadesi üzerine polisler ikinci bir erkeğin varlığının izini sürseler de, somut bir kanıt ele geçirememişler. İnmeli kadının hasta ve yaşlı olması, tanıklığı konusundaki güvenilirliğini zayıflatan unsurlar olarak görülmüş.

14

Olay günü Zehra, yalnızca annesini değil, babasını da kaybetmiş gibiydi. Olan biteni anlamak ve kabullenmekte çocuk aklının zorlandığını hissediyordu. Her şey bir gün içinde olup bitmişti. Annesi ölmüş, babası gözaltına alınmış, birdenbire kimsesiz kalmıştı. Kapısı polislerce mühürlenen eve girmesine izin verilmiyordu. Bu yüzden annesinin hâlâ içeride olduğu duygusundan bir türlü kendini kurtaramıyordu. Her an ona kapıyı açacakmış gibiydi. Elinde okul çantası, sırtında önlüğüyle o gece ve ondan sonraki birkaç gece komşu evlerinde kaldı. Gümüşhane'de yaşayan bir amcası olduğunu, babasıyla aralarının iyi olmadığını, bu yüzden pek görüşmediklerini biliyordu. Polisler amcayı aramışlar, o da işyerinden izin alamadığı için, gelemeyeceğini bildirmişti. Yüzünü hiç görmediği bir anneannesi vardı. Onun, Erenköy'de büyük, bahçeli bir köşk içinde tek başına yaşadığı ve kızıyla hiç görüşmediği herkesçe biliniyordu. Birden kendini okuduğu acıklı

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
017

çocuk romanlarındaki kimsesiz, yetim çocuklar gibi yapayalnız ve zavallı hissetti.

Çocukluğu bir günde bitmişti.

Annesini babası öldürmüş olabilir miydi?

11 yaşında bir kız çocuğunun, bir komşu evinde yabancı bir yatakta gözyaşlarıyla ıslanmış bir yastığa kafasını koyarak yanıtını bulabileceği bir şey değildi bu.

Kapısı mühürlenmiş evlerine bir yabancı gibi uzaktan bakıyor, polisler babasını serbest bırakmıyor, mahalledeki herkes ona acıyan gözlerle bakarak akşama kadar arkasından alçak sesle konuşuyor, göz göze geldikleri her durumda kuşkulu bakışlarını ondan kaçırarak susuyorlardı.

Birkaç gün sonra babası kanıt yetersizliğinden serbest bırakıldığında, trafik kazasından çıkmış gibi bir hali vardı adamın. Her yanı yara bere içindeydi. İçeride fazla hırpalamışlardı. Zehra, babasını bu halde gördüğünde, hayatlarının bundan sonra hep kötü geçeceğini düşünmeye başladı. Zehra'nın hâlâ ortada bir şey yokken durup durup iç çekmesi o günlerden kalma bir alışkanlığıydı. Bir tek sahnedeyken, oynuyorken iç çekmiyor, başkası olmak ona iyi geliyordu. Fatin Bey'in sözlerinin izini sürerek, bazı insanların kendilerine katlanamadığı için oyuncu olduklarını düşünüyordu.

Babası serbest bırakılmış, ama aklanmamıştı. Mahkemesi bir süre daha sürdü, sonra dosya kapandı, dava düştü. Karanlıkta kalmış birçok soru, sonraki yıllarda da karanlıkta kaldı. Herkes için karanlıkta...

Zehra'nın babası, o günden sonra kendisine yönelen kuşkulu bakışlarda, katil olup olmadığı, karısını öldürüp öldürmediği sorusunun gölgesiyle yaşamaya çalıştı. Bir daha hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını biliyordu artık.

Annesinin intihar etmesi için görünürde bir neden yoktu. Sürekli hayat hakkında uzman görüşü bildirir gibi konuşan insanlar, intihar ve nedenleri hakkında da uzman kesilmişlerdi. Açık ya da örtük bir dille kadının ölümünden her durumda kocasını sorumlu tutuyor, apaçık bir dille onu suçluyorlardı. Balkondan o atmamışsa bile, onun

yüzünden olmuştu. Adamın böyle bir şey yapması için bir nedeni olmadığını söyleyenlerin sesiyse güçsüz çıkıyor, görüşlerinde ısrarcı olamıyorlardı. Kötülük ve yalan, insanlar için her zaman daha inandırıcıydı. Nedenleri herkes için karanlıkta kalmış böyle bir olayın sıradanlaştırılmasına kimse izin vermiyor, arkasında hiç bilinmedik nedenler aramayı sürdürüyorlardı.

Adamın yüzünde taş kesinliğinde katılıp kalmış acının nedeniyse anlaşılmıyordu. Gerçekten suçlu olduğu için mi acı çekiyordu? O günden sonra yüzüne yerleşip kalan koyu gölgeler pişmanlıktan mıydı, vicdan azabından mı? Ya da tamamen masumdu da, karısının ölümüne mi, katil olabileceği kuşkusuyla suçlandığına mı canı daha çok yanıyor, belli olmuyordu. Zaten hiçbir zaman pek konuşkan sayılmayan adam, bu olaydan sonra iyice içine kapanmış, adeta başka bir âleme çekilmişti. Zehra, küçükken babasının kendisine masal anlatırken bile sıkıldığını anımsıyordu. O konuşmayı değil, okumayı seviyordu. Zehra, annesinin, onun yatakta bile kitap okuduğundan, uyumasını engelleyen başucu lambasının ışığından yakındığını anımsıyordu.

Karı kocanın son zamanlarda sık kavga ettikleri doğruydu. Komşular onların evinden bağırtılar çağırtılar duymaya başlamıştı. Kadının, adamla evlendiği için pişmanlık duyduğu belliydi. Hatta bu yüzden annesi onu görmeyi reddetmiş, bir daha yüzüne bile bakmamış, on bir yıl boyunca da affetmemişti. Erenköy'de koru kadar büyük bir bahçe içindeki köşkünde, kimselerin eğip bükemediği demir gibi inadıyla tek başına oturuyor, hatıralarıyla yetiniyordu. Kızının barışma, görüşme, el öpme, torununu gösterme gibi çeşitli yakınlaşma önerilerini her seferinde şaşmaz bir kararlılıkla geri çevirmiş, sonunda direnci kırılan kızına da durumu kabullenmekten başka çare kalmamıştı.

Varlığını büyük ölçüde yasaklanmışlığın çekiciliğine borçlu olan, yasağın koşulları ortadan kalktığında da cılızlaşan bütün aşk evliliklerinde olduğu gibi, aşkları erken bitmiş, kucaklarında bir çocukla, hayatın çıplak, acımasız yüzüyle kalakalmışlardı. Aslında her ikisi de hayat acemisiydiler. Değişen koşullar karşısında kendilerini ve

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
019

aşklarını savunamamışlardı. Birbirlerini eskisi gibi sevmediklerini ikisi de biliyordu. Gündelik yaşamın güçlükleri, aşklarının büyüsünü çözmekle kalmamış, ikisini de birbirlerinin uzağına savurmuştu. Adamın işleri iyi gitmiyordu, mali durumları parlak sayılmazdı, iyiden iyiye geçim zorluğuna düşmüşlerdi. Adam başarısızdı ve birçok erkek gibi başarısızlığını kabullenmek yerine, çeşitli bahaneler ardına saklanıyordu. Evlilikleri çoktan bir zorunluluk ilişkisine dönüşmüştü. Başlarda bir torunun varlığının annesini yumuşatacağını düşünen kadın, sonunda asla bir daha anne evine dönemeyeceğini anlamış bulunuyordu. Mutsuzluklarını birbirlerinden de, çevredekilerden de saklama gereği duymayacak kadar açık yaşayan kadın da, adam da birbirlerinden gizli anneannenin ölmesini beklemeye başlamışlardı. Hayatlarını kurtaracak tek şey, mirastı. Bu arada kadın, adamın bir başka kadınla ilişkisi olduğunu duymuştu, gerçi bunu doğrulatamamıştı ama, nedense bundan emindi, zaten son zamanlardaki kavgalarının çoğu da bu yüzden çıkıyordu. Kadının kıskançlık nedeni, adama hâlâ âşık olması değildi. Uğruna çok şey yitirdiği adamın vefasızlığına öfke duyuyordu besbelli. Kendi hayatı bunca mahvolmuşken, adamın dışarıda bir hayatı olması fikrine katlanamıyordu.

Pek fazla ahbapları, dostları, görüştükleri insan yoktu. Haklarında bilgi toplamayı güçleştiren bu durum, polisin işini iyice çıkmaza sokuyordu. Komşularıyla da pek kaynaşamamışlardı. Araştırma yapan polislere, adamın suskun, kadınınsa azıcık kibirli halinden yakınmıştı mahalleli. Haklarındaki kopuk kopuk bilgiler, dedikodu düzeyini aşmıyordu. Konu-komşunun birbirine anlata anlata çoğalttığı, bu ölümle önem kazanmış sudan şeylerdi çoğu. Eğer günün birinde ikisinden biri, şüpheli bir ölümle ölmese, kimsenin merak edip ardına düşmeyeceği orta halli bir ailenin sıradan hikâyesinin bu renksiz ayrıntıları, olayın intihar mı, cinayet mi olduğu kuşkusu altında birdenbire bir derinlik kazanmıştı. Polis gene de bu önemsiz görünen ayrıntılar arasında bazı şeyleri gözden kaçırmak istemiyordu. İkinci bir kadının ya da ikinci bir adamın varlığını, ya da bambaşka bir olasılığın ipuçlarını araştırmayı sürdürüyordu.

II

Zehra'nın o günlerde bunların ne kadarını bildiği, ne kadarını sonradan öğrendiği belli değildi; hem artık hiçbirinin önemi kalmamıştı. Annesi ölmüş, babası da yaşayan bir ölü haline gelmişti. Hayatında var olduğu söylenen, annesinden kurtulup evleneceği varsayılan o kadın da ortaya çıkmadı. Varlığı doğrulanamadı. Ama bu senaryolarında ısrarcı olanlar, bu durumun uzun vadeli planın bir parçası olduğunu, adamla varlığı hâlâ bir muamma olan kadının Erenköy'deki anneannenin ölmesini, mirasın Zehra'ya kalmasını beklediklerini söylüyorlardı. Gerçek de olabilirdi, uydurma da... Hayat da tıpkı polisiye romanlarda olduğu gibi, bazen bu kadar sıradan hesaplar ve ayrıntılarla işler. Bu yüzden bazı gerçeklerin inanılmayacak kadar sıradan olmasından her zaman ürkmüştür Zehra. Belki sanata sığınması da bundandı. Sanattan, hayattakinden çok daha karmaşık, çok daha iyi düşünülmüş, mucize kıvamında umulmadık şeyler bekliyordu o. Sanatın hayattan kaçanların işi olduğunu, ama sanatın ancak "gerçek kaçakları" kabul ettiğini biliyordu. Bu yüzden Fatin Bey'in sözlerini herkesten çok daha farklı bir kulakla dinliyor, adeta etinde hissediyordu.

4-5

Zehra, anneannesini cenazede tanıdı.

Üzerini örten köpürmüş sarmaşıkların ana yola taştığı yüksek duvarlı köşkünden, günlerce, haftalarca dışarı çıkmadığı oluyor, en fazla köşkün bahçesinde gezinip, azıcık temiz hava alıp yeniden odasına dönüyordu.

Yanında koyu giyimli iki kişiyle geldi cenazeye. Zaman zaman koluna girme gereği duydular. Gene de siyah tayyörünün içinde dimdik ayakta durmaya çalışıyor, ağırbaşlı halini hiç bozmuyordu. Yaşını göstermiyordu. Yaşından daha genç gösteriyor değildi, yalnızca zamanın yaşsız kıldığı insanlardandı o. Kinin taze tuttuğu berrak bir hafızası

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
021

vardı. Hiçbir şeyi unutmuyor, tarihleri, kişileri, olayları, ayrıntıları bir bir hatırlıyordu. Sanki kimse kendisine yalan söyleyemesin, unuttuğu ayrıntılar nedeniyle kimseyi bağışlamak durumunda kalmasın diye her şeyi zalimce hatırlayan belleğinin gücüne yaslanarak ayakta kalabiliyordu.

Tören boyunca saygılı, sessiz, ölçülü bir uzaklık içinde bir kenarda durdu; duygularını hiç belli etmedi. Siyah gözlüğünün ardında kalan gözlerinden ne hissettiği anlaşılmıyordu. Kendisine yönelen meraklı ve kuşkulu bakışların farkındaydı; bunları karşılamasını biliyordu. Hep zengin ve hükmetmiş insanların, onaylamayan bakışlar karşısında takındıkları kayıtsızlığı koruma hünerini erken yaşta edindiği anlaşılıyordu. Onlar, dünyanın ev sahibiydiler, dünyanın önemsiz kiracılarının sinsi kızgınlıklarına ve sıradan kıskançlıklarına aldırmamayı bilirlerdi. Yaşama sevincinden çok, yaşama inadı yaşatırdı onları.

Babası, yaşlı kadının elini öptü, Zehra'ya da öptürdü. Anneanne, kurumuş parmaklarını gözyaşlarının ıslattığı yanağında gezdirdi Zehra'nın, belli belirsiz başını okşadı. Günlerdir kendisine yönelen vıcık vıcık merhamet ve acıma kokan yapışkan ilgiden sonra, yaşlı kadının bu serin, sakin tavrı iyi geldi Zehra'ya. Annesinin hayattayken hep onunla barışmak istediğini anımsadı, içi yandı. Yaşlı kadına bunu söyleyip söylememeyi düşündüyse de vazgeçti. Bunu söylemenin kelimelerini bilmediğini fark etti. Yeniden ağlamaya başladı. Birinin annesi, diğerinin kızı ölmüştü. O güne dek birbirlerini hiç görmemişlerdi ve şimdi ölüsünün başında yan yanaydılar. İkisinin de yalnızlığında ortak bir şey vardı. Annesi.

"Cenazede bile el gibi duruyor," diye dudak büktü komşulardan biri. Diğeri ekledi: "Bir ana, evladına böyle mi yanar?"

Babası birkaç kürek toprak attı annesinin mezarına. Sonra küreği başkaları aldı elinden. Birkaç dakika sonra annesi tamamen toprak altında kalmıştı.

Anneannesi, mezarlığın kapısında otomobiline bindirilirken babasının kulağına eğilip bir şeyler söyledi, Zehra bunun kendisiyle

ilgili bir şey olduğunu sezdi. Babası sanki o anlamasın diye dönüp bakmıyordu Zehra'ya.

Kısa bir süre sonra, babası, bir büyük insanla konuşur gibi, "Mahallelinin yüzündeki soru işaretlerine katlanamıyorum artık, bu evden taşınalım," dedi. "Kapıdan her girişimde yerde yatan anneni görüyorum sanki." Bu son cümleyi söylemezse, isteği Zehra tarafından geri çevrilecekmiş gibi anlayış uman bir havada söylemişti bunu.

Bunun üzerine Zehra, kaç gündür yapmak istediği ama yapamadığı şeyi yaptı. Kendini acıtmak istercesine balkona çıktı. Balkonun demirlerini tuttu. Balkondan aşağı baktı, annesinin kendisini nasıl attığını hayal etti. Annesine çok kırgın olduğunu hissetti. Onu yapayalnız bırakıp gitmişti.

"Zehra! Hırkanın önünü ilikle!"

Hırkasının önünü ilikledi.

Bu evde kalırlarsa, hayatının sonuna kadar annesinin gölgesiyle yaşamak zorunda olacağını, ama onu bırakıp giden annesini artık unutması gerektiğini hissetti. Annesi yalnızca ölmemişti, aynı zamanda terk etmişti onu. Kendini öldürmek, bu demekti. Bunu düşündükçe, eli sobaya değmiş gibi canı yanıyordu, artık unutması gerekiyordu. Arkasına döndüğünde, babasının balkonda duran kendisine o güne dek hiç tanımadığı bakışlarla baktığını gördü. Bu gözlerde acının yanı sıra hiç tanımadığı başka bir şey daha vardı.

Hemen bir ev bulup apar topar taşındılar.

Son gün bütün eşyalar toplanıp kamyona yüklendikten sonra, her ikisi de sessiz gözler ve yürek ezici bir çaresizlikle çıplak kalmış boş evle vedalaşırken, babası Zehra'ya, "Ben yapmadım," dedi. "Belki aklına birileri bir şey sokmuştur diye söylüyorum. Ben yapmadım."

Zehra hiç sesini çıkarmadı.

Bu konuda babasıyla yaptığı tek konuşma oldu bu.

Zehra, annesinin ölmüş olduğunu, artık onu bir daha hiç göre-

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
023

meyeceğini, ancak başka bir eve taşındıklarında idrak etti.

Annesi bazı rüyalarında eski evlerine çağırıyordu onu. Sesi çok gerçek, çok yakın, çok tanıdıktı. Rüyalarından ağlayarak uyanması o zamanlardan kalmadır.

Gene de onu uyandıran gözyaşları değil, seksek çizgisine bastığında, arkadaşlarının "Yandın! Yandın!" çığlıkları oluyordu.

6

Fatin Bey, öğrencileri çalışmaları için sokağa göndermeye başlamıştı. "Sokakta çalışın biraz. Yalnızca kendinizle çalışın, kendinizle baş başa... Sokağı seyirciniz kılın."

Sokaklarda sıradan, zararsız gözlemler yapmaya benzemiyordu bu. Düpedüz hayatın içine bir oyuncu olarak katılmalarını amaçlıyordu. "Sokağın riskini alın," diyordu. "Sokaklar risktir."

Zehra bir keresinde, Cihangir'de, Firuzağa'daki açık hava kahvesinin önünde durup kahvedeki kalabalığa seslenmişti: "Bana birkaç dakikanızı ayırmanızı rica edeceğim sevgili büyüklerim. Beş yıl Hindistan'da kaldıktan sonra yurda dönmüş bir evladınızım. Orada çeşitli eğitimlerden ve sınavlardan geçtikten sonra, insanların alın gözlerine bakarak geleceklerini okuyabilme yeteneğimi geliştirdim. Dilerseniz sağlık durumunuz hakkında da bir şeyler söyleyebilirim size. Yalnızca birkaç dakikanızı bana ayırırsanız, kendiniz hakkında bilmediğiniz şeyler öğrenebilirsiniz benden. Kâr amaçlı değil, geçim amaçlı düşük bir ücret karşılığı bu yeteneğimden herkes yararlanabilir."

Düzenli olarak yoga yapmış insanlar gibi, vücudunu kemiklerine taşıtacak biçimde dimdik duruyor, son derece ikna edici bir ses tonuyla konuşuyor, insanların yüzüne sadelik ve içtenlikle bakıyordu. Hoş bir bahar başlangıcıydı. Güneşin yüzünü göstermesiyle birlikte, herkes kendini açık havaya atmıştı ve söylenen her şeye inanmaya hazırdılar aslında.

Zehra, kahvede oturanlar arasında hayranı olduğu bir tiyatro

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KUR
BEŞPEŞE
024

oyuncusu kadını gördüğünde, konuşmasına başlamıştı bile. Birden onu görünce fazla heyecanlandıysa da belli etmemeye çalıştı. Kadın, Zehra'yı tanımıyordu elbet, ama o kalabalık içinde Zehra'nın oyun oynadığını, numara yaptığını anlayabilecek tek kişi oydu; Zehra duyduğu bu kaygının oyununu bozmasına değil güçlendirmesine yaraması gerektiğini düşünerek rolüne biraz daha asıldı. Orta yaşa merdiven dayamış hayli alımlı, gösterişli bu kadının çevresini, kendinden yaşça küçük birkaç yakışıklı delikanlı almıştı. Zehra'nın konuşmaya başlamasıyla gençlerin ilgisinin bölünmesinin onu huzursuz ettiği belliydi. Seyircisi çalınan "kadınların" ve "oyuncuların" öfkesini, dikkatini tanırdı Zehra. Bu öfkeyle bilenmiş dikkat, birçok gözün göremediğini görebilirdi. Oysa kadının ilk andaki huzursuzluğu geçtikten, kendisini ilgi ve merakla izlemeye başladıktan sonra, başardığını düşündü; bu büsbütün heyecanlanmasına neden oldu. Bu denli hayran olduğu bir oyuncunun karşısında ilk kez oynama fırsatı bulmuştu, ama o, bunu bilmiyordu. Rol yaptığını anlamamış mıydı sahiden? Acaba anlattıklarına inanmış mıydı? Belki de oyuncu olduğunu anlamamış ama, işsiz ve parasız kalmış herhangi bir kızın bu uydurma Hindistan hikâyesiyle para kazanmaya çalıştığını düşünmüştü. Onu gördüğü andan itibaren yalnızca o kadının gözlerine oynamaya başladığını hissetti. Böyle birini inandırmayı başardığınızda, herkesi inandırabilirdiniz; bunu biliyordu. Kimi eski kurt tiyatrocuların sözlerini anımsadı: Salon ne denli kalabalık olursa olsun, bazı oyunlar yalnızca bir tek seyirci için oynanır; seyirci bunu bilmese de, oyuncu, koca salonda bir tek kişiyi seçer kendine.

Sokak çalışmaları ilerledikçe, Fatin Bey'in öğrencileri sokağa salarken ne yapmaya çalıştığını yavaş yavaş anlamaya başlamıştı: Hayatı tiyatrolaştırıyordu. Oyunculuğuna tuhaf bir tehlike duygusu egemen olmuştu, bir yakalanma heyecanı ve alttan alta bu heyecanı besleyen cezalandırılabileceği korkusu... Ayağıyla sektirdiği taşın çizginin dışına çıkması gibi bir şeydi bu. Sahnenin güvenli ortamında rol yapmaya benzemeyen bu durum, rol yapmaya önceden tanımadığı apayrı bir boyut katıyordu. Bir çeşit sınırda yakalanma korkusuydu bu. Üstelik

kötü oynadığında hiçbir şey yapmayacak olan edilgin tiyatro seyircisi yerine, karşısında onu her an cezalandırabilecek etkin bir sokak kalabalığı vardı. Nitekim benzer birkaç olay özellikle erkek öğrencilerin başına gelmiş, kimi tatsız olaylar yaşanmıştı.

"Bazı şeyleri sahnede öğrenmenin olanağı yoktur," diyordu Fatin Bey. "Sahnenin kapalı haritası, hayatın kimi yollarına geçit vermez. Kendinizi ateşte sınayacaksınız."

O gün Firuzağa Kahvesi'ndeki gizli gösterisi sırasında anlattıklarından etkilenip Zehra'yı masalarına çağıranlar olmuştu elbet. Zehra, gene de oyunculuk başarısından emin olmak istiyordu; Fatin Bey'in bir sözünü anımsamıştı: "Bir tiyatro aktristi için bu kadar güzel olmak, bir avantaj değil, bir dezavantajdır Zehra, sakın bunu unutma! Güzelliğine gösterilen ilgiyle, oyunculuğuna gösterilen ilgiyi ayırt etmeyi öğren. İkisini birden kullanmayı bil, ama birinden birinin tuzağı, her ikisinin de ölümü olur. Bunu aklından çıkarma! 'Güzellik geçicidir,' diyenlere aldırma sakın, iyi bir oyuncunun güzelliği asla geçmez!"

Bu yüzden kahvede masalarına çağıran erkeklerin gözlerinden çok, o tiyatrocu kadının gözleriyle ilgileniyordu. Onu inandırmak önemliydi. Onun eğitimli gözleri, diğerlerinin garantisiydi. Zehra'nın asıl istediği, kadının kendisini masasına bir falcı olarak çağırmasıydı tabii. Böylelikle onunla karşılıklı oynamanın müthiş fırsatını yakalamış olacaktı, öte yandan kadınca bir içgüdüyle bunun olmayacağını seziyordu; masasındaki genç erkeklerin ilgisini bir başkasıyla paylaşamayacak starlardandı o.

Başka bir seferinde Beşiktaş'ta, anlattığı başka bir hikâyeyle daha "çatlak" bir karakteri canlandırırken, gittiği kahvenin sakinleri, Zehra'nın dolandırıcı ya da yankesici bir kız olabileceği düşüncesiyle hemen polisi aramışlardı. Apar topar karakola götürülen ve bunun derslerinin bir parçası olduğuna karakolu inandırmakta güçlük çeken Zehra'yı polisin elinden Fatin Bey kurtarmıştı. "Kahvedeki azıcık çatlak kızın gerçekliğine, benim karakoldaki halimden çok daha fazla inandılar," demişti Zehra.

Fatin Bey de, "Daha iyi ya," demişti, "Kendine inandıracaksın da ne olacak? Sen bile kendi varlığına inanmak için, başkalarını oynamak zorunda hissetmiyor musun?"

Bu tehlikeli sokak deneyleri içinde biri vardı ki, hem Fatin Bey'i, hem konservatuvar yönetimini zorda bırakmıştı. Paul Auster'ın bir romanında çarpıcı bir bölüm vardı. Romanın kahramanı, sabahtan akşama New York sokaklarında gezip elindeki fotoğraf makinesiyle hiç tanımadığı yüzlerce insanın fotoğrafını çekiyor, yüzlerindeki sırrı aralamaya çalışarak onların hiç tanımadığı hayatlarının hikâyelerini yazmayı deniyordu. Fatin Bey, yazdığı özyaşam öyküsünden fotoğrafçılığa meraklı olduğunu ve bu merakı yüzünden bazı aile sırlarının ortaya dökülmesine yol açtığını bildiği bir erkek öğrencisinden, romandakinin aynını Beyoğlu'nda yapmasını, suretlerin ardına takılarak yüzlerin esrarını kovalamasını istemişti. İnsanların fotoğraflarını çekip kaçıyor, daha sonra, her biri için ayrı bir hikâye kurarak, o fotoğrafların sahibini arıyordu. Bu deney, hem öğrencinin, hem okul yönetiminin başına iş açtı. Fatin Bey'in "Oyunculuk, hayat kleptomanlığıdır," şeklindeki öğrencilerin pek hoşuna giden süslü, paradoksal sözleri, kimseyi yatıştırmaya yetmedi.

Kendisini kurtarmaya geldiği o gün, Zehra, karakolun kapısından çıkıp basamakları inerken birdenbire Fatin Bey'in yalnızca bir öğretmen olarak değil, bir erkek olarak da kendisine istediği her şeyi yaptıracak güçte biri olduğunu, ona karşı kölece duygular taşıdığını, varlığının en kuytu yerine varana dek bütün benliğinde hissetti. Kayıtsız şartsız bir güçtü bu. Tapınmaya benzeyen bir duygu doldurmuştu içini. Alnı kamaşıyordu. Göz pınarları zonkluyordu. Şimdi olduğu gibi, onun ardından, hatta bir suçun içinden dünyanın öteki ucuna kadar yürüyüp gidebilirdi. Bazı kadınların erkeklere karşı duyduğu bağlılıkta, sevgiden, aşktan önce, hatta bunlardan bağımsız olarak köklü bir kölelik duygusunun yattığını düşündü. Belki bu, aşk değildi. Bazı kadınlar, bazı erkeklerdeki tahakküm edebilme gücüne bağlanıyor ve bunu aşk sanabiliyorlardı.

Tahakküm edebilme gücü, kimi zaman kadere tahakküm ede-

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
027

bilme, yani terk edebilme, bırakıp gidebilme, ardına bile dönüp bakmadan çekip gidebilme anlamları taşıyabiliyordu. Kadınlar, kendilerinin yapması neredeyse imkânsız olan bütün bunları yapabilen erkeklerdeki, bütün bunları yapabilme gücüne, kendi mutsuzlukları pahasına, bunlara rağmen, belki bunlar yüzünden, hatta bile bile bağlanabiliyorlardı.

Zehra, Fatin Bey'in, âşık bir kadına, istediği her şeyi kayıtsız koşulsuz yaptırabilen, hatta onu bir fahişe olarak başkalarına pazarlayan bir adamın nasıl biri olabileceğini düşündürdüğünü fark etti. O sahiplik ilişkisini, oradaki teslimiyeti derinden anladığını hissetti. Çünkü, olanca bilgisine, birikimine, uygar görünüşüne karşın, Fatin Bey'in entelektüelliğinde yabanıl bir yan vardı. Gizli bir saldırganlık, karşı konulmaz bir buyurganlık... Kendisinin olmadığı yerde bile, üzerinde pençelerinin varlığını hissettiren bir avcı gücü... Erilliğin vahşi, buyurgan gücü...

"Hayat sizi çok kırdıysa, hep bir başkası olmak istersiniz," demişti bir dersinde. Bu sözler Zehra'nın aklında derin bir yara izi gibi kalmıştı. Onun, derslerde söylediği bazı sözleri yazdığı küçük bir defter edinmişti kendisine, zaman zaman açar okur, okurken de Fatin Bey'in sesini duyardı kafasının içinde. "İyi bir oyuncu olmanız için, kendinizle ilgili derin bir tedirginliğiniz olmalıdır. Dünyayla ilgili temel tedirginlikleri olmayanlar, sanatçı olamazlar. Bu oynayarak, numara yaparak, çeşitli teknikler öğrenerek sağlanacak bir şey değildir çocuklar. Ya tedirginsinizdir, ya değil. Bu yüzden olmadığınız şeyleri olmaya çalışmayın. Kendinizi olduğunuz şeylerden yeniden yaratmayı deneyin. Oyunculuk, o kadar sahte bir şeydir ki, bünyesinde kendinden başka sahtelik barındırmaz. Bu yüzdendir ki, kötü rol yapanlar hemen anlaşılır."

7-8

Fatin Bey'e gerçekten âşık olup olmadığını, ya da bunun nasıl bir aşk olduğunu bilmiyordu Zehra. Aşk söz konusu olduğunda, deneyimle-

rin ne denli az öğretici olduğunu bilecek kadar çok şey yaşamamıştı. Ona, önceden tanımadığı bir şiddet ve tutkuyla kölece bağlandığını hissediyordu yalnızca. Onunla yatmayı, sevişmeyi, bu anlamda birlikte olmayı düşleyemiyordu bile. Fatin Bey'le aralarında belli bir uzaklığı korumak koşuluyla, ömrünün sonuna dek onun yanı başında, ona âşık sadık bir köle olarak yaşayıp gidebilirdi. Bu konuda hiçbir şey konuşmaları gerekmiyordu. Yan yana durabilmeleri, istediği zaman onu görebilmesi, onunla konuşabilmesi yetiyordu ona.

Öte yandan Fatin Bey evliydi. Karısıyla hiç görüşmüyorlardı. Ama boşanmıyorlardı da... Vedia Hanım, Boğaz'ın karşı tarafında Vaniköy'ün gözlerden uzak bir köşesinde oturuyor, sessiz, dingin, içe kapalı bir yaşam sürüyordu. Bütün ileri gelenleri zamanında yüksek saray görevlerinde bulunmuş, Mısır'dan gelme soylu bir ailenin kızıydı. İyi bir hukuk eğitimi görmüş, ancak hukukçuluk yapmayıp antika eksperi olmuştu. Bu alandaki başarısı nedeniyle yalnızca Türkiye'de değil, Avrupa'da da tanınıyor, dünyaca ünlü müzeler, müzayede kurumları onun görüşlerine göre önem veriyordu.

Fatin Bey'le ilişkilerinin "ilk bakışta aşk" olduğu söyleniyordu; bir süre nişanlı kalmış, evlendikten bir ay sonra da apar topar ayrılmışlardı ve aradan onca zaman geçmesine karşın, her iki taraf da boşanma davası açmamıştı. Yıllardır ayrı yaşadıkları halde kâğıt üstünde hâlâ evliydiler. Bu süre içinde iki taraf da yeniden bir araya gelmek için bir girişimde bulunmamış, bu durumu doğalmış gibi sürdürmekte bir sakınca görmemişti. Anlaşılan, her şeyi akışına bırakacak kadar durumu kabullenmişlerdi.

Vedia Hanım, Fatin Bey'den yaşça büyüktü. Ama zaten Fatin Bey'in her zaman kendinden büyük kadınlardan hoşlandığı ve onlarla birlikte olmayı yeğlediği söylenirdi. Aslında kadınlarla ilişkisi tam bir bilinmezdi. Hayatında bazı kadınlar olmuş, ama hiçbiri ciddi bir hal almamış, bir süreklilik göstermemişti. Süreklilik gösteren tek ilişkisi, bir türlü bir araya gelmediği karısı Vedia Hanım'la olan bu tuhaf evliliğiydi! Bunun yanı sıra birlikte olduğu kadınlarla derinlikli ilişkiler kuramamış, gelgeç birlikteliklerle yetinmişti. Kimileri bu du-

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KUR
BEŞPEŞE
029

rumu, onun Vedia Hanım'ı bir türlü unutamamasına yorarken, kimileri de onun bağlanmaktan korkan doğasıyla açıklamayı yeğliyordu. Kadınlarsa, onun tamamen kapalı bir kutu olduğunu söylüyorlardı. Ki, bu çeşit erkeklerin, kadınların birçoğunu kışkırttığı iyi bilinir; güç bir erkeği elde etmenin kendilerine taç giydirdiğini düşünen bu tür kadınlar için Fatin Bey, iyi bir "imtihan parçası"ydı. Oysa, koynuna girmek bile, ona ulaşmayı sağlamıyordu. Kendilerini bir kez verince, erkeği kayıtsız şartsız elde ettiğini sanan kadınlara, hayal kırıklığı ve yanılgı yenilgisi yaşatmakta ustaydı Fatin Bey. Bir keresinde yatak odasından çıkıp, onun kimseleri sokmadığı çalışma odasına girmeye çalışan bir kadını feci bir biçimde azarlamıştı: "Yatak odama girebilmen, çalışma odama girebilme hakkını vermiyor sana!" Mesafesizliğinin mağlubiyeti yetmiyormuş gibi, bir de çenesini tutamayıp o geceyi sağda solda herkese anlatan kadın sayesinde öğrenilmişti bu olay.

Zehra, Fatin Bey'in buzlu bir yakışıklılığı olduğunu düşünüyordu. Sonbahar-kış kreasyonu sunan dergi sayfalarında fotoğraflarını gördüğümüz, bakışları uzaklarda kalmış, çoğunlukla boğazlı kazaklar ve iyi kesim tok ceketler giyen, hemen her kadının evinde görmek isteyeceği, hülyalı bir sertliği olan o uzak adamlara benziyordu. Hayran olunan ama, hiç sahip olunamayan adamlara... Fatin Bey'in bütün o serin ve mesafeli görünüşüne karşın, gene de flörtçü bir havası vardı. Hemen herkesle flört eder gibi konuşurdu. Fakat her ilişkide kuralları koyan taraf olduğu için, bu flörtün sınırlarını da kendi belirliyor, kimsenin bu sınırı aşıp kendisine fazla yaklaşmasına izin vermiyordu. Onun izin verdiği ölçüde, onun istediği biçimde, onun kurallarıyla ve onun istediği kadar flört edebilirdiniz ancak. Sınırı geçmeye çalışanları zarifçe durdurmayı, gereğinde püskürtmeyi iyi biliyordu. Gene de bütün vitrini, kadınların hayranlığını kazanmak, bu hayranlığı diri tutmak, ona yönelik ümitlerini sürdürmelerini sağlamak ve çoğunun ilgisini karşılıksız bırakmak üzerine kurulmuştu sanki.

Her zaman kendisine hayran olan bir kadınlar ordusu tarafından kuşatılmış oluyor, kadınlar bu kalabalık içinden seçilecek "biricik kadın" olabilmenin ümidiyle birbirleriyle kıyasıya yarışarak, günün

birinde başlarına takılacak olan kraliçelik tacını hayal ediyorlardı. Fatin Bey onlar için daha çok bir ümidi temsil ediyordu.

Yapıp ettiklerinden çok, kendisi hakkında söylenenlerden oluşan mitolojisi Fatin Bey'in çevresini bir koza gibi örmüştü. O kozayı delip her şeyi anlayacağınızı sandığınız anda kayboluyordunuz.

Daha alçak sesle de olsa, onun aslında oğlu yaşında erkeklerle yatıp, annesi yaşında kadınlarla aşk yaşayan tuhaf, karışık bir adam olduğu söyleniyordu. Apaçık doğrulanamayan bilgilerdi bunlar, ama Fatin Bey'in muammalarla örülmüş, belirsizliklerle dolu yaşamına çok yakışıyordu.

Vedia Hanım'ın yarı münzevi gibi sessiz ve dingin bir gündelik yaşamı seçmesinde, Fatin Bey'e ilişkin küskünlüğünün payı olduğu söyleniyordu. Belli ki, ikisi arasında bütün bu yakıştırmaların ve söylentilerin dışında kimsenin göremediği çok köklü bir bağ vardı. Gerçekte aralarında ne olup bittiği, büyük bir aşkla başlayan evliliklerini bir ay içinde noktalayan şeyin ne olduğu kimselerce bilinmese de, bu köklü bağın ikisini birbirine başkalarının sandığından çok daha sağlam biçimde bağladığı ortadaydı.

Vedia Hanım, yaşça söylendiği kadar büyük değildi Fatin Bey'den. Ayrıca, yaşını hiç göstermeyen, güzelliğini, vücut diriliğini ve çekiciliğini korumuş bir kadındı. Fazla kilolarını saklamak için sürekli bol tünikler giymek zorunda kalan yaşıtlarına hiç benzemiyor, sahil boyu yürüyüşlerine çıktığı kimi akşamüzerlerinde, hâlâ erkeklerin kendisine arzuyla bakmasını sağlayabiliyordu. Böyle bir kadının, bu umutsuz evliliği neden sürdürdüğü ve kalbinin kapılarını dünyaya kapattığıysa anlaşılmıyordu. Yaşamının bir diğer muamması, 12 Eylül askeri darbesi sırasında güvenlik güçlerince aylardır aranan kimi solcu militanları evinde saklamış olmasıydı. Hiçbir siyasi yakınlık duymadığı halde, bu insanlara evini açtığı için yataklık suçundan tutuklanmış, salıverildikten sonra da bu konuda kimseyle konuşmamıştı. Zehra, çok sonraları Vedia Hanım'ı tanıdığında, onun suskunluğuyla, babasının suskunluğu arasında bir benzerlik bulmuştu.

Fatin Bey'e hayran o kadınlar ordusunun yaptıkları istihbarat

sonucu yığılmış çoğu kopuk ve bağlantısız bilgilerdi bunlar. Fatin Bey'in yurtdışında bulunduğu yıllar boyunca yaşadıkları ise hemen herkes için bir bilinmezdi. Onun için her söylenene bakılacak olursa, Fatin Bey'den istediğini alamayan, onun hayal kırıklığına uğrattığı kadınların sonradan ortaya attıkları bir sürü asılsız iddia ve söylentiyle iyice karartılmış bir tablo çıkıyordu ortaya ve Fatin Bey, kendisi için çizilen bu tablonun neresindeydi, tam olarak bilinmiyordu.

8-7

Zehra için fazla yakışıklı, fazla güzel, fazla dokunulmaz bir adamdı Fatin Bey. O, hep çirkin erkeklerden hoşlanmıştı. Yeniyetmeliğinden başlayarak kendini çirkin erkeklerin yanında hep daha huzurlu, daha güvenli duymuştu. Yakışıklı, güzel erkeklere kimi zaman hayran olsa da, onlara karşı cinsel bir yakınlık duymuyordu. Kendini zorlayarak, yakışıklı erkeklerle denediği birkaç ilişki girişiminde "vajinismus" sorunu yaşamış, kapanmış vajinası bu erkekleri tümüyle reddetmişti. Her hatırladığında yüzünü kızartan o utanç dolu anları bir daha yaşamamak için, yakışıklı erkeklerden uzak durmayı seçmişti. Çirkin erkekleri kabul ederken, yakışıklı olanları reddeden vajinasının, ruhundaki bir karmaşayı kendisine "tercüme etmeye" çalıştığını, ama kendisinin bunu anlamadığını düşünüyordu. Bu yüzden kendini Fatin Bey'le aynı yatakta hayal bile edemiyordu. Bir kitapta, bir kadın pazarlamacısı karakterinin ağzından "cinselliğin aslında bir gayya kuyusu olduğunu" okuduğundan beri, kendini bu konuda rahat bırakmış, içinde olup biten her şeyi ille de adlandırmaya çalışmaktan kaçınır olmuştu. Cinsellik konusunda çok konuşmak sorunları çözmüyordu, belki yalnızca durumu kabullenmeyi kolaylaştırıyordu, o kadar. Hem bazen çok konuşmanın, susmanın bir yolu olduğunu düşündüren insanlar da tanımıştı.

Söz konusu kitaptaki o karakter konuşurken, tıpkı Fatin Bey gibi, her sözü güçlü bir hayat dersi içeren felsefi ve şiirsel cümleler kuruyor, zamana ve ruha dokunuyordu.

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
032

I

Hayat herkes için bir değildi. Aynı sokakta yürürken bile aynı ânı, aynı zamanı, aynı hayatı bambaşka yaşıyordu insanlar. Herkes, "güzel" ya da "yakışıklı" olmanın değerler tahakkümünde yaşasa da, güzel, yakışıklı, alımlı insanlarla, sıradan insanların dünyaları birbirinden çok farklıydı. Bütün bunları nasıl anladığını, bunları ne zaman, nasıl fark ettiğini kendi de bilmiyordu. Güzel insanlar, hayatlarındaki, sevgilileri dahil olmak üzere her tür oyun arkadaşlarını, bir prodüksiyon için "kast yapar" gibi seçme hakkına sahiptiler. Aynı zamanda bunu Hindistan'daki "kast sistemi" gibi insanları sınıflandıran temel bir ayrımcılık duygusuyla yaşama özgürlüğüne ve hakkına da sahiptiler. Sıradan, iddiasız, silik ya da çirkin olanlarsa, kendilerini hayatın akışına daha kolay bırakıyor, kendiliğindenliği, zamanın aldırışsızlığını, hayatın akışındaki debiyi daha kolay yakalıyorlardı. Güzeller, hayattan haklarını istercesine yaşarken, çirkinler yalnızca fırsatlar ve raslantılarla yetinmesini biliyorlardı.

Zehra, çocukluğundan beri hemen herkesin dile getirdiği gözkamaştırıcı güzelliğine karşın, hayatı silik bir insan gibi, hatta çoğu kez bir çirkin gibi yaşamıştı. Kendini taşımak güzeller için her zaman bir tür sorun oluyor, her zaman bir ağırlık yaratıyordu. Zehra bunu kendinden biliyordu. Bütün gözler üzerinde bir hayat, nereye gitse kendisine dönen başlar, insanın iç dünyasını büyük ölçüde etkiliyordu. Duru, açık tenli olması, renkli gözlü olması, kırmızısı kendinden dolgun ve biçimli dudakları olması, gür, parlak, kolay biçim kazanan saçları olması, düzgün ve uzun bacaklarıyla incecik bir belinin olması, her zaman bir sorun olmuştu. Ruhu alabildiğine saklanmak, gözlerden uzak bir yerlere çekilmek isterken, gözalıcı güzelliği onu kalabalıklar içinde çıplak ve savunmasız bırakıyordu. Bakışların ısrarı Zehra'yı yoruyordu. Bu yüzden Zehra, kendi güzelliğini istemeyen güzellerdendi. Kendini kimi zamanlar yaşlanmayı özler ve beklerken bulduğu oluyordu. Ki, güzel insanların bilemedikleri, düşünmeye bile katlana-

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
033

madıkları, başlarına gelince de taşıyamadıkları bir şeydi bu. Kalabalık içinde göze batmayan, sıradan insanların, çocukluklarından başlayarak yaşamları boyunca sürdürdükleri silikliğin bilgisini kabullenmek için hazırlıksız, donanımsız yakalanmış ve bu hayatın inceliklerini öğrenmek için geç kalmış oluyorlardı. Bu yüzden sıradan insanlar yaşlılığa daha çabuk geçiyorlardı.

Fatin Bey'den neredeyse hiçbir şey ummuyor oluşu, ona duyduğu bağlılığı büsbütün güçlendiriyordu. Ümitsizlik de bir çeşit bağdır; güçlü bir bağ... Bu durum, ona karşı duyduğu kölece sağlamlıktaki duyguları iyice pekiştiriyordu.. Ondan hiçbir şey beklemeden, ona hiçbir yükümlülük ve sorumluluk yüklemeden, onu, aşkından bile haberdar etmeden aşkıyla ya da aşk acısıyla hiç rahatsız etmeden, ondan hiçbir şey ümit etmeden, kayıtsız koşulsuz kölece seviyordu. Yalnızca seviyordu.

Zehra, gerçek aşkın böyle bir şey olması gerektiğini düşünüyordu. Güzel cemallere âşık olanların tasavvufi aşkında güzele âşık olmanın kolaylığı vardı aslında. Gerçek aşk nesnesi "suret" çirkin olmalıydı. Dünyanın öteki yüzü yani... Çoğunluk yüzü... Üsküdar'da gittiği bir tarikat toplantısındaki konuşmalar sırasında keşfetmişti bu gerçeği.

Aşk, cezaydı.

6

İlk zamanlarda Rıdvan'la haftanın iki günü buluşup konuşmaya başlamışlardı. Konu, Rıdvan'ın yazmaya başladığı polisiye romandı. Aslında o günleri anımsamakta güçlük çekiyordu Zehra; o günlere ilişkin bir sürü ayrıntıyı unutmuş ya da unutmak istemişti. Onun gömülü kalmış bazı şeyleri anımsamaya başlamasının, bir insan olarak da, bir yazar olarak da ancak kendisine güven duymasıyla sağlanacak bir şey olduğunun ayrımına varan Rıdvan, içtenliğini, dürüstlüğünü kanıtlayacak her fırsatı değerlendiriyordu. Zehra'nın, içinin kapaklarını açmanın bilebildiği bir başka yolu yoktu.

Rıdvan'ın kendisine daha ilk gördüğü anda vurulduğunu

anlamıştı Zehra. Duyduğu şaşkınlığı, çaresizliği saklayamayan savunmasız bir aşktı bu. Rıdvan'ın hazırlıksız yakalandığı ve kendini birdenbire içinde bulduğu bu aşk, tepeden tırnağa bütün varlığını ele geçirmiş ve dünyanın geri kalanını dışarıda bırakmıştı. Ümitsizliğini, yenilgisini, o kadar baştan kabullenmiş bir hali vardı ki, Zehra'yı kazanmaya çalışmıyordu bile. Onu tedirgin etmemek için tutkusundaki gücü, duygularındaki şiddeti göstermemeye dikkat ediyor ve bunda çok zorlanıyordu. Yoğunluğu ve şiddetiyle öncekilerden çok daha güçlü olan duygularına karşın, Rıdvan, gene de önceki aşk deneyimlerinin bilgisiyle akıl yürütebiliyor, şu an üstünde durdukları hassas dengenin çok kırılgan olduğunu ve yanlış atacağı bir adımın, fazladan bir hareketinin bütün dengeleri altüst edebileceğini hesaplayabiliyordu. O, aynı zamanda iyi bir satranç ve poker oyuncusuydu. Sabrın payı, oyunda olduğu gibi, hayatta da aynıydı. Dizginlemekte zorlandığı tutkusunun şiddetine karşın, Rıdvan'ın karşı tarafa alan payı tanıyan bu serin hali, Zehra'ya konusunun kendisi olduğu bu duruma bir seyirci olarak dışarıdan bakmasını sağlayacak zamanı, soluğu, mesafeyi kazandırdı. Böylelikle, durumu tartma, değerlendirme, karar verme olanağı buldu. Rıdvan'a âşık değildi elbet, o, Fatin Bey'e tutkundu, ama Rıdvan'ın sevgilisi olmayı seçti. Bildiği tek şey, her şeyin böyle olması gerektiğiydi.

Fatin Bey, bir dersinde "Bir oyuncu olarak canlandırdığınız karakterin, her hareketini kendi içinizde nedenselleştirmek bir yöntemdir elbet, üstelik iyi sonuç veren geleneksel bir yöntemdir, ama bunu çok abartırsanız, kendinize sürpriz yapma şansını yitirirsiniz. Kendinizi şaşırtmayı becerirseniz, seyircinizi de şaşırtırsınız. Bir oyuncu, kendine sürpriz yapamaz hale geldiğinde bitmiştir. O artık, rolünün teknisyenidir yalnızca. Üzerinde yalnızca rolünün çizimini taşır. İyi bir seyirci, böyle bir oyuncunun her hareketini on saniye önceden bilir. Çok sıkıcı bir durumdur bu! Kendinizi şaşırtın! Ancak kendinizi şaşırtarak ilerleyebilirsiniz!" demişti.

Kendini şaşırtmak, Zehra için her seferinde mümkün olmuştu. Bütün o hayat içindeki ürkmüş haline karşın, ancak gözükara insan-

larda görülen bir kendini hayata bırakma kolaylığıyla davranıyordu. Çizgilere basabileceğini bilmenin tehlikesini içinde yedekleyerek tek ayak ucunda taş sektirmekten çekinmiyordu. Taşı hareket ettiren şeyin yalnızca ayak hareketi olmadığını ta çocukluğunda öğrenmişti. Kimi zaman taş gitmek istediği yere giderdi.

II

Rıdvan, tam bir aşk adamı, tam bir profesyonel âşıktı. Bir âşıktan beklenen hemen her şeyi eksiksiz yerine getiriyor, aşkın ritüellerinin hiçbir ayrıntısını atlamıyordu. Âşık olmak, onun için bir yaşam gereksinimi, bir hakikat bilgisiydi. Kendisine olmasa, onun mutlaka bir başkasına âşık olacağını biliyordu Zehra. Tanıdığı en kadın seven erkeklerdendi o. Çok yakışıklı erkeklerde görülen kendi bedenine hayranlık duyma payına hiç sahip olmadığından, bütün varlığıyla kadınlara yönelmişti. Kadınları tutkuyla, tapınırcasına seviyordu. Onun aşkında, kösnül bir iştahtan çok, sanki ana tanrıça Kybele'ye sunulan "kalp"ten bir adak söz konusuydu.

Rıdvan, aynı zamanda –onunla ne kadar yakın arkadaş olunabilirse– Fatin Bey'in yakın arkadaşıydı; buna karşın, onun hakkında bildikleri, ne yazık ki diğer insanlardan fazla değildi. Fatin Bey'e, saklamaya gerek görmediği, hatta bununla övündüğü derin bir hayranlık, sadakat ve itaatle bağlıydı. Rıdvan, kendisini adeta dünyanın reddedilmişlerinden kılan çirkinliğinden ötürü duyduğu suçluluğu, ezikliği, temiz ve güçlü duygular yoluyla dünyaya geri ödüyordu. Dünyadan özür diler gibi seviyordu her sevdiğini. Zamanında Vedia Hanım'a da karşılıksız bir aşkla bağlanmış, Vedia Hanım'ın Fatin Bey'le evlenmesi bu hislerini değiştirmediği gibi, Fatin Bey'e olan sevgi ve muhabbetini de artırmıştı. Âşık olduğu kadınların sevgilileriyle ya da kocalarıyla arkadaşlık kurmaya, dostluk sürdürmeye önem veriyor, bu duruma ayrı bir özen gösteriyordu. Bir tarihte deliler gibi âşık olduğu bir ressam kadının evlendiği bir yazarın, yakın arkadaşı olmak ne kelime, neredeyse "yanaşması" olmuş, adamın her yazdığı üzerine uzun övgü-

ler, methiyeler yazmaktan kendini alamamıştı. Bu konuda gülünç olmaktan çekinmiyordu. Ardından söylenenlere kulak asmıyordu. Âşık olduğu insanların hayatlarında değilse bile, eteklerinde olmak yetiyordu ona. Dünyada kendisine ayrılan yerin bu olduğunu kabullenmiş bir gönüllü olarak, çilesinin gereklerini yerine getiriyordu sanki.

Oysa zaten çirkinlerden hoşlanan Zehra'nın bile sabır ve tahammül sınırlarını zorlayan bir çirkinliği vardı Rıdvan'ın. Sevimli ya da şirin olma şansı bile bırakmayan kaba bir çirkinlikti bu... Kendinin fazlasıyla farkında olan Rıdvan, hayatı boyunca bu çirkinliğini iki şeyle kapatmaya çalışmıştı: Zekâsıyla ve aşkının şiddetiyle. Doğanın ondan esirgediği "güzellik"lere tutkuyla âşık oluyor, dışına sürüldüğünü düşündüğü dünyayı böylelikle kutsuyordu. Âşık olduğu her kadına – tahmin edilebileceği gibi çoğunlukla karşılık görmeyen aşklardı bunlar– bir daha hiçbir erkeğin kendilerini Rıdvan gibi sevemeyeceğini, onun gibi âşık olamayacağını bilmenin hüznünü bırakıyordu. Ne denli karşılık görmese de, onlara hayallerindeki âşık gibi davranıyor, ama onların hayallerindeki erkek olmadığını çok iyi biliyordu. Kadınlar da hayallerindeki erkekten bekledikleri hemen her şeyi, hatta hayal ettiklerinden daha fazlasını Rıdvan'dan görüyor ve hayatlarına giren erkeklerden ümitsizce Rıdvan gibi davranmalarını bekliyorlardı. Âşık olduğu kadınlardan bilerek ya da bilmeyerek intikam almış oluyordu böylelikle. Kadınlara masal aşklarının mümkün olabildiğini, gerçek hayatta da masallardaki gibi âşıklar olabileceğini gösteriyor, sonra bu kadınları gerçek dünyanın bencil, kayıtsız, kendine dönük erkekleriyle baş başa bırakıyordu.

Zehra biliyordu ki, Rıdvan da kendisi gibi, Fatin Bey'e delice hayrandı. Ve Zehra'nın Fatin Bey'i sevdiği gibi, o da büyük bir aşkla, hiçbir karşılık beklemeden Zehra'yı seviyordu.

Rıdvan'ın Zehra'ya olan aşkında bugüne kadar tanımadığı bir duygu daha vardı: Daha önce âşık olduğu hiçbir güzel kadından karşılık görmemişken, bu kez Zehra gibi olağanüstü güzellikte bir genç kızla birlikte olmayı başarmıştı. Onun içine düştüğü masal da buydu. Gerçekleştiğine bir türlü inanamadığı, gözünün kamaşmasından körlük

yaşadığı bir masal... Bazı geceler uykusundan uyanıp yanı başında uyuyan Zehra'nın varlığını kendine doğrulamaya gerek duyuyordu. Hemen her erkeğin peşinde koşturduğu Zehra'nın birlikte olmak için kendisini seçtiğine bir türlü inanamıyor, açıklaması güç bu durumun, başkalarının kendilerine yönelen bakışlarında kopkoyu birer soru işareti olarak asılı durduğunu görüyordu. Bu, bir mucizeydi ve reddedilmişler için hayatta en zor şeylerden biri mucizeleri kabullenmekti. Mucizeler hep güzel insanların başına gelir. Bu onların alışkanlıklarıdır. Güzel ve yakışıklı olanlar, bir gün yaşlanıp sıradan insanların gündelik hayatına düştüklerinde nasıl şaşkınlaşıyorlarsa, çirkinler de başlarına bir mucize geldiğinde öyle şaşkınlaşıyorlardı. Dünyanın gerçeğinin değiştiği her durum, yeryüzünü insan için inanılmaz kılar. Aslında her tür gerçeklik yanılması, insanda bir gerçeklik kaybına yol açar, dünya bir daha hiç eskisi gibi olmaz.

Rıdvan yazdığı bir öyküyü anımsıyor: Kazandığına inanamayıp, buna kendini inandırmak için daha fazla, daha fazla kumar oynayan birini anlatmıştı bir uzun öyküsünde. Bu öykünün kahramanı olan adam, ancak kazandığı her şeyi yitirdiğinde huzuru bulmuş, dünya yeniden onun bildiği bir yer olmuştu. Yeniden huzur bulmak için ancak kaybetmeleri gerekir böyle kişilerin. Kaybetmenin kurallarını bilir, kazanmanın kurallarını bilmezler. Bildiği, alıştığı, mutsuz da olsa rahat ettiği bir dünyadır kaybedenlerin dünyası. Mutsuzluğun da kendine göre bir konforu, sahibine sağladığı alışkanlık kolaylıkları vardır. Yazarken niye yazdığını tam olarak bilemediği bir öyküydü bu. Zehra ile olan ilişkisinde nedensiz yere zaman zaman bu öyküsünü anımsıyor olması onu tedirgin ediyor şimdi. Bilinçaltının, daha önce yazdığı bir metinle şimdiki durumuna ilişkin bir işaret taşıdığını, bunu sık sık hatırlatarak kendisine bir şey söylemeye çalıştığını düşünüyor. Bazı geceler rüyasında kendini kumar masasında görüyor olmasının da bununla bir ilgisi olmalı.

Zehra ile olan ilişkisi o kadar inandırıcılıktan uzak geliyordu ki ona, birlikteliğini sürekli başkalarının gözü önünde yaşama gereği duyuyor. Zehra'yı insanlara göstermek istiyor, hem yaşadıklarına inan-

mak için, hem de bugüne kadar uğradığı bütün bozgunların acısını çıkartırcasına, övünürcesine göstermek... Bütün dünyaya, "Bu güzel, bu şahane kız, işte benim sevgilim," demek istiyor. Zehra'yı çok kıskandığı halde, onun vücudunu saran kimi dekolte giysileri, sanki Zehra'da sahip oldukları hakkında etrafa daha doğru bilgi veriyormuşçasına mutlu ediyor onu. Böylelikle, hak etmediğini düşündüğü bir şeye sahip olmanın vahşi gücünü, bencil gururunu yaşıyor.

Bu konuda hiç konuşmasalar da Zehra, Rıdvan'ın çırpınmaya benzeyen bu hallerini anlıyor. Kendisini Rıdvan'a onun sandığı gibi bir lütuf olarak vermediğini bildiği halde, bu yaralı duygusunu iyi biliyor. Rıdvan, kendisini bir mümin gibi minnetle, şükranla seviyor. Neredeyse Allah korkusuyla seviyor. Kölece seviyor. Bir mucize gibi seviyor.

Üsküdar'daki tarikat evinde tasavvuf üstüne yapılan konuşmaları sık anımsıyor son günlerde. Aşkın, dinin gereklerinden biri olduğunu, bu topraklarda yaşayan birinin aşkında, o kişi Allah'a inanmasa bile, Müslüman bir duyuş ve hissediş olduğunu konuşmuşlardı. Allah'a tapmanın bin bir yolundan biri olarak aşkın bir ibadet olduğunu en çok oyun oynarken, bir oyuncu olarak dünyanın yalanlarını giyinirken anlıyor. İçindeki çıplak boşlukta yaratmanın çeşitleriyle çoğalıyor Allah'ın yüzü...

Bu yüzden oyun oynarken dünyaya uyanmıyor, rolünde kilitli kalıyor, sağ ayak ucuyla kaydırdığı taşla birlikte içindeki sekseği adımlıyor: 1, 2, 3, 4-5, 6, 7-8.

5-4

Oysa Rıdvan'la tanışmasının asıl nedeninin annesinin kuşkulu ölümü olduğunu düşünüyordu bir zamandır.

Fatin Bey tanıştırmıştı onları.

Zehra, Rıdvan'ın kendisine görür görmez âşık olmakla birlikte, bir süre onun Fatin Bey'le bir ilişkisi olup olmadığını içten içe tarttığını ve böyle bir şey olmadığı kanısına vardığında derin bir soluk alıp ra-

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
039

hatladığını anlamıştı. Doğrudan Zehra'nın kendisiyle ilgili bir şey değildi bu; Vedia Hanım olayından sonra bir kez daha Fatin Bey' le yenişemeyeceğini duyumsamış olmanın gönül yorgunluğu olmalıydı. Rıdvan'ın bir zamanlar Vedia Hanım'a olan büyük aşkından şimdi uzak bir anı gibi söz ederken bile, şu an âşık olduğu kadının Fatin Bey'e âşık olduğunu fark edemediğine şaşırıyor Zehra. Onu ikna eden şeyin, oyunculuk gücü olduğunu düşünüp göneniyor. Onca zehir zemberek zekâsına, bu konudaki duyarlılığına ve dikkatine karşın, Rıdvan'ın bile bunu anlamamış olması, hiç açık vermediğinin, yarasının ve oyunculuğunun dikiş yerlerini hiç göstermediğinin, kısacası oyunculuk gücünün bir kanıtıymış gibi geliyor Zehra'ya. Nedense, bunun aynı zamanda Rıdvan'ın körlüğü olabileceği üzerinde hiç durmuyor.

Peki ya Fatin Bey, Zehra'nın kendisine deli gibi âşık olduğunu anlıyor mu? Oyunculuğu, onu kandırabiliyor mu? Ya da aslında her şeyin farkında da, anlamazdan mı geliyor? Kalbinin bildiği bütün köşeleri olanca teslimiyetiyle Fatin Bey'e bunca yenilmişken, onu, oyunculuğuyla kandırmaya, aklı ve zekâsıyla yenmeye çalıştığını ayrımsıyor Zehra. İster istemez Nietzsche'nin kadın-erkek ilişkilerindeki güç çatışması üzerine söylediklerini düşündürüyor kendi içini tarttığı bu durum. Köleliğinde saf olmadığını, içinde erkeğiyle cenge tutuşabilecek gizli bir cengâver yaşadığını duyumsuyor. Bundan karanlık bir keyif duyuyor.

Rıdvan'a baktığında kendini görüyor bir bakıma. Rıdvan'da kendi köleliğini görüyor. Rıdvan'a acırken kendine acıyor. Rıdvan'ın yerine koyamıyor kendini; Rıdvan'ı kendinin yerine koyuyor. Fatin Bey'le olan karmaşık ilişkisini, Rıdvan aracılığıyla anlamaya, kendine "tercüme etmeye" çalışıyor.

Bugüne kadar başına gelmiş bu en güzel şeye inanmakta zorlandığı belli olan Rıdvan'ın aşklarını sürekli göz önünde yaşamayı istemesinden ötürü, neredeyse sokaktan eve giremez oluyorlar. Zehra, bu durumla "Tam bir açık hava aşkı," diye eğlense de, Rıdvan'ın kendisini "canlı bir kanıt" olarak sürekli ortalıklarda dolaştırmasını, bera-

berliklerini milletin gözüne sokarcasına yaşama gereksinimini ne kadar anlasa da, sıkılıyor bu durumdan...

Zehra, Rıdvan'ın ona kölece bağlılığının, kendisinin Fatin Bey'e olan kölece bağlılığıyla doğrudan ilişkili olduğunu, bu yüzden de, Fatin Bey'den vazgeçmedikçe, Rıdvan'dan da vazgeçemeyeceğini duyumsuyor. Rıdvan'ın ilişkisinin tek güvencesi, Zehra'nın Fatin Bey'e olan tutkusunun sürmesi bir bakıma, ama tabii Rıdvan bunu bilmiyor. Zehra, Fatin Bey'le aşkın erişilmezliğini, Rıdvan'la cinselliğin pervasızlığını yaşamayı sürdürüyor. Rıdvan'ın bedeninde sahip olduğu tek artı olan uzun ve kalın organı, Zehra'nın hayatındaki kırılgan bir dengeyi tutturuyor. Kendisi için cinselliğin, büyük bir erkeklik organı demek olduğunu anladığı bir ilişki bu. Rıdvan'a baktıkça, kadınların, penis büyüklüğünün önemli olmadığı, işlevinin önemli olduğu yolundaki ılıman sözlerinde içten olup olmadıklarını merak ediyor. Güzel, yakışıklı erkeklerle birlikte olduğunda kapanıp kilitlenen Zehra, Rıdvan'ın iri organını içine kabul etmedeki rahatlığını anlayamıyor.

II

Fatin Bey'in "Seksek Tebeşiri"ni okuduktan sonra Rıdvan'a, annesinin kuşkulu ölümünden söz edip etmediğini bilmiyor Zehra, ama o geceden beri bundan hep kuşkulanıyor.

Rıdvan, uzun yıllar bir büyük gazetenin haber merkezinde çalışmış, yazıişleri müdürlüğüne kadar yükselmiş, sonra bir gün kendine kalan mirasın getirdiği rahatlıkla, işinden istifa edip yıllardır gönlünde yatan aslan olan yazarlığa vermişti kendini. İlk birkaç kitabı, geç kalmış yazarların fazla özenli, fazla gösterişli üslubundan, entelektüel bir gösteriye dönüşen zekâ ve dil oyunlarından payını almıştı. Zaten yazdıkları, zamanla kendini de ikna etmemeye başlamış, hiçbir yazdığını beğenmez olmuştu. Yazarken tutuktu, kasılıyordu, yeterince yaratıcı değildi, daha çok akılla yazıyor ve yazdıklarında okuduğu kitapların ve başka yazarların etkisi fazlasıyla seziliyordu. Dahası yazdıklarında bir türlü gideremediği bir kuruluk vardı.

MUHATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF SAFAK CELİL OKER PINAR KUR
BEŞPEŞE
041

O sıralar polisiye romanlar yazmak geldi aklına. Gazeteciliğe "adli muhabir" olarak başlamıştı zaten. Bu dünya büsbütün yabancı değildi ona. Suç ve toplumdışı kişiler, dünyanın haksızlıkları hep ilgisini çekmişti. Türkiye'nin son yıllarında, bir polisiye yazarı için ideal bir suç dünyası oluştuğunu düşünüyordu. Polisiye yazma düşüncesi, tam da kendinden iyice ümitsizliğe düştüğü bir döneme denk geldiği için, bu yeni durum, kapıldığı gevşeklikten silkelenmesine, yeni bir hevesle yazının başına oturmasına neden oldu. İlk birkaç kitabını, gazetecilik günlerinin bilgi ve deneyimi besledi. Yüksek edebiyat yapmaktan vazgeçip birçok okurun "hafif" diye nitelendirebileceği polisiye romanlar yazarkenki rahatlığı ve hafifliği, işin içine girdikçe yerini başka bir ağırlığa, sorumluluk duygusuna bıraktı. Daha keskin karakterler, daha karmaşık olay örgüleri, daha ince hesaplanmış cinayetler, daha sürprizli sonuçlar aramaya başladı. Polisiye yazmanın sandığı kadar kolay bir iş olmadığını anlamaya başlamış, bu yüzden başlangıçtaki hafif günleri geride kalmıştı. Yazı yazmak, yeniden çileli yüzünü göstermişti ona.

3

Zehra'ya annesinin ölümünü yazmak istediğini söylediğinde, kızın ilk duygusu, kendi hayatına, varlığına yönelen derin bir kötülük hissi oldu. Aniden başını kaldırıp çivi gibi delici bakışlarla Rıdvan'ın yüzüne baktı. Rıdvan'ın yüzünden ve sesinden öyle bir şey okunmuyordu oysa. Konu arayan bir polisiye yazarının ilginç bir malzeme karşısında duyduğu acımasız iştaha benzemiyordu bu. Zehra'yı bu noktada derinden ilgilendiren şey, Fatin Bey'in Rıdvan'a bu olaydan söz edip etmediğiydi. Rıdvan'ın, "Seksek Tebeşiri" metnindeki ayrıntıların ne kadarını bildiğini bilmiyordu. Fatin Bey'in ona bunlardan söz etmiş olabileceğini sanmıyordu ama, bundan gene de emin olamıyordu. Dedikodu yapmak konusunda her ne kadar kadınların adı çıkmış olsa da, güzel bir kız söz konusu olduğunda, erkeklerin bundan geri kalmadığını genç yaşına karşın öğrenmiş bulunuyordu.

Rıdvan, bu olayın bir bölümünü Zehra'dan dinlemişti elbet, ama Zehra, şimdi içinde boyveren kuşkunun ışığı altında olanları anımsamaya çalıştığında, hep birlikte oldukları bir akşam, Fatin Bey'in, kendisini bu konuda konuşmaya ısrarla yönlendirmiş olduğunu anımsadı. Böyle bakıldığında, o akşama ilişkin birçok ayrıntı birdenbire başka bir anlam yüklenmeye başladı gözünde: O akşam, Fatin Bey konuyu açtığında Rıdvan'ın doğal olarak ilgisi artmış, Fatin Bey de Zehra'yı, olayı ayrıntılandırmasını sağlayacak sorularla daha fazlasını anlatmaya kışkırtmıştı. Fatin Bey, önceden bu konuda kendini tutamayıp Rıdvan'a, "Seksek Tebeşiri"nden kimi bilgiler aktarmışsa bile, o akşam birçok şeyi Zehra'nın kendisine anlattırarak, bunun yükünden kurtulmuş olmalıydı. Bütün bu akıl yürütmeleri, gerçek olabilir miydi, yoksa saçmalıyor muydu Zehra? Fatin Bey, sahiden bu kadar içten pazarlıklı biri olabilir miydi? Böyle zamanlarda o da diğerleri gibi Fatin Bey'i hiç tanımamış olduğunu düşünüyordu. Âşık olduğumuz insanları, çoğu kez tanımayız zaten. Bugüne kadar onun yalnızca iyi ve üstün yanlarını görmüştü. Onun neleri yapıp, neleri yapmayacak bir insan olduğu, iç dünyası ve temel kişiliği hakkında hiçbir fikri yoktu. Aşkına kefil olabilen yüreği, ona kefil olamıyordu.

Yakın bir tarihte, sinema okulundan uçuk bir arkadaşının kısa film olarak çektiği bir mezuniyet filminde oynamıştı Zehra. Zengin bir burjuva kızını canlandırdığı, konusu 70'lerde geçen vizyon filmi olarak bile hayli cesur sayılabilecek sevişme sahneleri içeren bu öğrenci filminde, çok yakışıklı bir delikanlıyla yatağa girmişti. Neredeyse gerçek bir sevişmenin eşiğine gelecek kadar kendilerini kaptırdıkları bu sahnelerin çekimi sırasında, birdenbire kilitlenme sorununun ortadan kalktığını, o yakışıklı delikanlıyı her an içine almaya hazır olduğunu hayretle fark etmiş, bu beklenmedik durum, bu sorununu belki de aşmış olduğunu düşündürmüştü ona. Onunla sevişirken, başkalaşan bedenini tanıyamamıştı. Sanki başka birinin bedenini kullanarak sevişiyor

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
043

gibiydi. Birkaç gün sonra aynı delikanlının bekâr evindeki yatağına Zehra olarak girdiğindeyse yeniden ağır bir kapı gibi kapanmıştı. İnsan bedenine bile kefil olamıyordu. Oyunculuğunu bir kişilik bölünmesi gibi yaşamasıydı, belki de onu benzersiz kılan. Filmi seyrederken o bile kendine inanamıyordu. Perdede sevişen bir başkasıydı.

II

Anlattığı kadarıyla Zehra'nın annesinin ölümüyle çok ilgilenmiş olan Rıdvan, daha sonra, epeydir kafasında evirip çevirdiği bu malzemeyi roman yapmak istediğini söylemişti Zehra'ya.

Zehra'nın ilk tepkisi, bunun hayatına bir çeşit tecavüz sayılabileceği oldu. Sonradan Rıdvan'ın ısrarsız, yumuşak, sade yaklaşımı yanılmış olduğunu düşündürdü Zehra'ya. Sanatın hangi disiplininde olursa olsun, sanat yapmanın zaten bir tür soyunmak, teşhir etmek, anlatmak ve göstermek arzusu içerdiğini biliyordu. Fatin Bey, "Yazarlar da birer gösteri sanatçısıdır aslında," demişti bir dersinde. "Onların sahneye çıkmıyor olması, bu gerçeği değiştirmez. Onlar da en az sizler kadar birer gösteri sanatçısıdır." Kimi çağdaş sanatçıların, sanat yapıtlarında, bizzat kendi gövdelerini yapıtın bir parçası kıldıklarını anımsadı. Hatta, kendi bedenine çivi çakanlar bile vardı. Çok yinelendiği için, bundan sıkılmış olmakla birlikte, ister istemez sanatçıların uğraşlarını betimlemede sık kullanılan "çarmıh" metaforunu düşündü.

Rıdvan'ın yazmak için bu konuya ilgisindeki aşk payını ise çok daha sonra keşfetti Zehra. Belki Rıdvan bile, kendisine bu biçimiyle söylemiyordu. Zehra'ya duyduğu şefkat, onun geçmişine, ta çocukluğuna kadar uzanmak arzusu uyandırıyor olmalıydı içinde; "yazarak" onun çocukluğuna dokunmayı umuyor, yanında kendisinin olmadığı o zamanları "yazı yoluyla" ele geçirmek ve sonsuzlaştırmak, onun hayatına yazı yoluyla sahip olmak istiyordu. Yazı yazmanın doğasında, insanın ulaşamadıklarına ulaşma isteği olabilir miydi? Rıdvan da bunun için yazar olmuştu belki de... Bu, kitaplarında kan ve vahşet yok-

FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KUR
BEŞPEŞE
044
NURATHAN MUNGAN

ken, nasıl olup da bu kadar şiddet olabildiğini açıklamaya benzeyen bir durumdu belki de...

Zehra, bu konudaki babasıyla ilgili kuşkularını hiçbir zaman içinden atamadığını, yüksek sesle dile getirmekten çekindiği bu duygunun içinin tenha bir yerinde hep saklı durduğunu Rıdvan'a bu konuyu yazabileceği iznini verdiğinde anladı. Bir türlü yapamadığı bir şeyi başkasına devretmiş, intihar mı, cinayet mi olduğu gölgede kalmış bu hikâyede bir başkasının iz sürmesi işine gelmişti. Onun nereye kadar gidebileceğini, sorularını, kuşkularını, varsayımlarını ortaya dökülebilecek her şeyi merak ediyordu. Yazıyla kendisini giyinmek isteyen Rıdvan'a ruhunun karanlık ve kuşkulu yanını emanet etmişti.

"Yıllarca adli muhabirlik yaptım merak etme, geçmişte kalmış da olsa, o dosyayla ilgili her çeşit bilgiye ulaşabilirim. Hâlâ önemli yerlerde tanıdıklarım var. Ayrıca unutma polisiye yazarı olarak ün sahibi olduktan sonra, ayrı bir önem kazandım bu insanların gözünde. Bana yardımcı olmak için ellerinden geleni yapacaklardır. Tozlu raflar, tozlu sayfalar, dağılmış belgeler hevesimi kırmaz, tersine kışkırtır."

Zehra, bu kitabın yazılmasıyla birlikte çocukça bir hayale kapılarak, sanki annesinin katilinin ortaya çıkacağını için için düşünmeye başladığını fark etti. Böylelikle, hem babasının "katil olmadığı", hem annesinin "intihar etmediği" anlaşılmış olacak, hayatı aklanacaktı. Rıdvan'ın başlattığı bu araştırmaların sonunda böyle bir gerçeğin ortaya çıkması halinde, yepyeni, bambaşka biri olarak her şeye yeniden başlayabileceğini hissediyordu. Bütün bu birbirini tetikleyen gelişmeler, içinde, çok dipte bir yerde hep koyu kıvam duran derin bir suçluluğun zehirli bir sarmaşık gibi olanca gürlüğüyle ortaya çıkmasına neden oldu. Her iki durumda da hem "intihar eden" annesinin, hem "katil olan" babasının suçlarını taşıyarak büyümenin yüküyle ilk kez bu denli apaçık yüzleşmek zorunda kaldı. Belki, kitap ilerledikçe ortaya çıkan sayfalar gerçeği ışıtacak, onu, geçmişin o yükü ağır, bilinmez karanlığından kurtaracaktı. Bir yandan da kitapla ilgili beklentisinde durumu biraz abarttığını, fazla hayallere kapıldığını düşünüyordu.

Eninde sonunda bu bir kurmaca kitap, Rıdvan da bir yazardı. Bir noktada gerçeğin Rıdvan'a yetmeyeceğini, uydurmaya başlayacağını, hatta ilerleyen kitabın bir süre sonra kendi gerçeğini hayata dayatma olasılığını da unutmamak gerekiyordu.

Rıdvan, Zehra'ya annesi yıllar önce vahşi bir cinayete kurban gitmiş olan James Ellroy adlı Amerikalı bir yazarın, annesinin bilinmeyen katilinin zamanla onu polisiye yazarı yaptığından söz etmişti. Michael Connelly adlı bir başka yazar ise yıllar sonra bir kitabında, kendi dedektifinin annesinin de zamanında bir cinayete kurban gittiğini Ellroy'a bir gönderme olarak yazmıştı. Zehra, polisiye kitapların karanlık dünyasından uzaktı ama, bir insanın annesi ölmüşken, onu öldürenin hâlâ bir yerlerde yaşıyor olduğunu bilmenin nasıl bir duygu olduğunu yakından tanıyordu.

Eğer Fatin Bey, Rıdvan'la konuşmuşsa, "Seksek Tebeşiri"nde okuduklarının ne kadarını ona aktardığı Zehra için ayrı bir merak konusuydu. Hem Fatin'in de Zehra hakkında her şeyi bildiği söylenemezdi, Zehra, özyaşam öyküsünde her şeyi yazmamış olduğuna seviniyordu.

"Her şeyin doğru olması gerekmediğini siz söylemiştiniz Fatin Bey," diye geçiriyordu içinden.

"Seksekte tek ayaktan çift ayağa geçerken duyulan rahatlama çoğu kez yanıltır. Hiçbir adımda durum tam güvenli değildir; seksek ayakla, çizgiyle, taşla oynanan bir güven oyunudur. Adıma, çizgiye, taşa, dönüşlere, raslantılara güven. Kısaca hayatın güvenilmezliğine duyulan güven. Bu yüzden yalnızca bir çocuk oyunu değildir, bir hayat oyunudur. Kız çocuklarını tek ayak üstünde hayata hazırlar, erkekler dünyasındaki hayata. Seksekte ayak kendi kaderini adımlar, oysa taşın kendi kaderi vardır. Onu taş yapan kaderi."

2

Anneannesi, "Haftada bir gün gelebilirsin buraya, bahçede oynayabilirsin," dediğinde bahardı. "Yaz günleri kolay olur gelip gitmesi. Ama

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
046

havalar serinleyince, on beşte bire, belki ayda bire düşer gelip gitmeleriniz." Babası elinden tutup anneannesinin köşküne ilk götürdüğünde, hayal ettiğinden büyük bir bahçeyle, hayal ettiğinden büyük bir köşkle karşılaşmış olmak şaşırtmıştı onu. Büyük karanlık ağaçlara, dalda duran meyvelere, ahşap kanatları sonuna dek açılmış köşkün büyük pencerelerine, daldan dala sekip konan cikirtili kuşlara, her yandan fışkıran rengârenk çiçeklere hayranlık ve şaşkınlıkla bakakalmıştı.

Önünde ansızın bir masal bahçesinin kapısı açılmıştı sanki. Annesinin çocukluğunun geçtiği bahçeydi bu ve onun bir zamanlar koşuştuğu yerlerde dolaşacağını bilmek çocuk yüreğini sızlattı. Onu, burada annesinden çok, yaşıtı bir oyun arkadaşı bekliyor gibiydi.

Köşkün salonunda babası bir köşeye iliştiğinde, onun anneannesinden çekindiğini düşündü.

"Sen biraz dışarıda, bahçede oyna," diyerek onu genç bir hizmetçi kızla bahçeye salmış, bir süre baş başa konuştuktan sonra yeniden yanlarına çağırmışlardı. Döndüğünde, yüzlerinden neler konuştukları anlaşılmıyordu. Belli ki, birbirlerine karşı dikkatli davranmış, geçmişi konuşmaktan çok, Zehra'nın geleceğiyle ilgili bir konuşma yapmışlardı. İkisi de geçmişi deşmenin kimseye bir yarar sağlamayacağını bilecek insanlardı.

Niye kendini ve kızını şimdi kabul etmişti bu kadın? Babası, ilk karşılaştıklarında hep bunu düşünmüştü. Bağışlamak için neden kızının ölmesini beklemişti? Çaresiz bir görünüşü yoktu, herhangi bir vicdan azabı çektiği de söylenemezdi. Yaşına bakıp bunak denecek biri değildi o; tersine her şeyi hâlâ zehir keskinliğinde, en küçük ayrıntına varasıya hatırlıyordu. Hayatın artık ona hiçbir şey yapamayacağını kanıtlayan bakışlardı bunlar. Her zaman temiz, bakımlı, özenli olmuştu. Gene öyleydi. Hiçbir acının içine işlemesine izin vermeyen insanlarda görülen bir yaşama ve ayakta kalma inadı her halinden belli oluyordu. Merhameti hiç tanımamış gözleri demir grisi bir renge çalıyordu, kimsenin üzerinde fazla kalmasını isteyeceği bakışlar değildi onunkiler. İnsanların onunla konuşurken gözlerini kaçırması bundandı belki.

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
047

Zehra bu kadını sevip sevmemek arasında gidip geliyordu; onu annesinden kendisine kalmış biri gibi düşünmeye zorlasa da, bu düşünceye ikna olmuyordu. Annesi hayattayken, anneannesinin onu affetmediğini ve bir daha yanına kabul etmediğini çok iyi biliyordu. Daha sonraki yıllarda Zehra, anne ile kız arasında hiçbir zaman bilemeyeceği daha derin bir sorunun yaşanmış olduğunu hissetti.

Yıllar yılı neredeyse akıldışı bir inatla kızını reddetmiş olan bu yaşlı kadın, gene hiçbir akılcı açıklaması olmayan bir biçimde torununa kucak açıp bağrına basmıştı onu. On sekiz yaşını bitirene kadar başta okul masrafları olmak üzere her türlü masrafını karşılayacağını açık ve kesin bir dille babasına bildirmişti. Annesinin ölümünden sonra babasının ilk kez yüzü gülüyordu. Hayat, yükünün bir kısmını almıştı omuzlarından sanki. Ona soluklanması için pay tanımıştı. Zehra'nın geleceği için kaygılanmasına gerek kalmamıştı. Bu yaşlı kadını hiçbir zaman anlayamamış ve tanıyamamıştı zaten. Şu son yaptıklarıyla her ne kadar onu şaşırtmış olsa da, gene de anlamaya çalışmadı. Babası, Zehra'ya anneannesiyle, mezarlıkta olsun, ilk gidişlerinde olsun neler konuştuğunu hiçbir zaman söylemedi; sanki bazı şeyleri anlaması ve bilmesi için büyümesi gerekiyordu ve şimdi yapması gereken tek şey, her şeyi sessizlik içinde karşılamak ve kabullenmekti.

O koca köşkün bahçesinde oynamak, ağaçların gölgesinde hayal kurmak, köşkü koruyan azman köpeklerle dalaşmak Zehra'ya yetiyordu. Nasıl olsa hiçbir şey annesini geri getirmeyecekti artık.

Bir süre sonra yeniden taşındılar. Erenköy'e yakın olması nedeniyle babası bu kez Kızıltoprak'ta bir ev tuttu. Yaşlı kadın için bu, Zehra'yı daha fazla görmek anlamına geliyordu. Özellikle de Boğaz'ın iki yakası arasında ulaşım sorunu artan kış mevsimi göz önüne alındığında... Babasının bu davranışı hoşuna gitmiş, bir akşam yemeği sırasında, bu anlayışlı davranışı için, içinde Zehra'nın anlamadığı bir sürü eski sözcük geçen cümlelerle babasına teşekkür etmişti.

Zehra, babasının hayatını değiştiremedikçe ev değiştirmek isteyen biri olduğunu anladığında artık koca kız olmuştu. Babası dünyada bir tedirgindi. Her taşındıkları evden bir süre sonra şiddetle sıkı-

lıyor, benzer nedenlerle yakınmaya başlıyordu. Sorunun taşındıkları evlerde değil, babasında olduğunu anladığında yeniyetme bir kız olmuştu. Babasını en çok da Dostoyevski romanlarını okuduğunda tanıdı. O, tamamlanmamış, yarım kalmış Dostoyevski kahramanlarından biriydi sanki. Ne yazık ki, kitapta ilginç olabilecek bir karakter, gerçek hayatta, üstelik insanın babasıyken o kadar da ilginç olmuyordu. Yıllar geçtikçe iyiden iyiye tuhaflaşmıştı.

II

Düzenli olarak anneannesine yaptığı bu ziyaretler, bir bakıma yaşlı kadını sevmesini sağlamış, onunla yakınlaşmasına neden olmuştu. Ama bir yakını gibi değil, daha çok bir roman kahramanı gibi sevmesine yaramıştı bu. Sürprizleri hiç bitmeyen, hayli ilginç bir kadındı. İnsan onu artık tanımış olduğu sonucuna asla varamıyordu. Çünkü, her seferinde insanı yeniden şaşırtacak bir şey yapmayı başarıyordu. Akıl almaz ölçüde sevgisizdi. Zehra, onun kendini bile sevip sevmediğinden emin olamıyordu. Bencilliğiyse akıldışı ölçüdeydi. Ailesindeki hemen herkes ölmüşken, bir tek onun sağ kalmış olması bile, hayatı sevmesinden çok, bencilliğiyle ilgiliydi. Sonunda her şeyin kendisine kaldığını görmeden ölemeyecek mutsuzlardandı o.

Tuhaftır, sonraki yıllarda da Zehra'nın kendi hayatı hakkında kararlar almasına pek karışmadı. Zehra'ya hep büyük bir insanmış gibi davrandı. Böylesine buyurgan bir kadının Zehra'ya hiç karışmaması şaşırtıcıydı.

Baş başa oldukları her fırsatta çeşitli konularda hayat dersleri vermekten hoşlanıyordu. Gençlikteki zaferlerini anlatmaktan. Eski, soylu Istanbullulardan söz etmekten. Geçmişte yaşıyordu elbet, ama bu, şimdiki zamanın farkında olmasına engel değildi. Herkes elindeki, avucundaki her şeyi çatır çatır satmak zorunda kaldığında, bir tek elmasını bile elden çıkarmamış olmasıyla övünüyordu. "Şu koca köşkten bir çöp bile satılmak mecburiyeti hasıl olmamıştır," diyordu. Köşkte her yan antikalarla doluydu. En çok kaygı duyduğu şeyse, dev

JONATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
049

Çin vazolarının "kazara" kırılmasıydı. Zehra'nın yanlarına bile sokulması yasak olan vazoların tozu alınırken hâlâ başlarında duruyordu. Dedesinin el yazması nüshalara meraklı bir adam olduğunu öğrenmişti. Yazmalar, kapısı hep kilitli duran kütüphanede, camlı büyük dolaplarda saklanıyordu.

Anneannesi, herkesi, her şeyi küçümsüyordu, bütün duyguları gibi kibri de akıldışı ölçülerdeydi. Dünyada küçümsemeden söz edebildiği bir tek kişi bile yoktu. Övgülerinde ve takdirlerindeyse ağır bir temkinlilik ve kuşku payı vardı. Kırk yıllık ahbaplarından bile yeterince sınanmamış dostluklar gibi söz ediyordu.

Elâlem, yazlıklarını, kışlıklarını, köşklerini, konaklarını bir bir satarken, bahçesinden tek bir ağaç bile kestirmediğiyle övünüyor, kapısında sıram sıram kuyruk olmuş müteahhitleri nasıl yüzgeri çevirdiğini anlatıyor, her şeylerini satmak zorunda kalmış eski Istanbullular için sözde merhamet duyuyordu. Zehra, onun herhangi bir insana, herhangi bir nedenle acıyacak bir insan olmadığını çoktan anlamıştı. "Ben de bilirdim, burayı yıktırıp üç beş apartman diktirmeyi, bilmez miydim? Bilirdim elbet. Ama şu sürdüğüm safa kimde var?" Elindeki telkâri gümüş çay kaşığını, ince belli çay bardağının camında çınlatarak, "Çayımın şekerini bile çocukluğumdaki kaşıkla karıştırıyorum hâlâ. Bu da bana yeter!"

Erenköy'de yıkılmamış tek köşk onunki kalmıştı ve bu ona, inanılmaz bir gurur ve zevk veriyordu. Kimi zaman, şoförüne, hava almak maksadıyla şöyle bir gezintiye çıkalım, diyerek arabayı hazırlatıyor, ama bu geziler çoğu kez yıkılıp yerlerine apartmanlar dikilmiş köşklerin bulunduğu sokaklara yapılıyor, eski halleriyle karşılaştırmalar yapmak amacıyla zaman zaman arabayı durdurtup, başkalarının mahvolduğunu düşündüğü hayatlarına acıklı gözlerle dudak bükerek kendi zaferini kutluyordu. Bu araba gezintilerinden her seferinde köşküne, zaferden sonra gururla yurduna dönen bir komutan edasıyla ve hayatla ilgili bütün seçim ve kararlarının doğruluğunu kendine onaylamış olarak dönüyor ve biraz daha yaşamaya karar veriyordu. Bir keresinde Zehra'ya, "İnsan istemedikten sonra hiç ölmez," demişti.

Kimi zamanlar ondan çok sıkıldığını ayırımsıyordu Zehra; hep aynı şeyleri anlatmaya başlamıştı. Sanki ikisi arasındaki tek bağ o değilmiş gibi Zehra'nın annesindense şaşılacak derecede az söz ediyordu. Sanki öyle biri hiç olmamış, hiç yaşamamıştı. Zehra'nın, annesini hatırlamamak istemesiyle, anneannesinin ondan hiç söz etmemesi aynı şey değildi elbet. İkisinin küslüğü de aynı değildi.

Örneğin, Zehra'ya annesini hiç sormamıştı. Zehra, önceleri kendisini üzmemek için bundan söz açmadığını sandıysa da, anneannesinin sahiden hiç merak etmediğini, ilgilenmediğini anlamıştı. Sanki kendi kızıyla, Zehra'nın annesi olan kadın, iki farklı insandı ve o, bu ikinci kadını tanımak istemiyordu.

1

Ne, "Seksek Tebeşiri"ne yazdı bunu, ne babasına söz etti, ne de Fatin Bey bildi. Belki kitabının bir yerine geldiğinde Rıdvan'a söz ederdi bundan, ama ondan bile emin değildi. Birkaç yıl önceydi, anneannesi, bu kadar zaman sonra bunu niye söylediğini belki kendi de bilmeyerek bir sırrını verdi Zehra'ya. Belki de, kendinden sıkıldığını anlayan Zehra'ya yeni bir şey söyleme gereksinimi duymuş, insanlara hâlâ onları şaşırtabileceğini göstermek istemişti. Hiç nedensiz yere söz açıp günlük, sıradan bir şeymiş gibi anlatmıştı: Yıllar önce düşük üstüne düşük yaptığını, bu arada bir çocuğunu ölü doğurmuş olduğunu, rahminin uzun süre döl tutmadığını, oysa o zamanlar hayatta olan kocasının "Çocuk, çocuk!" diye başının etini yediğini... Doktorlar, son hamileliği sırasında, "Artık bu son," demişler. "Bundan sonrası hayati tehlike taşır" ve bu kez de olmazsa bir daha hamile kalmasını kesinlikle yasaklamışlar. Aylarca sırtüstü yatmış, "Neredeyse sırtım yara oluyordu," demişti. "Başucumdaki su bardağına bile uzanmam yasaktı da, başkaları içirirdi suyumu." "Tam gününde doğurdum," diyordu. "Dokuz ay, on gün saymıştık. Tam gününde!"

Zehra, annesinin hikâyesini dinleyeceğini sanmış, nedense heyecanlanmıştı. Bir yetişkin olan annesine küs olması, anlatılan hikâ-

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
051

yedeki annesinin çocukluğunu sevmesine engel değildi elbet. Sanki annesini yeniden sevmenin bir yolunu bulmuş gibi anneannesinin anlattığı hikâyeyi ilgiyle dinlemeye başlamıştı.

Oysa, anneannesinin dünyaya getirdiği kız çocuğu yalnızca bir gün yaşamış, ertesi gün ölmüş.

"Yapacak başka hiçbir şey yoktu. Hemşirenin birini satın almıştım. Çocukları değiştirdi. Başka birinin çocuğunu verdi kucağıma. Böylelikle evliliğim ve hayatım kurtuldu. Annen, benim öz kızım değildi anlayacağın. O, değiştirilmiş bir çocuktu. Bu konuda hiçbir zaman vicdan azabı duymadım. Bu gerçeği hiçbir zaman bilmedi annen. Bilmeden de öldü. Ona en kızgın olduğum zamanlarda bile söylemedim bunu. Belki kızgın olduğum için söylemedim. Bir yalanla yaşasın istedim. O zaten hep yalanlarla yaşadı. Babanla evliliği de bir yalandı. Her neyse, her şey geçmişte kaldı. Sen akıllı bir çocuksun! Şimdi senin bilmeni istedim nedense. Sen bilmeden ölmek istemedim."

İyice ölgünleşen akşamüstü güneşi vuruyordu yüzüne. Oturduğu berjer koltuğun kulaklarından birine başını dayamış, kollarını kucağında kavuşturmuş bir halde Zehra'nın yüzüne muzip bir masal anlatmışçasına, hastalıklı denebilecek bir bakışla bakıyor, Zehra'nın tepkisini görmek istiyordu. Bu bakışlarda tanıdık bir şey vardı. Birden sokakta yere tebeşirle çizilmiş şeklin başında duran kalabalığın bakışlarıyla karşılaştığını hissetti yeniden. Seyirci, Zehra'nın yüzünden hakkını istiyordu. Anneannesinin güçlü, sayrıl ve ısrarlı bakışları karşısında, vahşi denebilecek bir korunma içgüdüsüyle, yüzünden herhangi bir duygunun geçmesine engel olması gerektiğini hissetti. İnsanın yüzü, içini söylüyordu. Yüzünü kapatması gerekiyordu. Sanki ancak böyle yaparsa, kendini koruyabilecek, içine saklanabilecekti.

Sonraları o günü andığında, Fatin Bey'in veciz sözlerine özenerek, o küçük defterine şunları yazdı: "Yüzünüzü seyirci sahibi kılarsanız, ardına saklanabilirsiniz. Saklanmanın bir yolu fazla görünmektir. Yüzünüz politikanız olur."

Anneannesi o gün ona öyle bakarken, belki de anlattığı bu sırrın gerçeğiyle, yeniyetmeliğe geçen bu kızın ne yapacağını görmek iste-

mişti. Oysa Zehra, bu bilgiyi hiçbir şey yapmadı. Belki bir anlamda boşa çıkardı. Babasına bile söylemedi. Bebekken çalınmış olan annesinin gerçek ailesinin hayat hikâyesini hayal etmeye bile çalışmadı. Şimdi onlardan kimse kalmış mıydı acaba? Annesinin yerine sonradan başka bir çocukları olmuş muydu? Gerçek dayısı, gerçek teyzesi ve kendinin akranı sayılabilecek kuzenleri var mıydı? Bütün bunları düşünmek bile istemedi. Kimi bilimkurgu romanlarındaki ikiz dünyalarda birbirinin aynı şeyleri yaşayan insanları düşündü. Bu dünyanın bir benzerinin nerede olduğunu bilmek istemediğini düşündü. Dünya bütün zenginliğine karşın, azdı. Çok az. Ve insanlar onunla yetinmek zorundaydılar.

Geçmişte neler olup bittiği bir bakıma pek de önemli sayılmazdı. Ne olursa olsun, herkesin hayatında bir tek gerçek vardı aslında. Zehra'nın hayatındaki tek gerçek, kendini balkondan atmış olan annesiydi. Gerisi, herkesin istediği gibi anımsayıp istediği gibi değiştirebileceği sıradan hayat hikâyelerinden biriydi sadece. Nitekim ne yazarsa yazsın, Rıdvan'ın yazacağı kitap, ne kadar annesinin, babasının, kendisinin hikâyesi olacaktı ki? O Rıdvan'ın kitabıydı önünde sonunda, bu yüzden anneannesinin anlattıklarını o bilmese de olurdu. Bunun üzerine ona da söylememeye karar verdi. En azından şimdilik.

"Annem beni terk edip gittikten sonra bütün bunların ne önemi var ki," diye geçirdi içinden.

"Annem beni yüzümle baş başa bıraktı. Bakabildikleri kadar baksınlar!"

Boşalmış yüzünde seken taşı hissetti. Yıllardır kendi yüzünü adımlıyordu. "Bütün kamaları ben kazanırdım," dedi. "Çocukken de ben kazanırdım."

Bu yüzden seksekte puan kazanmak demek olan "Kama" sözcüğü, ona yalnızca bir tür "bıçağı" değil, aynı zamanda "yüz"ü de çağrıştırıyordu.

Üstelik daha "yaralı yüz" Fırat'la tanışmamıştı. Kimse tanışmamıştı.

Fırat'ı tanımak, herkes için yeni bir başlangıç demekti.

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
053

II

Onca uykusuzluğa, ters saatlerde yatağa girmeye, yanlış beslenmeye, ayak üstünde olmadık şeyler atıştırmaya, hatta fazla gülmeye, gereksiz yere üzülmeye, pireden deve yaparken olmadık şeyleri oluruna bırakmaya, iki ayağı bir pabuca sokabilmek için gösterilen aşırı çabaya karşın yaşamın gizli düzeni aksamıyor. Nicedir bu düzenin neresinde durduğunu kestirmeye çalışan Zehra'nın hayranlığını kazanan ise genç insan gövdesinin onca horlanmaya karşın şaşmadan işleyen biyolojik zamanı. Uyku gelmesi gerektiği zamanda geliyor. Karın acıkması gerektiği zamanda acıkıyor. Bu açlığı gidermek, aylardır kapıyı çalan uykuya hakkını vermek kolay değil. Zehra'nın aklı uyunamayan uykularda bugün. Gövdesine hükmeden biyolojik zaman, beynindeki uyku düğmesine basmaya çalışıyor. Bıraksa, olduğu yerde sızacak.

Mayısın on yedisi. Günlerden cumartesi. Saat dördü vurmak üzere. Nisan yağmurları biteli on yedi gün oluyor. Eski takvimler, eski deyişler hâlâ doğru çalışıyor. Hani dünyanın, ülkenin, kentin, kişinin düzeni perişan durumdaydı, hani kutuplar eriyordu, denizler yükseliyordu, hava kirleniyordu, büyük sonun eli kulağındaydı? El Niño' yla, sera etkisiyle, ozon katmanının delinmesiyle, nükleer savaşla yerinden oynamayacak denli eski bu düzen. Depremden sonra ne değişti? "Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak" lafı yeni bir düzen getirdi mi? Şu son bir gelse. Birilerinin sözünü etmekten usanmadığı o kaçınılmaz son gelse de herkesle birlikte uzun bir uykuya yatabilsem diye düşünüyor Zehra. Ama ne oluyor? İstanbul'u beton şilteli bir sel yatağına çeviren nisan yağmurları, ayın son gününde çekip giderek felaket tellallarını mahcup ediyor. Durmaksızın yıpratılmasına karşın dünyanın biyolojik zamanı da değişmiyor işte. Dünya kişiye benziyor, kişi dünyaya. Bu yıl da düzenini korumayı nasılsa becermiş dünyanın tam ortasında kurulduğu sanılan bir kentin iyice orta malı olmuş semtlerinden birinin ortasında duruyor Zehra. Çeşmesi çoktan kurumuş Çatalçeşme'de, kaldırımları değiştirile değiştirile eskitilmiş Bağdat Caddesi'nde. Elinde börek, çörek, kek dolu üç paketle. Saat neredeyse dört.

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CEZİL ÖKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
057

Bugün ayın on yedisi olduğuna göre Zehra pek yakında diplomalı bir tiyatrocu olacak. Bahar yarı yılını bitirme sınavları 9 Haziran' da başlıyor, 27 Haziran'da bitiyor. Mezuniyetle birlikte Fatin Bey devri kapanacak, ona duyulan gençlik aşkı rafa kaldırılacak, Rıdvan'la baş başa kalınacak, onunla nasıl götürüleceği düşünülmeye başlanacak. Zehra'nın kafası, Rıdvan'ın günden güne ateşlenen aşkıyla nasıl başa çıkılacağı, annesinin ölümünü konu alan kitabın nasıl okunacağı ya da okumamak için ne gibi bahaneler bulunacağı, kitabın babasından nasıl saklanacağı, babanın nasıl oyalanacağıyla meşgul. Düşüncelerini tiyatronun ötesindeki şeylere harcıyor Zehra. Aklıyla birlikte gövdesini de yorgun düşürüyor. Kollarından omuzbaşlarına doğru bir ürperti yayılıyor, ensesinden beline doğru birkaç damla ter süzülüyor. Sacide'yle Remzi Kitabevi arasında, karşıya geçmek üzere asfalta inmişken göz kapakları ağırlaşıyor, aklını yılbaşından bu yana uyunamayan uykular basıyor. Bitirme sınavlarının eli kulağında. Yüzülmüş yüzülmüş, öğrencilik serüveninin kuyruğuna gelinmiş ama Zehra yeni bir adım atamayacak denli yorgun hissediyor kendini. Elindeki paketlerden birinin kucağından kayıp asfaltı öptüğünü ancak fark ediyor. İkincisinin düşmesini de kımıldamadan izliyor. Üçüncü paket de ötekilerin peşinden gitmek üzere yola çıkmışken onu havada yakalayan Fırat oluyor.

Yeşim, caddeye en yakın masanın başında, ayakta bekliyor. Gözü Fırat'ın koluna girip masalarına getirdiği Zehra'da. Selin, Fırat'ın boş iskemlesinin karşısına yandaki masadan bir iskemle çekip Zehra'nın oturmasına yardım ediyor. Fırat yine caddeye seğirtiyor, asfaltta kalmış paketleri getirip masaya bırakıyor, oturmadan önce ceketinin sağ cebinden teneke bir sigara kutusuyla gümüş kaplama bir çakmak çıkarıp paketlerden kalan boşluğa sıkıştırırken "İyiyim... Bir şeyim yok... Lütfen..." diye mırıldanıyor Zehra. Selin çantasına bir paket kolonyalı mendil atmadan evden çıktığı için kızgın. "Gerçekten yok bir şeyim, lütfen rahatsız olmayın," diyor Zehra pelteleşmiş görünümüne çeki düzen verebilmek için iskemlede doğrularak. Demin Yeşim'le Selin içeride moda dergilerini karıştırırken Fırat'ın ısmarladıklarını ge-

tiren garson tepsidekileri nereye bırakacağını soran utangaç bakışlar atıyor kızlara. Yeşim ağır hareketlerle paketleri birer birer Zehra'nın yanına, yere indirerek masayı boşaltıyor. Garson, Yeşim'le Selin'in önüne birer diyet kola, Fırat'ın önüne bir duble espresso bırakıp Zehra'ya dönüyor. "Madensuyu lütfen," diyor Zehra. "Yabancı mı yerli mi tercih edersiniz?" diye soruyor garson. "Fark etmez. Yerli olsun. Kınık, Sarıkız, ne olursa," diyor Zehra. Fırat'ın yüzüne bir gülümseme yayılıyor, "İyi fikir. Ben de bir şişe madensuyu rica edeceğim. Gerolsteiner var mıydı acaba?" "Yabancı olarak bir tek Perrier var efendim," diyor garson. "O zaman yerli bir Kınık olsun benimki," diyor Fırat. "Yerli olarak Sarıkız bulunduruyoruz efendim," diyor garson. Yeşim'le Selin birbirlerine bakıp kıkırdıyorlar. "O zaman Sarıkız lütfen," diyor Fırat. Garson Selin'e kırgın bir bakış atıp masadan uzaklaşıyor. "Kızlar, kıkırdayıp duracağınıza kendinizi tanıştırsanıza," diyor Fırat. "Ben Yeşim," diyor Yeşim. "Ben Selin, ne oldu birden? Merak ettik," diyor Selin. "Ben de Fırat, sizi kurtaran yiğit," diyor Fırat. "Çok teşekkürler. Ben Zehra. Fazla çalışmanın sonuçları. Yakında sınavlar var da," diyor Zehra. "Zehra ha, harika," diyor Fırat neşeli bir sesle. Garson masaya iki şişe Sarıkız ve ağızlarına yarımşar tekerlek limon asılmış iki bardak bırakıp kaçarcasına uzaklaşıyor. "Fırat burada da adımızı çıkaracaksın sonunda, garsonlarla uğraşmasan olmuyor mu?" diyor Yeşim. "Burası Bağdat Caddesi, burada her şey serbest," diyor Fırat. Teneke tabakasını açıp içine özenle sıralanmış ince puroları Zehra'ya uzatıyor. Şu anda midesinin yaprak sigarasını kaldıramayabileceğini söyleyen Zehra hâlâ omzunda duran çantasını aranıyor paketlerin yanında. Selin "Omzunuzda," diyor. Zehra elini omzuna atarken dalgın gözleri aydınlanıyor ve bugün ilk kez gülüyor.

Bugün cumartesi. Saat dördü on geçiyor. Zehra akşamüstü çayına, anneannesine gitmek üzere yola çıkalı bir buçuk saat oluyor. Demek ki Kızıltoprak'la Çatalçeşme arası, vitrin alışverişiyle dolu bir yürüyüşle en çok bir saat on beş dakika çekiyor. Madensuyunu bitirdiğinde yüzüne kan gelmiş, kendini toparlamış olacak, anneannesinin bir telefonla köşke getirtmek ya da şoförünü yollamak yerine taşıma

işini torununun üstüne yıktığı çay malzemesini kucaklayıp karşıya geçecek ve bir taksiye atlayıp saat beşe değin Erenköy'ün ayakta kalmış son köşküne varmış olacak. Köşk ve anneanne bugün Zehra için çalışacak. Çünkü yıkılmaması gerektiği düşünülen bir düzenin bekçiliğine soyunmak arada böyle angaryaların da yüklenilmesini, bir zaman aileden dışlanmışlara düzenden düzene fark olduğunu gösterecek bir kapının aralanmasını gerektiriyor. Anneanne bugün Zehra'ya kapıyı her zamankinden çok açacak. Çünkü bugün ayın on yedisi. Bugün Zehra'nın doğum günü ve bugün anneannesi Zehra'yı Erenköy Kız Lisesi'nde öğretmenlik yaptığı günlerden kalma bir öğrencisiyle tanıştırıp torununu sağlam bir geleceğe taşıyacağına inandığı armağanı verecek.

Zehra, anneannesinin eski bir öğrencisiyle tanışacağından haberli, bir armağan alacağını ve bunun yirmi bir yaşının önemine parmak basan değerde olacağını tahmin ediyor, çay partisinin en çok iki saatte sonlanacağını umuyor, eve dönüp kendini yatağa atmasının saat yedi buçuğu bulacağını hesaplıyor. Tüm pazarı yatakta geçirmeye niyetli. Rıdvan'ın her geçen gün büyüyen aşkına koşut olarak artan enerjisinin yan etkilerinden sakınabilmek için de yatağa girmeden önce telefonu fişten çekmeyi planlıyor. Çekmezse yarın sabah kendini Kadıköy iskelesinde bulmaktan kurtulamayacak. Karşıya geçmek zorunda kalacak, Rıdvan'ın ısrarlarına dayanamayıp büyük bir olasılıkla Taksim'in arka sokaklarında, yeni açılmış bir şaraplı kahvede, modernize edilmiş gözleme yiyip buzlu çay içerek kahvaltı edecekler. Bütün gün midesi yanacak, dünyanın ve kişinin nasılsa bozulmayan düzeni aklına gelecek, metabolizmasının bu tuhaf yeme biçimine bir gün toptan isyan edeceğini düşünecek, dünyanın isyan etmekte neden geciktiğini açıklaması için Rıdvan'dan yardım isteyecek. İstemeyecek elbet. Çünkü Zehra yarın kesinlikle evden çıkmayacak.

"Bu sigarillolardan almamakla iyi tütün içme şansınızı da tepmiş oluyorsunuz Zehra Hanım. Oysa oyunculuk risk almayı gerektirmiyor muydu? Soluk kesen bir çalışma temposu, bol risk, biraz şans ve sonunda başarı. 'Şans kapınızı pek seyrek çalacak, bunu bilesiniz.

Çaldığında içeri almamazlık etmeyin' dememiş miydi size Fatin Bey?" Zehra dudağına yerleştirdiği sigarayı yakmaya uzanmış Fırat'a şaşkınlıkla bakıyor. Yeşim'le Selin'in yüzlerinde de aynı şaşkınlık okunuyor. Fırat iki yanındaki kızlara dönerek "Tanıştırayım, Zehra. İstanbul'un en güzel kızı olarak bilinir. Mimar Sinan Üniversitesi, Devlet Konservatuarı, Sahne Sanatları Bölümü, son sınıf öğrencisidir kendileri. Zehra üç hafta sonra diploma sınavlarına girecek ve on beş gün ter döktükten sonra haziranın sonunda, Türk tiyatrosunun aranılan oyuncularından biri olmaya hak kazanacak. Ama ben bugüne döneyim, Zehra'nın yirmi birinci yaşını tebrik edip şunu vereyim Erenköy'deki o görkemli tahta şatoya varmayı beklemeden," deyip ceketinin iç cebinden çıkardığı kitap boyutlarında, kasap kâğıdıyla ama özenle sarılmış bir paket uzatıyor Zehra'ya. Zehra paketi alıp açmadan bardağın yanına bırakıyor. Parmakuçlarını şakaklarında gezdirirken "Doğru," diye mırıldanıyor, "günler, haftalar sürecek sınavlar. Daha beş hafta var diploma almaya. Diplomaya daha çok var da şaşırttınız beni Fırat Bey. Tanışmış mıydık? Okulda belki? Fatin Bey'i nereden tanıyorsunuz? Öğrencisi misiniz? Doğduğum tarihi bileceğiniz kadar tanışmış mıydık gerçekten? Olacak şey değil. Erenköy'e gideceğimi de biliyorsunuz üstelik. Anneannem mi yolladı sizi buraya? Saçmalıyorum galiba. Şey... Bu arada çok teşekkürler. Armağan için." Yeşim'le Selin aynı anda birer kahkaha koyuveriyorlar. "Vallahi şaşırmadım," diyor Selin, "Fırat, senin tanımadığın kız yok mu İstanbul'da allah aşkına?" "Bir numara çevirdiğini kesinlikle tahmin etmiştim, Divan Marina'ya gidecekken Remzi'nin kahvesine boşuna getirmedi bizi," diye cıvıldıyor Yeşim ortaya. "Kızlar, kızlar, ağır olun bakalım. Bir kere buranın nasıl bir yer olduğunu merak ettiğimden geldik. Bu kentte kitapçılar ve kahveler pek uzun açık kalmaz, kapanmadan bir göreyim dedim. Divan Marina'ya her gün gidiyoruz nasıl olsa. Zehra'yla karşılaşmamız ise yalnızca bir rastlantı. Rastlantıya neden olan da ben değil Zehra. Sacide'ye pasta börek almaya uğramasaydı onunla iki saat sonra Semiha Hanımlarda karşılaşacaktım. Siz, meraklı manken kızlarımız için ekleyeyim, Semiha Hanım Zehra'nın anneannesi olur,

annemi ve beni pek sever. Fatin Bey'e gelince, tanımıyorum. Bir iki öğrencisi iyi arkadaşımdır, onlardan dinliyorum Fatin Bey'in bilgiçliklerini. Zehra, canını sıkar mı bilmem ama arkadaşlarımdan biri de Yavuz," diyor Fırat. Yavuz adını duyunca Zehra'nın yanakları allanıyor. Yeşim "Külünüz," diye bir çığlık attığı gibi kül tablasını kapıp Zehra'nın düşen külünü yakalıyor. "Aferin Yeşim, güzellik reflekslerini köreltmemiş," diyor Fırat. İki kız yine birbirlerine bakıp kıkırdıyorlar. Zehra olağanüstü güzel iki kızın arasında oturduğunu şimdi fark ediyor. Biri ela, öteki yeşil gözlü, ikisi de sarı saçlı, ipincecik, upuzun ve bu caddeye uyacak modernlikte Türk kızları. O kadar modernler, o kadar ağır makyajlılar ki Türke benzemiyorlar. Ama çok güzeller. Fırat ise kızlardan da güzel.

Zehra on bir yaşına dönüp anımsıyor: "Anne erkekler neden güzel olmaz?" Annesiyle mutfaktalar. Kızının derisi sıyrılmış dizine oksijenli pamuğu basmış, seksek uğruna bacaklarının çarpılacağını söyleyerek onu hafif yollu azarlarken çarpıklıktan güzellik kavramına, kadın bacaklarından erkeklere uzanan atik düşünceli bu küçük akılda kendi çocukluğunun izlerini bulan anne sertleştirmeye çalıştığı yüz çizgilerini yumuşatmak zorunda kalıyor. "Onlar yakışıklı olurlar da ondan," diyerek soruyu geçiştirip yarayı üflemeye koyuluyor. Yirmi bir yaşına gelene değin birkaç düzine yakışıklı erkeğin çıkma, yatma, sevişme, öpüşme, mahrem yerlerine dokunma önerilerini sinemalarla pastahanelerin, muhallebicilerle lokantaların kapısında geri çevirip kendi güzelliğini de aceleyle çıktığı o kapıların eşiğinde bıraktıktan sonra Türk erkekler tarihinin en yakışıksız erkeğine elini uzatan Zehra, şimdi güzel erkeklerin de sevecen ve dayanılabilir olabileceğini anlıyor. Çatalçeşme'de, yanlış yerde açılmış bir kitabevinin espresso da yapabilen beton zeminli çay bahçesinde, olağanüstü güzel iki kızın rengâhenk bakışları Yavuz adı üstüne bir yorum getirilmesini beklerken.

"O zaman filmi gördünüz," diyor Zehra. "Gördüm ve çok fena oldum," diyor Fırat. Yeşim'le Selin aynı anda "Ne oldu ki?" diye soruyorlar. "Yahu kızlar, amma da meraklı şaziyelersiniz ha," diye çı-

kışıyor Fırat. "Ortak arkadaşımızın bir filminde oynamıştım geçen yıl; ondan söz ediyoruz," diyor Zehra. Konuyu değmekte kararlı Selin Fırat'a soruyor: "Neden fena oldun ki, film çok mu kötüydü?" Zehra da bu sorunun cevabını kızlar kadar merak ediyor. "Filmde pek iş yoktu, zaten yirmi dakikalık bir öğrenci filmiydi ama Zehra müthişti," diyor Fırat. "Neyim müthişti ki, rol yapmakla rol kesmek arasında gidip geliyordum o sıralarda. Kameranın burnumun dibinde dolaşmasından da çok rahatsız olmuştum, rezalet oynadım. Yavuz da toyluğu yüzünden ağzını açamadığından onun da sevmediği bir film çıktı ortaya," diyor Zehra özür dileyen bir ses tonuyla. "O yatak sahnesi," deyip susuyor Fırat. Yeşim "Ha o tip bir film miydi bu?" diye sorduğu gibi pot kırdığını anlayıp "Ay. Yanlış anlamayın yani," diyor. Zehra'yla Fırat gülmeye başlıyorlar. "Kızlar iyi ki her kızın kafası sizinkiler gibi çalışmıyor. Manken olduğunuzdan beri iyice azıttınız. İlle de anlattıracaksınız bana. Zehra kendine âşık ettirecek denli güzeldi o filmde. Ve ciddi olarak tutuldum kıza. Ama Yavuz Zehra'yı benden saklamakta diretti." Selin atılıyor: "Çocuk senin repütasyonunu biliyor da ondan herhalde." Fırat açıklamayı sürdürüyor: "Ondan değil, benim Avusturya'ya döneceğimi, İstanbul'a bir aylığına gelmiş olduğumu biliyordu, kimsenin başına dert açılsın istemedi." "Yani Zehra Hanım'ın başına. Selin de aynı şeyi söylüyor zaten," diyor Yeşim. "Kızmaya başlıyorum ama," diyor Fırat, "Yavuz'un oyunbozanlık etmesi 'aşk' sözcüğü yüzündendi, Zehra'yı benden kurtarmak için değil. Yavuz liseden arkadaşımdır ve ilk günden beri tartışırız bu konuda. O aşkın varlığına inanır, banaysa pek komik gelir bu kavram. O ne zaman aşktan ve meziyetlerinden söz açsa kendisiyle dalga geçerim. İşi gücü olmayan insanların çekmekte yarıştıkları bir biçim cezadır bu âşık olma durumu bana kalırsa. Ceza havası verilip fazlasıyla ciddiye alınmış bir oyun. O aşk dedikleri duygu gerçekten aşksa elbet. Her neyse, aşkın sırası değil şimdi. O gün filmi seyrettikten sonra boş bulunup Zehra'ya âşık olduğumu söyleyince bizim Yavuz'un öc alacağı tuttu ve Zehra'nın telefon numarasını vermek istemedi. Birkaç hafta sonra da Viyana'ya döndüm ve olayı unuttum zaten. Bütün gürültü bu işte. Rahatladınız

mı şimdi?" Kızlar Zehra'ya dönüp ne söyleyeceğini bekliyorlar. Zehra gülümseyerek önüne bakıyor. Sol elinin imleme parmağı Sarıkızlı bardağın ağzında geziniyor.

Sessizliği bozan Fırat oluyor, "Pekiyi," diyor Fırat, "Yavuz azizlik etmeyip de bizi buluştursaydı benimle çıkar mıydın Zehra?" Yeşim'le Selin ellerini ağızlarına kapatıp bir Zehra'ya bir Fırat'a bakarak Zehra yönünden gelecek bir fırtınadan nasıl kurtulacaklarını düşünüyorlar. Başını kaldırmadan, parmağını bardaktan çekmeden "Bilmem," diyor Zehra. "Bilmem. Biliyor musunuz, o çocukla yattım ben." "Kimle, Yavuz'la mı?" diye bağırıyor Fırat. "Hayır, hayır, Yavuz'la değil, filmde benimle sevişen o çocukla," diyor Zehra. Demin yarı baygın masaya gelen kızın ayıldıkça güzelleşmesinden ve kendilerinin pabucunu dama atacak denli dişli çıkmış olmasından rahatsız olan Yeşim'le Selin iskemlelerinde kıpırdanıyor. Zehra da masaya çöken tuhaf havanın farkında. Beklenmedik bir baş dönmesi yüzünden kendini tanımadığı insanlar arasında, fazlasıyla senli benli konuşmalarla dolu bir ortamda, Rıdvan'a bile açmaya çekineceği eski yatak serüvenlerini anlatırken buluyor. Yorgun olduğu zamanlarda aklına geleni tartmadan söylemek gibi bir huyu olduğunu anımsamıyor. Anımsayamayacak denli yorgun değil. Her dakika sokak ortasında ayılıp bayılan biri de değil. Değildi belki ama şimdi, son saat içinde olanlardan sonra kuşkuyla bakıyor kişiliğine. "Helen gibi kadınsın be Zehra," demişti bir seferinde Rıdvan. Gecenin köründe, Beşiktaş iskelesinde onları karşıya atacak motoru beklerlerken. Hafif içkili Rıdvan'ın beklemekten sıkıldığı bir ara laf olsun diye söylediği bu cümle aklına geliyor Zehra'nın. Yarın Rıdvan'la buluştuğunda, ona soracak çoktan unutmuş olduğu bu sözün nereden çıktığını. Ama yarın Zehra kimseyle buluşmayacak. Zehra yarın evde oturacak, kendini iyi hissederse belki birkaç sayfa Euripides karıştırarak sınavlara hazırlanacak.

Zehra'nın ağzından sessiz bir "Pardon" çıkıyor. İki yanındaki kızların birer elini tutarak "Boşver onlara. Seni kıskandılar," diyor Fırat. "Aa ama Fırat!" diye çıkışıyor Selin. "Bazen seni hiç anlamıyorum. Hem bize, hem Zehra Hanım'a ayıp ediyorsun," diyor Yeşim elini

Fırat'ın avucundan çekerken. "Pekiyi. Tamam. Benden de pardon sevgili mankenlerim. Hoş rastlantılar bazen ipin ucunu kaçırmama neden oluyor. Kendimi bağışlatabilmek için pazartesi akşamı Chefs'te bir yemeğe ne dersiniz?" diyor Fırat. Kızların gözleri parlıyor. Selin heyecanını gizleyemiyor: "Chefs pazartesileri kapalı, Catwalk'a ya da Soho'ya gidemez miyiz? Hammam da var, Ortaköy'deki Joy da olabilir aslında." "Catwalk o zaman. Sonra da benim ev," diyor Fırat. "Harikasın," diyor Yeşim demin Fırat'tan kurtardığı elini yine Fırat'ın avucuna bırakırken. Zehra saatine bakıyor, neredeyse beş olduğunu görüp telaşla yerdeki paketlere uzanıyor, Sarıkız için masaya bir miktar para bırakması gerektiği aklına geliyor, omuzundan indirmediği çantasını aranıyor. "Çocuklar, biz kalkıyoruz," diyor Fırat. "Lütfen Fırat Bey, şuradan bir taksiye atlayıp gideceğim," diyor Zehra. "Bir kere ben Fırat'ım, Fırat Bey değil. Ayrıca unuttun mu, benim de anneannende olmam gerekiyor," diyor Fırat. "Ah evet. Ama Yeşim Hanım'la Selin Hanım?" diye soruyor Zehra. "Bizi merak etmeyin. Fırat zaten beşte ayrılacaktı. Bizim de bu akşam çekimimiz var Zanzibar'da. Biraz vakit geçirip oraya gideceğiz," diyor Yeşim. "Ne çekiliyor bu akşam?" diye soruyor Fırat. "Söyleyelim de dalga geç değil mi," diye gülüyor Selin. "Tamam, dalgamı pazartesi akşamı geçerim o zaman," diyor Fırat. Zehra'dan önce davranıp kahve fincanının altına birkaç milyon sıkıştırıyor, paketleri üst üste koyup kucaklıyor, koluna girdiği Zehra'yla birlikte caddede park etmiş kırmızı Volkswagen Golf'e yürürken, Yeşim "Zehra Hanım bunu unuttunuz," diye bağırarak elinde Fırat'ın doğum günü armağanıyla peşlerinden koşuyor.

Otomobile bindiklerinde "Yeşim'le Selin'in beni en şaşırtan yanları, ayaklarındaki o on santimlik stiletto pabuçlara karşın düşmeden koşabilmeleri," diyor Fırat. "Ciddi misin?" diye soruyor Zehra. "Hem evet, hem hayır. Beni nasıl görmek istiyorsan öyle anla söylediğimi," diyor Fırat. "Pekiyi seni nasıl görmemi istiyorsun?" diye soruyor Zehra. "Olduğum gibi," diyor Fırat, "En azından o kızların gördüğü gibi değil." "Onlar nasıl görüyor ki seni?" diye soruyor Zehra. "Kadınları anlamış, onlar için çalışan bir erkek gibi," diyor Fırat. Zehra çekinme-

den soruyor: "Öyle misin gerçekten?" "Yok canım. Neysem oyum. Kimle birlikte olsam aynıyım. Esprili, zevkli, yakışıklı, herkesi tanıyan ve birbirine tanıştıran, yeni açılan lokantalara herkesten önce giden, sarhoş olmadan içki içebilen, hızlı araba kullanan, gitar ve piyano çalan, pul kolleksiyoncusu, kameraman Fırat. Fırat Pulokur." "Pulokur mu?" "Evet. Soyadım. Soyadı kanunu çıktığında dedemin kendine beğendiği soyadı. Aydın efelerinden, telgraf memuru Mehmet Emin Pulokur. Adamcağız mühürlerden, ilk Osmanlı pulundan başlayarak, bu topraklardan çıkıp yine buralara dönmüş, postayla ilgili ne varsa toplamış. Türkiye'nin en zengin, en eksiksiz pul kolleksiyonu. Aslında üç ayrı kolleksiyon. Bekçiliğini yapmak bana düştü." "Ne ilginç. O pulları görmek isterdim. Kameraman mısın gerçekten?" "Değilim. Nesin dersen, ben de bilmiyorum. Senin mesleğine yakın bir yerden başlamıştım; sahne tasarımı okuyordum, beceremeyeceğimi anladım, ikinci yılın yarısında bıraktım. O sırada ilk dijital film kameraları çıkmıştı, onlardan bir tane aldım herkesin ağzını açık bırakacak filmler çekeceğim diye. Bizim Yavuz da hemen kameraman Fırat diye takılmaya başladı. Yani alay etmek isteyenler için kameraman Fırat'ım. Bazen pulcu Fırat oluyorum. Sahne tasarımı okuduğumu bilenler marangoz Fırat diyorlar ve zaman güle eğlene geçiyor." Zehra gülüyor, "Daha ne, canın sıkılmamış oluyor böylece." "Bildiğin gibi değil," diyor Fırat. "Canım müthiş sıkılıyor. Ama nasıl sıkılıyor biliyor musun. Buralar beni bunaltıyor. İstanbulluktan çıkmış İstanbul, başımda dolaşan, neyin nesi oldukları belirsiz bunca insan, arabadan indiğim gibi üstüme sinen et kokusu, bu korkunç trafik, sahil yolunun bir türlü büyümeyen ağaçları, kamerayı elime aldığımda üstüme yürüyen kapıcılar, kışın hiçbir lokantada buz bulunmaması, aradığım hiçbir kitabı bulamamak. Daha sayayım mı?" Sözünü bitirmesiyle kornaya ve gaza basıyor Fırat. Bağdat Caddesi'nde, Zehra'nın iki ayağını birden hayali frenlere bastırtacak bir hızda gidiyorlar şimdi. "Biraz yavaşlasan. Az sonra döneceğiz zaten," diye fısıldıyor Zehra. Fırat Zehra'yı duymuyor. "Sen bırak o güzel Aydın'ı, gel Vaniköy'e yerleş. Aklı kıt efelerden biriymiş dedem. Aslında dünya tatlısı, egzantrik biriydi. Ne

yapıyor biliyor musun adam? Harf devriminden sonra dile merak sarıyor. Zaten Rumca ve Osmanlıca okuyup yazmayı becermiş ama Latin harflerine tapıyor. İmparatorluğun son yıllarında Osmanlı ordusunun başına getirilmiş Alman generallerinin havalı duruşlarıyla Jön Türklerin Fransa serüvenlerinden de etkileniyor, dolayısıyla Almanca ve Fransızca öğrenmeyi aklına koyuyor ve bu işi de ancak İstanbul'da becerebileceğini düşünüyor. Pullarını trene yükleyip İstanbul'a taşınıyor, kente vardığı ilk gün vapura atlayıp bir Boğaz turu yapıyor ve Vaniköy'de inip sırtlardaki taş evlerden birini trink para bastırıp sudan ucuza alıyor. Bir hafta içinde Alman elçiliğinden bir aşçı buluyor, onun yardımıyla İsviçre'den Fransızca ve İtalyanca bilen bir uşak getirip sistemi kuruyor." "Buradan!" diye bağırıyor Zehra, "Buradan döneceğiz!" Divan Pastanesi'nin önünde tekerlekleri kaydıran bir fren yaparak Ayşe Çavuş'a sapıyorlar.

Semiha Hanım'ın geçen yıl baştan aşağıya elden geçirtip beyaza boyattığı köşk, Selvi Sokak'ın sol kanadı boyunca uzanan yüksek duvarın üstünden görkemli çatısını gösterdiğinde Zehra "Geldik!" diye sevinçli bir çığlık atarak fren yapmayı bırakıyor. "Anneannen buraya gelmekten pek hoşlanmadığını söylüyordu, hayrola?" diyor Fırat bahçede park etmiş BMW'nin ardına yanaşırken. "Tanrım, bir ara bu evi bir daha göremeyeceğimi sanmıştım. Rıdvan olsaydı, çoktan inmişti arabandan," diyor Zehra pencere yanındaki omuzunu ovuştururken. "Rıdvan da kim?" diye soruyor Fırat. "Rıdvan mı? Rıdvan iki yıldır birlikte yaşadığım kişi," diyor Zehra. "Babanla yaşadığını sanıyordum," diyor Fırat. "Babamla kalıyorum da Rıdvan'la yaşıyorum. Ayrıca Fırat, neden bu kadar ilgilisin ne yaptığımla? Anneannem gerçekten buradan hoşlanmadığımı söyledi mi yoksa uyduruyor musun? Yok öyle bir şey. Asıl o hoşlanmıyor. Ne benden, ne babamdan hoşlanıyor anneannem. Zoraki bir birliktelik bu. Demin kahvede sözünü ettiğin rastlantıya benzeyen, beklenmedik bir olayın sonucu. Anneannem de hiç işi yokmuş gibi oturup sana benim neden hoşlanıp neden hoşlanmadığımı mı anlattı? Hem sen ne arıyorsun burada Fırat?" Otomobilden inip Zehra'nın kapısını tutmaya gelmiş Fırat yarı açık

kapıdan bacaklarını uzatmış ama otomobilden inmemeye kararlı bir biçimde oturan kıza bakıyor. Zehra arka koltuğa dağılmış paketlerden birini alıp kucağına koyuyor, ikincisini almaya uzanmışken Fırat'a dönüp "Söylesene Fırat, ne arıyorsun yanımda? Deminden beri rastlantı deyip geçiştirdiğin bunca şeyin rastlantı olması mümkün mü?" Fırat söz etmeden Zehra'nın kucağındaki paketi almaya uzanmışken Zehra ayaklarını içeriye alıp kapıyı kapamaya kalkıyor. Fırat kapıyı bir eliyle tutup kapanmasına izin vermeyince Zehra azarlayıcı konuşmasına dönüyor. "Fatin Bey'i tanıyacaksın, tanımıyorsan bile onu tanıyan yakın arkadaşların olacak, tiyatroyla ilgileniyor olacaksın, Vaniköy'le bir bağlantın olacak, anneannemi tanıyor olacaksın, aşka ceza diyeceksin, Sacide'nin köşesinden çıkıp beni kurtarmaya koşacaksın. Böyle ucuz konulu filmler mi çekiyorsun sen o kameranla Avusturya'da? Nasıl bir oyun oynadığını anlamadım ama çok zor günler geçiriyorum Fırat. Şu sıralar benim için çok zor günler. Arabana atlayıp ortadan kaybolman mümkün mü? Hem... Hem annemi de tanıyor muydun sen Fırat? Allah bilir onu da tanıdığını söyleyeceksin şu yok olası kapıdan girmeden önce." Fırat otomobilin kapısını bırakıyor, ceketinin cebinden çıkardığı tabakadan aldığı yaprak sigarasını yakıp Kavisli Sokak'ın bir yanını kaplayan koruya doğru yürümeye koyuluyor. Elleri cebinde. Başı omuzlarına gömülü.

Saat beşi çeyrek geçiyor. Erenköy'ün başını alıp gitmiş İstanbul'dan kurtarılmış bir köşesinde Fırat'ın adımlarının sesi adaçamlarına tünemiş yüzlerce kuşun cıvıltısına karışıyor. Cephesi İtalya'dan ithal edilmiş boyalarla boyanmış köşkün kapısında biri kan kırmızısı, öteki metalik mavi renkte iki Alman otomobili duruyor. Otomobillerden birinde bugün yirmi ikinci yaşına basan, güzelliğini ne yapsa saklayamayacak denli güzel bir kız oturuyor. Kızın adı Zehra. Zehra'nın dudakları parlak, transparan bir rujla boyalı: L'Oreal Glass Shine. Üstünde kolları dirseklere dek kıvrılmış beyaz bir gömlekle boyu dizin dört parmak üstünde, taba renkli, ham ipekten bir etek. Ayaklarındaysa İstanbul'un bugünkü hali denli çirkin, kısa topuklu, küt burunlu ayakkabılar. "Anne, pabuçla ayakkabı arasında ne fark var?" "Yok bir

fark kızım. İkisi de aynı şey." "O zaman neden ben pabuç giyiyorum da babam ayakkabı giyiyor anne?" "Çünkü o erkek kızım, erkekler ayakkabı giyer." "Pekiyi babam güzel mi anne?" "Yalnız kızlar güzel olur Zehra. Baban yakışıklı." "Ya ben anne?" "Sen çok güzel bir kız olacaksın Zehra, eğer sabahtan akşama seksek oynama huyundan vazgeçersen." "Güzel olduğumda ne olacak?" "Bütün erkekler peşinden koşacak." "Yani hepsi bana âşık mı olacak?" "Kızım nereden öğreniyorsun bu sözleri?" "Aşk kötü bir şey mi anne? Ay anne, üfle, çabuk üfle, yanıyor." "İşte aşk böyle bir şey kızım." "Bu kadar acıtıyor mu aşk? Anneciğim aşk bu kadar acıtıyorsa ben hiç âşık olmayacağım." "İyi yaparsın kızım." Zehra otomobilden inmeden önce İstanbul'u andıran ayakkabılarını çıkarıp arka koltuğa atıyor, parmak uçlarında sekerek Fırat'ın kaybolduğu yöne koşuyor.

"Fırat. Haydi köşke Fırat. Saçmalama lütfen." Fırat gövdesi bahçe duvarına sürünen ağaçlardan birine yaslanmış, ince purosunu içiyor. Şimdi bir eli pantolonunun cebinde. Ötekiyle çakmağını açıp kapıyor. Bal renkli, ince fitilli kadife ceketi, korunun koyu gölgeliğinde ağacın bir parçası gibi duruyor. Paçaları dubleli, Dockers marka pantolonu, lacivertle siyah arası bir renkte. Yakalı tişörtünün üst düğmesi açık. Tişörtün rengi de koyu griyle lacivert arasında gidip geliyor. Kumaşının dokusundan markasının Lacoste olduğu anlaşılıyor. Bugün mayısın on yedisi. Büyük Saatli Maarif Takvimi'nde güneşin bugün on yedi sıfır birde battığı yazıyor. Saat şimdi beşi yirmi geçtiğine göre güneş batalı on dokuz dakika oluyor. Çamların sık dalları arasından seçilebilen mavi gök az sonra Fırat'ın pantolonunun rengini alacak. Hava daha da kararduğında Fırat'ın varlığı bu korulukta belli olmayacak. "Bazen bir daha ortaya çıkmamak üzere kaybolmak istiyorum," diyor Fırat. "Öyle deme lütfen," diyor Zehra. Gözlerini gökte bir noktaya odaklamış Fırat'ın yüzünde acı bir gülümseme okunuyor. "Varlığım belli olduğunda kimse beni takmıyor nasıl olsa. Baksana, sen bile inanmak istemiyorsun varlığıma," diyor. "Demin söylediklerim için özür dilerim Fırat. Seni kırmak istemedim. Dediğim gibi, tuhaf günler geçiriyorum. Okul derdi, aile, arkadaş. Her şey üst üste geldi bir-

den. Bir de inanılmayacak rastlantılara inanmaya kalkarsam okuldan diplomalı bir deli olarak çıkacağım." "İnanmak istemesen de, bugün olagelenler, onların gerçek birer rastlantı olmasını engellemiyor. Bilmiyorum, belki de tüm yaşamım rastlantılar üstüne kurulduğu için beklenmedik olayları karşılayıp onların akışına kapılmaya alışığım. Neyin inceden inceye planlanmış olduğunu, bu planın kimin kafasından çıktığını düşünmem gerekmiyor. Kendim bile plan yapmıyorum artık. Her şeyi rastlantılara, şansa bırakmış durumdayım ve pekâlâ da yürüyor yaşam. Örneğin sen, tiyatroyu seviyor olabilirsin ama bu sevgiyi mesleğe dönüştürmeye, profesyonel bir oyuncu olmaya derin düşünmelerden sonra mı karar verdin, konservatuara girmek için çok mu uğraştın? Yıllar önce böyle bir plan yapıp sektirmeden uygulayabildiğine inanmıyorum. Bu ülkede, bu ortamda olmayacak şeyler bunlar. Muhakkak tiyatrocu olmanın sonunda bir rastlantı, bir şans vardır. Fatin Beyinizin dediği gibi, aşırı çaba şansın kapıyı çalmasını sağlar belki ama şans şanstır işte. Çabalamayanın da, plansız insanın da kapısını çalabilir ve senin yerine o tiyatrocu olabilir. Öyle değil mi?" "Öyle," diyor Zehra. Bunca meslek varken neden tiyatroyu seçtiğini düşünmek istemiyor. Saatine bakıyor, "Beş buçuk oldu Fırat. İçeri girsek artık. Anneanneme, annene çok ayıp olacak," diyor. "Biraz daha duralım, burası bana Avusturya'yı anımsatıyor," diyor Fırat. "Madem bu ülkeden böylesine nefret ediyorsun, neden sevgili Avusturya'ndan kalkıp buraya geliyorsun o zaman?" diye soruyor Zehra köşkün kapısında bıraktığını sandığı ses tonuyla. "İyi soru," diyor Fırat. "Türklüğümden kurtulamadığım için herhalde. Biraz annem için, biraz da Vaniköy'deki yalı için. Dedemin pulları için. Aptallıkları görüp ibret almak için. Gazeteleri okuyup bunca salak bunca palavrayı atmayı nasıl beceriyor demek için. Bir toplumun düşüncede ve davranışta her gün geriye giderek kendini nasıl yok ettiğini görebilmek için. Laboratuvar gibi bir ülke burası. Gel, gözle, öğren, dön, düşün, acınacak duruma gül ve hiç olmazsa kendin paçayı kurtarabilmiş olduğun için babana teşekkür et. Babam hariciyecidir. Dışarılarda dolaşıyor olmasaydı ben şimdi Üsküdar İskelesi'nde dürüm filan sarıyor olurdum herhalde." "Ya da

Sultanahmet'te, turistlerin peşinde dolaşırdın jigolo ayaklarına yatıp," diyor Zehra elini Fırat'ın omzuna koyup. "Biliyor musun, düşünmedim değil ama onlar bıyıklı, sakallı adamlar arıyorlar. Aslına bakarsan şimdi yaptığımın da jigololuktan farkı yok. Tek farkı, parayı da harcayan benim." "Pekiyi bunca para nereden geliyor Fırat? Madem her şeyi konuşuyoruz, bunu da sorayım bari." "Bunca para dedemden geliyor Zehra. Şans işte. Deden Aydın'ın yarısına sahip olursa sırtın yere gelmiyor. Sat sat bitmiyor topraklar. Adam İstanbul'a yerleştikten sonra elindekiyle yetinmeyip antikacılığa soyunduğu için Vaniköy sırtlarını da topraklarına kattı. Antikacı olarak başladı ama kaçakçı olarak götürdü. Öyle sanıyorum. Babamda tipik bir hariciyeci namusu vardır. Ne dedemin ne yaptığıyla ilgili bir söz etti bunca yıl boyunca, ne de adamın tek kuruşuna dokundu. Parayı annemle ben idare ediyoruz. Annem büyütüyor, ben harcıyorum. Bir türlü küçültemiyorum." "Daha ne istiyorsun? Burada bile yaşasaydın dürümcülük yapmak zorunda kalmayacaktın demek." "Burada yaşasaydım o parayı bitirirdim. Ne yapardım biliyor musun? Bir tiyatro kurardım. Salonuyla, oyuncusuyla dört dörtlük bir tiyatro. Sonra Jelinek'inkilerden başlayarak, Thomas Bernhard'ın, Arthur Schnitzler'in bütün oyunlarını sahneye koyardım. Ben koymaya kalkmazdım elbet de bunları adam gibi sahneleyecek birilerini bulurdum. Sen de yeni kuşağın yıldız sanatçısı olarak sahnede boy gösterirdin. Rıdvan'a da bir iş verirdim tiyatroda elbet. Onu unuttuğumu sanma. Böyle her şeyi tamam, tek eksiği seyirci olan bir tiyatroya hayır diyebilir misin?" Böyle bir tiyatrosunun olmasını isteyip istemeyeceğini düşünmeyi erteleyebilmek için Zehra da bir soruyla çıkageliyor: "Pekiyi sen ne yapardın bu arada?"

Bir buçuk saat önce Bağdat Caddesi'nin öte yakasına geçebilmesi için gereken adımların ilkini bile atamadığını, oysa hiç olmazsa o çok önemli ilk adımı tek başına atması gerektiğini düşünmeye fırsat buluyor Zehra. Düşünmek istemese de düşünmeden duramıyor. Aklın düzeni beynin durmasına izin vermiyor. Böyle bir tiyatrosu olmasını ister miydi? İstemezdi. Zehra böyle bir tiyatrosunun olmasını istemiyor. Sorusuna cevap gelmediğini fark ettiğinde bir daha soruyor: "Söy-

lesene sen ne yapardın bizler tiyatroyu tıka basa doldurmuş oyun üstüne oyun döktürüp başarıdan başarıya koşarken?"

"Gerçekte tiyatrodan haz etmediğimi bir kez daha anlayıp Vaniköy'e kapanır, evin çatı katını film prodüksiyon stüdyosuna dönüştürürdüm. Birkaç tane Macintosh bilgisayar alırdım, birkaç sayısal kamera daha toplardım. Canon ya da Panasonic. Sony'yi hiç sevmem bak. Ya Canon ya da Panasonic olmalı kameralar. Sonra ne çekeceğimi düşünürdüm. Türk usülü yani. Önce makina parkını tamamla, onlarla ne yapacağını sonra düşünürsün. Montaj programları, ses kayıt sistemi filan da var bu arada. Onların nasıl kullanılacağını çözmeye çalışırken çekeceğim filmin konusu da belirmeye başlardı. Hah, belirmeye başladı bile. Pullarla ilgili bir film. Bulunması olanaksız o tek pulu arayan adamın epik öyküsü. Bizim posta tarihinde de böyle bir pul var üstelik. Kurtuluş Savaşı'ndan bir yıl önce çıkmış ortaya. Anadolu'daki Türk Hükümeti'nin sürşarjlayıp yeniden tedavüle soktuğu bir Osmanlı pulu. Adı var, sanı yok. Filatelistler arasında öyküsü mitik boyutlara ulaşmış ufarak bir kâğıt parçası. Dedemin toparladığı üç ayrı kolleksiyonun üçünde de eksik olan tek pul. Dedem 'Bende muhakkak birkaç tane vardır ama milyonlarca pul arasında bulamıyorum,' deyip dururdu. Kafayı üşütme noktasına gelmiş kolleksiyoncunun kuruntusu yani. Her neyse, öyle bir film çekerdim herhalde. Kadınsız, kızsız, mankensiz, mayosuz, heyecansız, kuru ama epik bir arayış filmi. Sonu yok." "Neden yok?" "Bulunamayan şeyin sonu olur mu? Bulunamadı deyip kapatılır konu. Bizim ülke gibi. Sonu yok. Bulunamıyor. Düzlüğe çıkılamıyor. Konu çoktan kapandı. Boşlukta yaşıyor herkes."

"İstemezdim," diyor Zehra, "Ne bir tiyatrom olsun isterdim, ne de benim için bir tiyatro kurulmasını. Bugünün geçmesini istiyorum yalnızca. Doğmuş olduğumun altını çizmekten başka işe yaramayan bugünün bir an önce bitmesini istiyorum ki eve gidip yatayım. Yarını bir edebilsem diplomayı düşüneceğim. Belli olmaz, belki beş hafta sonra sana telefon edip nerede benim tiyatrom derim." "Farkında mısın ikimizin de cep telefonu yok," diyor Fırat." İstanbul'da cep te-

lefonu olmayan son insanlarız. Erenköy'ün son köşkünde, son korusundayız, yirmi birinci yaşının son günündesin ve son..." "Haydi gidelim artık Fırat, saat altı oldu. Zaten telefon filan edeceğim yok sana. Numaranı bilmiyorum. Seni tanımıyorum bile," diyor Zehra. Fırat yaslandığı ağaçtan ayrılıp Zehra'ya elini uzatıyor. Zehra eli tutmak yerine Fırat'ın ardına geçip omuzlarından tutarak onu iteliyor. Ayaklarına batan çam iğnelerini bu karanlıkta görüp onlardan sakınamayacağını anladığında yere bakmaktan vazgeçiyor, gözlerini Fırat'ın ensesine odaklıyor ve kısacık kesilmiş saçının neredeyse Avusturyalı bir erkeğinki denli sarı olduğunu fark ediyor.

Saat altı. Göğün lacivertliği, güneşin elli dokuz dakika önce batmış olduğunun kanıtı. Koruyu başlatan ağaçların gövdelerine çakılmış spotların bin beş yüzer mumluk ampullerinden fışkıran ışık köşkü daha da beyaz, büyük ve yıkılması olanaksız gösteriyor. Şimdi bahçede üç otomobil duruyor. Kapıya en yakın olanı, metalik mavi bir BMW 540iA. Kaputunun altında sekiz silindirli, dört süpaplı, dört nokta dört litrelik bir motor var. Beş hızlı otomatik vitesi olan otomobil sıfırdan yüz kilometreye altı nokta dört saniyede çıkabiliyor ve saatte iki yüz altmış kilometre hız yapabiliyor. Fırat'ın annesi Nuran Hanım, yeni aldığı bu otomobili rahat kullanımı, ısıtmalı direksiyonu, ortopedik bel ayarlı ön koltukları, ceviz kaplamaları ve yağmur sensoru için seviyor. Fırat'ın kullandığı Volkswagen Golf GTI'nin motoru dört silindirli, yirmi süpaplı, bir nokta dokuz litre hacminde. Beşi ileri, biri geri olmak üzere altı vitesi var. Otomobil sıfırdan yüz kilometreye yedi nokta dokuz saniyede çıkıyor, azami hızıysa saate iki yüz yirmi sekiz kilometre. Otomobilin rengi satış broşüründe Murano Kırmızısı olarak geçiyor. Fırat'ın bu otomobili sevmesinin nedeni, İstanbul'un tozuna karşı duran rengi, kilometre saatinde iki yüz yirmi yazmasına karşın iki yüz kırk kilometreye kadar çıkabilmesi ve Blaupunkt marka müzik sistemi. Otomobilin anahtar teslim fiyatı, altmış üç milyar lira. Bahçedeki üçüncü otomobil ise iki bin iki model, S serisi bir Mercedes-Benz. Beyaz renkli. Semiha Hanım köşkün rengine uyduğu için seviyor bu otomobili. Otuz altı yıldır Semiha Hanım'ın

emrinde olan şoför Mustafa Bey'in otomobile hayranlığı ise yalnızca markasından ötürü.

Semiha Hanım, Mustafa Bey'e Musta Efendi diyor. Mustafa'nın 'fa'sının düşüp 'bey'in 'efendi'ye dönüşmesi yaşı altmış beşi bulmuş şoföre Mercedes-Benz marka bir otomobilin şoförü olmak yerine Mercedes adında bir atın seyisiymiş havası veriyorsa da, Mustafa Bey saygısında kusur etmeksizin Semiha Hanım'ın neredeyse her şeyi olmayı sürdürüyor. Sözgelimi son kırk beş dakikasını Zehra'yı aramak için köşkle Sacide arasında üç kez gidip gelerek harcıyor. Koruluktan çıkan Fırat'la ardından gelen Zehra'yı gördüğünde "Aman Zehra Hanım, Fırat Bey, hepimiz merak ettik, nerelerde kaldınız?" diyerek onlara doğru yürüyor. "Ancak gelebildik Mustafa Bey, kusura bakmayın," diyor Zehra. "Trafik yüzünden. Yol Zehra'yı biraz yordu da," diye tamamlıyor Fırat. "Fatma'ya söyleyeyim hemen bir kuşburnu kaynatsın size," diyor Mustafa Bey. "Gerek yok Mustafa Bey, şimdi iyiyim. Bizi beklemeyin siz, paketleri alıp geliyoruz," diyor Zehra. Mustafa Bey, aranan davetlilerin geldiğini içeriye haber vermek üzere kapıya doğru seğirtirken Zehra Golf'un ön koltuğuna oturup ayaklarının tabanlarını çam iğnelerinden temizlemeye koyuluyor. "Hm, ayakların yüzünden de güzelmiş Zehra," diyor Fırat. "Tipik Türk erkeği, ne olacak," diyor Zehra arka koltuğa uzanmış, ayakkabılarını ararken. "Değil işte," diyor Fırat. "Tipik Türk erkeği böyle konuşmaz. Ya ayakları görmezden gelir ya da nutku tutulup ilk bulduğu banyoya dalar kendini tatmin etmek üzere. Öteki erkeklerle bir araya geldiğinde de ayakları unutup düşlerden çıkmış bir kızdan söz eder onlara. Ayağı bacak arasına bağlar yani, ayrı bir güzellik olarak bakmaz ona. Güzellik, ayakla mahrem nokta arasında uzanan yolu kısaltmaya yaradığı için makbuldür." "Avusturyalı Fırat konuştu," diyor Zehra. "Hayır, Türk erkeklerini senden iyi tanıyan Fırat konuştu. Ve de Ich bin gerecht," diyor Fırat. "Ne, ich bin ne? Dur söyleme, biliyorum. 'Ben doğrucuyum' mu dedin?" "Öyle dedim gerçekten. Almanca bilmen iyi haber. Doğum günü armağanım boşa gitmeyecek demektir." "Ortaokul ve lisede seçmeli ders olarak Almancayı almıştım, bayağı kıvırıyorum gerektiğinde,"

diyor Zehra. "Bir de dünyanın rastlantılar tarafından yönetildiğine inanmazsın. İşte o Almanca seni daha iyi bir oyuncu yapacak. O dili seçerken aklında tiyatro filan yoktu değil mi?" "Ne ilgisi var ki Almancanın tiyatroyla?" "Olmaz olur mu? Bu işi en iyi becerenlerin ana dili Almanca. Fatin Bey Berlin'de sekiz yıl laf olsun diye mi oturdu sanıyorsun?" "Yanlış yere gitmiş. Londra desen anlarım." "Yahu hepiniz tapmıyor musunuz adama aman ne çok şey biliyor diye? Neyse. Nereden çıktı yine Fatin Bey? Diyeceğim, sen o kitaba bir göz at fırsat bulduğunda." "Hangi kitaba?" "Viyanalardan getirip, kendi ellerimle paketlemiş olduğum ve sana bir buçuk saat önce takdim ettiğim, Remzi'de unutma numarası çektiğin ama Yeşim'in son anda omuzundaki çantaya sıkıştırdığı doğum günü armağanına." Ayakkabının tekini giymiş Zehra ötekinin kemerini çözerken donup kalıyor. "Ne oldu, başın mı döndü yine?" diye soruyor Fırat. Zehra ağlamaklı bir sesle konuşuyor: "Doğru söyle. Senin bugün burada olman rastlantı değil, değil mi Fırat?" "Yine başlama lütfen Zehra," diyor Fırat. "Ta Avusturya'dan bana paketler taşıdığına göre benimle karşılaşacağını biliyordun değil mi?" "Bir dakika Zehra..." diyor Fırat. Sözünü bitiremeden köşkün kapısı açılıyor ve Zehra'nın anneannesi elinde bastonu, yanında Nuran Hanım'la birlikte, bin beş yüz mumluk yarım düzine ampulün ışığıyla yıkanan eşikte, dişi bir Mephisto olarak beliriyor. Saat altıyı yirmi geçiyor.

Semiha Hanım burnundan soluyarak "Beni bugün gerçekten kızdırdın Zehra," diyor. "Musta Efendi kapıda olduğunuzu söylemeseydi polise telefon edecektim. Sana Sacide'ye uğra dediğime pişman ettin beni. Fırat, yavrum, sana da kırıldım bak. Haydi, arabanın başında oturmayın öyle, girin içeri de içelim şu çayı." Nuran Hanım, Fırat'a bakıp başını iki yana sallamakla yetiniyor. Zehra'yı koltuk altından tutmuş kalkmasına yardım ederken "Zehra iyi değil anne, onun toparlanmasını bekliyorduk," diyor Fırat. "Musta Efendi söyledi. Fatma sana kuşburnu kaynattı, haydi içeri gel Zehra kızım," diyor anneanne bu kez daha yumuşak bir ses tonuyla. Nuran Hanım'a önüne düşmesini işaret etmeden önce "Musta Efendi, sen de paketleri alıver," diyor.

Zehra'yla Fırat misafir odasına girdiklerinde anneanneyi koltuğuna oturmuş bastonunu kolluğa dayarken, Nuran Hanım'ı da elinde bir konyak bardağıyla büfenin başında buluyorlar. Fırat başıyla bardağı işaret ederek "Ooo, parti başlamış bile," diyor. "Migreni geciktirmeye çalışıyorum oğlum," diyor annesi. Yanına gelen Fırat'ın öpmeye uzandığı elini kolluktan çekip dizine koyan Semiha Hanım "Öpme evladım. Elimin öpülmesinden hoşlanmıyorum. Bu sözlerim sana da Zehra. Artık vazgeç elimi öpmekten. Babana da söyle, yaşlıların ellerinin ille de öpülmesi gerekmez." Ne demek istiyor Zehra'nın anneannesi? Büyüğe olan saygıyı gösterebilmek için alaturka yöntemlere başvurmak gerekmediğini mi anlatmak istiyor, bunca zamandır yanlış tanındığını ima eden bir ipucu mu veriyor, yoksa değiştiğini mi söylemeye çalışıyor? Bugün ayın on yedisi. Zehra yirmi ikinci yaşına basıyor, yirmi biri dolduruyor. O artık kadınlık parkuruna çıkmış, yakında gençliğinden eser kalmayacak bir kız. Aileye kabul edilebilir o zaman. Yakın çevreden biri olmaya hak kazanabilir. Bağra basılabilir. Zehra artık bir sığıntı olarak görülmekten kurtulup anneannenin yakın arkadaşı, hatta dostu katına yükselebilir. Bu köşke çağrılmadan gelebilir, anneannesiyle bezik oynayabilir, briç partilerine katılabilir, Musta Efendi'ye kupa arabasını hazırlamasını emredebilir ve Fatma'nın önüne bıraktığı zarflı bardaktaki kuşburnunu içmeyebilir. "Fatma, bana açığından bir bardak çay koyabilir misin?" dedikten sonra anneannesine dönüp "Anlaştık anneanne, el öpmek yok bundan sonra," diyor. Anneannenin beklenmedik sözünün en doğru görünen yorumu Fırat'tan geliyor: "Yaşasın barış!" Çay bardağını annesinin elinden bırakmadığı konyak bardağına çarpıtarak antlaşmayı onaylıyor. "Doğru," diyor Zehra içinden. "Fırat haklı. Anneannem benimle koşullarını kendi koyduğu bir barış antlaşması imzalıyor. Savaşıyor muyduk ki? Hangimiz yenildik, hangimiz başlatmıştı savaşı, düşmanlık ne zaman başlamıştı, barışa ulaşmak için bu savaş gerekli miydi, annem mi yoksa babam mıydı gerçek düşman, ben ihtilaf ülkelerinden biri olarak mı savaşıyordum yoksa tek başıma bir gerilla savaşı mı veriyordum özgürlüğümü kazanmak için?" "Şimdi de Zehra'nın şerefine içelim,"

diyor Fırat bardağını ortaya uzatarak. Semiha Hanım'la Nuran Hanım gülerek kutlamaya katılıyor.

"Semiha Hanım senden çok söz etti Zehra'cığım," diyor Nuran Hanım. "Bilmem Fırat sana anlattı mı, ben Çengelköy'de oturuyorum ama hemen her hafta Çınardibi'ne geliyorum. Yolum ne zaman bu taraflara düşse Semiha Hanım'a uğramaya çalışıyorum ve rastlantı bu ya, her seferinde sen ayrıldıktan sonra geldiğimden anneannenle uzun uzun seni konuşuyoruz." "Bizim aile üçgenlerden hoşlanır. Örneğin köy üçgeni," diyor Fırat. "Erenköy, Vaniköy, Çengelköy," diyor Zehra. "Nuran kızım ne buluyorsun Boğaz havasından başka o Çengelköy'de Allah aşkına. Gel seni Erenköy'e alalım artık. Duyduğuma göre Reşat Paşa Konağı satılığa çıkmış. Seni oraya yerleştirelim. Koz Yatağı şurası, hem bana yakın olursun, hem kulübe," diyor Semiha Hanım. "Lions Kulüp," diye açıklıyor Fırat, "Annem kulübün yönetim kurulunda. Çoluk çocuğa yardım edeceğiz diye her hafta Cercle d'Orient'da yemek yiyerek perişan oluyor zavallılar." "Vallahi çok çalışıyoruz Semiha Hanım, siz Fırat'ın dediğine bakmayın," diyor Nuran Hanım. "Biliyorum kızım, bilmez olur muyum, okulda da meraklıydın sen her türlü yardım işine," diyor Semiha Hanım. "Anneanne, senin öğretmenlik yaptığını bilmiyordum, daha bugün öğrendim," diyor Zehra. "Kızım, ben de senin gibi gençtim eskiden. Akademi'den mezun olurken okutmanlık belgesi de vermişlerdi, evde oturup beni alacak bir erkek bekleyeceğime Erenköy Kız Lisesi'nde on bir yıl sanat tarihi okutup resim hocalığı yaptım." Zehra ağzı açık dinliyor anneannesinin söylediklerini. "Gerçekten Akademi'de mi okudunuz anneanne?" "Aa. Kızım yalnız sen mi okuyacaksın Akademi'de? Bizim zamanımızda Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde afiş bölümü vardı, oranın ilk kadın mezunlarındanım." "Semiha Hanım'ın deseni harikadır," diyor Nuran Hanım. "Ve de zevki," diye annesinin sözlerini tamamlıyor Fırat.

Saat yediyi on geçiyor. Beklenmedik biçimde başlayan gün, daha da beklenmedik bir biçimde gelişiyor. Zehra'nın evde yaptığı hesap çarşıya uymuyor; saat yedi buçuğa değin eve dönüp yatağa gir-

mesi olanaksız gözüküyor. Ama uykusu da yok. Gövdesinin biyolojik zamanı da günün önemini anlamış olmalı ki onu fazla zorlamıyor. "Demin yolda Zehra'ya anlatıyordum, yarım kaldı. Zevk deyince aklıma geldi. Anne, dedemin yemek merakını anımsar mısın? Onun bu yanını hep düşünürüm. İstanbul'a geldiği gibi eve elçilikten bir Alman aşçı alıyor. Bu kente otuz iki yaşında geldiğine göre otuz iki yıldır Ege yemeklerinden başka bir şey girmemiş midesine ama bir akşamda Türk yemeklerini bırakıp sauerkraut, bratwurst filan yemeğe başlıyor. Bana kalırsa kendini toptan değiştirmeye çalışıyordu dedem. Değişmeyi tamamladığında da Türkiye'den ayrılacaktı. Büyük olasılıkla Almanya'ya gitmeyi aklına koymuştu. Acaba neden vazgeçti gitmekten?" "Hiç sanmıyorum Fırat'cığım. Dedeni öldürsen bu ülkeden ayrılmazdı," diyor Nuran Hanım. "Ayol Yörük Ali Efe'nin Milli Aydın Alayı'nda savaşmış adam, koskoca Mehmet Emin Bey ne yapsın Almanya'da?" diye soruyor Semiha Hanım. "Belki boşuna savaştığını anlamıştır," diyor Fırat yanında oturan Zehra'ya dönerek. "Saygılı ol Fırat," diyor annesi. "Belki de şansı yaver gitmemiştir," diyor Zehra. Kendisine taş atıldığını anlayan Fırat, Zehra'nın omuzuna bir şaplak atıp savını geliştiriyor: "Ciddi söylüyorum anne. İki yıl önce bodrumdaki sandıkları karıştırırken bir şey daha keşfettim. Dedemin üçü de tam takım Türk pulları kolleksiyonunun yanı sıra bir de öldüğü yıla değin toplamış olduğu, eksiksiz bir Alman pulları kolleksiyonu var. Yaşadığı ve yaşamak istediği ülkeleri pullarından öğrenmeye çalışmış dedem." "Dedenden kalan sandıkların sayısı yok ki oğlum. Bodruma yarın girsen yeni bir kolleksiyon bulursun. Sende bu hayal gücü varken hâlâ o kadının getir götür işlerini mi yapıyorsun Avusturya'da?" diye soruyor Nuran Hanım. "Sahi Fırat, sen ne yapıyorsun Avusturya'da?" diye soruyor Zehra. "Sana verdiğim kitabın yazarının asistanlığını yapıyorum," diyor Fırat. "Artık asistanlık mı, yoksa başka bir şey mi denir yaptığına bilmiyorum ama hiç tasvip etmiyorum oradaki yaşamını," diyor annesi. "Aman Nuran kızım, sen de neler söylüyorsun Fırat'ı bilmezmiş gibi. Otuz iki yaşına geldi çocuk. Fırat sen bakma annene."

Semiha Hanım'ın saat tam yedi buçukta söylediği bu sözler Zehra'da yanlış bir adrese gelmiş duygusu uyandırıyor. Yanlış bir güne uyanmış, yanlış bir Sacide'ye uğrarken yanlış bir rastlantının kurbanı olarak yanlış kişilerle tanışmış, yanlış bir Bağdat Caddesi'nden çılgıncasına bir hızda geçerken yanlış bir köşeyi dönmek zorunda kalmış, ve kendini anneanne postunu giyinmiş yaşlı bir kurdun çocukları yoldan çıkarmak için yaptırdığı köşkte bulmuş gibi ürkekçe bakınıyor çevresine. Büfenin dayandığı duvarda asılı karpuzlu natürmortu, saraydan çıkma sarkaçlı saati, oturduğu iki kişilik koltuğu, önündeki kunt sehpayı, Nuran Hanım'ın kanepesini, anneannesinin oturduğu ve mobilya tarihine Morris İskemlesi adıyla geçmiş dev kanepenin Stickley marka olduğunu, bir ara Beymen'de sahteleri peynir ekmek gibi satılan bu setin Amerika'dan özel olarak getirildiğini anımsıyor. Zehra bu lafı sevmiyor. Genel olarak getirilmiş olabilir mi? Özel olarak getirilme durumu kendisine uyuyor ama. Bugün buraya özel olarak getirildiğine iyiden iyiye inanıyor artık. Onun için özel olarak hazırlanmış rastlantıların yardımıyla özel bir gün geçirmek üzere burada. Bu köşk özel bir köşk. Özel bir anneannesi var. Özel bir durum. Evet, özel bir durum olmalı ortada. Zehra'nın henüz göremediği, çok özel, çok ayrıcalıklı bir durum. "Pısst, ne mırıldanıyorsun orada kendi kendine öyle?" diye fısıldıyor Fırat imleme parmağıyla Zehra'nın omzuna tıklayarak. Zehra uykudan uyanmışçasına zıplayarak "Saat kaç?" diye soruyor. "Yedi buçuğu beş geçiyor, ne oldu, bir yere mi yetişecektin?" diye soruyor Fırat. "Evet. Yatağa," diyor Zehra. "Oyunbozanlık etme. Ne güzel oturuyoruz işte. Hazır annemle Semiha Hanım konuşmaya dalmışken sana demin fark ettiğim bir şey söyleyeyim. Yaşım otuz iki. Seninki yirmi bir. Aramızdaki yaş farkı on bir. Dedem İstanbul'a otuz iki yaşında gelmişti. Anneannen on bir yıl öğretmenlik yapmış. Bu köşkün kapı numarası on bir. Viyana'da oturduğum yer Mahlerstrasse on bir numara. Şaşırm..." Zehra, avucunu Fırat'ın dudaklarına kapıyor. "Her şeyi birbirine bağlamaktan vazgeç artık Fırat. Annem de ben on bir yaşımdayken öldü. Rastlantılar zincirinin ilk halkasına bunu mu koyacağız şimdi?" Semiha ve Nuran

Hanımlar konuşmalarını kesip Zehra'ya bakıyorlar. Fırat ağzına kapanmış eli bileğinden yakalayarak yavaşça dudaklarından ayırıp avuçları arasına alıyor, anneanneye dönüp "Özür dilerim efendim," diyor. Nuran Hanım'ın başı önde, elleri şakaklarında. Yüzünde tüm umutları sönmüş insanların yüzlerinde rastlanan anlamlardan biri var. Sık ama derin nefes alıp vererek, kısık bir sesle derdini anlatmaya çalışıyor. "Fırat, otuz iki yaşındasın ama hâlâ on yaşındaki bir çocuğun aklıyla yaşıyorsun. Beni ne kadar üzdüğünü biliyor musun? Bu kadar düşüncesiz davranılır mı hepimizin önemseyip bir araya geldiği bir günde?" "Tamam anne, olmayacak bir daha. Özür dilerim Zehra. O denli geçmişe döneceğin aklıma gelmemişti. Kendimce seni eğlendirmeye çalışıyordum." Zehra Fırat'ı bağışladığını ya da cehenneme kadar yolu olduğunu bildirecek bir cevap vermiyor. Kurtuluşu şimdi kendine en yakın bulduğu Nuran Hanım'da arıyor. "Nuran Hanım, lütfen açıklayabilir misiniz bana? Bugün ben ne arıyorum burada? Hepimiz neden bir aradayız? Bu basit soruyu Fırat'a saatlerdir soruyorum ama nedense cevaplamaktan kaçıyor. Anneannem hafta başında telefon edip benim için bir kutlama yapmak istediğini söyleyip köşke çağırmasa aklıma bile gelmeyecekti bugünün doğum günüm olduğu. Benim bile önemsemediğim bir günde neden ortalık ayağa kalkmış durumda?"

Zehra, artık el yordamıyla bile yolunu bulamadığı, karanlık bir dolambaça dönüşmüş günü aydınlatıp çıkışı görmesini sağlayacağını umduğu sorularını saat sekize çeyrek kala soruyor. Alacağı cevabın doğru olmasından çok tatmin edici olmasını arzuluyor. İstemiyor, ummuyor, arzuluyor. Olabildiğince yumuşak davranmak istiyor benliğine. İçinde bir şeylerin dağılmakta, ufalanmakta, kırılıp parçalanmakta olduğunun farkında. Benliğinin eski halini yeniden alamamasından, eve döndüğünde bambaşka bir baba bulmaktan, Rıdvan'ı tanıyamamaktan, artık hiçbir şeyin eskisi gibi olamayacak denli değişmiş kalmasından ürküyor. Usuna yeni sorular düşürmeyecek, temizpak, anlaşılır, yeni yorumlara, yeni kuşkulara kapı açmayacak bir cevap. Doğum gününde, mevsim normallerinin üstünde seyreden bir sıcak dalgası altında kalması dışında hiçbir özellik taşımaması gereken bu

günde ona verilecek en güzel armağan, sorduklarının cevapsız bırakılmaması olacak.

"Zehracığım ne gibi bir artniyeti olabilir ki bir araya gelmemizin? Seni nicedir tanımak istiyordum, geçen hafta çarşamba günü anneannene uğramışken o söyledi bugün için sana ufak bir kutlama partisi hazırladığını ve büyük incelik göstererek beni de davet etti. Fırat da bu hafta başında bir ay için İstanbul'a gelecekti, evvelki gün Viyana'dan telefon açmışken söyledim ona bugün Semiha Hanım'da olacağımı. Fırat Semiha Hanım'ı çok sever, haberi duyunca bize katılmak istedi. Telefonda senden de söz ettim elbet Fırat'a, Semiha Hanım'ın torununun doğum gününü kutlayacağız bu arada diye. Yoksa başka ne gibi bir gerekçeyle burada toplanmış olabiliriz ki Zehracığım. Oğlum bazen beni de çıldırtacak denli mantıksız konuşuyor. Sana neler söylemiş olmalı ki şimdi hepimize kuşkuyla bakıyorsun. Ah Fırat, şu illetli hastalığım sana hamile kaldığımda ortaya çıkmıştı, o zamandan beri migren ve sen beni bitirmekte yarışıyorsunuz. Ayrıca Zehra, sana şu zarfı vermek istiyorum hazır fırsat bulmuşken. İçinde yaşam boyu Lions Kulübü üyesi olduğunu gösteren bir kart bulacaksın. Bunu bir doğum günü armağanı olarak görme lütfen. Genç gönüllülere ihtiyacımız var kulüpte. Biz Lionesslerin arasına katılırsan seviniriz. Katılmak istemezsen de hiç sorun değil, kartı Cercle d'Orient'a ya da yalnızca kulüp üyelerine açık yerlere girmekte kullanırsın. Fırat adına da özür dilerim haşarılığını dizginleyemediği için."

İpin ucunu kaçırmış bir düzenin yoluna sokulması bu denli kolay olabilir mi? Fırat'ın altını üstüne getirdiği oyun odası bir çırpıda derlenip toparlanabilir mi? Zehra açıklamada eksik bırakılmış bir nokta, çıkış yolunu yitireceği bir boşluk aranıyor. Yüzlerce parçası olan bir cep saati dağıtılıp tek bir vida dışarıda kalmamacasına toplanmış gibi. Anneannesinin seksen iki yaşındaki yüzü her zamankinden daha dinç, bakışları daha sevecen gibi. Fırat'ın yüzünden düşen bin parça gibi. Fırat'ın gururu kırılmış, yüreği burkulmuş, saatlerdir çevresini iğneleyen neşesi kaçmış gibi. Fırat ne yapacağını, ne diyeceğini, ellerini nereye koyacağını bilemeyecek denli üzgün. O yüzden nikotinin arka-

daşlığını gereksiniyor. Kapağında kanatları kapalı bir tavus kuşunun durduğu ve büyük harflerle yazılmış "atos" sözcüğünün okunduğu bakır renkli teneke sigara kutusunu çıkarıp açıyor, Meksika'da sarılmış sigarillolardan birini çekip dudaklarının arasına yerleştirmeden önce Semiha Hanım'dan izin alıyor. Semiha Hanım da üçüncü ve son bardak çayını bir tütün çarpmasıyla kapamanın iyi geleceğini düşünerek Fırat'tan bir yaprak sigarası da kendine vermesini istiyor. "Ben de içebilir miyim?" diye zoruyor Zehra. "Oldu olacak ben de bir tane içeyim bari," diyor Nuran Hanım. Odanın bir anda değişen havası Fırat'ın ağzını kulaklarına vardırmasına karşın o şimdilik sessiz kalmayı yeğliyor. "Fatma, çay içmekten vazgeçtim ben. Maderia'yı çıkarıver. Büyük bardakları getir, buzları da ufak ufak kırmayı unutma," diye ardına seslendikten sonra "Maderia bol buzlu nefis oluyor," diyor Semiha Hanım. Fırat sigarasını kül tablasına bırakıp kalkıyor, gidip Semiha Hanım'a sarılıyor, onu yanaklarından öpüyor. "Hazır öpüşüyorken gel seni de öpeyim Zehra kızım," diyor Semiha Hanım. Öpüşmeler sırasında sarkaçlı saat sekiz kez çalıyor. İçkiler bittiğinde aynı saat sekiz buçuğu gösteriyor. Sekiz buçuğu beş geçe ya da Zehra'nın kalkmak üzere izin isterken söylediği biçimiyle saat dokuza yirmi beş kala Fırat'la Zehra ayaklanıyor. Fırat'ın da kalktığını gören Zehra "Sakın beni götürmeye kalkma Fırat, köşeden taksiye atlayacağım," diyor. "Olmaz Zehra, söz veriyorum bu sefer yavaş kullanacağım otomobili," diyor. "Onunla ilgisi yok," diyor Zehra, "Kesinlikle onunla ilgisi yok." "Öyleyse mesele yok, ben götürüyorum seni," diye diretiyor Fırat. Zehra yelkenleri suya indirmek zorunda kalıyor.

Bastonunun yardımıyla ayağa kalkmaya çalışan Semiha Hanım'ın ardındaki duvarda asılı yağlıboya manzaranın adı Boğaz'da Takalar. Markası Nazmi Ziya. Büfenin üstündeki karpuzlu natürmortun markası Leopold Lévy. Antrede yan yana asılı üç suluboya resmin de markası Fikret Mualla. İlkinin adı Bayram Çocukları, ikincisininkiyle üçüncüsününkinin adı Oyun Masası. İki Oyun Masası'ndan köşkün kapısına yakın olanı sahte. Semiha Hanım bu resmin sahte olduğunu, üstelik kimin boyadığını biliyor ve öteki ikisinden daha çok

seviyor. Bilmediği, ikinci Oyun Masası'nın da sahte olduğu. Resimlerin karşısındaki duvarda asılı, bin dokuz yüz ellilerden kalma, guajla boyanmış üç Milli Piyango bileti tasarımının markasıysa İhap Hulusi. "Bunlara bayılıyorum," diyor Fırat yanlarından geçerken. "Fikret Muallaların karşısında çok hoş duruyorlar," diyor Nuran Hanım. "Çocuklar aman dikkatli olun, yollar bu saatte sarhoş doludur," diyor Semiha Hanım. "Anne, eve vardığında bana telefon et," diyor Fırat. Otomobillere binildiğinde Zehra Fırat'a dönüp "Hani cep telefonun yoktu?" diye soruyor. "Torpido gözünde tutuyorum. Acil durumlar için," diyor Fırat Zehra'nın emniyet kemerini takmasını beklemeden gaza basarken.

Bağdat Caddesi'ne çıktıklarında Golf'un saatinde sekiz kırk beş yazıyor. Fırat'ın hız yapmasını engellediği için Zehra'yı için için sevindiren, korkunç bir trafik var. Caddebostan Plaj Yolu'na gelmeleri on beş dakika alıyor. Bu süre boyunca ikisi de tek söz etmiyorlar. Blaupunkt'un CD çalarında dönen CD'de Hellen Merrill, Reggie Childs'ın yirmi beş kişilik orkestrası eşliğinde şarkılar söylüyor. Fırat'ın doğum günü armağanını saran kasap kâğıdı şimdi Zehra'nın ayaklarının dibinde duruyor. Armağan Zehra'nın elinde. Elli sayfalık bir kitap. Bir oyun. Adı: Krankheit oder Moderne Frauen. Yazarı Elfriede Jelinek. Zehra "Bunun anlamı neydi?" diye soruyor parmağını "krankheit"ın altında gezdirerek. "Hastalık," diyor Fırat, "Modern Kadınların Hastalığı." "Nasıl bir hastalık bu?" "Onu da söylersem kitabı geri alırım ha," diyor Fırat. "Pekiyi kim bu Jelinek?" "Zehra, Zehra, eksi puan yazıyorum hanene bak. Jelinek'i bilmiyorsan diploma almaya filan kalkma. Jelinek'i bilmeyen tiyatrocu olur mu?" "Gerçekten bilmiyorum." "O büyük adam Fatin Bey size Jelinek'ten söz etmemiş olamaz. Bugünün tiyatrosunun ne olması gerektiğini bilen iki üç oyun yazarından biri. Ve elbet Avusturyalı," diyor Fırat. "Tuhaf. Sizin oralarda çok mu popüler oyunları?" diye soruyor Zehra. "Değil. Değil çünkü fazlasıyla karamsar ve zor oyunlar. Sahneye koyması da, oynanması da zor şeyler yazıyor. Kendisi de zor bir insan. Neredeyse hasta bir kadın." "Hm, hastaysa moderndir," diyor Zehra. "Sen daha dalga

geç," diyor Fırat. "Siz oturup Midas'ın Ayakları'nı filan oynayın buralarda ya da ne bileyim, deneysel tiyatro ayaklarına yatıp bomboş bir sahnede çuvallara sarınmış olarak deli danalar gibi koşuşturadurun, el âlem oturup mucizevi şeyler yazıyor, sonra da bu yola başını koymuş birileri çıkıp kan ter içinde oynuyor işte." "Yani bu işler olursa sizin oralarda olur, bizim millet adam olmaz tiradı mı atacaksın yine?" "Kaşınma Zehra," diyor Fırat. "Beni çileden çıkaran da bu işte," diyor Zehra. "Birkaçınız dışarılara gitmiş, ekmek elden su gölden yaşıyorsunuz, sonra da oturduğunuz yerde ahkâm kesiyorsunuz. Sanki geride kalanların hepsi kerizmiş gibi. Herkesi Yeşim'le Selin mi sanıyorsun sen? Burada da ciddi birileri, ciddi gruplar var bir şeyler yapmaya çalışan." "Güldürme beni Zehra. Birileriymiş. Gruplarmış. O gruplar yok mu o gruplar. Nereleri ciddi onların? Hepsi birer gülünçlük örneği," diyor Fırat. "İşin gücün gülmek zaten. Gülmekten fırsat bulduğunda da kırıyorsun insanları. Ne varmış gruplarda?" diyor Zehra. "Bak Zehra," diyor Fırat, "Gruplara gelene dek konuşulması gereken başka konular var. Bu ülkenin insanı gibi bir konu örneğin. Yani millet. O sözünü ettiğin birilerinin oluşturduğu insan kalabalığı. Ama seni kırmayayım diye milletten vazgeçip sayısı birkaç bini geçmeyen bir gruba, o çok güvendiğin seyirciye geleyim. Bu ülkede oyuncunun her hareketini on saniye önceden bilecek denli deneyimli bir tiyatro seyircisi var mı? Bildiğini sansa bile beklediğinden daha 'doğru' bir hareket gördüğünde şaşıracak ve oyuncuya kendisini şaşırttığı için saygı duymayı düşünebilecek bir seyirci? Haydi ilk evreyi yaşayan, oyuncunun bir sonraki hareketini kestirebilen bir seyirci kitlesi oluştu diyelim. Asıl tiyatro, ikinci evrenin varlığını keşfetmiş seyircinin katılımıyla oluyor. Türkiye'de mümkün mü bu? Türk insanının yapısına aykırı bir gelişme. Yani sen müthiş bir oyun sergileyip adamı şaşırtacaksın ve o bu şaşırtılmaya bayılacak, kafasında yeni düşünceler, duygular uyandırmayı becerdiğin için seni alkışlayacak öyle mi? Bu ülkede insanlar ilk kez tanık oldukları bir olguyla şaşırtıldıklarında 'Beni kazıklarsın ha, al şu kurşunu da gör bakalım şaşırmak nasıl oluyormuş,' deyip tabancalarına sarılıyorlar. Ölmek istemiyorsan kimse-

yi şaşırtmaya kalkmayacaksın. Fatin Bey de bu zavallı durumun farkında olduğundan tiyatro yapmıyor, Midas'ın Ayakları'yla büyürken tiyatrocu olmaya heveslenmiş sizlere gerçek tiyatronun ne olması, nasıl yapılması gerektiğini öğretiyor. Adam konservatuarda bir kürsü edinerek paçayı kurtarmanın yolunu bulmuş, kebap devrini yaşamaktan zevk alan bir insan grubuna kurbanlar hazırlıyor. Tiyatroyu yapacak ve doğru dürüst yaptığınızda kurşuna dizilecek olan sizlersiniz. Ağzıyla kuş tutsa sanatçının çuvallayacağı bir ortamda en akıllısını yapıyor Fatin Bey; öğretmen olup ahkâm kesiyor. Daha akıllısınıysa ben yapıyorum, öldürülmeyeceğim, vurulsam, ağır yara alsam bile hiç olmazsa sağ kalabileceğim bir ülkede yaşamayı seçiyorum. Ama herhangi bir ülke değil, Avrupa ülkesi."

Hellen Merrill son parçasını Fırat son cümlesini söylerken bitiriyor. Zehra duyduklarına şaşırmıyor, çünkü o Türk tiyatro seyircisinin pek azının becerebildiği kertede iyi bir dinleyici. Dinlemenin de evreleri olduğunu ve son evreye ulaşmış, duyduğunu algılayabilen bir dinleme yetisine eriştiğini biliyor. Duyduklarına şaşırırsa böyle sakin oturamayacak. İçi hop oturup hop kalkacak, bir duygu ötekini çağıracak, Fırat'a sövecek, onu tokatlamaya kalkacak. Kebap kültürünün yaptırımına boyun eğecek ve onu haklı çıkaracak. İlk sayfası açık olarak kucağında duran kitabı yavaşça kapayıp çantasına yerleştiriyor ve tane tane konuşmaya çalışıyor: "Çünkü paralısın, çünkü baban hariciyeci, çünkü çalışmak zorunda değilsin, çünkü sarışınsın. Çünkü Türke benzemiyorsun. Çünkü şanslısın. Ve terbiyesizsin Fırat." Direksiyona asılıp sağa kırdığında Golf'ün saati sekiz elli beşi gösteriyor. Sol şeritte kağnı hızıyla seyreden otomobil, Göztepe kavşağına gelmişken, geçemeden yanındaki şeritte aynı hızda giden ve saçı meçli, burnunu yaptıralı daha dört ay olmuş, gelecek yıl da göğüslerini kırk C'lik bir sütyene ancak sığabilecek boyutlara çıkarmayı düşünen ve Pelin adıyla çağrılan kızın iki bin iki modeli Alfa Romeo 147 GTA'sının sol arka kapısına bindiriyor. Otomobilin rengi Senfoni Mavisi. Motor hacmı bir nokta altı litre. Biri geri, beşi ileri altı vitesi var. Azami hızı yüz doksan altı kilometre. Sıfırdan yüz kilometreye ancak on nokta altı sani-

yede çıkabildiği için genç Türk erkeklerince tercih edilmiyor. Saat hâlâ dokuza beş var.

Pelin, adına ve ince gövdesine uymayan bir hışımla, çığlık çığlığa otomobilden inmeye çalışırken Zehra kapıdan süzülüyor, Golf'ün ardından dolanıp kaldırıma çıkıyor, Kızıltoprak'a doğru yürümeye koyuluyor. Tam Göztepe kavşağını geçmişken bir kol beline sarılıp onu koşar adım yürümeye zorluyor. "Çabuk çabuk, kız nereye kaybolduğumuzu anlamadan sıvışalım buradan," diyor Fırat kıkır kıkır gülerek. "Bırak beni Fırat! Defol git başımdan! Git de arabanın başında dur," diye bağırıyor Zehra beline sarılmış koldan kurtulmak için silkinirken. Fırat üstelemiyor, kolunu çekip Zehra'nın iki adım gerisinden yürümeye başlıyor. Yürümeleri boyunca Zehra tam karşısına, Fırat ise Zehra'nın topuklarına bakıyor. Zehra, gövdesinin ağırlığını sağ ayağına vermiş sol ayağını kaldırırken sol, ağırlık sol ayağındayken sağ topuğu ayakkabısının ardından çıkıyor. Ayakkabılar Zehra'nın otuz yedi numara ayaklarına bir numara büyük geliyor. Ayakkabıların rengi siyah. Markası Doc Martens. Modeli Mary Jane. İstanbul'da kolay bulunamayan bu markayı Rıdvan yılbaşında, Nişantaşı'nda yeni açılmış bir butikte bulup alıyor. Ayakkabının bir numara büyük çıkması Rıdvan'ın suratını asmasına karşın hantallığı ve ayaklarını çirkin göstermesi Zehra'nın hoşuna gidiyor. Fırat o ince bileklerin postaldan devşirilmiş bu çarıklara nasıl dayandığına hayret ediyor ve kadınların güzelliğini bozduğu için Doc Martens şirketine dava açmayı düşünüyor. Selamiçeşme'ye geldiklerinde Zehra ansızın duruyor, "Şurada oturalım da konuşalım," diyor. "Gerçekten mi?" diyor Fırat. "Senden kurtulmam olanaksız. Peşimi bırakmadığına göre bir derdin var benimle. Şuraya oturalım da anlat her şeyi." "İnanmıyorum. Hızlı hızlı beş yüz adım yürümek seni bu kadar değiştirdi mi gerçekten?" "Bir şeyler düşündüm, bir şeylere uyandım." "Gerçekten mi?" "Evet, evet, gerçekten. Şaşırmayı bırak. Kararımı değiştirmeden bir masaya oturalım. Hem bir şeyler yeriz, hem de bugünün neresinde olduğumuzu anlar, nasıl biteceğini kararlaştırırız." "Kızmadan, bağırıp çağırmadan?" "Evet."

Zehra'yla Fırat adı zor okunan, dolayısıyla az kişinin bildiği, ama bilenlerin sık geldiği bir bistroya giriyor. Mönüye eklenmiş şarap listesini iki kez okuyan Fırat, adların zenginliği karşısında heyecana kapılınca şarabı Zehra seçiyor ve bin dokuz yüz doksan altıdan kalma bir şişe ısmarlıyor. Şarabın rengi kırmızı. Adı Sicard-Charlus. Cinsi Bordeaux. Kalitesi Bordeaux Superior. Kötünün iyisi bir şarap ama Zehra buraya önceki gelişlerinden biliyor ki tereyağında kızarmış biftekle iyi gidiyor ve düşünmeden tereyağında kızarmış biftek ısmarlıyor. Fırat ise boeuf stroganoff'da karar kılıyor. Şarap açılıp bardaklara dökülürken sigarillolarından birini yakmakta olan Fırat'ın kol saatinde günün bitmesine iki saat kırk dakika kaldığı seçiliyor. Lokantada sekiz kişi oturuyor ve bu kişiler arasında yalnızca Zehra şu anda saatin kaç olduğunu biliyor. Ayrıca Zehra'nın dışında kimse babasını merak etmiyor. Evden çıkmadan önce saat sekize kalmadan döneceğini söylediği için şimdi babasının meraklanmış olduğunu düşünüyor Zehra. Ama babasının meraklanmaya alışık olduğunu biliyor. Babası kızının eve erken dönmek gibi bir âdeti olmadığının farkında, dahası, kızının bu âdeti hoşuna gidiyor, çünkü Cemal Bey meraklandığında daha hızlı okuyabiliyor; aklı daha açık oluyor, okuduğunu daha kolay anlayabiliyor ve her on satırda bir beş satır geriye dönmeden, sona daha hızlı varabiliyor. Kızının geciktiği akşamlar orta kalınlıkta iki roman bitirebiliyor, bu romanların birinden genellikle etkilenmiş oluyor ve eve döndüğünde kızını karşısına alıp yarım saat süren bir özet çıkarmaya girişiyor, benzer yazım yöntemlerini kullanarak yakın konuları işlemiş yazarları sayıyor ve Kadıköy'deki kitapçılarda aradığı hiçbir şeyi bulamadığından yakınarak geceyi kapıyor. Oysa Zehra'nın babası kitap aramadan alanlardan. O yalnızca okumak için okuyor ve okuduğundan zevk alıyor. Okuduğunun bir kitap olmasına dikkat etmesi dışında edebiyatın dalları arasında ayrım yapmıyor. Kitap olamadıkları için dergi ve gazete okumuyor. Zehra babasını merak etmekten çok onu özlüyor. Kitap okumaktan başka derdi olmayan, gençliğinde sarıya çalan saçıyla kızları peşinden koşturmuş olan, lisede öğrendiği İngilizceyi kullanabilmek için bir kez olsun Londra'ya git-

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
087

mek isteyen ama ne yapacağını bilemediği ikinci dilini Bankalar Caddesi'yle kira evi arasında gidip gelirken yitiren, orta halli bir ailenin orta halli babası ne kadar özlenebilirse o kadar özlüyor. Bu özlemin orta halli olması gerekirken babasını fazlasıyla özlüyor birden Zehra. Bu lokantayı fazlasıyla seviyor. Annesinin yüzü ve sokakta yatışı fazlasıyla gözünün önüne geliyor. Rıdvan'ın ona olan aşkından fazlasıyla rahatsız oluyor ve Fırat'a fazlasıyla önem verdiğini düşünüyor. İster istemez aşkın bir ceza olduğu aklına geliyor ve hemen ardından Fırat'ın da aynı düşüncede olduğunu anımsıyor. Bu soruyla başlıyor Fırat'ı konuşturmaya: "Hiç âşık oldun mu Fırat?" "Olmadım," diyor Fırat, "Olmayı denedim ama olamadım." Saat dokuzu yirmi iki geçiyor.

"Aşk. Nedir ki aşk? Apansız parlayıp göz açıp kapayıncaya değin sönen bir duygu. Aklını başından alarak sana en büyük kötülüğü yapan, bir düzen kurmana yardımcı olmaktan çok uğraşa didine kurduğun düzeni yıkman için seni yüreklendiren bir kıvılcım. Anlık. Birkaç yıl da sürse anlık. En gelirgeçer duygu. Yıkıcı. Nankör. Öyle güçlü ki sana uzattığı elini her an çekeceğini bilsen de o eli tutmadan yapamayacağın denli düşüncelerini körelten bir duygu. Tanrı gibi. Olmayan ama varlığına inanılan bir kavram. Canı sıkılan, işi gücü olmayan birileri icat etmiş olmalı tanrıyı icat etmeden önce. Bana kalırsa yok. Âşık olmadım. Sağdan soldan duyduğum kadarıyla, Yavuz'la, manken kızlarla, sanatçı havaları atan takımla filan konuşurken kendimi dinledim bende de var mı acaba bu duygudan diye. Olumlu bir ses çıkmadı içimden. Geçen yıl Aziz Augustine'in İtiraflar'ını okuyordum gülmekten yerlere yatarak. Demek bin küsur yıl önce düşünceler bu denli naifmiş derken baktım adamcağız deli gibi âşık. Tanrıya ve kızlara. Sonunda öyle bir yere getiriyor ki mantığını, o mantığı kullanarak kendi içinde öyle tutarlı şeyler söylüyor ki kitaba defalarca geri döndüm bitirdikten sonra. Adam tanrıya olan aşkı kadınlarda buluyor ve onlarla her yatağa girişinde tanrım ben ne yaptım, nasıl oldu da seni bir başkasıyla aldattım diye dövünüyor. Ama yatak sefalarından vazgeçemiyor. Tapınmak, dövünmek, ve âşık olmakla olmamak arasında gi-

dip gelişlerini yazarak rahatlayabiliyor yalnızca. Kendine işkence etmekten doğru dürüst yaşayamıyor ve sonunda ölmeye yatıyor. Âşık olma durumunu çekilmesi gereken bir ceza olarak görüyor ve ben cezamı en iyi nasıl çekerim, kendime daha çok nasıl acı veririm diyerekten tam da seçtiği dinin istediği biçim bir yaşam sürüyor. Bana kalırsa kendine de o kızlara da yazık ediyor. Yapacak binlerce şey varken aşkla zaman yitirmenin âlemi yok. Ama sevgi ayrı şey bak. O gerçek bir duygu. Akıllı duygulardan. İçinde mantık da barındırıyor. Sorunu şimdi bir daha sorsana."

"Sen hiç sevdin mi Fırat?"

"Sevdim. Birkaç kez. Sevdiklerim bana âşık olmaya kalktığı için sevgimi sarıp sarmalayıp onlardan kaçtım. Âşık olurcasına sevdin mi diye sorarsan iki kez. İlki ikincisinden de aşkı andıran bir sevgi ve gün geçtikçe artıyor. Yavuz'un bir filmini seyrederken başlamıştı. Daha konuşayım mı yoksa keseyim mi?" "Biraz dur," diyor Zehra. Çatalıyla bıçağını tabağa bırakıyor, kollarını göğsünden çaprazlamasına geçirip omuzlarını kavrıyor.

Dört kişilik masa boşalıyor. Bağdat Caddesi'nden bir çift Peugeot 206 GTI tozu dumana katarak geçiyor. İkisinin de ikişer litrelik motoru var. İkisi de iki yüz on kilometrelik hız yapabilecek güce sahip. İkisi de sıfırdan yüz kilometreye sekiz nokta dört saniyede çıkabiliyor. İkisinin de sürücüleri beceriksiz ve aptal, bu yüzden Fenerbahçe'ye ayrılan yola geldiklerinde otomobillerden maviye –satış kataloğuna göre engin denizlerin sunduğu sınırsız özgürlüğü arayanlar için– boyanmış olanı bir ağaca çarparken sarı –güneşin pırıl pırıl aydınlığından vazgeçemeyenler için– olanı bir dükkânın tahta oyuncaklar ve peluş ayılarla dolu vitrininden içeriye girecek. Sürücüleri de yolcuları da ölümden hava yastıkları koruyacak. Ölmedikleri için de beceriksiz sürücü olmayı ve akıllanmamayı sürdürecekler. Zehra'yla Fırat kaza sırasında çıkan sesi duymayacak, çünkü onlar susmalarına karşın bu kentte kimsenin olmadığı denli birbirleriyle meşgul. Aynı anda kadehlerine uzanıp aynı anda şaraplarını yudumluyorlar. Dibi bulunmuş şişenin yerine dolusunu istiyorlar. Garson isteklerini çabu-

cak yerine getiriyor, bu arada masayı boşalan tabaklardan temizliyor. Zehra, Rıdvan'ı özlemesi gerekip gerekmediğini düşünüyor. Özlerse Rıdvan'ın şimdi onu düşünmekte olduğu, bugün ona telefon etmek istemediği, oysa Rıdvan'ın doğum gününü bildiği ve bu akşam Buddha'ya gitmek üzere kendisinden söz aldığı aklına gelecek. Zehra, Buddha'nın ortamından da, orada çalan müzikten de haz duymuyor. Rıdvan'dan haz duyuyor mu? Bir zamanlar duyuyordu, çünkü bir zamanlar fazla düşünüldüğünde sağlığı bozabilecek konuları oluruna bırakmak iyi oluyordu. Ya şimdi? Bilmiyor. Zehra Rıdvan'ın ona haz verip vermediğini, verse bile bu hazzın ne kadarının cinsellikten, ne kadarının Rıdvan'ın aşkından, ne kadarının dostluktan kaynaklandığını bilmiyor. Zehra'nın kafası Rıdvan'ın ona haz verip vermediğini düşünemeyecek denli Fırat'la meşgul. Fırat ise Elfriede Jelinek'e duyduğu sevgiden nasıl kurtulacağını düşünemeyecek denli Zehra'yla, özellikle de onun yirmi bir yaşını doldurmakta olan, hüzünlü yüzüyle meşgul. Hüzün Zehra'ya yakışıyor. Neşeyi arayan kızların gözdesi Fırat hüznü seviyor. Fırat hüznü dedesinin sevdiği denli çok seviyor. Dedesini bu yüzden herkesten iyi anlıyor, Zehra'yı bu yüzden Rıdvan' dan iyi tanıdığına inanıyor. Fırat Rıdvan'ı tanımıyor ama tanımak istiyor. Zehra'nın onda ne bulduğunu görmek için değil, neden Rıdvan'a toz kondurmadığını anlayabilmek için. Rıdvan'ı kırmadan Zehra'yı ondan ayırmak istiyor Fırat. Bu ayrılmanın Zehra'yı kırmayacağından kuşkusuz. Kimseyi kırmak istemiyor, kimsenin kırılmayacağından kuşkusuz. Garson geldiğinde bir şişe madensuyu rica ediyor ve garson ona Gerolsteiner getiriyor, şişenin yanına içinde buz olmayan, ağzında yarım tekerlek limon sallanmayan bir bardak koyuyor. Garson madensuyunun buz ve limonla içilmeyecek denli güzel bir su olduğunu biliyor. Bugün ayın on yedisi. Beklenmedik sıcaklıkta bir cumartesi günü. Herkes dışarıda ve dünyanın en güzel lokantasında topu topu iki masa dolu. Fırat saatine bakmadan zamanı doğru tahmin ediyor; saat dokuz buçuğu beş geçiyor.

"Güzel olduğum için mi beni seviyorsun?" diye soruyor Zehra. Soru Fırat'ı irkiltiyor. "Bu soruyu bir yıl önce sorsaydın evet der-

dim ama o kavramın ötesinde bir yerlere geldim seni sevmeye başladıktan sonra. Seni şimdi neden sevdiğimi bilmiyorum." "Sana ait olmamı istemeye başladın o zaman," diyor Zehra. "İlgisi yok. Ulaşılamaz bir kadını elde etmeye çalışmakla ilgisi yok." "O zaman bana acıyorsun," diyor Zehra. "Zehra, tam düzeliyorken lütfen günü bir saat öncesine döndürme. Acımayı nereden çıkardın durup dururken?" "Geçmişimi anneannemden dinlediğine göre annemin kötü bir biçimde öldüğünden, babamla benim yaşantımdan haberlisin. Rıdvan'ı da biliyorsun herhalde. Köşkün bahçesindeki soru cevap seansında kim olduğundan söz etmiştim ama eminim, sana söylediğimden fazlasını biliyorsun Rıdvan hakkında. Büyük olasılıkla anneannem sayesinde. Herhalde onun ne görüntü, ne de kafa açısından ahım şahım biri olmadığı, ufak çapta bir mirasyedi olduğu söylendi sana. Parası yüzünden ona kapılandığımı, mutsuzluktan perişan olduğumu ama babam ve tiyatro sevgim uğruna Rıdvanlı bir yaşama katlandığımı düşünerek bana acıyorsun. Güzel olmasam acımayabilirsin ama bu güzellikte bir kız böyle bir yaşamı hak etmemelidir diyorsun. Dolayısıyla beni kurtarıp hakkım olan yaşama teslim etmeye karar verdin. Bana uygun gördüğün yaşam da seninle birlikte olmaktan geçiyor. Yanlış mıyım?" "Ne diyebilirim ki sevgili Zehra. Midas'ın Ayakları'ndan da geriye gittin, en ucuzundan bir Türk filmini yeniden çektin." "Yine Türklüğe mi gelip dayanacak konu? Yoksa güzel bir Türk kızı olduğum için mi acıyorsun bana?" diye soruyor Zehra. "Zehra!" diyor Fırat, sonra umutsuzca omuzunu silkiyor. "Sana acıyamayacak denli çok seviyorum seni. Ne yazık ki söylediklerinin tersini kanıtlamam olanaksız. Annem ve ağzında bakla ıslanmadığı için Semiha Hanım bu sevgiden haberliler ama daha çok araya girmelerini istemiyorum. Otuz iki yaşındayım ve annem beni hâlâ haşarı bir çocuk olarak görüyor. Semiha Hanım beni gerçek bir torun gibi, seni de tahmin etmediğin denli çok seviyor. İkisinin yardımı olmadan inandırabilseydim seni. Bazen anneme hak veriyorum, gerçekten de çocuk bir yan olmalı bende. Çocukluk da değil, iyi gitmesi gereken bir şeyi tökezletmek için oyunlar uydurma merakı. Hali vakti yerinde bir gidişat bulmak kolaymış gibi. Günü kö-

tü başlatan ben oldum ve düzeltilmesi olanaksız bir noktaya getirdim. Doğum gününü rezil ettiğim için bağışla beni. Son bir şey. Bu ülkede sevmek olanaksız. Buralarda sevginin karşılığı yok. Ancak âşık olunur bu topraklarda. Daha fazlasını kaldırmıyor Türkiye. Nereden aklıma geldiyse işte, bunu da söylemiş olayım ve sence sakıncası yoksa hesabı isteyeyim."

Fırat'ın yüzüne gölgeler oturuyor, alnı çilleniyor, gözlerinin altı torbalanıyor, yanakları çizgileniyor, boynunda etbenleri oluşuyor. Böyle olsun istiyor Zehra. Beş buçuk saattir bükemediği bileğin sahibinin yüreği burulsun, hiç olmazsa hesap gelene değin yüzünde yenilginin acısı okunsun istiyor. Zehra Fırat'ın yüzünü yaralamak için kendini zorluyor. Ne yazık ki karşısındaki yüzdeki yaralar sözde kalıyor. "Yaralı yüz Fırat," diyor Zehra. Yenildiğini gizleyebilmek için öyle demek zorunda kalıyor. "Ah Fırat, yaralı yüz Fırat. Şimdi Zanzibar'da olacaktın, bir yıldır bugünün hayalini kurmaya kalkmasaydın. Her şey eskisi gibi olacaktı. Otomobilin Göztepe kavşağında terk edilmiş olmayacaktı, disc jockey şu sıralarda göbek havalarını turntable'a koymaya başlayacaktı, Yeşim'le Selin masaya çıkmış olacaktı, espri üstüne espri patlatıyor olacaktın, pul kolleksiyonunu göstermek üzere yeni bir kız ayarlıyor olacaktın ve hep birlikte Vaniköy'deki malikanene yollanmadan önce Bostancı'ya uğrayıp bol acılı birer çöp kebap indiriyor olacaktınız midenize. Kabul et, yılda bir ay da olsa, bu mevsimde Boğaz havasına karşı yanında rüya gibi kızlarla uyanmak, Viyana'nın yağmurunda köpek gezdirmekten daha çekici geliyor sana. Köpeğin de var mı Fırat Viyana'da? Buraya gelirken Fräulein Jelinek'e mi bırakıyorsun onu?"

"Son bir şey," diyor Fırat. "Deminki son şeyi silip yerine bu son şeyi koyabilir miyim?" Zehra saatine bakıyor, ona çeyrek var. "Ötekini silmesen de olur, kaç son istiyorsan koy. Bu akşam uyuyamayacağım nasıl olsa," diyor Zehra. "Bugünü, karşılaşmamızı, altı saattir konuştuklarımızı, her şeyi unut. Doğumgünün filan değil bugün. Herhangi bir gündesin. Beni ilk kez görüyorsun. Anlaştık mı?" Fırat'ın yüzündeki yara izi, yenilginin yerini bir türlü bulamamış yansısı ufalanıp

dağılıyor. Zehra beş dakikadır elinde tuttuğu iplerin elinden kaydığını hissediyor, bir şeyler olacağını sezinliyor. Annesinden ona miras kalan sezme gücünden, doğruluğundan çekiniyor. "Anne, öpmeyecek misin beni, okula geç kalıyorum." "Saat o kadar oldu mu kızım, dalmışım." "İyi misin anne? Şakakların ter içinde." "Yok bir şey kızım." "Ne oldu, neden ağlıyorsun anne?" "İçim daraldı birden kızım, şimdi geçer." "Neyin var anne, ne oldu?" "Öylesine bir sezgi kızım, hasta filan değilim. Haydi servisi bekletme sen." On bir yıl önce annesini son kez oturma odasındaki kanepeye uzanmış görüyor Zehra. Üstünde baklava desenli, pazen bir sabahlık. Sehpada dokunulmamış iki bardak çay. Biri babasının. Zehra annesinin sezgilerinden korktuğu denli korkuyor kendininkilerden de. Yine saatine bakıyor. Yine ona çeyrek var. "Anlaştık," diyor Zehra.

"Annenin nasıl öldüğünü biliyorum," diyor Fırat. Kısacık ama çok derin bir nefes alarak boş bulunduğunu ele veren Zehra kendini göz açıp kapayıncaya değin toparlıyor, "Onu hepimiz biliyoruz, altıncı kattan düşüp asfalta çarparak öldü annem," diyor. Garson hesap pusulasını masaya bırakıp gidiyor. "Düşmeye başlamasından az öncesini biliyorum demek istedim," diyor Fırat. "Hayır Fırat, bilmiyorsun. Ben ve annem hakkında Yavuz'la anneannemin sana anlattıklarından başka tek şey bilmiyorsun," diyor Zehra beklemediği denli sakin bir sesle. "Ya onlar sandığından çok şey biliyorlarsa?" diye soruyor Fırat. "Bir kere Yavuz'u boşgeç. Yavuz orama burama nasıl dokunacağından ve beni yanında dolaştırarak hava atmaktan başka şey düşünemediğinden kim olduğumu sormayı aklına getiremedi. Anneannem de bilemez çünkü onun bilgisi, ilgisiyle sınırlı. Ne benimle, ne babamla, ne de annemle ilgilendi yıllar boyunca. Bugünkü sevecen hali de geçici bir barış. Kaç yaşıma bastığımı bile bildiğinden kuşkuluyum. Saçma-sapan öykülerle çıkageleceksen bu konuyu kapayalım," diyor Zehra. "Tamam, bir şey daha söyleyip kapatacağım. Rıdvan anneni konu alan bir roman yazıyor değil mi?" "Biliyordum. Rıdvan'ı tanıdığını biliyordum. Fırat korkunç bir adamsın sen. Ağzını her açışında korkunç şeyler söylüyorsun. Yüzün değil ağzın yaralı senin." "Bir dakika Zehra. Rıdvan'ı

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
093

tanımıyorum, Vedia Hanım'ı tanıyorum. O söz etti Rıdvan'ın polisiye romanlar yazdığından ve yeni bir roman üstünde çalıştığından," diyor Fırat. Dirseklerini masaya dayamış Zehra elleri arasına aldığı başını iki yana sallarken "Olacak şey değil, tam bir karabasan," diye mırıldanıyor. "Dedem yoluyla tanıyorum Vedia Hanım'ı. Ona Vaniköy'de bir ev bulup antika işine sokan dedem. Ayrıntıları başka zaman anlatırım sana," diyor Fırat. "Ayrıntıları duymak istemiyorum. Rıdvan'ın yazdığı, kurmaca bir kitap Fırat; gerçekle ilgisi yok. Rıdvan kendini eğlendiriyor o kitapla. Gazeteye, adliyeye uğrayıp eski arkadaşlarını görüyor. Yakında, olmayan ipuçlarını aramaktan bıkıp bildiği gibi yazmaya dönecek," diyor Zehra. "Bana da öyle geldi Vedia Hanım'ın anlattığı kadarıyla. Çözemeyeceği bir düğümü çözmeye kalkmış." "Bir süredir ne yazdığından söz etmediğinden ben de tahmin ettim takılıp kaldığını. Kitap bitmeyecek diye sevindim de. İyi bir satranç oyuncusu olduğundan çözümü bulamadığı için kendine kızıyordur ama konu zaten hassas olduğu için yanımda sesini çıkaramıyor," diyor Zehra. "Evet, biterse kurmaca bir roman olarak biteceğe benziyor. Ya toptan kurmaca olarak ya da gerçeklerden söz ederek bitebilir. Biterse, nasıl biteceği sana bağlı. Şunlar da senin tek bir sözüne bakıyor: Annenin neden öldüğünü şimdi, benden öğrenmek ya da benim Rıdvan'a söylememi bekleyip ondan duymak. Rıdvan'a söylememi istersen o da iki seçenek getiriyor: Ya romanın yayınlanmasını bekleyebilirsin, ya da Rıdvan'ı karşına alıp konuşturabilirsin. Konunun bir daha açılmamak üzere kapanmasını istiyorsan hemen, burada kapanacak konu. Rıdvan'ın varlığımdan haberi olmayacak, sen de Rıdvan'la birlikte eski yaşamına döneceksin."

Saat on. Saat tam tamına on. Pazarın olmasına tam iki saat var. Bu gece uyumayı becerirse yarın uyanamayacağını seziyor Zehra. Hayır, sezmiyor, korkuyor. Zehra bu gece uyumayı becerebilirse yarın uyanamamaktan korkuyor. Fırat'ın onu uykusunda da bulup her şeyi söylemesinden korkuyor. Hayır, korkmuyor. Zehra ne uyumaktan, ne uyanamamaktan, ne de yarından korkuyor. Yalnız kalmak istiyor. Hiç olmazsa bir günlüğüne evden çıkmamak, yarın sabah apar topar karşıya

geçip Taksimlerde sürtmemek, tiyatrocu takımıyla karşılaşmamak için ara sokaklara dala çıka yürürken Rıdvan'ın grubuna yakalanmak istemiyor. Kafasını dinleyebilmek için bir tam güne ihtiyacı var. Babasını evden çıkaracak bir bahane bulması gerekiyor. Babasını özlüyor Zehra. Hayır özlemiyor. Fırat'tan nefret ediyor. Hayır etmiyor. Yavuz'un ellerini üstünde hissediyor. Hayır hissetmiyor. Yavuz'un yüzünü bile anımsamıyor.

"Bana bir gün süre tanıyabilir misin ne isteyeceğime karar verebilmek için?" diye soruyor Zehra. "Daha birkaç hafta buradayım," diyor Fırat. "Anlaşılan senden kaçış yok Fırat," diyor Zehra. "Hiçbir şey bilmiyor olabilirim, blöf yapıyor olabilirim, seni elimden kaçırmamak için böyle bir çareye başvurmuş olabilirim, belki de sana açık edeceğim gerçek gerçekten yok. Hayır dediğin gibi benden kurtulabilirsin. İyi düşün," diyor Fırat. "Yarın düşüneceğim," diyor Zehra. Kalkıyorlar. Yüklü bahşişin sevinçten uçurduğu garson onları caddeye dek indirip bir taksiye el ediyor. Fırat taksiye biniyor, Zehra Kızıltoprak yönünde yürümeye koyuluyor. Feneryolu'nu, Fenerbahçe sapağını hızlı adımlarla geçiyor, çevre yolunun Bağdat Caddesi'ne bağlandığı kavşakta durup sigara paketini çıkarmak üzere elini çantasını açmışken kitabı fark ediyor, eline alıp ilk sayfayı çeviriyor ve karalanmış bir imzanın üstüne yazılmış cümleyi okuyor: *Ich freue mich, dass wir uns kennengelernt haben.**

* Tanıştığımıza memnun oldum.

III

Burnun seni yanıltmasın. Deminden beri soluduğun şu kesif kokular değil, hâlâ bir türlü alamamış oldukların genzini gaddarca yakan. Sana böylesine ağır, bunca tahammülfersa gelen ne bu buram buram atalet kokusu, bir vakitler rafine bir beğeninin eseri olarak algılanan, şimdiyse görgüsüzlükten başka bir şey çağrıştırmayan saray endamlı perdelerin yaldızlı saçaklarına, süngeri çoktan çıkmış vişnemsi kadife koltuklara, artık kimsenin üretmediği mermer çatılı sehpaların üzerinde beklemekten sararmış çeyizlik dantellerin kıvrımlarına sinen; ne de şu sidik kokusu alttan alta, sinsi sinsi yayılıveren. Dayanamayıp merak ediyorsun: insana mı ait bu ekşimtrak karışım yoksa hayvanlara mı? Şu yaşlı kadından mı geliyor, yoksa bu kedilerden mi? Daha başka şeyler de var merak ettiğin. Söze dökülmesi, soruya yontulması daha çetin şeyler. Öyle olmasa gelmezdin buraya. Bu kasvet kovuğunda hiç işin olmazdı yoksa. Merak denilen sergüzeşt, hep bir sonraki durağın neresi olacağına kafa yormaktan ineceği yeri şaşıranlara has serseri bir gidişat. Ya da çok daha tepkisel. Fikirlerden ziyade reflekslere dair. Gecenin karanlığında kendini tenha bir yolda yapayalnız bulmaya benziyor merak etmek. Gecenin karanlığında kendini tenha bir yolda yapayalnız bulan herkes gibi sen de şimdi illâ ki yürümeye, koşmaya, her ne yaparsan yap, hep bir adım sonrasına odaklanmışsın, duramıyorsun olduğun yerde. Yüreğinde öğrenmekten korktuğun cevapların sıkıntısı, midende belli belirsiz bir bulantı, sırtında bu mevsimde fazla kalın kaçan hırkan. Bu sabah yola çıkmadan evvel gayri ihtiyari aldın hırkanı. Sen değil de, ellerin alıverdi kendiliğinden. İnsanın hafızası sadece beyin hücrelerinde değil, aynı zamanda bedeninde, uzuvlarında, parmak uçlarında saklı. Ellerin hatırladı senin çoktan unutmuş olduklarını. Ellerin hatırlattı bedenine, bedenin hatırlattı beynine gideceğin yerde yaz-kış hoyratça estiğini, o sokağın hep kurander yaptığını.

Kulağın seni yanıltmasın. Suda şişmiş bir ceset gibi ağırlaşmış bedenini sürükleyerek ilerleyen şu eski, hantal duvar saatinin tiktakları değil, hâlâ bir türlü işitememiş olduğun sesler kulaklarını tırmalayan. Saat ağır. Saat sağır. Ama durmamış. Hiçbir şeye geri kal-

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
099

mamış. Soluk soluğa da olsa yükünün ağırlığı altında, biteviye bir tevekkülle bekliyor asılı kaldığı duvarda. Bekliyor hayatın kendisine yetişmesini, yitirmeden ümidini. Acelesi yok, niye olsun ki? Hayat, bu daracık sokağa çakılı kalmış iğreti apartmanın altıncı katındaki kokuşmuş evde duran. Zaman sadece ona ayak uyduruyor.

Gözlerin seni yanıltmasın. Gözlemlediklerinden ziyade henüz görememiş olduklarını seni daha, hep daha fazlasını görmeye kışkırtan. Arada lütfedercesine yaklaşıp ayaklarına sürtünen, sonra kaçıp uzaktan uzağa seni süzen, hayli besili ama bir o kadar aç görünen, ilgili ilgisiz, sevimli sevimsiz, saydıkça yeniden sayma gereği duyduğun; saydıkça sayılarından şüpheye düştüğün şu kediler değil; yakında, yakınında olduklarını düşünmekten kendini alamadığın halde hâlâ görememiş olduğun varlıklar böyle durmadan etrafına bakınmana sebep. Kolu bacağı kopmuş bir taş bebek muamelesi yapıyorsun halihazırda gördüklerine, elindekilere. Vaktiyle kıymetli olsalar da artık ziyadesiyle fuzuli her biri. Suratın buruşuyor kendiliğinden, fırlatıp atıyorsun topladıklarını tek tek. Ne aradığını bilmiyorsun tam olarak; ama her neyse o, henüz bulamadığından şüphen yok. Bu da değil, şu da değil, o da değil... başka türlü bir şey bakındığın. Neye benzediğine dair en ufak bir fikrin olmasa da henüz, bunca belirsizlikten etkilenmiyor azmin. Nasıl olsa bulur bulmaz tanıyacaksın. Aramaktasın. Arayıştasın. Bir kız çocuğununkiler kadar yanıltıcı bu sabah hareketlerinin sebebi hikmeti. Oyuncak bebeklerini kırılıp parçalandıkları için tutup da bir kenara kaldırmaz kız çocukları; sıkıldıkları için kırıp parçalarlar onları, sonra kaldırırlar bir kenara. Özenle.

Kokular içre henüz alamadığın koku, görüntüler arasında hâlâ göremediklerin, konuşkan tiktaklar ve mekanikleşmiş sözler arasında bir türlü işitemediğin sesler... işte bunlar seni yönlendiren. Bütünler değil, bütünlerden kopmuş irili ufaklı parçalar adımlarını buraya sürükleyen. Sonunda bütünlüğü olan bir hikâyeye kavuşabilmek için, eksik kalanlardan yola çıkabilirsin ancak. Yama tutmayan yırtık, kapanmayan çukur, doldurulamayan boşluk... Girmesine girdin de bu sapağa, hiç bilmediğin bir güzergâh bundan ötesi. Dün yeni yaşına er-

din. Daha olgun, daha tecrübeli, daha bir DAHA olman gerekiyor verili tanımlara göre. Oysa sen bu sabah çocuk kalktın yataktan, çocukluğuna uyandın. Eksik kalanlardan yola çıkmaya karar veren biri için doğru başlangıç! Büyümeden yetişkinliğe atılan bütün kadınlar gibi, senin de hikâyendeki ilk ve en derin boşluk çocukluğun.

Mayısın on sekizi. Günlerden pazar. Rıdvan'ı bir bahaneyle atlatıp eve kapanmak, Fırat'ı ve teklifini düşünmeyi son ana kadar erteledikçe ertelemek, telefonu fişten çekip yatağın rehavetine sığınmak, günlerin getirdiklerinden kaçamasan da hiç olmazsa yirmi dört saat kazanmak niyetiyle yummuştun gözlerini bir gece evvel. Gece ile sabahın arasına beş an girdi; beş kopuk fakat kesintisiz rüya. İlkinde, göz alabildiğine uzanan hıncahınç bir plajdaydınız. Kalabalığa rağmen etrafınız bomboştu nedense. Kumların üzerinde sen, annen, baban ve bir de avuçlarının arasında bir türlü açamadığın ışıltılı bir istiridye. İkinci rüyada kumların üzerinde sen, baban ve bir de o istiridye. Üçüncü rüyada kumların üzerinde sen ve bir de istiridye. Dördüncü rüyada kumların üzerinde ne sen, ne baban, ne annen, ne de kimsecikler... sadece ve sadece o ışıltılı istiridye. Beşinci rüyada... beşinci rüyada göz alabildiğine uzanan bir sahil, bomboş, sapsarı ama sen içten içe biliyorsun ki aslında herkes ve her şey yerli yerinde, kumlar kaplamış üzerlerini, nefesin yetse, yaş günü mumları üfler gibi üflesen kumları, önce kendi üzerindekilerden başlayarak üfleyebilsen, birdenbire açılacak bu sarı örtü, uyanacak ölüler, herkes gene ilk rüyadaki yerini almış olacak.

Rüya zamanıyla binbir sene sürdü gördüklerin. Sabah uyandığında o kadar yaşlanmıştın ki, çocukluğuna geç kaldığını anladın. Telaşla düştün yollara. Cihangir'e, on bir yaşında terk ettiğin sokağa yollandın doğruca. Bugün akşama kadar vaktin var. Bugün akşama kadar bir hikâyen olmalı elinde. Hikâye dediğin tutarlı olmalı ki, yeterince dağılan zihnini bir arada tutabilsin. İnandırıcı olmalı ki, başkalarından evvel seni kandırabilsin. Dolandırıcı olmalı ki, geçmişini araklayıp yabancıların elinden, senin olanı sana iade edebilsin. Kopmuş parçalardan çıkmalısın yola. Eksik kalanlardan. Hafızanın arşivlerinde

MUATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
101

ya kazara ya da kasıtlı unutulanlardan, unutturulanlardan. Yaratmanın yolu, yoktan var etmekten değil, yoklukları telef etmekten geçer. Yani, tanımı gereği, yıkıcıdır var etmek. Suları istediğin oluktan akıtabilmek için tamamen tıkamakla işe başlarsın diğer kanalları, gerekirse insafsızca kurutursun civar yatakları. Bir hikâyeyi istediğin oluktan akıtabilmek için de keza, çaktırmadan tıkarsın yoluna çıkan tüm "acaba?"ları; gerekirse kurutursun bütün civar anlatımları. Bu yüzden işte, sırf bu yüzden, işi hikâye anlatmak olanlar böylesine aşinadır mücrimlere has o kemirgen suçluluk duygusuna. Usta katiller gibi, usta hikâyeciler de, iyinin ve kötünün ötesine geçemedikleri takdirde, kalkıştıkları işin ağırlığı altında bir böcek gibi ezileceklerini bilir. Başkalarını kandırabilmek, kimseyi kandırmadığına kendini inandırabildiğin ölçüde mümkündür ancak. İyi bir hikâye anlatacaksan eğer, iyi biri olmadığını teslim edeceksin baştan. Hatta kötülüğe meyyal ve ettiğin edebileceğin tüm kötülüklerin kefaretini ödemeye de razı olacaksın. Atacaksan adımını evinden dışarı, sokaklarda üşümeyi göze almak durumunda kalacağın gibi.

Üşümemek için üzerinde hırkan. Hırkanın rengi yavruağzı. Kir taşımaz bu renk. Çabuk kirlenir. Erimeye mahkûm dondurma rengi. Ebedi edilgenliğin ve katıksız masumiyetin rengi. Çükü olmayan çocukların kurdelalı tulumları, hamile kadın ürünleri satan mağazaların katalogları, kâğıttan elbiseler giydirilen karton bebeklerin teni... bile bile giydin bu rengi. Sınamak için dayanıklılığını. Ama sınadığın yavruağzı mı, yoksa kendin mi, onu bilmiyorsun henüz. Tek bildiğin rüyalardan rüyalara dehlizler var uzanan. Gördüğün her rüyanın tabiri bir öncekinde saklı. Tek bildiğin ancak tek başına alabilirsin bu yolları. Aramaktasın. Arayıştasın. Ne aradığını ancak bulunca anlayacaksın. Hep var olanlardan hareketle, var olanlara doğru yöneldin şimdiye değin. Bugünse yokluğun peşindesin. İçinde cılk yaralar açan boşluğun. Nasıl da acımasızsın kendine karşı bu sabah. Suçluyorsun kendini, hem de hüküm biçmekten korkmadan. Önce itiraflar usuldan. Bunca zaman hep birileri, hep erkekler talip oldu sana ait olanı sana iade etmeye. Sıkıldığın da oldu bu durumdan ama temelde hoşlandın ilgilerin-

den. Açıkça değil, asla somut talepler aracılığıyla değil, kısık, kesik ama sürekli titreşimlerle onlara "korunmak istediğin" mesajını ilettin. Dışarıdan bağımsız, son derece akıllı ve kendine hâkim görünerek yaptın bunu. Böylesi daha başarılı. Dilenmeden, dimdik ama alttan alta titreşimleri yaymaya devam ederek. Çok sürmedi titreşimlere cevap alman. Entelektüel ya da zır cahil, üst sınıf alt sınıf fark etmez, erkeklerin çoğu bu mesajı salgılayan kadınların aynasında gördükleri sûretlerine öylesine müpteladır ki, birbirine karışıverir sebep ve sonuç; bir de bakmışsın, körü körüne bağlanmışlar kendilerine ihtiyaç duyan kadına, gözünde yücelebilecekleri varlığı yüceltmişler gözlerinde. Engelleyebilirdin, engellemedin. Işıltılı kabuğunda saklı kalan istiridye sendin. Kapını aralayacak elleri bekledin.

Ama işte her şey bir yere kadar. Bir gün birisi, yollar içinde çatallanan yolları arşınlayıp da ucu sana çıkan patikaya adımını attığında panikledin. Dışarıdan açılmak üzereyken kapın, içeriden kendini kilitlemeye karar verdin. Son ana kadar beklemiştin oysa. Neredeyse umursamadın en son dakikaya kadar. Bunca zaman Rıdvan gözünün önünde yazmaya çalışırken senin hikâyeni, en ufak bir rahatsızlık dahi duymadın. Nasıl olsa bitiremeyeceğini, son noktayı koyamayacağını bilmek ferah tuttu içini. Rıdvan'ın bu düğümü çözemeyeceğinden emindin. Kendi hikâyesini seninki zannetmesine ve bu sûretle sana daha da bağlanmasına izin verdin. Tehlikesizdi oyun. Nasıl olsa görülemeyeceğini bile bile "gör beni!" sinyalleri gönderdin etrafındaki erkeklere. Samimiydi çağrın. Bir yanın ne çok istedi keşfedilmeyi, görülmeyi, aşikâr olmayı. Üzerine üzerine çektin ağları, gizlice kendine doğru dizdin tüm yön tabelalarını. Yol ayrımlarına herkesten evvel varıp, ya benliğine ya da bedenine doğru yönlendirdin yaklaşan kervanları. Serçe ümitleriyle, ekmek kırıntıları serpe serpe ilerledin aştığın aşamadığın yollara. Doğru, içten içe bulunmak istedi bir yanın. Çocukluğundan emanet bu yalnızlık, bir kene gibi kanını emerken hem sana düşman hem de senden bir parça olan bu daimi hüzün dinsin diye, diner diye, bir ümit işte...

Aranmak evet, arzulanmak keza, ama keşfedilmek istemiyor-

sun asla! Rıdvan, tüm yeteneği başlangıçlarda sırlı yazarlardan. Hikâyeleri tamamına erdiremeyenlerden. Anlattıkları hikâye kitap olup basıldığında dahi onunla muhasebesini bitiremediklerinden başarılarıyla dahi mutlu olamayanlardan. Şehrazat ekolü. Sadece kellesi uçurulmasın diye değil, hikâyelerini bir türlü bir sona ulaştıramadığı için binbir gece sürdü Şehrazat'ın anlatıcılığı.

Rıdvan'ın bütün referansları geçmişten devşirme. Bunca zaman sonra bile Zehra ile çıktığına inanamayan bir hali var; tüm gayesi o ilk günlerin tazeliğini yaşatmak. Rıdvan çocuk olsa ve anne babası onu da alarak bir gün taşınsa uzaklara, arabanın arka tarafında oturmak isterdi muhtemelen. Seyredebilmek için geride bıraktıkları yolları, artık sahip olmadıklarını. Fırat öyle değil. Fırat başlangıçlara değil, sonlara odaklananlardan. Fırat çocuk olsa ve anne babası onu da alarak bir gün taşınsa uzaklara, arabanın ön tarafında oturmak isterdi muhtemelen. Seyredebilmek için ilerideki yolları, yaklaşmakta olanı. Eğer o yazarsa hikâyeyi muhakkak bitirir; bitirdi mi koyar son noktayı, donakalır hayatın akışı.

Oysa hikâye dediğin, kurşun geçirmez bir zırh gibi sağlam ve kapalı ve yekpare değil, tam tersine, bir kalbur gibi delik deşik, bir şıpsevdi kadar unutkan olmalı. Olmalı ki, yeniden ve yeniden yazılabilsin. Her seferinde yeniden şekil alıp, sûret kazanabilsin hakikat. Şimdi "var" dediğine, yarın gönül rahatlığıyla, olanca arsızlığıyla "yok" diyebilsin. Masal tadında kalmalı hikâye, bulgu değil. Bir varmış bir yokmuş olmalı. Dümdüz akmamalı zaman. Yalpalayabilmeli; ayağı takılıp sürçtüğünde, düşüp dizlerinin üstüne, çattadak kırılabilmeli bir yerinden. Kırılabilmeli ki, hakikatler yalan içre kalsın, anlar evvel zaman içinde; kırılabilmeli ki, babasının beşiğini tıngır mıngır sallayabilsin Zehra, kendi çocukluğunu yaşayamamış olsa bile, bir adet ölü anne ile bir adet yaşayan ölü babaya ebeveynlik yapabilsin. Hikâyesine kimsecikler son noktayı koyamasın ki, dayanabilsin Zehra, Zehra olmanın külfetine.

Gün ışığı yırtar geçer kutularda saklı kalan karanlığı, açıldı mı kilit ifşa olur sırlar birer birer. Kâşif ile işgalci arasında çok da fark yok

bir noktadan sonra. Bir alanı keşfetmek orayı işgal etmeyi, işgal etmek sahip çıkmayı, sahip çıkmak mülkiyeti, mülkiyet tahakkümü getirir peşisıra. Hikâyeni ele geçirdiğinde kâşif, niyeti ne olursa olsun, işgal başlamış olacak. Tehlike altındasın. Sürek avında köşeye sıkışmış yabani bir hayvan gibi huzursuzsun ve saldırgan. Giderek daralan çemberi kırmaya çalışacaksın. Eğer kıramazsan, oturur kendin tamamlarsın. Madem ki bir kere ok yaydan çıktı, madem ki yazılacak bu hikâye, başkalarına bırakmadan sen alacaksın ipleri eline. Ne baban, ne Fırat, ne de Rıdvan seni senden daha iyi tanıdıklarını sanma lüksüne sahip olacak. Kendi hikâyenden sen sorumlusun, başkaları değil. Bu senin serüvenin. Kâşifsiz, aracısız, kahramansız... ve illa ki kâşif ya da aracı veya kahraman olmaya soyundukları müddetçe, erkeksiz bundan böyle.

İki büyük cemaat var bu dünyada: elindekilerle yetinmesini iyi kötü bilenler ve elindekilerle yetinemediklerini bilebilecek kadar iyi kötü kendini bilenler... senin kabahatin ikinci gruptan olduğun ve bunu pekâlâ bildiğin, iliklerine kadar hissettiğin halde, öyle değilmiş gibi görünmene, birincilerdenmiş gibi algılanmana müsaade etmek oldu bunca zaman.

Şimdi kireçlenmiş bir yanlışı tutunduğu yerden kazımanın zamanı. Sen yetinmesini bilmeyenlerdensin. Kendini mutsuz, etrafını daha da mutsuz eden ama gene de vazgeçilemeyenlerden. Ne olduğu gibi kabullenip kâinat denilen oyun alanının kurallarını, şükredebilirsin verilen nimetlere, ne de dışarıdan itaat eder görünüp senelerin bileyleyeceği bir hüsranı biriktirmeye razı olursun içten içte. Ne şükür, ne sadakat. Hikâyende bunların yerini tamah ve ihanet alacak. İrkildin. Gene yüzün buruştu. Hoşuna gitmedi bu ihtimal. Uğruna erkekçe mücadeleler verilen, oldukça akıllı ama zekâsında şeytaniliğe yer olmayan, belki kararsız ama şüphesiz ki katışıksız ideal kadın olmaktan vazgeçip, kendi sûretine savaş açabilirsen eğer, yani eğer göze alabilirsen ham yanınla yüzleşmeyi, yavruağzını kirletmeyi, ayın karanlık yüzüne bir seyahat olacak ödülün. Bir de oradan bakacaksın bulunduğun yere, sürdürdüğün yaşama. Kimbilir, belki de gördüğünden hoşlanmayacaksın.

Nasıl da acımasızsın bu sabah kendine karşı. Zehiri de panzehiri de sensin bedeninde deveran eden bu keskin salgının. Hem nasıl bekleyebilirsin ki geçmişinin körü körüne sadık kalmasını sana, daha sen zerre kadar sadık kalmayı başaramamışken kimseye? Bir başkasına sadık kalmayı bir an bile aksatmadan en mükemmel sûrette başaranlar, kendilerine ihanet edilmesinden ölesiye korkanlardır. Seninse korkun yok. Erkeklerini sana ihanet ederken düşünmek hiç acıtmıyor canını. Nasıl ki kapanıyorsa vajinan beyninden gelen tek bir komutla, kıskançlık denilen kimyayı da salgılayamaz oluyorsun böyle zamanlarda. Alabildiğine serinkanlı, neredeyse duygusuz bir biçimde akıl yürütürken yakalıyorsun kendini. Beraber olduğun erkeği tam şimdi, şu anda bir başkasıyla düşünürken. Düşünmek düşlemeye doğru seyrediyor usulca. Düşündüklerini düşlerken buluyorsun kendini. Utanıyorsun utanmazlığından.

Gerçekte olduklarından daha iyi biri gibi algılanmaya alışa alışa gerçekte olduklarından daha iyi birine dönüşüveren kadınlardansın belki de? İçinde bir yerlerde, derinde, köşe bucak kuytuda bastırıla bastırıla fısıltıya dönüşmüş, su yüzüne çıkabilmek için çırpınan yabani bir çığlık var. Tam olarak neye benzediğini bilemesen de varlığından haberdarsın çocukluğundan bu yana. Seni korkutmuyor yabaninin varlığı, açlığı, arzuları. Ama başkalarını nasıl korkutabileceğini biliyor, bildiklerini kendine saklıyorsun.

Saklıyordun. Zira Fırat ile randevun yaklaştıkça, soluğunu kesen bu kuşatma çemberi daraldıkça, zaptetmekte güçlük çekiyorsun kişiliğinin bodrumunda esir tuttuğun vahşiyi. Ayın karanlık yüzü seni çağıran şimdi. Aydınlıktan kaçırdığı yüzü. Eksik olan parçaların peşindesin. Burnun, kulağın, gözün var olanlara şartlamışlar kendilerini. Sense bu sabah yokluklarının peşindesin. Şu andan itibaren ne burnun, ne kulağın, ne de gözün... sahi, ne de yüreğin yanıltabilir seni.

Kaç kedi var bu hastalıklı evde Allahaşkına? Bir türlü emin olamıyorsun sayılarından. Az evvel altı tane saydın. Oysa sanki daha çoktular ilk geldiğinde. Sekizdiler, en az yedi. Sanki biri daha eksildi şu son birkaç dakika içinde. İçten içe kendini kemiren bir hastalık gibi sa-

lona yayılıveriyor kediler. Biri ötekileri yutup öğütüyor bünyesinde.

Eğer hakikaten öyleyse, katil kedinin hangisi olabileceğini tahmin etmekte zorluk çekmiyor Zehra. Kedilerden biri ötekilerden ayrı durmaya özen gösteriyor adeta. Tesadüfen kendini burada, bu acıklı mekânda berikilerle aynı yerde bulmakla birlikte, katiyen onlardan olmadığını, kimselerden olmadığını, yalnızlığından başka kimseye minnet duymadığını ispatlamak istercesine. İri, hantal, zalim bakışlı bir kedi bu. O kadar iri ki, en son yediği kediyi çiğnemeden yutmuş olmalı. Sekizden aşağıya doğru azaldıkça rakamlar, onun da midesi şişiyor patlarcasına.

İsmi Sultan'mış. Öyle dedi seni içeri buyur eden kız. Kendi ismini söyleme gereği duymadı oysa. Ne de yaşlı kadınınkini. Ne de diğer kedilerinkini. Bir tek onu tanıttı gelen misafire. Katil kediyi. Bir de dedi ki, yirmi iki yaşındaymış tastamam. Kendi yaşını söylemedi oysa, ne de yaşlı kadınınkini.

Sultan bakışlarını bir an bile ayırmıyor üzerinden. Temkinli. O sana, sen ona baktıkça gözünün önünde büyüyor kedi, şişiyor göbeği. Sultan Zehra ile yaşıt ama üç Zehra yaşında. Sultan bir masal devi; kadırga boyunda, çınar çapında, beyazdan ziyade siyahı çağrıştıran bir aklıkta. Arada sıçrayıp pencerenin kenarına, altıncı kattan bakıyor aşağıya. Cihangir'in damlarına, balkonlarına, sokaklarına bakıyor uzun uzun. Ona torpil geçen ölümsüzlüğe yaslamış sırtını, alay edercesine süzüyor aşağıda boylu boyunca yatan seksek çizgilerini, tebeşir ömürlü insancıkları.

Sultan, vaktiyle ne denli revaçta olduklarını asla tahmin edemeyeceğin şu saray endamlı perdeler kadar mübalağalı adımlarla dolaşıyor şimdi sehpanın üzerinde. Sehpanın damarlarını beklemekten sararmış bir örtü kaplıyor. Örtünün ortasında kararmış bir şekerlik, halis gümüşten. Şekerliğin içinde çikolata kaplı badem şekerleri. Sultan isteksizce koklayıp yoluna çıkan ganimeti, üzerinden aşırıveriyor iri gövdesini. Takılıyor göbeği, tüyleri yağıyor aşağıya. Zehra'yı içeri buyur eden kız birazdan gelip, şeker tutacak misafire. Kararmış gümüşten şekerlikte çikolata kaplı kedi tüylü bayat badem şekerleri. Zehra'nın

midesi bulanacak. Gayri ihtiyari ağzına götürecek elini. Kusmamayı başaracak son anda. Ayıp olmasın diye bir tane alıp, usulca bırakacak kucağına. Kız nazikçe tebessüm edecek, "bir tane daha buyurmaz mıydınız?" Buyurmayacak Zehra. Kız el yordamıyla ilerleyip pencerenin kenarındaki yatakta yatan yaşlı kadının açık ağzından içeri bir badem şekeri bırakacak. Yavrularını solucanla besleyen anne kuş misali. Zehra'nın midesi bulanacak.

İkiye bölünecek Zehra. Ne işi var burada? Bir yanı derhal çıkıp gitmek için ayaklanacak. Diğer yanı direnecek kalmakta. Kaçma! Kulağın, burnun, gözün seni yanıltmasın. Doğru yerdesin. Bir günün var. Senelerdir yapmadığını bir günde tamamlayabilirsin. An uzundur zamandan. Yetişebilirsin. Duvardaki saat alışkın beklemeye. Seni de bekledi yetişebilmen için. Zamanında geldin. Tam vaktinde.

Her gün bu saatte, Cihangir'de yaz-kış esen bir sokakta, yana doğru milim milim, gıdım gıdım ama azimle kayıyormuş izlenimi veren ve belki de bu izlenimin yaratacağı endişeyi hafifletebilmek için girişinde süslü püslü harflerle "KALLAVİ APARTMANI" yazan bu çarpık binanın altıncı katındaki kasvet kovuğunda, duvardaki kocaman saatin yavaşlayıp yaşamın kendisine yetişmesini beklediği dönemeçte, çalınır kapının zili. Salonun köşesinde, pencere kenarını boydan boya kaplayan karyolanın içinde büzülmüş büzüşmüş beden, beyaz bir ölüm gibi çıkarır kolunu yorganın altından, hemen yanındaki ipe asılıverir. Beyaz ince bilek ipi çeker, ip kapının kolunu çeker, kapının kolu açılır ve içeri girer kapıcının küçük kızı; inmeli kadına yemeğini, kedilere ciğerlerini getirmek üzere atıverir eşikten adımını, aklı başka yerde kendi burada, bezmiş, bunalmış bu hayattan ama bir başkasını bilmediğinden buna da şükür, kocakarı bugünlerde gene kokuttu ortalığı hep kaçırıveriyor gazını. Odanın camlarını açmalı. Açmalı camları hem de ardına kadar. Ama olmaz. Değil açmak bir tekini dahi aralayamaz. Aralamayagörsün birini, fırsattan istifade çıkıverir dışarı Sultan, pervazda yürümeye başlar. Ne kadar yaşlandığını kabullenmekte güçlük çeken insanlar gibi tıpkı, Sultan da kendini genç, bedenini dinç zannediyor hâlâ. Göbeğini dahi taşıyamıyor oysa. Kapıcının kızı pen-

cereyi açarsa, Sultan pervaza çıkar. Pervaza çıkarsa eğer, Sultan altıncı kattan aşağıya düşer.

Kapıcının beş kızı var. Beşi de âmâ. İlk çocukları doğduğunda ikincisini yapmamalarını öğütledi doktor. "Tıp mâni olamaz aynı şeyin tekrarlanmasına," dedi. Baktı ki sözü geçmiyor tehditkâr bir tonla ekledi: "Bir sonraki çocuk da âmâ doğarsa vebali sizin boynunuza." Ne kapıcı, ne de karısı kulak astı doktorun uyarısına. Niye dinlesinler ki, ne kapıcı, ne de karısı âmâ. Allaha şükür sapasağlam ikisi de. Oldu bir kere, bir daha olmayacak bu sakatlık. İkinci çocuk gene kız oldu, gene âmâ.

Bir hatayı tekrarlayarak düzeltebileceğini ummak evli çiftlere özgü bir muammadır, onlar da muammalarında sebatkâr çıktılar. Üçüncü çocuk, gene kız, gene âmâ. Doğayla yarış. İnadına. Dördüncü muhakkak oğlan olacak; dördüncü muhakkak sağlam olacak. Kızlar boy boy dizilmişler anne babalarının deney tüpleri gibi bir nizam, kırılgan, yan yana. Beşinci bebek, gene kız, gene âmâ.

Kızlar evlerinden çıkmıyorlar. Üçüncü kız, Körler Okulu'nun Şişli'deki mandolin kursuna yazıldı geçen sene eylül ayında, ama ekim gelmeden vazgeçti bu sevdadan. Sokaklar ona göre değil. İstanbul çakmak çakmak bir göz, hiç kapanmayan. İstanbul istifade edebilmek için açığından adım adım izlerken seni, göremeyen gözlerle bu şehirde bu şehire karşı durmak ne mümkün. Kalabalık, yüzlerce, binlerce, milyonlarca ayrı insanın yan yana gelmesi demek değil. Kalabalık, yüzlerce binlerce milyonlarca insanın tek bir vücut imişçesine aynı yöne, aynı ritimle akması demek. Vapurda, caddelerde, meydanlarda devasa bir hilkat garibesi gibi şekli şemaili tayin edilemeyen, lav gibi her yeri her yönü kaplayan ve bir an bile susmayan bu kalabalık... Otobüste sıkıştırıldığında, itip kakmalar arasında, bir akşam üzeri, sarhoş sesleri, rakı kokusu yüzüne yüzüne vuran, bir şamar gibi yüzünde iz bırakan, "sahiden görmüyo la!", parmakları göğsüne sıkı sıkı yapıştırdığı mandolin kitabının plastik kabına tutunurken, uzaktan daha yaşlıca bir ses, "günahtır beyler yapmayın!", yüreğinin çarpıntısı, kaç kişi var bu otobüste, kaçı iyi kaçı kötü bu insanların, iyiler kötüleri durdurur

mu acaba, eğer durdurmazlarsa kötüleri onlara "iyi" denebilir mi, iyilere güvenilebilir mi, nereden geleceği belli olmayan saldırı, gelmeyen saldırı, onun yerine gelen gülüşmeler, gene gülüşmeler, etraftan cıkcık sesleri, dirseğinden çeken biri, "gel bacım otur şöyle!", pencere kenarı, memelerini saklayabilmek için etini ezecek kadar göğsüne sıkı sıkı bastırdığı mandolin kitabı, memelerinde bir sızı.

Kallavi Apartmanı kapıcılarının üçüncü kızı bir daha gitmedi kursa. Bir daha elini sürmedi mandolinine. Sessizce kabullendi kız kardeşlerinin ta baştan kabullendiğini. Kızkardeşleri bu duruma içten içe sevindi. Ta baştan kabullenenler, kolay kolay kabullenmeyenlerin eninde sonunda pes edişini seyretmeyi sever.

Kızların beşi de yaşlı kadının bakımını üstlenmiş şu veya bu şekilde. Tekerleme gibi tıkır tıkır işliyor hayat bazen. Beş parmak kızın beşi de ayrı bir işini görüyor yaşlı kadının. Biri sabahları sütünü ekmeğini getirip, kahvaltısını yaptırıyor; biri öğlenleri uğrayıp yemeğini pişiriyor; biri altını değiştirip, banyosunu yaptırıyor, içlerinde en çok da o kaytarıyor. Dördüncü akşamları geliyor. Işığını yakıp, perdelerini çekip, televizyonu açıyor, hep aynı saatte, hep aynı kanal. İnmeli kadın ile dördüncü âmâ kız ekran karşısında yan yana takip ediyorlar Maria Flores del Sol'un maceralarını. Her akşam aynı saatte, zamanın duvarda sabit durup, hayatın kendisine yetişmesini beklediği bu 70 metrekare evde, şehvet ve tutku dolu entrikalar esiyor Meksika topraklarından bu yana.

Beşinci kıza gelince, o ufak daha, ilkokul ikinci sınıfta; şimdilik getir götür işleri dışında hayrı dokunmuyor yaşlı kadına. "Hani bana?" dediği yok ama. Beşinci kız ortanca ablasının başına gelen musibetlerden ders almamışçasına bu tekerleme hayattan kaçış yolları arıyor.

Kallavi Apartmanı kapıcılarının beş kızları var. Beşi de nefret ediyor yaşlı kadının bakımını üstlenmekten ama onu yitirmek de istemiyorlar. Garip bir eşikte sıkışmış hisleri. Yaşasın istemiyorlar ama ölmesini istedikleri de söylenemez. Beş kızın beşi de bilmiyor bu evde kaç kedi olduğunu. Beşinin de hafızasının kuytularında hep o malum rivayet: derler ki, kedi aç kalırsa sahibini yer. Nankör hayvan. Kaç

nankör hayvan var bu evde? Kaç gün sürer yaşlı kadını yemeleri? Üç gün aç kalsa yeter Sultan'a; sabaha bitiriverir inmeli kadını. Gene de doymazsa, öteki kedileri de yer üstüne. Sultan'ı yedi gün yedi gece aç bırakıp, bu şehrin meydanlarına salmalı. Sultan'a aç kalabalıklarını yedirtmeli Istanbul'un.

Bundan on üç sene önce inme geldi kadına; kısmi felç, bedeninin yarısı dondu; yüzünün yarısı umut, yarısı taş oldu. Gene de idare edebiliyordu kendini ama son iki senedir hayli ağırlaştı. Pencere kenarına koydular yatağını, dışarıyı seyretsin diye değil, güneş görsün azıcık diye. Saksıda bitki gibi güneşe koydular inmeli kadını. Bir bitkiyi sular gibi bakıyorlar ona; bi de altına kaçırmasa. Ekseriyetle sessiz duruyor gün boyu. Dediklerinden değil, çıkardığı seslerden anlıyorlar neye ihtiyacı olduğunu. Hırıldıyorsa su içiriyorlar, homurdanıyorsa yemeğini yediriyorlar, horluyorsa yastığını düzeltip üzerini örtüyorlar. Ara sıra, bitki değil insan olduğunu hatırlatmak istercesine kesik kesik konuştuğu da oluyor. Güdük kalmış kelimelerle. Bazen de tam tersine dilleniveriyor. Eski defterleri birer birer çıkarıp sandıklarından, oğluna ama bilhassa gelinine, torunlarına ama bilhassa gelinine, bu dünyanın düzenine ama bilhassa gelinine veryansın ediyor; kırk sene evvelki kapı komşusunun ettiği bir ayıp, otuz sene evvelki filanca beyin kırdığı pot, on bir sene evvelki bir vukuat... hallaç pamuğu gibi didik didik. Böyle zamanlarda hafızası şaşılacak raddede kusursuz işliyor.

Eskiden olsa anlayamazdı Zehra, insanların nasıl olup da geçmiş yaşantılarının miadı çoktan dolmuş hatıra kırıntılarına saplanıp kalabildiklerini. *Elli sene evvel yaşanmış bitmiş bir hadisenin ayrıntılarını şimdi üst üste, döne döne, pare pare yinelemekten sana ne yarar gelir be kadın?* Daha düne kadar böyle düşünürdü Zehra. Ama bugün bu sabahtan itibaren değişti fikirleri, şimdi o kadar emin değil kendinden. Bu sabah içinde taşıdığı dürtü belki de o kadar ırak sayılmaz inmeli kadının takıntılarından. Yoksa ne işi vardı ki burada?

Yok, öyle değil! Öyle olmayacak! Zehra kendini topluyor. Bir kere o, takılıp kalmak için değil, ağırlığından tamamen kurtulabilmek için istiyor geçmişinin ayrıntılarına vakıf olmayı. Parçaları yerli yeri-

ne oturtup, bütüne ulaştığında, haksız bir sona kurban gitmiş biçare bir beden gibi bir çuvala koyup, karanlık sulara atacak bu ağırlığı üzerinden. Bir daha dönüp bakmayacak. Aşacak geçmişini. Ardında bırakacak. Hele bir çıkabilsin Fırat'ın karşısına kendi hikâyesiyle, baştan sona bir kez ve son kez inşa edip hikâyeyi, tamamen geride bırakacak geçmişi. Anlatıcı kendisi dinleyici de başkası olunca, sadece kendine borçlu olacak. Sonra, ver elini yeni bir yaşam. Takılıp kalmayacak inmeli kadın gibi, takılıp kalmayacak inmeli kadınlar gibi geçmiş zamanın köhneliğinde. Geriye dönüp de bakmakta ısrar ettikleri için işte böyle tuz kesiliyor kadınlar. Yaşlanmadan yaşlanıyorlar. Türkiye'de ne kadar çok yaşlı kadın var ve de ne çok genç kız. Peki ya ortası...? Ortası yok. "Orta yaşlı kadın" olunmuyor bu ülkede. Gençlikten yaşlılığa, bakirelikten dulluğa sıçrıyor kadınlar Türkiye'de.

Zehra tuz kesilmek istemiyor, ne de yaşlanmadan yaşlanmak.

Gelirken düşündüğü tüm yalanları unutuveriyor inmeli kadının karşısında. Ne dese fark etmiyor nasıl olsa. Gazeteciyim araştırma yapıyorum bir konuda, bir dedektiflik bürosunda çalışıyorum kapanmış bir dosya yeniden açılıyor bugünlerde, sadece merakımdan soruyorum... hiçbirinin önemi yok. Kadının başı geriye düşmüş, ağzı ardına kadar açık horluyor her an kesilecekmiş gibi çıkan titrek nefesiyle. Sadece o değil, içerideki şu kör kız da umursamaz görünüyor Zehra'nın niye geldiğini. Sahi o nerde şimdi?

Mutfağa girdiğinde kapıcının üçüncü kızını çorba pişirirken buluyor. Kızın elleri tencerenin kenarında, küt parmakları sıvının içinde, eklediği suyun ne kadar yükseldiğini ölçüyor. Tencerenin içinde bozbulanık bir karışım. Tarhana kokuyor. Tarhana birden çürümüşlük kokuyor Zehra'ya. Gene midesi bulanıyor. Gayri ihtiyari ağzına götürüyor elini; dilindeki soru boğuk çıkıyor: "Teyze uyandığında konuşur mu benimle? Hatırlıyor mu o hadiseyi hâlâ?"

"Belli olmuyor ki. Aklı bi gidip bi geliyor bugünlerde. Aklı ge-

lirse eğer konuşur amma, her bi şeyi hatırlar. Daha evvel o beyle de konuşmuştu, her bi şeyi hatırlamıştı o zaman?"

"Hangi bey?" diye atılıyor Zehra.

Rıdvan buraya geldi demek! Gözünün önünde yaşlı kadın ve Rıdvan, ama ikisi de değişmiş bir parça. Yaşlı kadın dinç ve konuşkan, yaslanmış arkasına anlatıyor, Rıdvan elinde defter not tutuyor. Zehra öfkelendiğini hissediyor. Mahremiyetine tecavüz edilmiş gibi hissediyor önce ama düşündükçe yatışıyor. Ne bekliyordu ki, hikâyeyi araştıracağım diye hafiyecilik oynaya oynaya buraya kadar gelmesi anlaşılır değil mi? Tuhaf olan bundan hiç bahsetmemiş olması. Zehra'nın tanıdığı Rıdvan bu kadar sıkı ağızlı değil. Onda böyle aldatılmışlık hissi uyandıran da bu aslında. Birlikte olduğumuz insanları iyi tanıdığımıza inanmayı yeğlediğimizden, hoşlanmayız kontrolümüz dışındaki sürprizlerinden.

"Bir bey gelmişti buraya ta o zaman..."

"Nasıl bir bey bu?"

Sormasıyla susması bir oluyor Zehra'nın. Dilini ısırıyor utancından. Kör bir kızdan bir adamı tarif etmesini istedi az evvel; kör olan kendisi, öfke bürüdü gözünü. Ne var ki sorduğu soruyu yadırgamışa benzemiyor kapıcının üçüncü kızı, mandolin gülüşlü kızı. Gözlerinin akında gökmavisi damarlar oynuyor.

"Çok nazik bir bey, hoca gibi sesi endamı," diyor müstehcen bir imada bulunmuşçasına saklı bir tebessümü bastırarak.

Zehra'nın aklı karışıyor. Tarif Rıdvan'a uymuyor. Rıdvan nazik, hatta kimi zaman fazlasıyla nazik olabilir olmasına da, ne sesi, ne de endamı "hoca gibi". Bu tarife uyan bir tek kişi var Zehra'nın bildiği. Ne var ki, tam düşüncelerini toplarken, kızın ilave ettikleriyle yeniden dağılıyor zihni.

"Bey ilk geldiğinde demişti ki..."

"Bi dakka, bi dakka. Kaç kez geldi ki bu bey buraya?"

"İki," diyor kız. Gene müstehcen bir imada bulunmuşçasına, gene aynı tebessüm dudaklarında.

Peşpeşe sorularla hoca endamlı zâtın bu eve ilk geldiği tarihi öğ-

renmeyi başarıyor Zehra. Edindiği tarih aklına düşen şüpheyi doğrular görünüyor. Vaktiyle annesi hakkında yazdığı bir kompozisyonun şimdiye değin nelere yol açtığını ve bundan böyle daha nelere yol açacağını henüz bilmiyor Zehra. Ama işte bugün yavaş yavaş uyanmaya başlıyor bu gerçeğe. Duyduklarından çıkardığı kadarıyla meçhul ziyaretçinin buraya geldiği dönem, Zehra'nın o kompozisyonu yazdığı dönem. Fatin Bey... o mu buraya gelen?

Önce çetrefil bir bulmacanın kilit kelimesini yerli yerine oturtmuşçasına seviniyor Zehra; ardından, kızmaya başlıyor dalga dalga. Hani ister tepeden tırnağa yalan, isterse tastamam hakikat olması fark etmezdi yazdıkları kompozisyonun? Hani sanatçı dediğin zaten yalanlarla yaşamaya hazır olmalıydı? O zaman ne demeye, hangi hakla... yoksa, öğrencilerine akıl dağıtmakta böylesine usta ve soyutlamalarda mahir Fatin Bey, tıpkı daha pek çok teorisyen gibi, gündelik yaşamın somut pratiklerine gelince kendi dibine ışık veremeyen bir mum mu kesiliyor? İyi de ne öğrenebildi ki burada? Ne öğrendi de gitti? Sorular soruları kovaladıkça, giderek bambaşka bir soru önem kazanıyor Zehra'nın nazarında. Fatin Bey'in ne öğrendiği değil, ne öğrenemediği sorusu.

Öğrenemediği neydi ki, ikinci kez gelme gereği duydu buraya?

"İki kez geldi dediniz. İlk gelişinden hemen sonra gene mi uğradı o bey?"

"Yok, sonra değil," dedi kız. Tencerede fokurdayan karışımın sesine kulak verdiler bir anlığına. "Daha geçen hafta uğradı gene..."

"Peki ne istiyormuş? Bu sefer ne sordu? Niye gelmiş ki tekrar?"

Zehra mani olamıyor kendine. Sesi sinirli, soruları sabırsız. Kapıcının üçüncü kızı iğreti bir sessizliğe büründükten sonra tencereyi ateşten alıyor. "Hiiiç," diyor sadece. "İşte o da aynı şeyleri sordu. Sizin gibi..."

Sizin gibi...

Burada işi yok artık. Odaya dönüyor Zehra; doğrusu, yaşlı kadına veda etmekten ziyade, koltukta bıraktığı hırkasını almak için. İçe-

ri girdiğinde Sultan'ı hırkanın üzerine oturmuş vaziyette buluyor. Oturmamış da kuruluvermiş oraya, hükümdar çadırı gibi. Zehra hırkasının kolunu çekiyor, Sultan isteksizce şöyle bir kıpırdanıyor. Zehra daha beter asılıyor hırkaya, bir yandan da yaşlı kadını süzüyor yan gözle. Beyaz bir mum kadının suratı. Ağzı açık, tavana bakarak yanıyor. Yandıkça yüzündeki kırışıklıklar damla damla eriyor. Zehra birden onlar mutfakta konuşurken kadının ölmüş olabileceğini düşünüyor. Ayak parmaklarının ucunda yaklaşıyor karyolaya. Bir ses duysa, sadece bir nefes. Son anda kıpırdıyor mumî kadın. Kokularıyla beraber... sidik kokusu ondan geliyor.

Zehra hırkasının ucuna asılıyor.

Sultan hantal ve şişman ve yaşlı... Onun yaşlılığı inmeli kadınınkinin tam tersi. İnmeli kadın yaşlandıkça kurudu, çekti içine, kararıp pörsüyerek yaşlandı bir elma gibi unutulduğu köşede. Oturduğu yerde çekerek içine içine. İçinde yer kalmayınca rahmi dışarı sarktı. Sultan'ın yaşlılığı böyle değil. Sultan yaşlandıkça genişledi, bir bu kadar daha yaşasa Cihangir'i içine alacak kadar büyüyecek. Gene böyle pencereye çıkıp, çiğnemeden yutacak aşağıdaki curcunayı. O gün de penceredeydi Sultan. Pervazda dolaşıyordu. Daha önce de düşmüştü, daha sonra da düştü. Hep aynı noktadan, hep aynı sebepten: serçeler! Ama o gün bakacak serçe yoktu etrafta. O gün altıncı kattan düşen, Sultan değil, karşı apartmanda oturan kadın oldu.

Kedilerin kolay kolay ölmedikleri doğru değil. Doğru olan ölümden geriye kolaylıkla dönebildikleri. Ölüm ile yaşam arasında dokuz kapı var tastamam. Dokuzunu da ardına kadar açacak parolaya vakıf kediler. Sultan da şüphesiz bu sırrı bilenlerden. Ve başka sırları... Bu evde bir tek o biliyor olmalı. On bir sene evvel, bu kadar şişman değilken, balkon demirleri üzerinde sallantılı bir dengede yürürken, karşı apartmanda aynı hizada olan bitenleri bir tek o seyreyledi. Şimdi bu yüzden böyle küstahça dikivermiş gözlerini Zehra'nın üzerine; dik dik bakıyor her an dillenip geç kalmış bir esrarın hesabını soracakmış gibi.

Bilmek istiyor musun gerçekten o gün neler gördüğümü?

Sultan'ın miyavlamasıyla diriliyor karyoladaki mumya. Tuzdan heykelcik dile geliyor: "Baban nasıl oldu evladım?"

Zehra kanının çekildiğini duyumsuyor. Tanıdı mı yoksa? Daha bu sabah ne yediğini hatırlamaktan aciz bu bunak onu hatırlıyor olabilir mi? Mümkün değil. Onu en son gördüğünde on bir yaşındaydı Zehra. Bir kız çocuğuydu, şimdiyse kadın. Aradan on bir yıl değil, bir ömür boyu zaman geçti. Kız çocukluğundan kadınlığa geçişin zamanı öylesine ötesinde ki takvim zamanının, Zehra bazen düşünmeden edemiyor yarın bir gün annesiyle karşılaşsa hani öte dünyada, annesi tanıyamaz onu bu haliyle...

"Ne güzel kadıncağızdı, yazık oldu. Çok yazık."

Zehra'nın yüzü sapsarı kesiliyor. Yaşlı kadının gözleri tavana dikili hâlâ; konuşurken başını sallıyor usul usul, omuzlarında durmuş da ona bir şeyler fısıldayan birileri, bir şeyler varmışçasına onaylarak ağırdan. "Allah çirkin kısmeti versin herkese derler ya. Güzellerin kısmeti çirkin olurmuş böyle..."

Zehra var gücüyle asılıyor hırkasına, Sultan kuyruğuna basılmışçasına ani bir çığlıkla kalkıyor yerinden. Aynı anda dönüp misafirine bakıyor yaşlı kadın. Açık ağzının kenarında kurumuş, kararmış bir yemek lekesi.

"Vah yazık, sen de pek güzelsin ya. Sen anandan da güzelsin evladım."

Kapıyı çarparak, kaçarcasına iniyor merdivenlerden. Kallavi Apartmanı'ndan dışarı adımını atar atmaz, hırkayı geçiriyor üzerine. Soluğunun düzelmesi zaman alıyor. Hırkasının kolları, yakası, cepleri kedi tüyü içinde. Olsun varsın. Daha evvel hiç tatmadığı bir olgunluk Zehra'nın üzerinde. Kirlenmeden olmaz elbet. Kirden kaçmak istiyorsan yavruağzı giymeyeceksin üzerine. Sokak boyu yüzüne yüzüne çarpan rüzgâr eski bir refleksi harekete geçiriyor.

Hırkasının önünü ilikliyor.

Kız çocukları ister ki babaları sıradışı olsun. Kiralık katil, sirk cambazı, arslan terbiyecisi... fark etmez, yeter ki başkalarının babalarına benzemesin onlarınki. Zehra da vaktiyle böyle isterdi belki, şimdi hatırlayamadığı kadar uzak bir geçmişte. Fakat on bir yaşında bambaşka bir gerçeği kabullendi: babası vasat bir adam, ne mazlum ne de zalim, herkes gibi, herkes kadar. Diğer kız çocuklarının aksine, babasının vasatlığından hoşnut olarak büyüdü Zehra. Sıradanlığı masumiyetinin delili Cemal Bey'in. Cinayet işleyemeyecek kadar vasat biri o. Zehra'nın içi rahat. Babası katil değil. Ama işte alabildiğine hassas bir denge bu, fazla abanmaya gelmez terazinin kefelerine. Vasatlığının ağırlığı bir gram kaçmayagörsün iniverir kefelerden biri. Senelerdir bu sallantılı dengede tuttu Zehra babasıyla ilişkilerini. Deşmedi. Deşerse çünkü başka şeyler çıkabilir altından. *Çünkü eğer baban değilse, o zaman annen...*

"Anneni mi daha çok seviyorsun babanı mı?" Yetişkinlerin çocuklara eziyet olsun diye sıklıkla sordukları bu kalıp özünde sevgiye değil, öfkeye dairdir sanılanın aksine. İleride, büyüdüğünde, çocukluğunun anılarından anneni mi sorumlu tutacaksın, yoksa babanı mı sorusudur özünde. Hangisini bağışlama kayığına alıp batmaktan kurtaracak, hangisini geride bırakıp çırpınmaya terk edeceksin resmi hatıralarında. Hangisi ayın ışıltılı yüzü olacak, hangisi karanlık yüzü çocukluğunun amel defterinde.

Zehra daha önce Rıdvan'ı defalarca aldattı. Şimdi, onu belki bir kez daha, belki son defa aldatmaya hazırlanırken, annesini özlüyor senelerdir özlemediği kadar. Yeni yeni kabulleniyor zaten için için bilmekte olduğu bir gerçeği. Bunca zaman, babasının suçsuz olduğunu bilerek ama onu suçtan büsbütün arındırmayarak yaşamayı seçti Zehra. O titrek dengede tuttuğu müddetçe babasının günahlarını, yüzleşmek durumunda kalmayacaktı annesininkilerle. Anneden soğumanın bedeli babadan soğumanınkiyle kıyaslanamayacak kadar derindir kız

çocukları için. Zehra seçimini yaptı yıllar evvel. Kayığına kimi alıp, kimi geride bırakacağına karar verişi o kadar eski ki. Fakat işte bugün, senelerdir ertelediği, görmezden geldiği, keşfinden ürktüğü gerçeği didik didik etmekte bir sakınca görmüyor artık. Zehra bugün annesini anlayabileceğini, nihayet yargılamadan suçlamadan anlayabileceğini seziyor. Hak vermekle ya da bağışlamakla filan ilgisi yok bunun, anlamakla ilgisi var. O kadar.

Bugün epi topu bir gün ömründe, nice günler içinde tek bir gün sadece. Ne kadar değiştirebilir ki hayatını günbatımından gündoğumuna kadar geçen süre? Zehra tedirgin. Cevabı veremese de sezebiliyor. Bir tek güne sığdırabilirsin bir ömür boyu titizlikle inşa etmek için uğraştıklarının tek fiskede yıkımını. Yıkmak kolay olduğu için değil, yıkım daha fazla ertelenemeyeceği için.

Öğleden sonra saat iki otuz iki. Fatin Bey'in evi. Zehra daha evvel bu eve hiç yalnız gelmemişti. Bu yüzden böyle tedirgin, ilk kez geliyormuşçasına iğreti ilişiveriyor. Üstelik ne de zamansız ziyareti. Ev nasıl da dağınık. Kokular burada da ağır; nahoş olmasa da hayli kesif. Zehra bugün kokulara karşı nasıl da hassas. Burnu bütün kokuları tel tel ayıklıyor. Deri koltukların üzerinden, yarıya kadar içilmiş purolardan, cam sehpada yuvarlak izler bırakan bardak altlıklarından tek tek çekip topluyor uykusuzluk, şehvet ve seks kokularını. Geceden kalmışlığın izleriyle dolu salonun her köşesi. Kırmızı şarap kadehlerine bakıyor dipsiz bir hoşnutsuzlukla. Nefret ediyor kadehlerde kalan ruj izlerinden. İnsanların böyle bir şeyi nasıl seksi bulabildiklerini bilmiyor. Zehra'da hep pörsümüşlük hissi uyandırıyor kadehlerde, sigara izmaritlerinde, peçetelerdeki kırmızımsı ruj izleri. Zehra ruj kullanmıyor. Onun dudaklarında transparan parlatıcı var.

Rujun sahibi bu beklenmedik misafirin düşüncelerinden habersiz dolaşıyor ortalıkta. Ara sıra Fatin Bey'e sürtünüp, parmaklarını onun saçlarında gezdirip geri çekiliyor. Uzatmıyor işveyi; kararınca,

yeterince. Gelen misafire Fatin Bey'in kime ait olduğunu, dün gece bedenini ve benliğini kime adadığını göstermekten hoşnut. *Bu benim erkeğim, geri dur küçük kız, git başka oyuncaklar bul kendine.* Zehra kadının verdiği mesajı işitmezden geliyor. Bedeninin fazlasıyla farkında ve fazlasıyla beden olan kadınlardan bu da. Karşısında eziliyor Zehra. Elinde değil. Onun kadınlığı asla böyle kesintisiz olamadı; aksine, sürekli kurulup parçalanan bir yapı. Kadınlığı lego parçaları, takıp çıkarıyor, sonra gene silbaştan, bir türlü kurtulamıyor kenarların keskinliğinden, istediği şekli elde edemiyor. Gerçi yaşı genç ama içten içe durumunun yaşla ilgili olmadığının farkında.

Başka türlü bir şey eksik, kimbilir belki de fazla onda. Eksik ya da fazla her neyse, kadınlığın kimyasında bozulmuş denge. Zehra bir dakika inanılmaz çocuk, bir dakika sonra hayretlere gark ettirecek kadar olgun olan kadınlardan; eşikte sıkışmış, cinlerin çarpmaya aday olduklarından. Kız çocukluğu ile kadınlık arasında sıkışmışlık değil sadece, aynı anda hem varlık hem karşıtı olmaya muktedir, masum ve şeytan ve kırılgan ve kırıcı... kâinatın hallerine özenmişçesine tekmil sıfatlara meyleden kadınlardan...

Zehra erkeklere güven telkin etmeyen kadınlardan ama bunu bilmiyor henüz; bilmiyor ki bunca değişkenlik, bunca çoğulluk, ona büsbütün sahip olmak ile ondan köşe bucak kaçmak arasında tercihe zorluyor erkekleri, çoğu zaman aynı anda ikisini birden yapmaya çalışarak.

İki kadın birbirine bakıyor. Ateş kızılı/bakır kızılı/ateşte bakır kızılı... Zehra saç boyalarının renk kataloglarını bilmiyor. Bilse berikinin saçlarındaki tonu tanıyabilirdi. Ama o başka şeylere dikkat etmekle meşgul şu anda. Kadının memeleri daha mı güzel, belki değil, hatta hiç değil, ama işte memelerini sunuşunda Zehra'nın bilmediği bir cesaret var. Bedeni daha mı güzel, belki değil, hatta hiç değil, ama işte bedenini taşıyışında, saçlarını geriye atışında kadınlığı hedef edinmiş kadınlara özgü o çığırtkan rahatlık var. Zehra kadınlığı hedef edinenlerden değil. Gurur duyabilir bununla ama işte o zaman, böylesine arsızca kadın olanların karşısında duyduğu bu eziklik niye.

İki kadın da saklama gereği duymadan akıllarından geçenleri, merakla süzüyorlar birbirlerini. Aynı erkeğin izlerini arıyorlar birbirlerinde. Biri görmek için Fatin Bey'in kiminle yattığını, diğeri görmek için kiminle yatacağını. Geçmiş gıpta ediyor geleceğe ama son tahlilde kıskanan Gelecek oluyor. Zehra kadını kıskanıyor.

"Fazla kalmayacağım zaten. Bir iki şey vardı da sormak istediğim..."

Saçları sonbahar yaprağı kızılı kadının boyalı yüzü arsız bir tebessümle çatlıyor boydan boya. "ŞEY" kelimesinin mealine bakıvermiş tecrübelerine dayanarak yazdığı kadın-erkek ilişkileri sözlüğünde. "Külâhıma anlat onu sen" yazıyor tebessümünde. Zehra ne yapacağını bilemeden sigara paketine uzanıyor. O da pek çok genç kadın gibi yaşından büyük görünmek istediğinde sigara yakıyor hemen. Sigaradan bir nefes alır almaz midesi bulanıyor. Bir elini ağzına götürüp son anda kusmamayı başarıyor.

Kadın saygılı bir cariye gibi çekilip kayboluyor. Şimdilik. Birazdan geri gelecek elbet! Zehra inanamıyor durup dururken bu kadına diş bilediğine. Karşısında oturmuş, vanilya kokulu bir içkiden büyük yudumlar almakla meşgul Fatin Bey'e dönüyor.

"Merak ediyorum doğru anlamış mıyım? Yazdığım kompozisyondan sonra hakkımda araştırma yaptınız. Eski sokağımıza gittiniz. Tanıklarla konuşmak için, bir de onların ağzından teyit edebilmek için... Benim yazdığım gerçeğe inanmadınız muhtemelen. Oysa ödevi verirken gerçek ile hayalin karışmasının kaçınılmaz olduğunu, ne denli gerçek olduğunu değil ne denli inandırıcı olduğunu önemsediğinizi söylemiştiniz. Bunun için kızgın değilim. Sadece bilmek istiyorum."

Ancak şimdi fark ediyor Fatin Bey'in ne kadar yorgun göründüğünü. Salt yorgunluk değil; Zehra hiç bu kadar içkili görmemişti Fatin Bey'i.

"Seyirci denilen kapanmayan GÖZ var ya Zehra... işte inmeli kadın o. Çektiğimiz tüm acılar onlar izlesin diye. Bunca koşuşturma, bunca hüsran ve tüm yenilgilerimiz onlar için... seyirciler yerlerinden

kıpırdamadan doya doya seyretsinler diye... hiç risk almadan hayatta..."

Zehra ne diyeceğini şaşırmış durumda. Fatin Bey'in sarhoş olmamasını diliyor içinden. Ayık hallerinden içten içe ürktüklerimizin sarhoşluğu nasıl da korkutucu olabilir bazen... Konuyu toparlayabilmek niyetiyle atılıyor gereğinden fazla aceleci: "Cihangir'e gittiniz mi inmeli kadın ile konuşmaya?"

Sultan'ın gözlerinden öğrenebildiniz mi annemin nasıl öldüğünü?

Zehra sıkıştırmaya çalışıyor Fâtin Bey'i. Ama onun herhangi bir biçimde kendini sıkışmış hisseder gibi bir hali yok. Üstelik soruya soruyla cevap veriyor:

"Kaç kedisi vardı inmeli kadının?"

"Ne?" Kelime adeta püskürüyor Zehra'nın ağzından. "Nerden bileyim? Dikkat etmedim. Kedileri saymaya gitmedim oraya! Siz de kedileri saymaya gitmediniz sanırım?"

Fatin Bey az evvelki yılgınlığından beklenmedik bir çeviklikle ayağa kalkıyor. Döndüğünde bir elinde gene o vanilya kokulu votka, diğer elindeki kâsede ise tuzlu fıstık var. Tuzlu ile tatlının karışımı Zehra'nın midesini ayağa kaldırıyor. Zehra bugün tatlara karşı nasıl da hassas. Neyse ki Fatin Bey ona ikramda bulunmaya kalkmıyor. Onun ikramından ruj izlerinin sahibi sorumlu.

"Altı!" diyor Zehra aniden. Gözlerinin içinde kendisinin bile bilmediği tuhaf bir parıltı. "Altı kedisi var."

Fatin Bey'in gözlerinin altındaki gölgeli halkaları yeni fark ediyor. Arsız seks gecesi uykusuzluğundan daha başka bir uykusuzluk gözlerinden akan. Tutamadığı bir acı sezinliyor orada Zehra. Kaygan. Yakalayamıyor.

"Demek altı kedi...?" İçkisinden yudumluyor Fatin Bey. Vanilya-fıstık-vanilya-fıstık... dilinde yağ, şeker, tuz. Zehra'nın midesi bulanıyor. "Altıya mı düşmüşler? Ben dokuz saymıştım."

Zehra inanamıyor Fatin Bey'in ağzından o eve gittiği itirafını bu kadar kolay alabildiğine. Bu yüzden böyle mırıldanıyor, zaman kazanmak istercesine: "Demek gittiniz..."

Sessizlik. Bu evde de saatler var ama burada başka türlü akıyor zaman. Kendine değil dışarıya doğru akıyor. İşgalci zaman. İşgalci Fatin Bey'in kişiliği, bunu şimdiye değin nasıl göremedi? Cihangir'deki o eve gittiğinde dokuzdu kediler, inmeli kadın bu kadar ağırlaşmamıştı henüz. Konuşabiliyordu. Hafızası çürüyüp dağılmamıştı lime lime. Bu kadar eksilmemişti parçalar.

"Adamın kim olduğunu da biliyorsunuz o zaman!" Zehra'nın sesi bir tuhaf. Sesi kendiliğinden konuşan bir başka ses, o da dinleyici.

"Ben değil. Ama baban biliyor olmalı..."

Zehra irkildi. Fatin Bey ile göz göze geldiler. Aynı anda içeri daldı saçları sonbahar kızılı kadın elinde tepeleme bir tepsiyle... sigara böreği, küçük kekler, acılı ezme, vanilyalı votka... Zehra'nın midesi bulandı.

Merdivenleri sevmiyor Cemal Bey, altı katı çıkması da inmesi de bela. Ama işte şimdi üzülmüş gibi bir hali var basamakların bu kadar çabuk sonlandığına. Daha da çıkabilirdi oysa. Yeter ki uzasın zaman, göğe doğru uzasın masal merdivenleri, razıydı çıkmaya... biliyor ki karısı şu anda yukarıda... bir başkasıyla sevişmiş/sevişiyor/sevişecek.

Başka şeyler de biliyor Cemal Bey. Öteki adamın karısını marazi bir tutkuyla sevdiğini mesela. Değil tutkuyla arzulamak artık sevdiğinden dahi emin olamadığı bir kadının, ona ait, salt ona helal olan bir kadının bir başkası tarafından böylesine derin ve hastalıklı bir tutkuyla arzulanıyor oluşundan utanıyor ama onlar adına değil, kendi adına. Daha... daha başka şeyler de var bildiği. Adamın karısını er ya da geç bir tercih yapmaya zorlayacağını biliyor. Cemal Bey'in aksine kadını tamamen kendine istiyor adam. Bir nevi Hazreti Süleyman ikilemi. Gerçek annenin bebeğini bölüşmeye razı olmayışı misali, kadını gerçekten seven adam da onu bir başkasıyla paylaşmaya razı olmuyor. Ama işte bunca ısrarın karısının üzerinde tam ters etki bırakacağını,

onu zıt istikamete sürükleyebileceğini de biliyor Cemal Bey. Seçmek zorunda bırakıldığında karısının âşığını değil, en nihayetinde kızını ve yuvasını seçeceğini, adamın buna dayanamayacağını, baskı yapmaya başlayacağını, karısının panikleyeceğini, adamı tersleyeceğini, onunla bir daha görüşmemek üzere ilişkiyi bitirmek isteyeceğini ve bu ani kararın adamı ne hale getireceğini de biliyor.

Adamı tanıyor çünkü.

Yüz yüze bakıyorlar her gün işyerinde. Aralarında konuşan kelimeler değil nicedir. Sandalyenin çekilirken, kurşun kalemin açılırken, çay bardağının içinde kaşığın dönerken çıkardığı sesler konuşuyor aralarında... Her sabah bu ruhsuz mekânda ruhsuz insanlar arasında çaycı Mahmut Efendi dağıtırken çaylarını, berikinin seslerini dinliyor her iki adam da masalarında karşılıklı. Bir âmâ kadar duyarlı Cemal Bey şimdi seslere. Gözlerine inen perde seslere açıyor ruhunu, acıtıyor ruhunu.

Banyoya gitmek için öylesine ani kalkıyor ki yerinden Zehra, çarpıyor tepsiye, ne olup bittiğini anlamaya fırsat bulamadan hırkasına dökülüyor içkiler. O şaşkın bakarken yavruağzının üzerinde renk renk açan lekelere, saçları sonbahar kızılı kadın anında bitiveriyor burnunun dibinde. Zehra vermemekte direniyor hırkasını: "Mühim değil, atarım makinaya eve gidince."

"Ayol makinaya atılır mı bu hassas yünlü?"

Zehra ne diyeceğini şaşırıyor. Beklemediği yerden vurdu onu beriki kadınlık yarışında. Zehra bilmiyor böyle şeyleri: hassas yünlü, narin ipekli... Onun bilmediği bir dil bu. Şaşkınlığından istifade çektiği gibi alıyor hırkayı öteki. Anında kayboluyor ortadan: "Ben şimdi ılık suda çalkalarım..."

Fatin Bey'in yüzünde gölgeler. Deminki kadar emin görünmüyor sanki kendinden.

"Vedia istedi," diyor dalgın dalgın. "O gün okuldan sonra Ve-

dia'ya uğramıştım, çantamda sizlerin kompozisyonları. Vedia bazen böyle karıştırır öğrencilerin bana yazdıklarını."

Kızıl saçlı kadının yakınlarda bir yerde huzursuzca kıpırdandığını görür gibi oldu Zehra. Fatin Bey de aynı hisse kapılmış olmalı ki, içeriye duyurmak istercesine yükseltti sesini: "Nadiren görüşürüz Vedia ile." Tekrar alçaldı sesi. "O gün senin kompozisyonunu okudu. Aklı takıldı. Sokağa gidip araştırmamı o istedi. Sonra bir daha gitmemi de o rica etti."

Vedia Hanım! İkinci kez yoluna çıkıyor bu isim Zehra'nın.

"İkinci sefer ne sormaya gittiniz peki?"

"Hiç. Aynı şeyler. Vedia sadece havayı koklamamı istedi."

"İyi ama niye?"

Niye? Hem ona ne? Beni tanımıyor bile? Ne de ben onu...

Yabancı... hiç tanımadığım. Hikâyemle alakadar olması için görünürde tek bir sebep dahi bulamadığım. Bir başkasının, bir yabancının benim hikâyemle ilgili olduğunu keşfetmek, bunca zaman beni etrafımdakilerden belki de daha iyi bildiğini öğrenmek... Esas rol yabancıya düşer her hikâyede; sen uğraşır didinir bir düzen kurar, kendi aktörlerinle donatırsın dünyanı, sonra birden nereden çıktığını bilmediğin, ama aslında hep orada sırasını bekleyiveren yabancı çıkar kaplayıverir sahneyi.

Bir sebebi olmalı. *Niye?*

Fatin Bey'in yüzündeki durgun tebessüm, cevabı onun da bilmediğini söylüyor.

Çık çık bitmezdi bu basamaklar, bugünse çabuk bitiyor. Ağırdan almalı adım adım.

İki kat altlarında oturan kadın, çöp dökmek için kafasını uzattığında saat bir civarında, yüzü asık aklı plastik çöp kovasının dibinde yatan kıymalı karnıbaharda, ne demeye pişiriyorsun be kadın, yemiyorlar işte, ne kocan ne çocukların ağızlarına sürüyor, sevmiyor evde

kimse kıymalı karnıbahar, varsın sevmesinler, sanki o hep sevdiği şeyleri yapıyor bu evde, eskiden oturup kendi yerdi artıkları, şimdilerde kıymalı karnıbahar pişirip döküyor, döküp yenisini pişiriyor her hafta, niyesini kendi de bilmiyor, sanki inadına, bugün de bir tencere kıymalı karnıbahar plastik çöp kovasında, kapıyı açtığında, iki kat yukarıda oturan adam basamaklarda, dalgın görünüyor Cemal Bey, halinde bir tuhaflık var, korkmuş gibi bir şeylerden, kadın önce selam verecek gibi oluyor, sonra çaktırmadan kapıyı örtüp, gözünü deliğe yapıştırıyor.

Yaklaşıyor Cemal Bey, beti benzi atmış, dudakları titriyor. Yok hayır titreme değil, kendi kendine konuşuyor. Ne dediği anlaşılmıyor önce. Komşu kadın kulağını kapıya yapıştırıyor. Çok sonra hatırlayacak o gün ne duyduğunu.

"Yarın konuşurum. Gel konuşalım derim."

Elinde dolu çöp kovası, içinde katılaşmış bir bıkkınlık, mutfağına dönüyor kadın. Çöpü akşama doğru çıkarır artık, hele şu komşu bi gidiversin. Mutfak balkonuna çıkarıyor kovayı; bakışları, donmuş kıyma parçalarından sokağa doğru kayıyor. Yerde, apartmanın önünde, hızla biriken insanlar arasında biri yatıyor boylu boyunca. Kadın boş bakışlarla başını kaldırıp karşıya, tam karşıdaki apartmanın katlarına bakıyor. Orada altıncı kat penceresinin pervazında hantal bir beyaz kedi durmuş, esneyerek aşağıyı seyrediyor.

Akşama doğru saat dördü çeyrek geçe Zehra eve dönüp babasının karşısına dikiliyor. Gelirken yolda bir simit yedi, bulantısını geçirir umuduyla. Hataydı, daha da beter bulandırdı susamlar.

Baba, gel konuşalım. Şimdiye değin hiç konuşmadığımız gibi, hiç konuşmadığımız kadar, hiç konuşmadıklarımızı konuşalım. Geç otur karşıma. Tam karşıma otur ki gözlerini görebileyim. Benden kaçırma bakışlarını ki günahlarına bakabileyim. Kızmadan, yargılamadan, hesap sormadan. Korkma.

Baba, gel konuşalım. Öldüğünde çok geç olacak. Zamanın yaraları sardığı acıklı bir yalan. Hayatını değiştirmeye niyeti, kendini dönüştürmeye cesareti olmayanların inanabileceği türden cılız bir teselli. Zaman bir ölü yılan. Kendine dahi hayrı yokken deva olmaz hiçbir yaraya. Geç kalınır insan ilişkilerinde. İltihap çabuk yayılır. Giderken bıraktığın köşede, bir gün döndüğünde bulacağını sandığın yerde bulamazsın kızını. Sen yokken, senin yokluğunda beklemiş beklemiş, beklemekten sıkılmış, daha fazla bekleyememekten değil döneceğine dair inancını hâlâ kaybetmemiş olmaktan acı duyarak çekip gitmiştir en nihayetinde. Yol yordam bilmeden karışarak bu şehrin kalabalıklarına. Sen saatler seneler asırlar sonra dönersin aynı kör noktaya, onu bulabilmek için vaktiyle terk ettiğin yerde. Binalar sokaklar ağaçlar bulursun aynı köşede ama insan bu ne binalara ne sokaklara ne ağaçlara benzer. İnsan bıraktığın yerde sabit durmaz baba. Su gibidir kız evlat, akar gider. Geç kalınmıştır çoktan.

Gel konuşalım, baba. Belki paylaşabilirim. Bilip de bilmezden geldiklerimi, içimden kazıyamadığım ama dışıma yeterince vuramadığım bu öfkeyi, aidiyetsizliğimi, senin yüzünden sevdiğim sevemediğim tüm erkeklerle üst üste yaşadığım hüsranları konuşabilirim. Kadınlar, annelerine yöneltemedikleri haklı öfkeyi kendi bedenlerinden çıkarırlar. Babalarına yöneltemedikleri haklı öfkeyi ise onları seven erkeklerden. Bunu biliyor muydun baba? Önce seni öldürürüm, canını acıtmadan. Ölü baba. Sandalyeye oturur ölün, dinler sakin sakin kızmadan, bozulmadan. Ne vücudunu kaçırabilirsin o zaman, ne de gözlerini. Ölü balık gözleri. Ölü babanın soğuk bedeni. Soğukluğuna aldırmam zerre kadar, elimi dahi sürmem ki sana. Konuşurum yalnızca. Çocukluktan kadınlığa tek başıma geçmek zorunda kaldığım için, beni böylesine eksik gedik sosyalleşmek, kadınlığı beceriksizce öğrenmek zorunda bıraktığın için, beni annesiz bıraktığın için, kadınlık modelim olmadığı için, kaşlarımı doğru düzgün almayı hâlâ beceremediğim, ilk âdet gördüğümde ölüyorum sandığım için sana kızmaktan vazgeçerim belki o zaman. Sen bana baktığında, "güzel yüzlü kızım" diye gurur duyuyorsun; hem benimle hem de kendinle şüphesiz. Ko-

lay mı bu zamanda anasız kız evlat yetiştirmek? Namus kodlarının insanlardan çok daha mühim olduğu bu ülkede sen de kızınla cinselliği bir kez olsun açık açık konuşmadan sürekli konuşmayı başardın. Senin hiç görmediğin izlerle mühürlü yüzüm. Seni senden iyi tanımanın külfetini taşımaktan yoruldum. Bilmemeyi seçmek sırf bir taktikti soluk alabilmek için. Suları çekilmiş bir gölde çırpınan balıklar gibi ağzımı açıp kapayarak, kapayıp açarak attığım çığlıklardan hiçbirini duymadın bunca zaman. Yaşam evrenimdi annem. Sularımdı içinde nefes aldığım. O ölünce çekildi sular. Ağzımı açıp kapıyorum, kapayıp açıyorum, çıkmıyor sesim, duymuyorsun baba, boğulduğumu, boğulurken sana lanet okuduğumu. Tıpkı o balıkların kuyruklarını çırpması gibi çırpınıyor yüreğim, kendi ölümünü alkışlayan aktörlere benzetiyorum onları, şak-şak-şak, alkış yok mu baba oyunculuğuma, bunca zamandır karşında rol yapışıma...

Yarın konuşurum. Otur konuşalım derim. O gün kiminle konuşacaktın baba? Annemle mi? Yoksa annemin âşığıyla mı? Yoksa benimle mi konuşacaktın? Sahi ne konuşacaktın baba? Senin gibi en yüzeysel sohbetlerde bile kekeleyip susuveren adam, ne diyecekti konuşulması en zor konularda?

En iyisi sen gene sus, ben gene susayım. En iyisi biz gene susalım baba. Geç otur, karşılıklı susalım. Şimdiye değin hiç susmadığımız gibi, hiç susmadığımız kadar, hiç susmadıklarımızı susalım. Artık çok geç. Elbet bir yerinden yırtılacak bu kâğıttan hudutboyu, bunca basınca dayanamayacak, açılan delikten içeri sana duyduğum ama aslında hiç duyamadığım öfke sızmaya başlayacak usul usul. Zehirli bir gaz gibi katman katman kaplayacak. Yukarıdan başlayarak aşağıya doğru yayılacak, bugünden başlayıp geçmişe doğru. Öldüğünde yasına öfke karışacak. O gün gelene kadar sen ve ben hayatta en iyi yaptığımız şeyi yapmayı sürdüreceğiz karşılıklı: bilmezden gelmeyi. Karısının kendisini aldattığınıbilmezden gelen Cemal Bey ile babasının annesinin ölümünde oynadığı rolü bilmezden gelen Zehra olmayı sürdürerek...

Dördüncü katta ısrarla kıymalı karnıbahar pişiren mutsuz kadın. Devam et adım adım. Biliyorsun, o şimdi şu anda yukarıda. Biliyor-

sun onlar şimdi şu anda yukarıda... Savamıyorsun bu müzic fikri kafandan. Beşinci ile altıncı kat arasında yirmi iki basamak var. Yavaşla. Karın bugün konuşacak onunla. Diyecek ki ben artık yapamıyorum, yuvam tehlikede. Her şeye rağmen bu tekdüze yuvayı kurtarmaya çalışacak karın. Senin için değil, Zehra için yapacak bunu. Adam önce inanmayacak duyduklarına, sonra korkunç bir öfke nöbetiyle... senin gibi değil çünkü, razı olmayacak sevdiği kadını bir başka erkeğe teslim etmeye. Basamak basamak... hızlan... geç olmadan... yok hayır, bırak... gideceği yere varsın, yavaşla.

Baba... niye izin verdin bunların olmasına? Niye izin verdin adamın kaçmasına? On iki basamak sonra açılıp kapandığını duydun dış kapının. Adam yukarı kata çıktı, sen eve girene kadar bekledi orada, ardından sessizce aşağıya indi. Kıymalı karnıbahar pişiren, pişirip de döken kadın görmedi onu. O esnada balkondaydı. Balkonda durmuş bir karşı apartmandaki kediye, bir yerde yatan ölüye bakmaktaydı.

Akşam saat altı buçuk. Vedia Hanım'ın evi. Gelirken midesini bastırır umuduyla şekersiz bir kahve içip, peynirli tost yedi Zehra. Hata etti, midesi binbeter şimdi.

Kapıyı açan hizmetçi tarafından geniş, ferah bir salona buyur edildi. Duvardaki tablolar, pencereden görünen deniz, hiçbiri umurunda değil Zehra'nın. Şu siyah, iri köpekten rahatsız. Hayvan yiyecek koklar gibi ilgiyle koklarken onu uzun uzun, kaskatı kesilmiş kıpırdamıyor Zehra. Bu kıpırtısızlıktan cesaret almışçasına, birazdan burnunu Zehra'nın kucağına, oradan da bacak arasına daldırıyor siyah köpek. Vücudundan gelen kokular, salgılar aracılığıyla sanki bütün sırlarını, bir gece evvel kiminle yattığını bulmaya çalışıyor. Köpekler kadınları koklamayı seviyor. Zehra birden bu köpeğin şimdi kendisinden aldığı kokuları yıllardan beri kimseden almadığını düşünüyor nedense. Vedia Hanım her kimse, nasıl biriyse, böyle kokmuyor işte. Bundan neredeyse emin Zehra. Hiç tanımadığı bir kadın hakkında ile-

ri geri atıp tutmaktan en ufak rahatsızlık dahi duymadan yumuşak bir el hareketiyle iteleyiveriyor siyah köpeği. Fatin Bey'in çelişkisini düşünmeden edemiyor; Vedia'dan alamadığını onun tam zıttı olan kadınlarda aramasını acıklı buluyor.

Vedia Hanım tam sekiz dakika sonra, petrol yeşili upuzun bir elbise içinde karşısına dikildiğinde, onun hakkında yanılmadığını düşünüyor Zehra. Bu kadından kadınlık kokuları almıyor siyah köpek. Bu kadın, her ne sebepten olursa olsun, uzun seneler evvel kadınlığını dondurmayı seçmiş. Hiçbir erkekle yatmamış. Yatmayı arzulamamış. Damla damla öldürmüş dişiliğini, gençliğinden beri âdet görmeyen ebedi bakire. Cinselliğin silindiği bu evde siyah köpeğin doğuştan hadım, isminin de bu duruma atfen olduğunu öğrenmek de şaşırtmıyor Zehra'yı.

Onu şaşırtan, etraftaki eşyaların azlığı, sadeliği, doygunluğu. Geniş salonun duvarları bir-iki resim dışında neredeyse bomboş. İnsan yabancısı olduğu bir eve girince, eşyalar olur evsahibi insanlardan önce. Zehra da etrafına bakınıyor bu umutla. Ama o kadar az eşya var ki burada. Orada burada antika olduğundan şüphe etmediği tek tük cisimler çarpıyor gözüne, hepsi bu. Ne anneannesinin evindeki gibi asalet budalası tablolar, ne Fatin Bey'in evindeki gibi asalet karşıtı eşyalar... Köşedeki kehribar uçlu cisim çekiyor dikkatini. Biraz da sormuş olmak için soruyor ne işe yaradığını.

"Yazmaya," diyor Vedia Hanım misafirinin ilgisinin derin olmadığını fark etmemiş görünerek. "Kâğıt yerine deriye. Kimi dervişan kendi vücutlarına sevgilinin ismini yazarmış bununla."

"Sevgililerinin...?" Zehra'nın yüzü merakla aydınlanıyor. Vücutlarına sevgililerinin isimlerini yazan dervişler... hoşuna gidiyor bu fikir.

"Allah yazarlardı," diyor Vedia Hanım.

Zehra şaşkınlığını göstermemek için gözlerini kaçırıyor. Beklediği açıklama bu değil. Fakat hemen geri dönüyor bakışları az evvel odaklandığı yere. Elinde olmadan süzüyor Vedia Hanım'ı. Ne kadar muhafazakâr bu kadın acaba? Pek çok Türk aydını gibi, Zehra da din

ile ilgili her şeyi inanç düzeyinde değerlendiriyor. Bunun dışında tasavvufla tek ilgisi bir ara birkaç arkadaşla gittikleri Üsküdar'daki tekke. Ama Zehra'ya öyle geliyor ki Vedia Hanım ne o ne de bildiği başka tekkelerle ilişki içinde. Kadının başka bir yerde durduğunu seziyor sebebini kestiremese de. Vedia Hanım'ın tekkesi yok. Onun tekkesi yanmış, kül olmuş, külleri zerre zerre soluduğu havada. Vedia Hanım'ın şeyhi yok. Onun şeyhi bundan dokuz yüz doksan yıl evvel yaşayıp, ölmeden evvel ölmüş. Bu yüzden işte boyun kırdığı çok oluyor da, boyun eğdiği yok kimsenin karşısında. Kendi yolunun efendisi, tek kişilik bir rahlenin öğrencisi Vedia Hanım, "şeyhi olmayanın şeyhi şeytandır" diyen gelenekler arasında.

"Peki ya bu nedir?"

Sorabilse bambaşka şeyler soracak Zehra, yapamıyor. Niçin bu kadar ilgilisiniz benim hikâyemle? Bunun yerine mümkün mertebe zararsız sorularla yatıştırmaya çalışıyor tedirginliğini. Gözü kenarda duran sandığın üzerindeki kuklalara takıldığında yüzü aydınlanıveriyor. Boy boy, çeşit çeşit Karagöz kuklaları. Öylesine güzeller ki... Zehra sordukça Vedia Hanım kısa ama istekli açıklamalarla anlatıyor her bir cismi. İkisi de zaman kazanmaya çalışıyor gibi.

Önce Hacivat çıkar sahneye, anında başlar mukaddime. Anlatır da anlatır, itiraz eden yok nasılsa, ama işte çok geçmeden başgösterir sıkıntı. Hacivat'a bir yar, bir eğlence gerek. Eğlenebilmesi için kendine zerre kadar benzemeyeni bulmalı. İnsan tezatına nasıl da muhtaç. Sahnenin öbür ucundan giriverir Karagöz. Eğlence mi arzulanan, iyi ya o da burada işte. Kavga kaçınılmazdır birbirini böylesine tamamlayanlar arasında. Bir de bakmışsın ki ne denli kalabalık etrafın, hiç bilmediğin bir curcuna. Tuzsuz Deli Bekir, Uzun Efe, Kanbur Tiryaki elinde esrar çubuğuyla, Altı Karış Beberuhi ve cümle cinler ve periler ve cadılar ve cadalozlar doldurmuş sahneyi... Bir de bakmışsın ki almış başını yürümüş zill-i hayal, seni de katarak içine. Zehra tek tek okşuyor kuklaların saydam vücutlarını, kendinden geçiyor isimleriyle.

"Ne kadar çok kukla varmış...?"

"Sahi ya..." diyor Vedia Hanım uzun bir açıklamaya girişecekmiş

gibi isteklice ama nedense sessiz kalıyor bir süre. "Bazı kuklalar zamanla kayboldular hayal perdesinden. Ya rolleri bitti, ya da başka karakterler onların yerini aldı..."

Zehra yaşmağını okşadığı kuklayı annesine benzetmekten kendini alamıyor. Başını kaldırdığında Vedia Hanım'ın mavisi küle çalan gözlerini yüzünde buluyor.

Ne çok kukla var. Her birinin kostümü, özellikleri, dilleri başka başka. Bunca çeşitlilik akılları karıştırsın diye belki de. Dışarıdan bakan herkes seyircidir bir oyuna ve her seyirci sadece kuklaları görür. Bir tek kişi hayalbaza bakar sadece: çırağı! Bir tek o durur perde arkasında, hazırlar kuklaları, tek tek sıraya sokar. Bir tek o bilir ve görür oyunun ardında yatan dolanı, dolanın ardında yatan hüneri.

Anlattıkça anlatıyor Vedia Hanım hayal perdesinin inceliklerini. O konuşurken kendi âleminde, Zehra'nın içi içine sığmaz oluyor gitgide. Nasıl bir kadın bu? O da aynı yerde yetişmedi mi hepimizle, öyleyse nasıl böylesine farklı olabildi bu şehrin kadınlarından? Zehra'nın nazarında Vedia Hanım hayalbaz, sevdabaz, kahırbaz. Zehra'nın gözünde Vedia Hanım sır küpü ve ulaşılmaz. Onun etrafında daha fazla durabilmek, onun soluduğu havayı daha çok soluyabilmek için her şeyi yapmaya hazır. Bir arı gibi çemberler çiziyor çiçeğin etrafında. Gözleri, Vedia Hanım'ın damarları mavi mavi yollar çizmiş ellerinde. Eğer o ise bu oyunun hayalbazı, yerden göğe kadar hakkı var Zehra'nın ona öfkelenmeye, bu oyunu böyle oynatmaya kalktığı için hepsine.

"Öfken ne kadar da sahici Zehra. Yalın ve katışıksız."

Öfkeyi sevgiyle değiştirmekten söz etmiyor Vedia Hanım. Herkesi sevmekten, geçmişi silmekten söz etmiyor. Öfke ne kadar sahici! Tüm o cıvık cıvık sevgi sözlerinden daha, çok daha sahici bir öz var öfkede. Ne güzel, Zehra öfkesini açık edebiliyor onun yanında.

Hiçbir çırak çırak kalmak istemez belli bir noktadan sonra. Unutma ki her çırak usta olmak için girer bu yola. Gün gelir boynuz kulağı geçer, çırak ustaya ihanet eder. Gün gelir sen hayalbaz olursun bu perdede; kuklalar aynı, oyun farklı.

Seyirci gene anlamaz.

Ama işte bir tek kişi, bir tek usta anlar. "Yıktın perdeyi eyledin viran" ustadan çırağa bir sitemdir aslında, hayalbazdan seyirciye gönderilmiş bir hitap değil. Çırak bilir önceden; bilir ki yıkacak bu perdeyi, kusuru için af dileyecek gün gelip o da usta olduğunda bu zill-i hayalde.

Ama şimdi bunları düşünmek için daha çok erken, şimdi Zehra hevesli bir çırak. Şimdi Vedia Hanım bir yazıt. Okumak için can atıyor Zehra. Vedia Hanım bir peçe. Aralayıp bakmak istiyor ardındaki cemale. Zehra hiç böyle hissetmedi şimdiye değin. Hayatındaki en gizemli şey hep kendisi oldu bunca zaman; katmanlar arasında hep saklamak zorunda kaldı kendini başkalarından ama kimseyi keşfetme arzusu duymadı içinde.

Ya ben anne? Sen çok güzel bir kız olacaksın Zehra eğer sabahtan akşama kadar seksek oyunu huyundan vazgeçersen. Güzel olduğumda ne olucam? Bütün erkekler peşinden koşacak! Yani hepsi bana âşık mı olacak? Kızım nerden buluyorsun bu lafları...

Zehra birden hissediyor ki, Vedia Hanım onu sevse, çok sevse hem de, sakınır saklar onu başkalarının gözlerinden, hatta kendi gözlerinden.

Peki ya ben bana âşık erkeklere değil de, asla aşkıma karşılık vermeyecek bir kadına âşık olursam anne?

Rıdvan onu başkalarına göstermekten keyif aldı bunca zaman. Sergiledi. Fırat ise görmek için can atanlardan, açıp da deşmek, deşip de keşfetmek, keşfedip de zapt etmek. Fatin Bey, Zehra'nın ona olan zaafını seyretmekten nasıl da hoşlandı bunca zaman. Bu yüzden bir adım atmadı ona doğru, bozmamak için aldığı bu seyirlik zevki. Etrafındaki tüm erkekler, görmek ve göstermek üzerine kurulu bir dünyadalar. Zehra alışkın bu dünyanın kodlarına. Alışkın olmadığı, şimdi içinde duyduğu bu görme, seyreyleme arzusu. Vedia Hanım bir esrar. Zehra bilmeye can atıyor. Her ne olursa olsun razı, yok olmayı göze alıyor.

Birden anlıyor ki hiç âşık olmadı hayatta. Arzuladı ve arzulanmaktan hoşlandı. Sevişti ve sevilmekten hoşlandı. Tatmin oldu ve tat-

min etti ama hiç âşık olmadı. Bu kadınla paylaştığı müthiş bir erotizm var hiç dokunmadan. Birden anlıyor ki, onun gibi bir kadın erkeklerle sevgili olabilir, ama ancak bir kadına âşık. Onun gibi bir oyuncu ancak o tek seyirciye kapılabilir. Onun için oynar bundan böyle her perdeyi.

Vedia Hanım'ın gözleri kaygılandığında griye, umutlandığında maviye çalıyor. Istanbul gibi tek bir şehir içinde pek çok şehir gözleri. Gün batıyor. Gün batımında, gözlerinin ışığında karaltılar kayboluyor, kuytularında yıllanmış sırlar yanıp sönüyor. Fırat gibi "kadınların pek çoğunun nezdinde cazibe odağı olmaya alışkın" erkeklere anlatamazsın niçin kadınların geri kalanında kaybetmeye mahkûm olduklarını. Onlar kendilerini ortalama erkek tiplemesinden o kadar üstün ve öte görmeye alışmışlardır ki, tipik erkeklikleri yoktur adeta, öylesine emindirler erkeklik kodlarından büsbütün muaf olduklarından. Yaptıkları her hareketi som bir bireysellik içinde algılarlar, toplumsalın karakterlerine ve dolayısıyla sevgililerine olan yaklaşımlarına nasıl biçim verdiğini göremeden. Kendilerini sıradan erkeklerden bu kadar üstün görmeyen Rıdvan gibi tipleri yeğleyebilir Zehra bu yüzden. Çünkü onlar hiç olmazsa biraz daha farkında olmak durumundalar erkeklik rollerinin onlara verdiği zararın. Mesele çirkin erkek-yakışıklı erkek ayrımı değil bu yüzden. Yakışıklı olan ya da paralı ya da eğitimli ya da kaymak ailelerinden gelen erkekleri Türkiye'nin, kafalardaki ortalama erkek tiplemesine öylesine uzaktan bakarlar ki, onunla aralarındaki ortak yanları görmekten acizdirler.

Vedia Hanım'ın gözbebeklerinin rengi değişiyor tekrar. Derinlerinde bir batık saklı, öylesine koyuya çalıyor gözlerinin mavisi.

"Dışında arıyorsun Zehra. Sonra kendi içine bakınca, belki de göreceksin ki yalnızlığının ilacı orada. Demem o ki, arama boşuna. Yıpratma. Sen bir adım attıkça çabuklaştırmak için kavuşmayı, o bir adım uzaklaşacak senden, bilmeden."

"Her şeyi kendi haline mi bırakmalı? Zaman nasılsa her şeyi iyi eder, öyle mi?"

"Arayan bulamazmış. Ama sadece arayanlar bulabilirmiş, değil mi Zehra?"

Zehra'nın verecek cevabı yok. Bu dili bilmiyor. Bu dili bilmediğini bilecek kadar zeki Zehra. Zekânın ispatı insanın bildiklerinde değil, bilmedikleriyle kurduğu ilişkide.

Zehra başını kaldırıp ona bakıyor. Bu sefer gözlerini kaçırmadan dosdoğru. Onun gözbebekleri tek bir renk. Hiç olmadığı kadar yekpare hayatında ilk defa. Kapının dışında onu beklemiyor ittiği, ötelediği, gözlerden sakladığı yanları.

Ne söyleyecek ona âşık olan erkeklere? Rıdvan ile sevişirken, Fırat'ın kurlarına karşılık verirken, Fatin Bey'i içten içe arzulamayı sürdürürken... nerede, yüreğinin hangi kuytusunda saklayabilecek bir kadına olan aşkını? Herkesi itmeyi göze alıp söylemeli mi gerçeği? Yoksa oynamalı mı küçük küçük saklı saklı?

Diyelim ki söyledi, diyelim ki açık etti sırrını anlarlar mı? Erkekler sadece bir başka erkeğe tercih edilmeyi anlar. Bir kadına olan aşkı gelip geçici bir heves, duygusal yakınlık arayışı, tehlikesi az bir ara aşama olarak görürler. Erkeklerin aşkta kullandıkları tüm kılıçlar bir başka erkekle savaşmak üzere seçilmiş. Birden kılıçlarını gayesiz, dövüşlerini temelsiz kılacak bir konumda bulmak istemezler kendilerini. Küçümserler kadının kadına olan bağlılığını.

Zehra kararlı, bu onun sırrı, ötekiler bilmeyecekler. Söylemeyecek. Annesinin nasıl öldüğünü, babasının pasifliğini, ailesindeki korkaklıkları, kendi zavallılığını... geçmişine dair her şeyi bilebilirler. Ama bunu bilmeyecekler.

Zehra'nın bir ustaya ihtiyacı var. Vedia Hanım öğrenci istemeyen bir usta. Zehra'nın bir anneye ihtiyacı var. Vedia Hanım hiç doğurmamış bir anne. Zehranın bir maşuğa ihtiyacı var. Vedia Hanım aşktan kaçan bir maşuk.

Bunca zaman ihtiyacımız olan her şeyi ansızın tek bir insanda bulmak, eksik kalanların yokluğunu onun varlığıyla yamamak, aşkın en tehlikeli kulvarıdır. Ondan ötesi her şeyi yaptırır. Bu aşkı korumak

için başkalarından, her şeyi göze alabilir Zehra. Gerekirse kendine dahi zarar vererek.

Gülümsüyor. Dudakları ondan bağımsız gülümsüyor. Gözleri ondan bağımsız görüyor. Yüreği ondan bağımsız seviyor.

Burnun seni yanıltmasın. Deminden beri soluduğun şu latif kokular değil, hâlâ bir türlü alamamış oldukların seni büyüleyen. Tanıdık kokular var bu evde, geçmişinden kalma kokular. Ama seni yanıltmasın burnun. Ne de gözlerin, kulağın, zihnin. Ne de yüreğin. En çok da o. Dikkat et, yüreğin seni yanıltmasın. Burası bir bilmece. Çözdüğün hiçbir şeye benzemiyor daha önce.

Hizmetçi porselen fincanlarda çay, tabaklarda küçük börekler bırakıp çekiliyor. Zehra aç, hem de çok, büyükçe bir ısırık alıyor börekten. Tanıdık bir tat. Sacide'den aldıklarından. Dün aldığı börekler. Daha dündü, oysa sanki günler haftalar geçmiş üzerinden.

Bugün epi topu bir gün ömrünün nice günleri içinde. Ne kadar değişebilirsin ki bir günde? İsmi Sultan olan bir kedi ile ismi Hadım olan bir köpek arasında geçen zaman zarfında, hayat ne kadar değiştirmiş olabilir ki seni? Ya sen, sen ne kadar değiştirmiş olabilirsin ki hayatını?

Karşılıklı sessizlik içinde çaylarından bir yudum alıyorlar. Zehra neredeyse soluğunu tutarak bakıyor Vedia Hanım'ın tabağa bıraktığı fincana. Fincanın kenarında kırmızı incecik bir ruj izi. Buruk kahverengiye çalan. Dudaklarının kıvrımları fincandaki izde. Söylenmemiş sözleri, saklı tebessümleri, ismini seslenişi orada. Mühürlendi fincan. Zehra artık ruj izlerini itici bulmuyor.

Mayısın on sekizi. Günlerden pazar. Nisan yağmurları biteli on sekiz gün oluyor. Durmaksızın yıpratılmasına karşın dünyanın biyolojik zamanı değişmiyor işte. Dünya kişiye benziyor, kişi dünyaya. Duruluyor Zehra. Batıyor güneş. Karanlık çöküyor İstanbul'a. Aynı anda hızlanıyor bahar, inmeli kadının evinin duvarındaki saat canlanıyor aniden, aynı anda bir kedi daha eksiliyor o evden, her şey her şeye bağlanıyor müthiş bir uysallıkla. Gün bitiyor. Şimdi gece.

Birden anlıyor Zehra, anlıyor ve kabulleniyor. Sevmediği ne

varsa tutup değiştirebilir, yeter ki ondan gelsin. Onun hatırına, bildiği her hakikati kaldırıp atabilir bir kenara. Çıplak ve savunmasız dikilebilir en son perdede; çamur gibi yoğrulmaya hazır, silbaştan gelerek dehre, onun uğruna değişmeye hazır, gerekirse yok olmaya.

Son anda banyoya atıp kendini, kusuyor.

Bugün, ömrünün nice günleri içinde epi topu bir gündü sadece. Rıdvan'ı bir bahaneyle atlatıp eve kapanmak, Fırat'ı ve teklifini düşünmeyi son ana kadar erteledikçe ertelemek, telefonu fişten çekip yatağın rehavetine sığınmak, günlerin getirdiklerinden kaçamasa da hiç olmazsa yirmi dört saat kazanmak niyetiyle yummuştu gözlerini bir gece evvel. Gece ile sabahın arasına beş an girdi; beş kopuk fakat kesintisiz rüya. Uyandığında çocukluğuna geç kaldığını anladı. Başlangıçta bambaşka niyetler için bugünü sadece kendine ayırmıştı, kendi hikâyesinin keşfine. Şimdi hiçbirinin önemi kalmadı.

Banyodan çıktı. Yavruağzı hırkanın sağ cebindeki lekeye baktı dalgın gözlerle. Koltuğa oturup, arkasına yaslandı. Hadım'ın başını okşadı usulca. Ona bakarken gözleri süzüldü Vedia Hanım'ın. Dikkatle inceliyor şimdi Zehra'yı. Acaba? Acaba bu kızcağız...? Yavaş yavaş... sonra birden, tamamen. Anladı. Vedia Hanım'ın yüzü bulutlandı.

Olsun, varsın anlasın. Ondan hiçbir şey saklamayacak Zehra. Her şeyini bir tek ona açacak. Varsın görsün ruhunun gizli saklı kenarda köşede kurumuş katılaşmış her şeyini, ona açmaya hazır. Zehra'nın ondan saklayacak bir şeyi yok. Şimdi sadece iki kişiler bu sırrı bilen.

Zehra hamile. Rüyasında gördüğü ışıltılı istiridye o. İçinde günbegün büyüyor belirsizlik.

Vedia Hanım dokunmaktan korkarcasına uzatıyor mavi damarlı ince parmaklarını ama eli Zehra'nın elini yakaladığında tutuşu sağlam, tereddütsüz. "Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?"

Günlerdir zihnini meşgul eden soru buydu Zehra'nın. Sabah akşam boğuştuğu, kimseye belli etmeden olası tüm cevaplarıyla didik didik ettiği soru buydu. Ama şimdi... çözüme olmasa dahi berraklığa kavuşmuş gibi her şey. O denli duru, durulmuş sular.

"Artık lüzum kalmadı," diyor Zehra çatallanmış çocuk sesiyle.

...hangi yolu seçeceğimi, hangi erkeğe meyledeceğimi, bu bebeği dünyaya getirip getirmeyeceğimi, kiminle evlenirsem benim ve bebeğimin geleceğinin daha garanti olacağını ve adına yarın denilen o engin muammayı düşünmeye, gelecek endişesiyle bugünü pare pare didiklemeye kalmadı lüzum... Ne dünüm, ne de yarınım. Ne gölgesinden kaçtıklarım, ne de hangi istikamete yöneldiğim. Düşünmek dahi istemiyorum bunları. Mümkünse kopmak tüm bağlardan, yarını garantiye alabilmek için bugünü rapt eden, zapt altına alan tüm kontratlardan. Bir toz kütlesi gibi uçuşmak havada. Öylesine hafif, öylesine hakir. Bir şey olmamak, bir yere varmamak istiyorum ki, attığım her adım beni senden uzağa savurmasın. Burada kalsam, bu anın bağrından çıkmadan. Bebek benim içimde büyüse, ben senin içinde. Ben senin en güzel sırrın olarak kalsam.

"Kalmadı lüzum..." diye ekliyor Zehra. Belki de sadece demin ki sözlerin yankısı şimdi işittiği.

Kalmadı lüzum aramaya, ben bulamadan daha neyi aramakta olduğumu, aradığım çıktı karşıma burada. En yasak, en ırak, en yabancı olanın sûretinde geldi buldu beni aşkın.

En yasak, en ırak, en yabancı olanın sûretinde geldi buldu beni aşk...

IV

Herkesin bir adı ve soyadı olmalı diye düşünürdü Rıdvan daha ilk polisiye romanını yazdığından beri. Herkesin bir adı olmalı ki, daha yalnızca o iki sihirli söz söylendiğinde okuyan hazırola geçmeli. Gözlerini, kaşlarını, burnunu, saçlarını, dudaklarını, dudaklarının kıvrımını bir kez anlatırsın, sonra yapıştırırsın adını ve soyadını o dış görünüme. Kötü adamlardan biri kahramanın gözüne bir yumruk indirirse, gözünün morluğunu anlatırsın sonra bir tek. Ruhuna bir etiket yapıştırabiliyorsan o ad ve soyadla eğer, işin iş. Bölüm gelir, adamının ruhu değişirse ruhuna baştan el atarsın kısaca. Tümden değişecek değil ya adamın karakteri, becerebilirsen, adının ve soyadının üstüne yapışır, hiç çıkmaz kim olduğu. Bir ad ve bir soyadı. Daha okunduğunda baştan ayağa bir insanı elle tutulurcasına gözümüzün önüne getirebilecek iki sihirli kelime. Evet, bir ad ve bir soyadı gerek. Herkese bir ad ve bir soyadı gerek. Öyle düşünürdü.

Rıdvan şimdi laptopunun başında oturuyordu ve hâlâ öyle düşünüyordu.

En başta anneye bir ad ve soyadı gerekliydi. Şimdi değil, haftalardır gerekliydi. Kitaptaki Zehra'nın kitaptaki annesine. İntihar eden kadına. İntihar etmedi mi acaba kadına. Balkondan kendini atan kadına. Balkondan atılan kadına. Zehra'nın annesine. Zuhal'in annesine. Ne yüzünü, ne gözünü, ne geçmişini, ne geleceğini bildiği Zuhal'in annesine.

Rıdvan daha bu kahrolası –hay Allah, kahrolası mı?– projenin aklına geldiği ilk günden beri Zehra'ya Zuhal demeyi kurmuştu. Niye Zuhal? Biraz bilmiyordu, biraz biliyordu. Bir yıldız. Bir tiyatrocu. Bir tiyatrocu yıldız. Haksızlık mıydı soyadı Olcay olana? Belki. Ama iki heceli bir soyadı düşünmüyordu kitaptaki kıza. Bişeyoğlu cinsinden uzun bir soyadı yeterince ayrıştırır diye avutuyordu kendini. Zuhal Bişeyoğlu. Zuhal Kirmenoğlu. Yok. Zuhal Toprakoğlu. Hayır. Zuhal Laloğlu. Olmadı. Zuhal Alibeyoğlu. Belki. Küçük bir belki. Ne küçük bir belkisi, ne Alibeyoğlu'su? Ne diyorsun sen?

Başladık yine dedi kendi kendine. Bulmayı deneyelim yeniden. Buluruz bakalım yeterince denersek. Bir daha deneyelim. Nerede o

aşağı yukarı on yıl önce basılmış İstanbul 1. Bölge alfabetik telefon rehberi? Rehberin nerede olduğunu hatırlamaya çalıştı.

Rıdvan laptopun başından kalktı. Nedense her çalışmaya oturuşunda neskafesini başka zamanlardakinden çok daha hızlı soğutan fincanına nefretle karışık bir öfkeyle baktı. Fincanı Zehra hediye etmişti ona bir önceki, iki önceki kitabına başladığında. "Beni hatırla her yudumunda" demişti şakadan bir orta sınıf kadını duyarlılığını oynayarak. Her yudumu bir öncekinden soğuk, her yudumu bir öncekinden tatsız. Hadi kalk, bir daha git gel mutfağa, bir daha su kaynat, bir daha kaşık ara yıkanmışlar arasında, kurula t-shirt'ünün eteğiyle, doldur üç kaşık kahve. Daha laptopun başına gelmeden soğusun meret.

Rıdvan Zehra'nın hediye ettiği fincanı ne zaman eli kazayla çarpıp masadan aşağı düşüreceğini düşünürdü arada sırada. Kırılmaz da, dedi içinden. Çalışma odası duvardan duvara kalın, tok, ses geçirmez, çıplak ayak ısırmaz bir halıyla kaplıydı. Kırılmaz. İçinde kahve de varsa birkaç yudum, varsa eğer, al sana haftada bir gelen kadını söylendirecek bir neden daha.

Rıdvan Zehra'nın hediye ettiği fincanı düşürmedi bu sefer, yalnızca baktı. Kütüphanenin dibinde, dolap kapaklarını açılmaz edecek kadar birikmiş kitap yığınının yanına eğildi. Kitap yığını en aşağı altı aydır orada duruyordu, zaman zaman biraz daha yükselerek. Haftada bir gelen kadını biraz daha sinir ederek. Rehberin bir dolu renkli harfin alt alta, üst üste getirilmesiyle düzenlenmiş kapağı ilk bakışta görünmüyordu, eliyle yığını tepesinden biraz itti. Kitap dağının zirvesi yassılaştı. Rehber alttan kendisini göstermedi. Ama burada olduğunu biliyordu Rıdvan. Artık isim bulmaktan başka işe yaramayan rehberin burada olduğunu biliyordu. Lanet rehber kendisini göstermedi. Elini yığının altından soktu Rıdvan, şöyle bir harmanladı. Rehber yoktu. Elini beline dayayarak ayağa kalktı. Hiçbir işe yaramayacağını bile bile etrafına baktı.

Etrafına baktı.

Nasıl büyük bir oda! Nasıl büyük! Nasıl büyük pencereler denizi gören! Topkapı Sarayı'ndan Kızkulesi'ne, Kızkulesi'nden köprüye

ayağının altında. Camların arkasındaki yarım metreden daha az enli çiçek balkonu bile engellemiyor göreceklerini. Ayakta durmayıp otursan bile. Demirleri kısa çünkü. Çalışmanı zedeleyecek kadar acayip bir manzara var camların gerisinde. Bir gözün kaysa gitti üç beş yüz boşluklu karakter vuruşu. Şehir mi, *Bağdat Hırsızı* filminin "establishing shot"ı mı belli olmayan bir görüntü. Damların insansızlaştırdığı, giden gelen gemilerin zamanı bulanıklaştırdığı bir deniz manzarası.

Rıdvan bu odayı da hem seviyordu hem sevmiyordu. Seviyordu, çünkü birisine bir yazar odası tarif et desem adamın sayıp dökeceği bir sürü şey bu odada var diye düşünürdü. İki duvarı kaplayan kütüphane, en alttaki kapaklı dolaplardan tavana kadar iki sıra kitap doluydu öncelikle. Dik duran, yan duran, üst üste duran, hangisinin nerede olduğu ancak içgüdüyle bulunabilecek karışıklıkta kitaplar. Kütüphanenin yetmediği günden başlayarak yerde yine üst üste, yan yana öbeklerle birikmiş, insanın ayağına dolanmaya aday kitaplar. Rafların ön tarafında, ikinci dizi kitap konmamış boşluklarda fotoğraflar vardı. Her biri dünyanın ayrı köşesinden alınmış gibi birbirine benzemeyen çerçevelerin içinde fotoğraflar. Rıdvan imza gününde. Rıdvan çok ünlü bir yazarla yemekte. Rıdvan kendisinden daha genç iki yeni yazarla Bebek Kahve'de. Rıdvan Zehra'yla Çiçek Pasajı'nda. Zehra tek başına bir teknenin burnunda, kollarını yana açmış. Zehra Konservatuar'dan arkadaşlarıyla Bozcaada'da. Zehra'nın güzel yüzü. Nasıl güzel yüzü. Kitaplar, fotoğraflar, kâğıt ağırlıkları, kalemlikler, dosyalar, masa çakmakları, biblolar bittiğinde dergiler başlıyordu. Yeni dergiler. Eski dergiler. Kütüphanenin geniş raflarından dördünü yanlamasına, tıka basa doldurdukları yetmemiş gibi, yerlerde, sallanan koltuğun eteklerinde, sehpanın altında ve üstünde, pencerenin altındaki radyatörlerin üzerine konulmuş uzun mermer blokların üstünde, okuma lambasının dibinde haftalarca uyuklayan okunmuş okunmamış dergiler. Sonra müzik seti geliyordu. Dört katlı, yerli üreticinin Sony markasını gereğinden büyük tuttuğu mobilyasının içinde. Ama o Araplar için yapılmış renkli ışıklı modellerden değil, aklı başında, Wagner çalsan yadırgamayacak bir Sony. En altta plaklar için ayrılmış boşluğun içinde üst

üste duran CD'lerin arasından bul bulabilirsen aradığını. Hoparlörleri çalışma masasının iki yanında. Duvarlarda arkadaşı iki ressamın kimselerin gelmediği iki sergi açılışında armağan ettikleri ikişerden dört tablo asılıydı. Eğik büğük iki kadınla, eğik büğük iki boş masanın, koyu renkli zeminin üstünde zamana direnmeye çalıştığı dört tablo. Sallanan koltuğun tam karşısında, az yazar evinde bulunan boyutlarda bir televizyon. Camlı televizyon sehpasının alt bölümünde üst üste Digitürk, DVD, video cihazları. Yalnızca birtakım kasetler. Rıdvan'ın çıktığı televizyon programlarının görüntüleriyle dolu kasetler. Zehra'nın, eğer evdeyse, yüzünde anlaşılması güç bir gülümsemeyle kayıt yaptığı kasetler.

Sevmiyordu çünkü başladığı bu kahrolası –Hay Allah, kahrolası mı?– son kitabı hale yola sokmak için her oturuşunda, başta masa, ihanete uğramış gibi hissediyordu kendisini. Bir kitabı tasarlamak, ilerletmek, yazmaya oturmak için gerekli ne varsa, ne yapılacaksa, onu kendisine vermemek için direniyor gibi geliyordu oda. Sen bu işi yapamazsın diyordu içindekiler her seferinde. Git uyu. Kalk oradan. Volta at bir iki aşağı yukarı. Sigara iç, kahve iç üst üste. İşe yaramaz. İyisi mi sen git uyu. Gevşe yatakta. İstersen bir daha denersin kalktığında. İşe yaramaz, biliyoruz, ama dene istersen. Ama bize kalırsa, sen git uyu. Bırak. Git uyu. Kimin kim olduğunu, kimin kimden ne istediğini, kimin kimi sevdiğini, kimin kimi ne kadar sevdiğini, kimin kime ne yaptığını, kimin kime ne yapmadığını bırak başkaları düşünsün. Sen uyu.

Rıdvan geri dönüp kalktığı çalışma masasına baktı. Kendisini bir tür Robert Browning gibi hissederdi bu masaya her oturuşunda. Sürgülü kapağı olan, minik minik bir sürü kutucuğuna gerekli gereksiz bir sürü şeyi tıkıştırabileceğiniz, Amerika'nın koloni döneminden kalmayım ben diye bağıran bir masaydı. Yalan söylüyordu elbette.

Koloni döneminde desktop bilgisayarlar yoktu, o yüzden Rıdvan'a bir laptop aldırmıştı masa, çalışma bittiğinde sürgülü kapağı kapanabilsin, ortalıkta ne kasa ne monitör kalmasın diye.

Minik kutucuklar işe yarıyordu bak. Daha doğrusu işe yarardı

daha önceki çalışmalarında. Her birini üzerinde çalıştığı romanla ilgili notlarını yerleştirdiği çok seçenekli bir arşive dönüştürmüştü. Kişiler kutusu, ilişkiler kutusu, yapılacak işler kutusu, mekân kutusu, sorular kutusu, nedenler kutusu, yalanlar kutusu, asıl gerçek kutusu...

Elinin altında, laptopunun sağında, gazetecilik günlerinde adını bile hatırlamak istemediği bir şirketin gönderdiği gümüş kartvizitlik duruyordu. Adamların adını görmesin diye kapağını hiç kapamadığı bir kartvizitlik. İçine iki yüzü boş kartlar yerleştirmişti. Not alması gerektiğinde bir kart çeker, yan yana duran kırmızı, mavi ve siyah tükenmezlerden düşüncenin önemine göre birini çekip, kartın üstüne notlar alırdı. Sonra kart, üstüne gelecek yeni kartları beklemek üzere çalışma masasındaki minik kutucuklardan birinin içine yerleştirilirdi. Kartlar bittiğinde yenisini kestirirdi.

Rıdvan çalışma masasına baktı. Kutucukların içi boştu. Teki dışında. Aylardır yeni kart kestirmemişti.

Oturdu. Bir sigara yaktı.

Boş kutulara baktı. Küfretti içinden. Aklına bir şey gelmedi. Aklına bir şey gelmedi. Aklına bir şey gelmedi.

Bir kere daha küfretti.

Kartvizitlikten bir kart çekti sonra. Eli tükenmez kalemlerin üstünde gitti geldi kararsızlıkla. Siyah tükenmezi seçti. Bir çift tırnak açtı kartın üstüne. "Dünyanın en güzel polisiye roman okuruna" yazdı kartın üstüne. Çift tırnağı kapadı. Arkasını çevirdi. Kocaman bir soru işareti koydu. Kartı elinde ağır ağır sallayarak çalışma masasındaki kutucuklara baktı. Hiçbirini beğenmedi. En sol üstteki kapaklı, kilitli kutuya odaklandı sonra. Kapağını açtı. Kartı yerleştirdi. Minicik, odanın içinde kaybolsa haftada bir gelen kadının öfkeyle itip kaktığı elektrikli süpürgenin toz ve çer çöple dolup taşacak torbasına inse kimsenin ruhunun duymayacağı kadar küçük bir anahtar vardı kutunun anahtar deliğinde takılı. Anahtarı çevirdi, çıkardı. Parmakları arasında döndürerek çevresine baktı. Kaşları çatılmıştı. Sonra kalktı, kütüphanenin en üst rafındaki vazonun içine attı ayak parmaklarının üstünde yükselerek. Vazoyu da Zehra hediye etmişti. Bir türlü kırılmamıştı.

Kendi kendine gülümsedi masasına doğru dönerken. Bu numarayı daha önce de yapmıştı kendine. İşe yaramıştı. Belki yine yarardı.

Sigarasından bir nefes aldı oturur oturmaz. Günlerdir laptopunu her açtığında inatla karşısına çıkan yarısı boş Word belgesine baktı nefretle. Bir kere daha deneyemez miyim, dedi kendi kendine. Fareyi kullanarak yazının baş taraflarına geldi. Birkaç satır yazdı. Sildi yazdıklarını. Birkaç satır daha yazdı. Yüzünü buruşturdu okuduklarına. Onları da sildi. Sigarasını söndürdü.

İnsan bir yalanı ne kadar sürdürebilir, dedi içinden.

İnsan bir yalanı sürdürebildiği kadar sürdürebilir, dedi kendi kendine yirmi dakika kadar sonra içerideki küçük odada yatağına uzanırken. Çalışırken, çalışmaya çalışırken uykusunun gelmesiyle ilgili bir şeyler yapması gerektiğini hatırlattı kendine doksan altıncı kez. Yüz doksan yedinci kez. BevitinC de bir boka yaramıyordu, Gingobil tabletleri de. Zehra'nın hediyesi fincandan içilen sayısız kahve söz konusu bile edilemezdi. Hiç böyle olmamıştı daha önce. Tıkır tıkır ilerlerdi önceki kitapları. Gazetecilikten kalma alışkanlıklarını kendi lehine kullanmayı şimdiye kadar iyi becermişti. Üzerinde gerçek bir zaman baskısı olmadan, üzerinde zaman baskısı varmış gibi çalışmayı becermişti. Sözcüklerin, cümlelerin bilindik yapılar içinden kendi kendilerine akar gibi tuşlara düşmesine alışıktı. Durmazdın üstünde ne yazdığının, sonradan geri dönüp bir daha bakardın. Değiştirirdin, silerdin, eklerdin. Bitti derdin sonra. Biterdi.

Bu kez bitmedi. Bitmek ne kelime, anlamlı bir rotaya bile girememişti bir türlü. Bir yerlerde bir tuhaflık vardı bu hikâyede belki. Çok uğraşmıştı bilgi toplamak için. Çok uğraşmıştı değil belki ama, uğraşmıştı işte. Objektif bilgiyse objektif bilgi. Polisteki dosyalar yalındı. Netti. Kısaydı. Bulabildiği tüm gazete kesiklerinde gördüğü muhabir cinliklerinin dışında, elle tutulur bir şey yoktu malzeme olarak eski meslektaşlarının elinde. Bir kadın evinin balkonundan düşmüştü. Nokta.

Üçüncü gün unutulmuştu şehir haberleri masasında. Balkondan bir kadının düştüğü gerçeği dışındaki her şey bulanıktı.

Balkondan düşen kadın Zehra'nın annesi olmasa, Zehra'yı doğurmuş olmasa yirmi bir yıl önce, Zehra olmasa hayatında, güzelliği olmasa, gözleri olmasa, beli olmasa, bacakları olmasa, göğüsleri olmasa, dudakları olmasa, suskunlukları olmasa, gevezelikleri olmasa, hırçınlıkları olmasa. Küçük odanın yanındaki kapının ardında, evi yapan mimarın yıllarca önce ebeveyn odası olarak çizdiği oda, Zehra'nın odası olmasa. O yokken girmemeye söz verdiği, bunca zaman sözünü tuttuğu oda olmasa.

Telefon da etmedi bu kız diye hatırladı sağdan sola dönerken yatağında.

Doğruldu sonra.

Zuhal Sinanoğlu, dedi kendi kendine. Altı kere tekrarladı aklına gelen bu ismi. Yüzünü buruşturdu sonra. Televizyonda dinlerken sıkıldığı o beyaz saçlı eksantrik adamla herhangi bir ilişki çağrışımı bile kötüydü yeterince.

Kıza doğru dürüst bir ad ve soyadı uyduramıyorken, nasıl bir geçmiş uyduracaksın diye kızdı kendi kendine. Nasıl bir gelecek? Yastığı iki kat etti. Hırsla kafasını yerleştirdi eliyle vura vura oluşturduğu çukura. Gözlerini yumdu.

Gözlerini açtı.

Zuhal Bardakçıoğlu, dedi sonra.

Zuhal Fincancıoğlu.

Zuhal Yorgancıoğlu.

Zuhal Bakırcıoğlu.

Gözlerini yumdu.

Bir adam merdivenlerden çıkıyordu. Başka bir adam merdivenlerden iniyordu. Bir kadın kaldırımın üstünde yatıyordu. Birtakım insanlar bağrışıyorlardı. Bir kadın pencerenin önünde yatıyordu. Başka bir kadın evinin kapısını kapatıyordu. Bir çocuk okuldan geliyordu. Polisin daha hiçbir şeyden haberi yoktu.

Sanki kızın adını ve soyadını bir bulsa, gerisi gelecek, temel entrikası buzdolabında epeyce soğumuş olgun bir karpuz gibi açılacak gözlerinin önünde, su gibi yazılacak kitap gibi geliyordu ona son zamanlarda. Ama olmuyordu bir türlü. Hikâye bir yere gitmiyordu. Kitap bir yere gitmiyordu. Rıdvan nereye doğru gittiğini bilmiyordu.

Zuhal Yorgancıoğlu. Yok, bunu söyledik daha önce. Olmaz dedik. Zuhal Berberoğlu. Yaramaz. Zuhal Akıllıoğlu. Komik. Televizyoncunun kızı mı bu?

Rıdvan bir kez daha doğruldu yatağın kenarında.

Küçük oda, içerideki büyük odanın ve Zehra'nın annesinin yanında yaşayan bir kız gibi düzenlediği odasının aksine neredeyse çıplaktı. Tek bir yatak. Yerde duran bir telefon. Başucuna doğru, ağzına kadar dolu bir kül tablası. Üzerine haftalardır giyilmeyen bir pantolon atılmış bir sandalye. Duvarın bir köşesinde dizi dizi kitap paketleri. Kendi kitaplarının. Yayınevlerinin depo sorumlularının ambalaj ustalıklarının sergilendiği küçük paketlerin içinden bir kitap çekecek kadar yırtılmış üst taraflarından.

Bir de yatağın başucunda ayaklı bir okuma lambası. O kadar.

Ayna hiç yok.

Zuhal Mimaroğlu'nun annesinin ne çok aynası olmalı, dedi kendi kendine yatağın kenarında otururken. Öyle bir ev olabilir miydi? Daha insanı kapıdan karşılarken neye benzediğini, kim olduğunu, nerden geldiğini yüzüne karşı lafını saklamadan söyleyiveren bir ayna. Banyoya girdiğinde burnunun üzerinde fışkırıvermiş bir kılı gözüne sokmakla yetinmeyen, içinde bulunduğun ruh halini sanki sen bilmiyormuşsun gibi fısıldayan bir ayna. Yatak odasına giden koridorda, kaşla göz arasında sana göz kırpacak, önünden giden kadının arkasından birlikte gülümseyeceğiniz bir ayna. Yatak odasındakini saymıyoruz. Olabilirdi.

Zehra Rıdvan'a hiç ayna hediye etmemişti.

Bir adam merdivenden ağır ağır çıkıyordu....

Rıdvan telaşa benzer bir hızla ayağa kalktı. Başı hafif döner gibi

oldu. Ellerini iki kenara açtı düşmesi ihtimaline karşı. Düşmedi ama. İçinden küfretti. Yere sağlam basmaya özen gösterdiği adımlarla küçük odadan çıktı. Arkasına bakmadı. Hızla büyük odaya girdi. Çalışma masasının önüne oturdu. Kartvizitlikten bir kart daha aldı. "6. Kat" yazdı kartın üstüne kırmızı tükenmez kalemin kocaman harfleriyle. Arkasını çevirdi. "Bir kat yukarı, sonra aşağıya" yazdı. Elinde kart, çalışma masasının kutucuklarını taradı gözleriyle. Mekân kutusunun içine bıraktı. İçine bir umut ışığı doğmuş gibi ellerini birbirine sürterek kutladı kendini.

Merdiven kaç basamaklıydı? Kendi evi de altıncı kattaydı ama merdivenleri hiç saymamıştı. Kapının zili o anda çaldı.

Rıdvan ilk olarak laptopun ekranındaki boş Word belgesine baktı. Cihazın kullanma kılavuzunda yazandan çok daha sert bir hareketle kapattı on dört inçlik ekranı. Kilidin yerine oturmasından doğan o küçük çıt sesini duydu. Bu çıt sesiyle, içindeki hiçbir şeyi, kendisinden başkasına göstermeyeceğine söz veriyordu bilgisayarı. Ne yazdıklarını, ne yazamadıklarını, ne e-maillerini, ne bir şeyi. Çalışma masasının sürgüsünü indirmedi ama. Deminkinden çok daha kendine güvenen adımlarla kapıya gitti.

Kapının gözetleme deliğinden bakmadı. Biliyordu kimin geldiğini. Alt kapıyı kendi anahtarınla aç, üst kapıya geldiğinde zili çal. Anlaşma buydu. Tek hareketle ardına kadar açtı kapıyı.

"Hoş geldin Zuhal!" dedi kapıyı açar açmaz yüzüne kondurduğu dalgın yazar gülümsemesiyle.

"İyi misin sen?" dedi Zehra kapıda, elinde kocaman, beyaz bir gül demetiyle.

Rıdvan kafasını kapının pervazına vurdu şakacıktan.

"İyi misin?" dedi yeniden Zehra.

"İyiyim, iyiyim, gel," dedi Rıdvan. Zehra'nın alışkanlıkla uzattığı yanağını öptü. Kapıdan çekildi.

Zehra hafif arkasına bakarak girdi büyük odaya. Girer girmez bir uçtan bir uca göz gezdirdi.

Sonra Rıdvan'a döndü.

"Senin odaya mı sakladın Zuhal denen kızı?" dedi.

Rıdvan güldü. Sonra ciddileşti yüzü. Bacaklarının arasında bir karıncalanma başlamıştı. Zehra'nın gözlerine baktı. Bir değişik bakıyordu bugün o gözler.

Sırası değil herhalde sulanmanın, dedi içinden.

Elini Zehra'nın elindeki çiçeklere uzattı.

"Teşekkür ederim," dedi.

"Senin için değil," dedi Zehra.

Kimin için diye sormadı Rıdvan. Elini çekti yalnızca. Zehra çiçekleri göğsüne bastırdı.

"Otursana," dedi Rıdvan ev sahibi gibi.

"Kim o Zuhal denen kız?" dedi Zehra.

"Sensin," dedi Rıdvan Zehra'nın gözlerine bakarak. Zehra'nın tepkisinden emin olmadığı için kendine güvensiz bir gülümseme vardı yüzünde.

"Çalışıyor musun hâlâ?" dedi Zehra.

"Eh işte," dedi Rıdvan.

"Bitirdin mi?" dedi Zehra.

"Daha neler..." dedi Rıdvan.

"Vazgeçmedin ama?"

"Vazgeçmedim," dedi Rıdvan. "Otursana yahu."

"Oturmayayım," dedi Zehra. "Bir otururum kalkamam diye korkuyorum."

"Neler oluyor?" dedi Rıdvan. "Otur bir kahve yapayım sana."

"Kahve istemem," dedi Zehra kararlı bir tavırla. "Kahve istemem. Bir su getirsene bana. Soğuk bir su."

Çiçekler göğsüne dayalı, pencereye gitti. Damların arkasından görünen denize baktı. Rıdvan onu arkasından denetledi su getirmeye gitmeden önce. Her şeyin yolunda olup olmadığına karar veremedi. Başını kendi kendine sallayarak büyük odadan çıktı.

Elinde üç kişilik bir su bardağı içeri girdiğinde Zehra hâlâ oturmamıştı. Hâlâ pencereden dışarı bakıyordu. Bir tuhaflık var bugün bu kızda, dedi Rıdvan içinden. Sanki misafir gibi.

Bir şey söylemeden Zehra'ya doğru ilerledi. Çıplak ayakları uzun tüylü halının üzerinde ses çıkarmıyordu. Yandan bardağı uzattı kıza. Yakınlık gösterecek daha farklı bir sunuşa cesaret edememişti.

Zehra gözlerini boğazın ortasında ağır ağır giden şehir hatları vapurundan ayırmadan bardağı aldı. Büyüklüğünü yadırgamadı. Sonuna kadar içmeye niyetli tepesine dikti iki eliyle birden. Rıdvan kızın gırtlağının hareketlerini izledi sular aşağıya doğru inerken. Bir iki damla su bardağın kenarından çenesine, oradan kısa kollu beyaz gömleğine damladı. Oralı olmadı Zehra boş bardağı geri verirken.

"Ohhh!" dedi reklamlarda markalı su içen insanlar gibi.

"Yanıyorsun," dedi Rıdvan bardağı geri aldığında. "Bir tane daha?"

"Teşekkür ederim," dedi Zehra. "İyi geldi ama istemem."

Rıdvan bir adım attı Zehra'ya doğru boş bardak elinde.

"Neyin var bugün?" dedi her zamankinden alçak bir sesle.

Zehra Rıdvan'a döndü. Söyleyeceği şeyin önemini anlayıp anlamayacağından emin değilmiş gibi baktı.

"Annemin mezarına gitmek istiyorum," dedi.

Aklına gelen ilk düşünceyi söylemeye cesaret edemedi Rıdvan. "Ah! Çiçekler..." dedi durumu algıladığını belli etmek istercesine.

Zehra çiçeklere biraz daha sarıldı.

"O günden beri hiç gitmedim," dedi. Hâlâ denize bakıyordu. Eliyle çenesindeki ıslaklığı sildi.

Rıdvan Zehra'nın gözlerinde de ıslaklık olup olmadığını merak etti. Çaktırmadan baktı. Yoktu. Elindeki bardağı çalışma masasının üstüne koymak istiyordu, ama kendini tuttu. Herkes birilerinden yardım almaya uğraşıyor, dedi içinden. Ölü ya da diri. Ama ölüler karşılığında bir şey istemezler, dedi kendi kendine. Büyük şeyler istemezler.

"Seninle gelmemi ister misin?" dedi.

Zehra dönüp Rıdvan'ın gözlerine baktı.

Evet, ıslaklık yoktu o gözlerde. Başka bir şey vardı.

"Buraya bunu istemek için gelmiştim senden," dedi yumuşak bir sesle. "Yanımda ol diyecektim. Ama..."

"Vazgeçtin," dedi Rıdvan.

"İnsanın orada yalnız olması gerektiğini düşünüyorum şimdi," dedi Zehra.

"Nasıl istersen," dedi Rıdvan. Birden içinin Zincirlikuyu'ya gitmek zorunda kalmadığı için rahatladığını fark edince kendisinden nefret eder gibi oldu. Bir gayret konuştu.

"İstersen seni götürürüm mezarlığa," dedi. "İçeri girmem, kapıda beklerim."

"Yok," dedi Zehra. "Yalnız tepmem gerekir o yolu."

"Kendine fazla eziyet etme," dedi Rıdvan.

"Eziyet sayılmaz," dedi Zehra. "Bir çeşit borç ödemek sanki. Bir tür diyet."

"Sen o borcu yıllardır ödüyorsun," dedi Rıdvan. Biraz daha yaklaştı kıza. Elini omzuna atmaya cesaret edemedi ama. Bu hakkı tepmekle doğru mu yapıyorum diye düşündü sekiz yüz altmış üçüncü kez.

"Ah!" dedi Zehra. "Bir yazarla konuştuğumu unuttum yine."

"Ne alakası var yazarlıkla?"

"Büyük laflar etmez mi yazarlar?"

"Bazen," dedi Rıdvan. "Bazen de salakça konuşurlar." Bazen de salakça şeyler yaparlar, dedi içinden.

"Ah benim salak yazarım..." dedi Zehra. Dönüp Rıdvan'ın çenesini okşadı. Rıdvan umutlandı.

"Gel otur, bir kahve yapayım," dedi. "Ya da içecek başka bir şey vereyim."

Zehra elinde çiçeklerle hızla döndü. Aklındakileri unutmak istercesine kütüphanenin raflarında hızla gezdirdi bakışlarını. Sonra çalışma masasının önüne geldi.

"Tamam, anladık bitmedi, ama ilerliyor mu?" dedi.

"Şöyle böyle," dedi Rıdvan. Sesinde gereğinden çok umutsuzluk vurgusu varmış gibi geldi kendisine. Hoşuna gitmedi bu.

Zehra yardımsever bir arkadaş gibi konuştu. Fazla yardımsever bir arkadaş.

"Vazgeçmek istiyorsan geçebilirsin," dedi. "Benim için sorun değil."

Bu beni rahatlatmıyor, dedi Rıdvan içinden. "Takıldığım temel bir mesele var," dedi kendisini toparlamaya çalışarak. "Bir türlü ilerleyemiyorum. Daha temel kurguyu bile çözemedim. Nedeni de çok komik."

Zehra Rıdvan konuşmaya devam etsin diye yüzüne baktı. Rıdvan söyleyeceği şeyden utanıyormuş gibi kıvrandı.

"Uykum geliyor," dedi.

"Ne?" dedi Zehra.

"Çalışmaya her oturuşumda uykum geliyor," dedi Rıdvan. "Daha iki cümle yazamadan gözüm yatakta." Durumu kurtarmak için ekledi. "Sen de yoksun."

Zehra gülmedi. Tüh, dedi Rıdvan içinden. İçinde olduğum asıl, asıl, asıl bok çukurunu söylesem ne halt edecektim, dedi kendi kendine.

"Uyu sen de," dedi Zehra.

"Uyuyorum," dedi Rıdvan. "Ama uyanıp bilgisayarın başına geçince, iki dakikada yeniden..."

"Daha önce böyle bir şey olduğunu duymamıştım senden," dedi Zehra.

"Olmuyordu ki," dedi Rıdvan.

"Kötü," dedi Zehra.

"Kötü ki ne kötü," dedi Rıdvan.

Zehra elindeki çiçekleri laptopun sol tarafındaki boşluğa bıraktı. Gidip sallanan koltuğa oturdu. Hâlâ misafir gibi, dedi Rıdvan içinden. Odasında ne güzel vazoları var halbuki. Kocaman. İçine dünyalar kadar çiçek alan.

"Bir çare düşündün mü?" dedi Zehra. "Biraz ara versen. Alıp aletini bir yerlere gitsen..."

Rıdvan güldü. Evet, bir çare buldum, dedi kendi kendine. Bul-

duğu çareyi unutmak, hiç hatırlamamak ister gibi başını iki yana salladı şiddetle.

"Bir bu eksikti," dedi. "Nimetlerin Bodrum'daki devre mülküne gideyim laptopumu koltuğumun altına alıp. Ne o? Yazar çalışmaya gitti Bodrum'a. Sonra, ne yaptın? İlerledin mi? Uyudum valla..."

"Uyumazsın canım," dedi Zehra. "Kızlar mızlar... Zuhal Muhal..."

"Zuhal sensin dedim ya."

"Evet," dedi Zehra. İsimleri birbirinin ardından hatırlamak için zamana ihtiyacı olmadan sıraladı. "Ophelia, Antigone, İrina, Hedwig... Bir de Zuhal olsun listede, ne fark eder?"

Rıdvan sallanan koltuğun kenarına, yere çöktü. Zehra'nın sağ bacağının çiçekli uzun eteği gerginleştirdiği nokta tam yüzünün kenarına geliyordu. Kafasını dayamak geldiyse de içinden kendini tuttu.

"Gevşeyelim biraz olur mu?" dedi yüzünü yukarı kaldırıp. "İkimiz de gerginiz galiba sabah sabah."

"Doğru," dedi Zehra. "Gerginim çok. Ne oldu bilmiyorum bana. Sınavlar, şu, bu, Fırat."

"Ah ha! Fırat!" dedi Rıdvan. Oturduğu yerde kasıldı. Fırat isminin salt bir nehir olarak söz konusu edilmediğinin bilincindeymiş gibi konuşmaya gayret etmişti.

"Ne olmuş?" dedi Zehra tepesinden.

Kim bu Fırat demem gerekir, dedi kendi kendine Rıdvan. "Ne bileyim ne olmuş?" dedi Rıdvan. "Ondan söz eden sensin. Kim bu Fırat?"

"Acayip bir çocuk," dedi Zehra. "Yeni tanıştım."

"Dünya acayip çocuklarla dolu," dedi Rıdvan.

"O acayip çocuk bir ara kapını çalabilir," dedi Zehra. "Söylemedi deme."

"Seni benden istemeye mi gelecek?" diye güldü Rıdvan. Tehlikeli bir soru olduğunu bilmesine karşın, espri yapmaktan kendisini alamamıştı. Kafasını kaldırıp Zehra'nın yüzüne baktı tepkisini görmek için.

Zehra soruyu duymamış gibi yaptı.

"Annemin nasıl öldüğünü bildiğini iddia ediyor," dedi.

"Hassiktir!" dedi Rıdvan. Ayağa fırlamak istedi, yapamadı. Dizlerinin üzerine çöktü. Bir eliyle yerden destek alarak Zehra'nın yüzüne baktı.

"Nereden biliyormuş?" dedi sonra. Asıl sorması gereken sorunun bu olmadığını biliyormuş gibi konuşmuştu. "Kim oluyor lan bu Fırat?"

"Bilmiyorum nereden bildiğini," dedi Zehra. "Çok emin konuştu ama. Filmlerde olur ya, karanlıklardan bir adam çıkar gelir, pardösüsü vardır, senden önce evine girmiştir, sen odaya girince sehpanın üzerindeki lambayı yakar. Bilmediği şey yoktur. Adamın evine girmesi dünyanın en doğal şeyiymiş gibi oturur konuşursun. Onun gibi."

"Allah Allah!" dedi Rıdvan. Gerçek bir hayret vardı içinde.

"Üstelik hani yanında bir zarf falan vardır adamın. Kapalı bir zarf. Yıllar öncesinden yazılıp mühürlenmiş. Önüne koyar. Zarfı açıp açmamak sana kalmıştır. Açarsan ne olacağını, açmazsan ne olacağını bilemezsin."

"Sen açmadın ama zarfı anladığım kadarıyla," dedi Rıdvan.

"Karar vermek için bir gün süre istedim," dedi Zehra.

"Verdi mi?" dedi Rıdvan.

"Daha üç hafta buradayım, dedi."

"Yani gidecek..." dedi Rıdvan.

"Avusturya'da yaşıyormuş. Anneannemin arkadaşının oğlu. Doğum günüm için çay davetinde onlar da vardı."

"Bayağı hızlı samimi olmuşsunuz," dedi Rıdvan. Sesine kendisini küçük düşürecek bir kıskançlık vurgusu vermemeye çalışmıştı bilinçle. Başarılı olup olmadığını bilemiyordu ama.

Zehra alınmadı.

"Köşkten kaçınca yemek yedik," dedi. "O kadar."

"Buddha'ya gelmeme nedenin de açığa çıktı böylece," dedi Rıdvan. "Açık sözlülüğün için teşekkür ederim."

"Hayatımda bir yemekte bu kadar çok yorulduğumu hatırlamı-

yorum," dedi Zehra. "Çok geveze. Açık söylemek gerekirse oldukça da zeki."

Rıdvan özür dilemedi beni ektiği için, dedi içinden. Kendini tutmaya çalıştı ama başaramadı.

"Yakışıklı mı bari?" dedi.

"Çok," dedi Zehra.

"İyi bari," dedi Rıdvan. "Zengindir de."

"Bildin," dedi Zehra. "En sinir olduğum yanı da bu. Zengin olmaktan utanmaz bir hali var. Yanında iki tane manken vardı. Oğlanın ağzının içine bakıyorlardı bir yerlere götürsün diye."

"Yemekte mi, köşkte mi?" diye sordu Rıdvan.

"Remzi Kitabevi'nin kafesinde," dedi Zehra. Ardından gelecek soruyu tahmin edermiş gibi söylemişti bunu.

Rıdvan onu yanıltmadı.

"Bayağı gezmişsiniz," dedi.

"Sen Fırat'tan daha yorucu olmaya başladın şimdi," dedi Zehra. "Anneannemin ısmarladığı şeyleri almaya uğramıştım Sacide'ye. Elimdeki paketler düşünce yardım etti. Kafeye sürükledi beni sonra. Kızlarla orada oturuyormuş."

"In ını ın..." dedi Rıdvan. "Tam Türk filmi buluşması. Tesadüfe bak."

Türk filmi buluşması yalnızca Türk filmlerinde olur, dedi kendi kendine.

"Türk olan her şeyden nefret ediyor," dedi Zehra dudağını bükerek.

"Hiç olmazsa oradan bir puan kazandı," dedi Rıdvan. "Beni tanıştıracak mısın?"

"Bilmem," dedi Zehra. "Yanıtımı yalnız bildirmem gerekir en azından, öyle değil mi?"

"Ben olsam 'baş başa' sözcüğünü seçerdim burada," dedi Rıdvan düşünceli bir sesle. "Annene onun için mi gidecektin?" diye ekledi sonra. "Zarfı açıp açmamak kararı konusunda sana yardım etsin diye?"

"Herhalde," dedi Zehra. "Ama buraya gelince bunun saçma bir şey olduğunu anladım birden."

"Yazarların hayatın derin anlamlarını açığa çıkarmak gibi bir işlevleri var diyenler haklıymış desene," dedi Rıdvan.

"Dalga geçme," dedi Zehra. "Düşündükçe kafam daha çok bozuluyor. Üstelik bela sana da sıçrayabilir."

Doğru, dedi Rıdvan kendi kendine. Belanın kime sıçrayacağı belli olmaz.

"Nasıl?" dedi.

"Ben öğrenmek istemezsem, gelip sana söyleyecekmiş," dedi Zehra.

Rıdvan düşündü. *Take it as it comes*, dedi kendi kendine. Ortalama bir cevap vermenin daha uygun olacağına karar verdi.

"Haftalardır ilerleyemediğime bakılırsa, iyi bir fikir olabilir bu," dedi.

"Salaksın sen," dedi Zehra. "Salaksın sen. Hayatımıza girmeye çalıştığını anlamıyor musun?"

Neyi anlayıp neyi anlamadığının yüzüne yansımamasına çalıştı Rıdvan.

"Daha çok senin hayatına girmeye çalışıyor gibi," dedi. "Ya da çoktan girmiş."

"Sen şu romanı yazmaya kalkmasaydın bunların hiçbiri olmayacaktı," dedi Zehra.

Ne kadar doğru, dedi Rıdvan içinden

"Adam sana kafayı takmışsa, nasıl olsa başka bir yol bulurdu," dedi sonra.

Zehra bu fikir hoşuna gitmiş gibi kıkırdadı. Elini Rıdvan'ın saçlarına götürdü, çocuk kafası okşuyormuş gibi okşadı.

"Mırrr..." dedi Rıdvan. Zehra bir kere daha okşadı.

Rıdvan'ın canı aniden sigara içmek istedi. Hayatında istemediği kadar çok. Bilgisayarının başında çalışırken istemediği kadar çok. Seviştikten sonra istemediği kadar çok. Canı çok sigara istedi. Ama kımıldamadı yerinden. Kımıldayamadı.

İkisi de sessiz kaldılar bir süre. Zehra Rıdvan'ın saçlarını okşamaya devam ediyordu. Rıdvan içinden gelen ayağa kalkmak, sigara almak, yakmak, pencereden dışarı bakmak ve dumanı burun deliklerinden hırsla salmak duygularını bastırmaya çalıştı. Böyle iyiydi. Saçlarının Zehra tarafından okşanması iyiydi. Bakalım daha ne kadar okşayacaktı?

Kafasını öne arkaya kımıldattı Zehra'nın parmaklarının altında.

Fırat. Fırat. Yılmaz Güney'in filmlerinden birindeki kahramanın adıydı Fırat. İyi bir isimdi. Romantik nehir çağrışımları bir yana, iki heceli, kişilik sahibi sesli harflerden oluşmuş bir isimdi. Kitaplarında şimdiye kadar hiç Fırat olmayışına hayıflandı. Olsa iyi olurdu. Yakışırdı bir romana. Şahane kötü adam ismi olurdu. Yılmaz Güney filmin esas oğlanıydı ama şahane bir kötü adam ismi olurdu Fırat. Şahane bir soyadı bulunursa daha iyi olurdu. Fırat'a şahane bir soyadı bulunabilirdi.

Soyadı ne olabilirdi Fırat'ın?

Fırat Şahin. Fırat Atmaca. Fırat Şimşek.

Rıdvan saçmalama, dedi kendi kendisine, kafasını sertçe iki yana doğru sallayarak Fırat'a soyadı bulma çabasını kovmaya çalıştı kafasından. Sırası değil.

Zehra Rıdvan'ın başını okşamayı kesti.

"Mırr..." dedi yeniden Rıdvan.

"İstemiyorsun sandım," dedi Zehra.

"Mırr..." dedi bir kere daha Rıdvan.

Zehra elini Rıdvan'ın saçlarının arasından bir kere daha geçirdi. İsteksiz gibiydi sanki ama bu sefer.

Sihir bozuldu, dedi Rıdvan içinden.

"Kahve istemediğinden emin misin?" dedi kafasını kaldırıp. İçindeki sigara isteği yeniden baş göstermişti.

"Hayır," dedi Zehra. "Midem çok iyi değil."

"Üşütmüşsündür," dedi Rıdvan. "Ada çayı yapayım istersen. Poşette var."

"İstemem," dedi Zehra.

Rıdvan elini yere dayayıp kalkmaya çalıştı. Deminden beri al-

tında kalan sol bacağı uyuşmuştu, zorlukla başarabildi. Hafif sekerek çalışma masasına doğru yürüdü. Paketten bir sigara aldı. Yaktı. Pencerenin yanına doğru yürüdü. Burnundan Yılmaz Güney'in Filiz Akın'la derin mevzuları konuşurken yaptığı gibi saldı dumanları. Dumanlar büyük odanın içinde salındı. Hoşuna gitti bu Rıdvan'ın.

Zehra birden elini ağzına tutarak kalktı sallanan koltuktan, eteğinin izin verdiği kadar hızla fırladı, çıktı odadan.

Rıdvan Zehra'nın arkasından baktı. Ne oluyor bu kıza, dedi içinden. Fırat çok etkilemiş bu kızı diye düşündü. Sonra aklına geldi daha tuhaf, daha geçerli bir nedeni olabileceği fırlayışının. Kafasını iki yana doğru sallayarak sigarasını söndürdü çalışma masasındaki kül tablasında. İhtiyaç olacağını hissetmiş gibi kül tablasının yanında duran üç kişilik bardağı aldı.

Kapalı banyo kapısının ardından ne anlama geldiğini bildiği sesler geliyordu.

"İyi misin?" dedi kapının arkasından.

Kapı tam kapalı değildi, aralıktı, Zehra'nın sesi net geldi arkadan.

"İyiyim, iyiyim."

"Yardım ister misin?"

"Yok, iyiyim. Merak edilecek bir şey yok. Çıkıyorum."

Rıdvan elinde bardak, mutfağa gitti. Buzdolabından suyu çıkardı. Yarısına kadar doldurdu bardağı, kendisi içti. Sonra yeniden doldurdu.

Zehra banyonun kapısındaydı buluştuklarında. Yüzünü yıkamış olduğu kenarda köşede kalan ıslaklıklardan belliydi. Sanki biraz daha güzelleşmiş gibi geldi Rıdvan'a. Hani seviştikten sonra gelen güzellikten. Rıdvan'ın içini tarif edemediği bir acı kapladı.

"Teşekkür ederim," dedi Zehra elindeki bardağa neredeyse saldırıp.

Rıdvan Zehra'nın suyu içişini seyretti. Bu sefer çenesinden aşağı sular damlamadı gömleğine.

"İyi misin?" dedi bir kez daha. Sorunun haysiyetinin sordukça azaldığını düşündü içinden.

"Midem kötü. Burnum kokulara hassaslaştı," dedi Zehra. "Birkaç gündür böyle."

Hamile misin diye sormak geldi Rıdvan'ın içinden. Ama sormadı. "Tamam, sigara içmem bir daha yanında," dedi hafifçe gülümseyerek.

"Geçer," dedi Zehra.

Rıdvan'ın gözünde bir kadın hastalıkları uzmanının bekleme odası canlandı. Karnı burnunda iki kadın daha vardı odada Zuhal'den başka. Bir de annesinin yanında mahcup bir kız. Hamile kadınlar durumlarına ilişkin koyu bir muhabbete girmişlerken, Zuhal'le mahcup kızın ağzını bıçak açmıyordu. Anne Zuhal'in, yanında kızından daha mahcup duran bir erkekle kürtajı ayarlamak için geldiğini kestirmiş, âdet kanamaları geciken kızının durumundan gurur duyuyormuş gibi başı yukarda bekliyordu sıralarını. Zuhal'in birlikte geldiği adam duvardaki hamile kadın vücudu kesidini inceliyordu. Kadını kendi annesine benzetti. Adamın yüzü bulanıktı, herhangi birisine benzetilecek kadar ayrıntı göremedi Rıdvan. Fırat'a mı benziyordu, kendisine mi karar veremedi.

Başını iki yana salladı kafasındaki görüntüden kurtulabilmek için. Yoksa Zuhal değil, Zuhal'in annesi miydi diye sordu kendi kendine.

"İstersen uzan biraz," dedi Zehra'ya. Aklına bu öneri gelebildiği için sevindi.

"Yok, uzanmayayım," dedi Zehra. "Günlerdir on altı saat kesintisiz uyusam diye içim içimi yiyor, beceremedim bir türlü. Yalandan uzanıp düşlerime haksızlık etmek istemiyorum."

"E, git odana, adam gibi uyu," dedi Rıdvan. "Gürültü etmem."

"O zaman da göreceğim düşlerden korkuyorum galiba," dedi Zehra akşama ne yemek yapacağını söyler gibi doğal vurgularla.

"Düşlerimiz..." dedi Rıdvan. Kızın kolunu incitmemek ister gibi nazikçe tutup büyük odaya doğru yönlendirdi boştaki eliyle. Cümlesini bitirmedi. Bitirmek istese ne diyeceğini çok iyi bilemeyecekmiş gibi gelmişti birden.

"Ne olmuş düşlerimize?" dedi Zehra tam kapının önünde. Kolunu çekti. Sesi biraz hırçınlaşmış gibiydi.

"Ne bileyim düşlerimize ne oldu?" dedi Rıdvan kocaman bardak elinde. "Çoktandır düşlerimiz hakkında konuşmuyoruz birbirimizle. Ne ben anlatıyorum sana, ne sen bana."

"Büyüyoruz belki," dedi Zehra.

"Büyüyünce insanın düşlerinden daha çok mu korkar?" diye sordu Rıdvan. Gözü çalışma masasının üzerindeki kapalı laptopa kaymıştı istemeden.

"Bu soruyu sormak için çok yaşlısın," dedi Zehra.

"Doğru," dedi Rıdvan. Belki de yeterince büyümedim daha, dedi içinden.

Zehra Rıdvan'ın yanından geçti, çalışma masasının önündeki döner büro koltuğuna oturdu. Ayaklarıyla çevirdi koltuğu. Tam bir tur attı çalışma masasının önünde. Sonra sırtı Rıdvan'a dönük, durdurdu kendini. Yalnızca birisinin içinde kartlar olan kutucuklara baktı. Elini karta götürür gibi yaptı, vazgeçti sonra.

"Gerçek mi daha gerçek olacak annemle ilgili, kurmaca mı bilemiyorum," dedi. "Bazen bilmek istiyorum, bazen istemiyorum. Kendi kurduklarım bana doğru gelmiyor, senin kurduklarını okumadım daha. Babamın sessizliğinde gerçek mi var, kurmaca mı bilmiyorum. Ama peşimi bırakmıyor bir türlü. Neye karar vereceğimi bilemiyorum."

Döner koltuğu bir sağa, bir sola ağır ağır hareket ettirmişti konuşurken. Rıdvan izlemekten yorulduğunu hissetti. Keşke yardım edebilsem bu kıza, dedi içinden.

"Fırat'a vereceğin cevabın ne olması gerektiğini bana sormuyorsun herhalde," dedi.

"Sorsam ne derdin?" dedi Zehra.

Koltuğu hareket ettirmeyi kesmişti birden.

Sorsa ne derdin, sorsa ne derdin, sorsa ne derdin diye tekrarladı içinden Rıdvan. Derin bir nefes aldı konuşmaya başlamadan önce. Tanrım, ne zor soru bu diye düşündü.

"Bu kitaba başlamadan önce vereceğim cevapla şimdi vereceğim cevabın çok farklı olacağını söylemekle yetinirim," dedi. Sonra ekledi. "Kitaplarımdaki insanlar bile böyle konuşmuyor, ne cümleydi be!"

"Senin kurgun ne olacak annem hakkında, karar veremedin hâlâ, öyle mi?" dedi Zehra. Sırtı hâlâ dönüktü Rıdvan'a.

"Karar vermiş olsam uykum gelir miydi ekranın karşısında?" dedi Rıdvan.

"İhtimalleri birlikte gözden geçirmemizi ister misin?" dedi Zehra. Elleriyle laptopun kenarını okşuyordu. Başı önüne eğikti.

Rıdvan'ın beyninin içinde bir orkestra şefi, değneğini hızla aşağı indirdi bir anda. Vurmalılar, nefesliler, yaylılar bir anda adını çıkaramadığı bir senfoninin en uyandırıcı notalarını bir arada çaldılar. Sonra temel melodiyi geliştirmeye başladılar daha ağır bir ritimle. Rıdvan'ın kafası, laptopun hesap makinesi kadar hızla çalıştı. Bugün önemli bir gün olabilir, dedi kendi kendine. Önemli bir gün. Bir şeylerin yeniden başlayabileceği bir gün. Bir şeylerin asla yeniden başlayamayacak kesinlikte bitebileceği bir gün. Yalanların sona ereceği, hesaplaşmaların altına iki kalın çizgi çekileceği bir gün. Kitabın kapaktan sonraki yedinci sayfasına koyacağı cümleyi değiştirecek bir gün. Biterse...

"Fırat'la konuşmaya hazırlıklı gitmek istiyorsun anlaşılan," dedi. Sözler ağzından çıktığı an pişman oldu bunu söylediğine. Bunu söylemek istemiyordum, dedi kendi kendine.

Zehra ayaklarıyla döndürdü kendini. Yüz yüze gelmek istiyordu sanki.

"Sevgilime yardım etmek istiyorum," dedi. "Sevgilimden yardım almak istiyorum."

Kafasını kaldırmıştı. Rıdvan'ın gözlerine bakıyordu. Bir eli çiçeklerde, öteki eli laptopta değildi artık, dizlerinin üzerine bırakmıştı ikisini de. Rıdvan Zehra'nın gözlerinde kararlılık, meydan okuma, yardım çağrısı, öfke, çaresizlik, korku ve şefkat gördü karmakarışık. Kafasının içinde çalan orkestra çalışmaya ara vermişti, bir flüt duyuluyordu bir kenarda kesik kesik.

Rıdvan önünde beliren bu kurtuluş ihtimaline bu kadar sarılmak

doğru mu diye düşündü. İşe yarar mı? Yaramazsa dönüşü olmayan bir uçuruma düşer miyim? Düşer miyiz beraber? Kızı da benimle birlikte alıp gitmek doğru mu aşağılara doğru?

"Daha çok üzmez mi seni konuyla ilgili konuşmak," dedi.

"Üzüldüm üzüleceğim kadar," dedi Zehra. "Bundan sonra da üzülmeye devam edeceğim belli. Belki hepsi birden üstüme gelirse, her şeyle bir seansta hesaplaşırsam daha iyi olur."

Rıdvan gitti sallanan koltuğa oturdu. Biraz daha düşünebilmek için sayılı saniyeler satın aldığını düşündü. Önce öne eğilerek oturdu, sonra arkasına yaslandı. İki elini başının arkasına koydu. Zehra'ya baktı. Zehra oturuşunu değiştirmemişti. Bir cevap bekliyordu. Daha fazla düşünemezdi. "Emin misin?" dedi Zehra'nın gözlerindeki gözlerine cevap vererek.

"Battı balık yan gider," dedi Zehra.

Rıdvan ellerini indirdi başının arkasından. Teşekkür ederim Zehra, dedi içinden.

"Bir kadın var," dedi Rıdvan. "Anne."

"Anne," dedi Zehra.

"Evli," dedi Rıdvan.

"Evli herhalde," dedi Zehra.

Rıdvan sallanan koltukta, Zehra döner çalışma koltuğunda oturuyordu. İkisi de öne doğru eğilmişlerdi hafif. Konuşurken birbirlerinin gözlerine değil, yere, ayak ısırmaz halıya bakıyorlardı. Çiçek demeti aynı yerde duruyordu.

"Kızı var mı?" diye sordu Rıdvan.

"Var," dedi Zehra.

"Kızını çok seviyor," dedi Rıdvan. "Kızını kocasından çok seviyor. Belki kızını her şeyden çok seviyor."

"Herhalde," dedi Zehra. "Herhalde kızının adı Zuhal."

"Bence öyle," dedi Rıdvan. "Soyadı ne, bulamadım ama."

"Soyadı gerekli mi?" dedi Zehra.

"Gerekli," dedi Rıdvan.

Zehra bir an düşündü halıya bakmayı sürdürerek.

"Seker!" dedi sonra. "Soyadı Seker olsun."

"Zuhal Seker!" dedi Rıdvan başını hafifçe kaldırarak. "Zuhal Seker!" diye tekrarladı.

"Olur mu?" dedi Zehra.

Rıdvan içinden saydı. Seker, Sekmez, Seki, Sektir, Seksen, Seksek. Seker. Seksek...

"Biraz tuhaf geliyor," dedi sonra. "Sanki nüfus memuru, hani soyadı kanunu çıktığında, olmaz beyim, ne bu böyle 'siker' gibi..."

Zehra güldü. Geldiğinden beri gülmediği gibi güldü. Rıdvan belki gerilimin bir kısmını açığa çıkartmayı başardık diye düşündü. Devam, dedi içinden. İşe yarayabilir.

Zehra bir iki kere daha küçük küçük güldükten sonra konuştu. Sesi daha katılımcıydı.

"Bak bu sana şöyle bir fırsat verebilir yazarken," dedi. "Kızın soyadı başına sürekli dert olur bu tuhaflık yüzünden. Resmi belgelerde adı her geçtiğinde 'Şeker' yazarlar 'Seker' yerine. Her seferinde düzeltmekten helak olur."

"Tamam," dedi Rıdvan. Parmağını şaklattı havada. "Kızın kimlik problemlerine somut bir gönderme, her seferinde..."

İçinin biraz rahatladığını hissetti.

"Zuhal Seker!" diye tekrarladı kendi kendine Zehra. "Zuhal Seker!"

"Zuhal Seker," diye tekrarladı Rıdvan da. Bu isme alışmaya başladığını düşündü. Bu isme alışmak için yeterli sebebi olduğunu düşündü sonra.

İkisi de kafasını kaldırdı aynı anda. Göz göze geldiler. İki farklı gülümseme çaktı gözlerinde. Bu kadar kolay mı, dedi Rıdvan kendi kendine. Belki, dedi sonra. Seksin bakalım şimdilik.

"Elimizde Zuhal Seker var," dedi Rıdvan. Arayı soğutmak istemiyor gibi konuşmuştu. "Annesinin adı ne?"

Zehra kafasını salladı.

"Anne," dedi. "Adı yok."

"Yok mu?"

"Yok," dedi Zehra kararlı bir sesle. "Yazar sensin, bir kadına adını söylemeden seslenmenin yolunu sen bul."

"Bayan Seker!" dedi Rıdvan. Kendi kendine güldü. Kafasını kaldırıp Zehra espriyi anladı mı diye baktı. Bir kadına adını söylemeden seslenmenin başka bir yolu bulunurdu. Bulunurdu.

"Boş ver annesinin adını," dedi Zehra. "Sonra?"

"Baba?" dedi Rıdvan sesine bir soru vurgusu katarak.

"Baba, normal bir baba," dedi Zehra. "İşine gidiyor, evine geliyor."

"Ne iş yapıyor?" dedi Rıdvan.

Zehra gözlerini odanın duvarlarındaki tablolara kaldırdı. Önce kadınlara, sonra masalara baktı. Sonra yeniden kadınlara döndü.

"Çerçeveci," dedi. "Resimlere, aynalara falan çerçeve yapıyor, dükkânı var."

"Memur değil miydi senin baban?"

"Zuhal'den bahsediyoruz, benden değil!"

"Peki ne düşündün adamı çerçeveci yaparken?" dedi Rıdvan. "Özel bir anlamı var mı?"

"Bilmem," dedi Zehra. "Öylesine aklıma geldi."

"Şey mi?" dedi Rıdvan düşünmek için zaman kazanmaya çalışarak. "Durumları, nesneleri falan... Hani somutlaştırmak, son hallerini vermek, sınırlarını çizmek..."

"Ne bileyim ben?" dedi Zehra.

"Tamam," dedi Rıdvan. "Adam çerçeveci. Benim için sakıncası yok. Eğer bir anlamı varsa var çerçeveci olmasının, yoksa yok."

Aslında bundan sonra gelecek sorusu için zaman kazandığını biliyordu. İş şimdi başlıyor, dedi kendi kendine. İş şimdi başlıyor.

"Birisi daha var mı?" dedi. "Başka bir adam?"

"Var olduğunu biliyorsun," dedi Zehra. Sesinde profesyonelce bir vurgu vardı. Rıdvan iyi, dedi içinden. İyi başladık.

"Adı?" dedi Rıdvan. "İşi?"

Zehra döner koltuğu bir sağa, bir sola çevirdi ağır ağır. Sonra ortaya getirdi, durdurdu ayaklarıyla fren yaparak.

"Adını sen bul," dedi. "Adının benim için özel bir önemi yok. İşine gelince... işi... video kaset kiralıyor."

Rıdvan'ın içinde bir yerlerde bir alarm çalmak üzereydi, sustu.

"Bin dokuz yüz doksanlarda geçiyor hikâye," dedi. "Doksanların ortalarında falan."

Kafasının içinden yıllarla ilgili daha önceden yaptığı hesapları hatırlamaya çalıştı. Tam oturtamıyordu her şeyi ama yaklaşık tuttuğunu biliyordu yılların. Olmazsa daha sonra kâğıt kalem kullanırdı.

"Hikâyenin başlangıcı..." dedi Zehra. "Sonrasını bilmiyoruz daha. Kız bugünlerde yirmi beşinde falan olduğuna göre, çocukluğu o yıllarda."

"Yirmi beşlerinde değil. Daha genç. Seksenden sonra doğmuş. Darbe bebeği."

"Ne olur darbe bebeği olunca?" dedi Zehra. Gömleğinin düğmeleriyle oynuyordu.

"Ne bileyim," dedi Rıdvan. "Şuna buna göndermeler yapma fırsatı doğabilir falan. Hafif siyasi. Hafif toplumsal. Annesiyle babası evlenmek zorunda hissediyorlar kendilerini darbe ortamında, gibi..."

"Yalnız kalıyorlar," dedi Zehra.

"Sadece yalnızlık değil sorun," dedi Rıdvan. "Darbe ortamı olmasaydı biraz gezer tozarlardı. Sorumluluk almadan. Hani el ele eylemlerde iki sevgili... Yaşasın! Kahrolsun! Bütün bunlar sona eriyor."

"Eylem yapamayacaksak evlenelim bari..." dedi Zehra elleriyle Zuhal Seker'in annesiyle babasının kafalarının üstünde beliren konuşma balonunu havada çizerek.

"Tastamam öyle," dedi Rıdvan. "Sonra... Video kaset kiralarken mi tanışmış adamla?"

"Belki öyle, belki öyle değil," dedi Zehra. "Çok basit olmaz mı öyle olsa?"

"Hani yüksek film kültürüne sahip kadınla erkeğin yakınlaşması... Bütün o salak filmleri ezberleyen mahalle kadınlarının arasında... Özel olduklarını hisseden iki insanın yakınlaşmasını kastediyorum," dedi Rıdvan.

"Bütün o İbrahim Tatlıses filmleri..." dedi Zehra.

"Atla Gel Şaban!" dedi Rıdvan.

"Öyle bir film mi var?" dedi Zehra. "Türk pornosu mu?"

"Hayır canım," dedi Rıdvan. "Kemal Sunal filmi. Hâlâ gösteriyorlar arada bir. Çok komik film aslında."

Kendisini çok daha iyi hissettiğini not aldı bir tarafa Rıdvan. Belki başarabilirlerdi.

"*Sen, Ben ve Diğerleri var mıydı acaba?*" diye Zuhal'in annesini oynadı oturduğu yerden Zehra.

"*Evde var,*" dedi Rıdvan. Video kasetçiyi iyi oynayamadığını düşünüyordu ama devam etti. Adı olmayan bir adamı oynamak elbette zor olur, dedi içinden. "*Evde, kendi videotekimde. Sizin için kaydederim isterseniz. Yarına hazır olur.*"

"*Lisedeyken görmüştüm,*" diye devam etti Zuhal'in annesi. "*Bir daha görmeyi çok isterim. Eğer zahmet olmazsa...*"

"*Fassbinder izlediniz mi?*" dedi adı bile olmayan video kasetçi.

Zehra saçlarını sıvazladı. Eve geldiğinden beri ilk yapıyordu bunu. Rıdvan nasıl yorumlayacağını bilemedi.

"Anladık anladık," dedi Zehra. "Böyle bir yakınlaşma. Yarım entelektüel yakınlaşması."

"Babanın bu taraklarda bezi yok mu?" dedi Rıdvan. Babanın adını da hiç söz konusu etmediklerini hatırladı. Zamanı değil konuyu açmanın, dedi içinden. Çerçeveci oluşu şimdilik yeterliydi. İdare ederdi.

"Yok," dedi Zehra. "O yeterince kazanamadığı paraların peşinde."

"Öyle bir problem var yani?" dedi Rıdvan.

"Var," dedi Zehra. "İşler yolunda gitmiyor mali olarak."

"İşleri yolunda gitmiyor mali olarak..." diye tekrarladı Rıdvan. "Belki sipariş alıyor ama paraları toplayamıyor. Ya da yanlış yerde açmış dükkânı. Ne bileyim? Öyle bir şey mi kastettiğin?"

"Vallahi anlamam ben," dedi Zehra. "Ama işler yolunda gitmiyor mali olarak. Ya da en azından adamın istediği kadar yolunda gitmiyor. Kadının günlük hayatında hissedeceği kadar yolunda gitmiyor."

"Tartışma çıkıyor mu aralarında?" dedi Rıdvan.

"Zaman zaman çıkıyordur herhalde," dedi Zehra. "Böyle durumların yaşandığı her evde çıktığı kadar."

"O zaman bir başkasına gönül düşürmesini doğal görebilir miyiz bir açıdan?" dedi Rıdvan. "Videocular paraya para demiyorlardı o günlerde."

"Kadın kocasını paraya sattı gibi bir sonuç çıksın istemem ama," dedi Zehra. "O iş başka, gönül işi başka. Üstelik esas parayı kazanan yapımcılar olmalı o dönemde."

"Evet ama her ilişkinin bir altyapısı vardır," dedi Rıdvan. "Bizim işimize gelen altyapı bu. Video kaset sektörünün ekonomi politiği ayrı hikâye."

Zehra bu yeni durumu değerlendiriyormuş gibi sessiz kaldı bir süre. Sallanan koltuğu yeniden hareket ettirdi hafifçe.

"Senin sosyalist gerçekçi bir yazar olduğunu bilmiyordum," dedi kafasını kaldırıp. Rıdvan'a bakmıyordu ama, gözleri kütüphanedeki kitaplardaydı konuşurken.

"Ne alakası var?" dedi Rıdvan kendine güvenen bir ses tonuyla. "Temel bir gerçeğe işaret ettim ben. Ayrıca şimdi soyut bir meseleyi tartışmanın gereği yok. Elimizde üç kişi var. Aralarındaki ilişkiyi tartışalım tartışacaksak."

Zehra'nın kırılma ihtimaline karşı kafasını kaldırıp gözlerine baktı. Kırılma işareti görmedi gözlerinde. İyi, dedi içinden. Küçük bir molanın yararlı olacağını düşündü ama.

"Kahve ister misin?" dedi.

Zehra midesinden cevap bekliyormuş gibi durdu bir an.

"İçerim," dedi. "Ben yapayım istersen."

"Hayır, sen otur. Bugün misafirsin."

Rıdvan sallanan koltuktan kalktı. Çok zaman kaybetmeye niyetli olmadığını gösteren hızlı adımlarla mutfağa doğru yürüdü. Su ısıtıcısına iki kişilik su koydu. Düğmesine bastı. Sonra odanın kapısına döndü. "Başka kim var?" dedi.

Zehra ayağa kalkmış, camdan dışarı bakıyordu. Rıdvan'ı duymadı.

"Bir şey mi dedin?" dedi geriye dönüp.

"Başka kim var dedim," dedi Rıdvan.

"Başka kim var?" diye tekrarladı Zehra. "Kimse yok," dedi kendi kendine konuşuyor gibi alçak bir sesle. Rıdvan duydu ama. Endişelendi kız yeniden kendi içine kapanıyor diye.

"Üç kişiyle polisiye roman olmaz," dedi kaçınılmaz olarak duyulacak bir sesle.

"Ne olur üç kişiyle?" dedi Zehra. Yeniden pencerenin dışına bakmaya başlamıştı.

"Onu bilmem," dedi Rıdvan. "Polisiye roman olmaz ama."

"Senin için bir dedektif uydurmayacağız herhalde," dedi Zehra. Rıdvan onun yeniden aralarına döndüğünü hissetti. Bu onu sevindirdi.

"Sorun dedektif sorunu değil," dedi eliyle kapının pervazını aşağı doğru sıvazlayarak. "Okuru oradan oraya sürüklemek için birkaç kişi daha lazım."

"Bulalım," dedi Zehra.

Rıdvan mutfaktan ısıtıcının su kaynayınca çıkardığı sesi duydu. Geriye döndü. Birbirinin eşi iki fincan buldu bulaşık makinesini açıp. Kadının söylenmelerini dinliyorum haftada bir ama arada bir işe de yarıyor, dedi içinden. Fincanlara birer kaşık neskafe doldurdu. Kaşıklar kocamandı, yeterli buldu miktarı. Su ısıtıcısını eline aldı. Kaynayan suyun fışırtısı geliyordu hâlâ. Alet elinde biraz bekledi. Fışırtı kesilince suyu boşalttı fincanlara.

Fincanları birer eline aldı. Odaya girdi. Zehra sallanan koltuğa oturmuştu. Ona gülümsedi. Zehra karşılık verdi. Soluk bir gülümsemeydi ama yüzündeki.

Fincanı eline tutuşturdu Zehra'nın Rıdvan. Sonra sehpanın üzerindeki dergileri alıp yere attı. Zehra'ya doğru yaklaştırdı sehpayı.

"Teşekkür ederim," dedi Zehra.

Rıdvan ona cevap vermedi. Benim teşekkür etmem gerekir aslında sana, dedi içinden. Fincanı elinde çalışma masasına doğru yürüdü. Masaya göre yan oturup, kahvesini kapağı açık kartvizitlikle Zeh-

ra'nın çiçeklerinin arasına yerleştirdi. Sigara paketine baktı umutsuzca.

"Sigara içebilir miyim?" dedi. "Balkonun kapısını açarım."

Zehra kahvesinden bir yudum aldı. Midesinin tepkisini ölçüyormuş gibi bekledi. Yüzünde bir değişme olmadı.

"İç," dedi sonra.

Rıdvan ayağa kalktı. Çiçek balkonunun kapısını açtı. İçeriye yalnızca belli belirsiz bir şehir gürültüsü girdi. Kulağı şehir gürültüsünde çalışma masasına doğru yürüdü. Sigara paketinden bir sigara çıardı. Ellerinin hafifçe titremesine şaşırdı. Üstünde durmamaya gayret etti. Yaktı sigarasını. Bir nefes çekti belirgin bir hasretle. Sonra bir yudum aldı kahvesinden. Fincanı yerine koyarken elinin titremesinin devam edip etmediğini gözlemlemeyi denedi bir şey söylemeden. Sonuçtan emin olamadı ama.

"Ne öğrendim geçen gün biliyor musun?" dedi kahvesinden ikinci yudumu alırken. "Neskafenin üzerine direkt kaynar su dökmemeliymişsin. Biraz beklemeliymişsin."

"Nereden öğrendin bu derin bilgiyi?" dedi Zehra.

"Zeynep'e uğramıştım dün," dedi. "Bilgi'nin kantininde otururken okudum iki gramlık poşetin üstünde yazanları. Öyle yazıyordu."

"Zeynep'le konuşacağına poşetin üstünü mü okudun?" dedi. Zehra yüzünde muzip olmasına gayret ettiği anlaşılan bir gülümsemeyle.

"Canım bir öğrencisi gelmişti masaya. Onunla konuştuklarını dinlememek için."

"Yazar dediğinin kulağı delik olur sanırdım," dedi Zehra.

"O kadar da değil," dedi Rıdvan.

"Bu kitapla ilgili, annemle ilgili, burnunu soktun sağa sola ama," dedi Zehra. "Değil mi?"

"Eh biraz," dedi Rıdvan lafın nereye varacağını merak ederek.

"Neler yaptın?" dedi Zehra.

"Arşive baktım," dedi Rıdvan. "Eski günlerden bir iki çocukla konuştum."

Yeterince karıştırdım mı eskileri diye düşündü kendi kendine. Bunu sormak için çok geç, dedi sonra.

"Bizim mahalleye gittin mi?" dedi Zehra.

"Bir kez," dedi Rıdvan. Hafifçe gülümseyerek devam etti. "Bu romanı yazma fikri de oradayken girdi aklıma. Sana söyledim mi bilmiyorum. Kafamı kaldırmış apartmanın en üst katına bakarken."

"Yani oraya gittiğinde roman fikri aklında yoktu," dedi Zehra sallanan koltukta biraz öne doğru eğilerek. "Nereden düştü yolun bizim evin oraya?"

"Bilsak'tan çıktığımızda bir gün sen göstermiştin," dedi Rıdvan. Gülümsemesinin farkında olmadan daha da büyüdüğünü hissetti. Ağzını toparlamaya çalıştı.

"Annemin balkondan düşüp öldüğü evi mi gösterdim sana?" dedi Zehra sesinde belirgin bir dehşetle.

Rıdvan kızın neden bu kadar şaşırdığını anlamadı önce. Sonra kendince bir neden bulabildi. Gülmesini kontrol altına alabildiğine sevindi.

"Kafamız kıyaktı biraz," dedi. "Hatta sen koluma girip ara sokaklardan gidelim demiştin. Sonra birden evin önüne çıktıydık. Hatırlamıyor musun gerçekten?"

"Hayır," dedi Zehra kaşlarını çatıp.

"Çok içmiştik," dedi Rıdvan.

Kendi kendine gülümsedi bir kez daha.

"Neden güldün?" dedi Zehra kuşkulu bir sesle. Gülümsemesini bu kez algılamıştı.

Rıdvan ciddileşmeye çalıştı.

"Gecenin sonunu hatırladım," dedi.

"Ne oldu gecenin sonunda?" dedi Zehra.

Rıdvan yeniden gülümsemeye cesaret etti. "Bilmek istemezsin," dedi kendine güvenen bir sesle. Kendine güvenmeye başladın, aferin Rıdvan, dedi içinden..

"Hadi oradan," dedi Zehra gülen bir suratla. "Salak Amerikalı ayakları çekme bana. Ne oldu o gecenin sonunda?"

"Boş ver," dedi Rıdvan. "İşimize dönelim biz."

Sigarasından üst üste iki nefes çekti. Bir yudum kahve aldı. Bu fincanlar soğutmuyor kahveyi öteki gibi, dedi içinden. Zehra kahvesini içiyor mu diye gözledi kızı.

Zehra göstere göstere bir yudum aldı kahvesinden. Şerefe dermiş gibi hafifçe yukarı kaldırdı fincanı.

"İşimize dönelim biz," dedi Rıdvan yeniden. İşler yolunda galiba, dedi kendi kendine.

"Dönelim," dedi Zehra kaderine razı olduğunu hissettirmeye çalışan bir sesle.

"Üç kişi yetmez demiştik," dedi Rıdvan.

"Sen demiştin!" diye vurguladı Zehra.

"Her neyse," dedi Rıdvan. "Başka kim var?"

Zehra zor, ama çok zor duyulur bir sesle konuştu. Sanki kendi kendine konuşuyor gibiydi.

"Zuhal'in anneannesi var," dedi.

"Evet," dedi Rıdvan. "Zuhal'in anneannesi. Nasıl bir kadın bu?"

"Onu da sen bul," dedi Zehra.

"Yorulduysan..." dedi Rıdvan hemen. "Ya da canın sıkılmaya başladıysa bırakabiliriz." Biraz endişeli çıkmıştı sesi. Bu kadar çabuk bitsin istemiyordu.

"İlk kahve molasında bırakmam hiçbir şeyi," dedi Zehra. "Öylesine söyledim. Sen bakma bana."

"Kızmadın ya?" dedi Rıdvan. Kızmasın, dedi içinden.

"Gecenin sonunu öğrenmeden bırakmam peşini," dedi Zehra. "Ama sonraya bırakabilirim o konuda hesaplaşmayı. Bir bokluklar sezinledim..."

"Anlaştık," dedi Rıdvan. Ellerini çırptı çocuk gibi. "Anneanne yeniden. Bir kere zengin..."

"Zengin," dedi Zehra.

"Osmanlı kadını," dedi Rıdvan.

"Ehhh..." dedi Zehra.

"Değil mi?" dedi Rıdvan.

"Devam et!" dedi Zehra.

"Çevresi var. Toplantıdan toplantıya gidiyor. Aileden zengin. Görgülü."

Zehra kaşlarını çattı. "Görgülü derken neyi kastediyorsun?" dedi.

"Yani çeşitli durumlarda nasıl davranılacağını bilen biri," dedi Rıdvan. "İnsanları idare etmeyi bilen biri. Hükmedici biraz."

"Biraz değil, epeyce," dedi Zehra. "Zuhal'in anneannesi hakkındaki gerçeği öğrenmek ister misin?"

Rıdvan Zehra'nın yüzüne baktı cevap vermeden. Bir nefes daha çekti sigarasından. Yılmaz Güney'e benzetmedi kendisini bu kez. Eli kahve fincanına gitmedi.

"İyi dinle," dedi Zehra. "Bir kere daha anlatamayabilirim. Zuhal'in anneannesi tam bir orospu çocuğu. Zuhal'in annesinin annesi değil aslında."

"Allah Allah," dedi Rıdvan. Zehra'nın gözlerine baktı bir kurgu nereye kadar gidebilir diye düşünürken.

Zehra onun düşündüklerini hissetmiş gibi konuştu.

"Kurgu çoğunlukla gerçek hayattan daha şaşırtıcı olmaz mı?" dedi. "Sen benden daha iyi bilirsin bunu. Zuhal'in annesi kadının gerçek kızı değil. Gerçek kızı ölü doğunca değiştirmiş hastahanede."

"Hassiktir!" dedi Rıdvan. Amma uyduruyor, dedi içinden. İyi uyduruyor, dedi içinden. Belki de benden iyi uyduruyor.

"Hassiktir ya!" dedi Zehra. "Devamı da var. Kızını, yani yalandan kızını polise ihbar etmiş."

"İyi yazıyorsun," dedi Rıdvan. "Devam. Neden?"

"Bunlar iki sevgili, 12 Eylül öncesi, sağda solda eyleme katılıyorlar ya el ele, kadının tanıdıklarından biri poliste yüksek mevkilerde bir görevli. Ona ihbar ediyor."

"Resmen ihbar mı ediyor?" dedi Rıdvan.

"Canım görgülü dedin ya," dedi Zehra. "Dediğin gibi çeşitli durumlarda nasıl davranılacağını biliyor kadın. Adama bir kulağını çekiverin kızımın diyor."

"Eeee?" dedi Rıdvan. Gerçekten meraklanmıştı. Sonunu iyi bağlasa bari, dedi içinden.

"O polis, Zuhal'in annesini aldırıyor bir gün. İçeri attırmıyor ama. Makamına falan çağırıyor. Odasına. Nasihat ayaklarında gözünü korkutmaya çalışıyor. Kızım aklını başına topla falan..."

"Gözü korkuyor mu kızın?" dedi Rıdvan.

"Çerçeveciyle evlenmesinin temel nedeni bu," dedi Zehra. "Adam o sıralarda çerçeveci falan değil tabii. Hayatta ne olacağını bilemeyen bir felsefe öğrencisi."

"Akademi yapalım şunu," dedi Rıdvan otomatik bir şekilde. "Hani işine uysun diye..."

"Ne istersen yap," dedi Zehra.

"Yani Anneanne'ye ve temsil ettiklerine bir tür tepki aslında evlenmesi akademi, heykel mesela, okuyan gençle," dedi Rıdvan. "Bak aklıma ne geldi..."

"Ne geldi?" dedi Zehra.

"Şu Anneanne'yi biraz daha anlat sen, aklımdakini sonra söyleyeceğim," dedi Rıdvan.

"Anneanne bir köşkte oturuyor" diye başladı Zehra. "Kocaman bir bahçesi var köşkün. Müştemilatı bile var. Evinin her köşesinde antikalar falan. Tablolar, duvar halıları. Buhurdanlıklar. Bir dolu mülkü var bir sürü yerde. Onların kirasıyla geçiniyor. Eskide yaşıyor gibi davranıyor ama bugün yaşamaktan mutlu. Hayatta hiç kimseyi sevmeyen, hayatlarını manipüle etmesine izin veren kimseleri daha da aşağılayarak ödüllendiren biri."

Bir ıslık çaldı Rıdvan. Kendini tutmasa bir kez daha çırpacaktı ellerini.

"Hastalık hastası mı mesela?" diye sordu sonra sanki gerçekten merak ediyormuş gibi.

"Öyle olsun istiyorsan," dedi Zehra.

"Evinde yemekli falan toplantılar verir mi sık sık? Hani beyaz eldivenli uşaklar?"

"Sen istiyorsan verir," dedi Zehra.

"Vekilharcı var mı köşkün?" dedi Rıdvan.

Zehra gülmekten kendini alamadı. İş yapıyor ciddiliğine büründü hemen ama.

"Var," dedi. "Hangisi daha yaşlı bilmiyorum."

Rıdvan daha önce yazdığı polisiyelerin sırlarıyla dolu çalışma masasına baktı konuşmadan önce.

"Bu kitabı," dedi, "istersen, Anneanne'nin öldürülüşüne odaklayalım. Tam Agatha Christie'nin kitaplarındaki cehennemlik kadınlardan biri gibi bu kadın. Ya da katil anneanne çıksın en iyisi."

Zehra Rıdvan'ı anlayışlı bir gülümsemeyle ödüllendirdi.

"Köşkün salonunda bir de katilin açıklanması toplantısı düzenleriz artık," dedi. "Kitaptaki herkesin katıldığı."

"Neden olmasın?" dedi Rıdvan. "Vallahi iyi fikir."

"Sen onu ayrıca yaz," dedi Zehra. "Biz elimizdekine bakalım. Çerçeveci Baba. Videocu Adam. Kızını Seven Anne."

Bana bakalım, bana bakalım, bana bakalım der gibi söylediğini düşündü Rıdvan.

"Pekâlâ," dedi deminki projesini tümüyle unuttuğunu sezdiren bir vurguyla. "Devam et. Sonra?"

Zehra'nın gözlerinin içine bakıyordu.

"Sonra Zuhal doğuyor," dedi Zehra.

"Darbe çocuğu," dedi Rıdvan.

"Darbe çocuğu," dedi Zehra.

Rıdvan'ın yorumlayamadığı bir sessizlik oldu aralarında. İkisi de kahvelerini iki elleriyle alıp ağızlarına götürdüler. Rıdvan fincanını yerine yerleştirdikten sonra sigarasından bir nefes daha çekti.

Sessizliğin daha çok uzamasına izin vermeye niyeti yoktu ama.

"İyi bir çocukluk geçiriyor mu Zehra?" dedi Rıdvan.

"Zuhal!" dedi Zehra sert bir sesle.

Rıdvan böyle bir hata yapabildiği için kendi kendisine çok kızdı. Sesinin titreyeceğini düşündü bir sonraki cümlesinde. Sesinin titrememesine gayret ederek konuştu.

"İyi bir çocukluk geçiriyor mu Zuhal?" dedi.

"Sayılır," dedi Zehra.

"Nasıl?" dedi Rıdvan. Kendisini biraz toparladığını görünce sevindi.

"Tabii o sıkıntıları, tartışmaları falan hissettirmiyorlar çocuğa," dedi Zehra. "Kız daha çok annesine yakın."

"Normal bu," dedi Rıdvan.

"Sonra okula başlıyor Zuhal," dedi Zehra.

"İyi bir öğrenci olmalı," dedi Rıdvan.

"Normal bir öğrenci," dedi Zehra. "Sınıf birincisi falan değil. Sınıflarını geçiyor işte. Öyle bir şeylerin eksikliğini falan hissettirmiyorlar hiç. Kitabın defterin."

"Yok artık," dedi Rıdvan. "Bunlar çocuklarını seven klasik Türk orta sınıf ana babası. Bir de kitap derdine düşüreceklerdi çocuklarını... Düşürmezler."

"Düşürmediler," dedi Zehra. "Kalemini tebeşirini bol bol aldılar."

Bunu biliyorum, dedi Rıdvan içinden.

"Ama videocuyla durum Zuhal okula başladıktan sonra başlamış olmalı," dedi gözlüksüz denize dalmış, elleriyle kumların arasını kurcalıyor gibi. "Kız okula gidince annesinin boş vakti çoğalıyor."

"Kendini video seyretmeye veriyor..." dedi Zehra eski günlerden bir şeyleri hatırlamak istercesine. Hatırlıyor gibi değildi yüzünün ifadesi ama. Gözleri uzaklardaydı yeniden.

"Evet," dedi Rıdvan. Heyecanlanmıştı aniden. Ayağa kalktı. Çalışma masasının önünde, pencereyle duvar arasında yürümeye başladı.

"Fassbinder bitiyor, Fellini başlıyor... O bitiyor..."

Durdu aniden. Zehra'ya döndü.

"Başka kim vardı yönetmenlerden?" dedi.

"Ne bileyim ben?" dedi Zehra.

"Tiyatrocu sensin," dedi Rıdvan.

"Yazar da sen," dedi Zehra.

"Tamam, tamam," dedi Rıdvan. Yürümeye devam etti. "Kimse kim. Sonra bakarım bir yerlere."

"Bol bol film seyrediyor Anne," dedi Zehra oturduğu yerden. "Orası belli."

"Türklerden de seyretmeli," dedi Rıdvan.

Zehra Anne'nin hangi yönetmenleri seyrettiğinin peşinde değil gibiydi sanki. Sesine dünyanın en önemli sorusunu soruyor gibi bir etki vererek konuştu:

"Birlikte film seyrettiler mi acaba?" dedi. "Jules ve Jim'i mesela?"

"Adamla karısı mı?" dedi Rıdvan pencerenin önünde.

"İyi soru," dedi Zehra. Sesinde sorunun iyi olduğunu destekleyen bir yorum yoktu.

"Adamın akşam eve gelince kadının ince beğenilerine dayalı filmleri seyretmeye hevesli olacağını sanmıyorum," dedi Rıdvan geri dönerek. "Çekleri senetleri, alacağını vereceğini hesaplıyor olmalı daha çok."

Zehra'nın kimi kastettiğini sonra anladı.

"Dur bir dakika, dur bir dakika," dedi ortaya çıkan fikri kaçırmak istemiyor gibi bir aceleyle. "Çok iyi bir sahne olabilir bu. Adamı eve alıp yan yana film seyretmeleri..."

"Adamı eve alıyor yani?" dedi Zehra.

"Canım aldatmanın olabilmesi için bir ara aşama lazım," dedi Rıdvan. "Diyelim eve almıyor. Eve almıyorsa videocunun arkadaki deposunda mı sevişiyorlar sonunda? Kasetlerin arasında?" Bacaklarını açmış duruyordu sanki yere daha sağlam basmak için.

"Sevişiyorlar mı?" dedi Zehra halıya bakarak. Gerçekten öğrenmek istiyor gibi bir ton vardı sesinde.

"Bu üçlünün arasında birisinin birisini öldürmesine varacak bir çatışma olması gerek. Yoksa polisiye kalkar ortadan," dedi Rıdvan pozisyonunu bozmadan. "Çatışmanın kendisini göstermesek bile, en azından ihtimalinin gözle görülür olması lazım. Hani başında söylememeyi tercih ettik diyelim, sonda ortaya çıkması lazım."

"Tamam sevişiyorlar," dedi Zehra Zuhal'in annesinin yerine dikleniyor gibi bir sesle.

"Gümbürtü de o yüzden kopuyor zaten," dedi Rıdvan.

Çoktandır tehlikeli sularda yüzmeye başladığının farkında değilmiş gibi konuşmuştu. Yerinden kımıldamadı ama.

"Adam basıyor mu bunları yani?" dedi Zehra. Sesinde hiç heyecan belirtisi yoktu onun da. Gözleri kapalı televizyondaydı.

"Yok!" dedi Rıdvan. "Basmasın. Türk filminden de kötü olur o zaman."

"Ne yapsın peki?" dedi Zehra.

"Yapacağı şey bizim niyetimize bağlı," dedi Rıdvan. "Kadını balkondan atsın istiyorsak..."

Zehra'yla bugün konuşurken sarf ettiği en kritik cümlelerden birinin ağzından çıktığını fark edince sustu Rıdvan.

"Devam et," dedi Zehra.

Rıdvan alnına ter bastığını fark etti aniden. Kitap yazarken, önceki sayfalardaki bir şeyle derin çelişki içinde olan başka bir şey yazdığını anladığında alnında beliren terler türünde bir ter. Buna midesinin biraz üzerinde bir burulma eşlik ederdi. Sinyal derdi bu duyguya Rıdvan. Terin ardından sinyal gelirdi. Sinyal gelecek şimdi, dedi içinden. Zehra'ya baktı. Göremediği bir şey varsa görebilmek için dikkatle baktı. Kitabı için değil, Zehra için endişelendiğini fark etti uzun süreden beri ilk kez.

Zehra endişelenecek bir şey yokmuş gibi duruyordu.

"Devam et," dedi yeniden.

Rıdvan kelimelerin arasına boşluklar koyduğunu fark etti konuşurken istemeden.

"Kadını balkondan atsın istiyorsak bir türlü... Anne intihar etsin istiyorsak başka türlü... Videocu itsin istiyorsak daha başka türlü davranmalı..." dedi.

Cümlesini bitirdiğinde alnını sildi bilinçsiz bir hareketle. Sinyal geliyor, geliyor, dedi içinden. Çalışma masasına doğru ağır ağır yürüdü. Sanki yürüdüğünün farkında değilmiş gibi yürüdü.

Zehra'ya baktı dönüp.

Zehra düşünüyordu.

Rıdvan çaresizlikten elini kül tablasındaki sigaraya attı. Sinyali susturmanın bir yolu da sigaraydı. Epeydir el sürülmeyen sigara kendi kendine yanmış, külü uzamıştı. Söndüren olmazsa kül tablasından aşağıya düşüp, çalışma masasının üzerindeki sigara yanıklarına bir yenisini ekleyecek gibiydi. Rıdvan sigarayı söndürdü kül tablasının içinde. Parmaklarının ucu hafifçe yandı bunu yaparken. Yanan yeri ağzına alarak emdi Rıdvan. Bekledi.

Zehra hâlâ düşünüyordu.

"Kadını balkondan atma ihtimali var mı?" dedi Rıdvan'a aradan dakikalar geçti hissi verecek kadar bekledikten sonra.

"Akla ilk gelen ihtimal bu," dedi Rıdvan.

"Anne'nin balkondan aşağı düştüğünü kim söyledi?" dedi Zehra.

Rıdvan Zehra'nın yüzüne baktı. Bir şey söylemedi.

"Soruyu şöyle de sorabilirim ısrar üzerine," diye devam etti Zehra. "Anne'nin öldüğünü kim söyledi? Bırak öldürüldüğünü..."

Rıdvan düşünmeden cevap verdi:

"Hareket noktamız o değil mi?" dedi.

"Nereden belli?" dedi Zehra. Ayağa kalktı. Heyecanlanmış gibiydi. Öğrencilerine çok önemli bir noktayı kanıtlamak için haftalar boyu bekleyen bir öğretmen tavrıyla peşpeşe ekledi. "Biz bu kitabın küçük Allah'ları olarak baştan konuştuk her şeyi. Anne'yi konuştuk. Baba'yı konuştuk. Kızlarını konuştuk. Ekonomi politiklerini konuştuk. Videocuyu konuştuk. Nasıl tanıştıklarını konuştuk..."

"Eeee?" dedi Rıdvan.

"Kadının balkondan düşmesi şöyle dursun, öldüğünü falan konuşmadık hiç. Bırak balkondan düşmesini..."

"Ama biliyoruz öldüğünü," dedi Rıdvan.

"Bok biliyoruz," dedi Zehra. Sol ayağını yere vurdu.

Rıdvan alnındaki terlerden bir miktarını daha sildi. Bir iki kez daha silmesi gerekeceğini biliyordu bunu yaparken. Zehra'nın birlikte çalışma önerisini kabul ettiği için küfretti kendisine. Sonra geri aldı küfrünü kendi kendine başını sallayarak.

"Bu yaptığına oyun bozanlık derler," dedi.

"Asıl seninkine derler," dedi Zehra. Doğrudan Rıdvan'ın gözlerine bakıyordu. "Bir iş yapıyorsak adam gibi yapalım."

"Ne yani?" dedi Rıdvan. "Annen balkondan düşmedi mi?"

Zehra keskin bakışlarla baktı Rıdvan'a.

"Söz konusu olan benim annem değil," dedi. "Kitaptaki kadın."

"İkimiz de biliyoruz senin annen olduğunu ama. Oyun bozanlık burada."

Bir sigara daha yakmak için hareketlendi. İzin almak aklının ucuna bile gelmemişti.

"Tamam," dedi Zehra. Geri döndü. İki adım attı, bir kere daha döndü. "Tamam. Haklısın. Tamam." Ellerini kendi itirazını ortadan kaldırmak istiyormuş gibi öne uzatmıştı beş parmağı da açık olarak. "Tamam. Anne öldü. Ölsün. Balkondan düşmesin ama. Balkondan düşmesin."

"Düşmesin," dedi Rıdvan dudak bükerek. Bunun nereye gideceğini gerçekten merak ediyorum, dedi içinden. Paketten aldığı sigarayı dudağına yerleştirdi. Gözüyle çakmağı aradı.

"Balkondan düşmesin," dedi Zehra yeniden. "Çok çirkin bir manzara o. Millet toplanıyor falan. Bakıyorlar öyle..."

"Halkımız seyretmeyi sever," dedi Rıdvan.

Zehra'nın omuzları düştü. Yüzündeki direnme çizgileri gevşedi. Bu kadar önemli bir şey mi söyledim, dedi Rıdvan içinden. Bir çuval inciri bok mu ettim?

"Sever, biliyorum," dedi Zehra. Ağır adımlarla sallanan koltuğa doğru yürüdü. Oturdu. Ayaklarıyla geriye doğru itti gövdesini. Sallanan koltuk gitti geldi. Eli sanki bilinçsizce kahve fincanına gitti, neye dokunduğunu anlayınca çekti elini.

Rıdvan Zehra'nın biraz yardıma ihtiyacı olduğunu düşünerek konuştu. Konuşmaya başlamadan önce derin bir nefes aldı.

"Bak Zehra," dedi. "Cesaretini takdir ediyorum. Benim yapamadığımı zorla yaptırmak istiyorsun bana. Bunun için de bedel ödüyorsun, farkındayım. Ama bu kitabın yazılmasına razı olduysan, ki-

tapta annenin ölmesine de razı olmak zorundasın. Yoksa başka bir kitap olur bu. Baştan beri konuştuğumuz kitap olmaz."

"Balkondan düşmesin ama," dedi Zehra. Sesinde belli belirsiz bir titreme vardı. "N'olur balkondan düşmesin, lütfen."

Biraz daha üstüne gidersem ağlamaya başlayacak, dedi Rıdvan içinden. Derin bir nefes daha aldı.

"Tamam, balkondan düşmesin," dedi. "Ama maalesef ölmek zorunda."

Zehra bir şey söylemeden başını salladı.

"Üstelik o evde ölmek zorunda," diye devam etti Rıdvan. "Bir sürü açıdan işimize geliyor bu. Kapalı alan oluşu... Altıncı katta oluşu..."

"Düşsün mü istiyorsun illa?" dedi Zehra hafif bir sesle. Titreme yok en azından sesinde, diye düşündü Rıdvan.

"Hayır," dedi. "Babanın aşağıdan gelişi, adamın yukardan inişiyle ilgili bir dümen düşündüm. Çok önceleri düşünmüştüm yani. Altı katlı bir apartman gerekli bunun için."

Zehra başını salladı. İlgilenmiyor gibi başını salladı.

"Sen hiç ölü gördün mü?" dedi gözlerini yerdeki uzun tüylü halıdan ayırmadan.

"Ne?" dedi Rıdvan.

"Sen hiç ölü gördün mü" diye tekrarladı Zehra. "Yeni ölmüş birisini?"

Rıdvan yanmamış sigarayı dudağının bir köşesinden ötekine taşıdı.

"Çok," dedi yumuşak bir sesle.

"Gazetedeyken?" dedi Zehra.

"Evet," dedi Rıdvan. Sigarasını yakması gerektiğini unutmuş gibiydi.

"Nasıl?" dedi.

"Ne nasıl?" dedi Rıdvan.

Zehra gözlerini halıdan Rıdvan'ın yüzüne çevirdi. Gözlerinde ne var anlayamıyorum, diye düşündü Rıdvan içinden. Nasıl bir duygu var gözlerinde anlayamıyorum. Ürperdi birden.

"Nasıl oluyor ölmüş insanlar?" dedi Zehra. "Nasıl duruyorlar yani? Ne hissediyor insan?"

"Kımıldamıyorlar," dedi Rıdvan. "Kımıldamıyorlar hiç."

"Biraz daha anlat," dedi Zehra.

Rıdvan tam midesinin üzerinde deminkinden çok daha büyük bir sinyal algıladı. Ter boşanmadı ama. Sigarasını eline aldı. Filtresine baktı. Epeyi çiğnenmişti. Sigarayı çalışma masasının yan tarafındaki çöp tenekesine atması gerektiğini hayatını kurtaracak bir fırsatmış gibi değerlendirdi. Ayağını pedala basıp kapağını kaldırdı. Filtresi çiğnenmiş sigarayı hiç eğilmeden yukardan bıraktı. Sigara çöp tenekesinin kenarına çarptı, halının üstüne düştü. Rıdvan eğildi. Sigarayı aldı, çöp tenekesinin içine bıraktı yavaşça. Doğruldu.

Başka çaresi yoktu. Bir şeyler söylemeliydi. Buna mecbur hissetti kendisini.

"Taş gibi oluyorlar," dedi. "Daha doğrusu heykel gibi. Çok ayrıntılı, çok gerçekçi yapılmış heykeller gibi. Öyle duruyorlar. Kılları bile kıpırdamıyor. İnsana bir an geliyor, konuşacaklar gibi oluyor. Ağlayıp sızlayacaklar gibi. Ama hiç hareket etmiyorlar. Ürküyor insan başta."

"Bu yüzden mi gazete örtüyorlar üstlerine?" dedi Zehra kendi kendisiyle konuşuyor gibi.

"Bilmem," dedi Rıdvan.

Zehra cevap vermedi. Başını öne doğru eğmiş, sanki karnı ağrıyormuş gibi göğüslerinin altında toplamıştı kollarını. Bükülmüş dizlerinin izin verdiğince ileri geri sallıyordu sallanan koltuğu. Gözleri iki ayağının ortalarında bir yerlerde olmalıydı.

Rıdvan etrafına baktı. "Hadi kendine gel Zehra," dedi.

Söyleyecek başka bir şey bulamadığı için kendine kızdı.

Zehra'dan ses çıkmadı. Hafif hafif sallanıyordu ileri geri.

"Aman Zehra..." dedi Rıdvan tüm cesaretini toplayarak. "Kendine gel güzelim. İstiyorsan çıkalım biraz dolaşalım. Hadi!"

Zehra kafasını kaldırdı yalnızca. Hâlâ iki büklümdü oturduğu yerde.

"Çok boktan bir iş senin yaptığın," dedi sanki kendisi için konuşuyormuş gibi. "Çok zor ve boktan."

"Ne?" dedi Rıdvan. Çok yaptım boktan iş, hangisini kastediyorsun diyecekti neredeyse. Kendini tuttu.

"Sen neye karar vereceksen, kitabındaki herkes ona göre davranacak demek ki," dedi.

"Doğru," dedi Rıdvan.

Kızın yeniden konuşmaya başlamasının sevinilecek bir şey olduğunu düşündü. Kendisi için de, onun için de.

"O zaman neye yarar?" dedi Zehra ağzından başka yeri kımıldamadan.

"Ne?" dedi Rıdvan yeniden.

"Bu yaptığımızı yıllardır yapıyorum ben," dedi Zehra. "Senin yapacağın farklı olacak sanmıştım."

"Aramıza hoş geldin," dedi Rıdvan.

"Bu kadar çok ihtimali kaldıramam," dedi Zehra. "Şimdiye kadar düşündüklerim bile çok geliyordu bana. Daha fazlasını kaldıramam."

"Hayat bu," dedi Rıdvan. Konuşmaya devam et, dedi içinden.

"Kitabı ilerletememen doğal," dedi Zehra.

"Senin hakkında olmasaydı çoktan biterdi," dedi Rıdvan.

Zehra başını kaldırdı. Aniden kaldırdı başını.

"Ne?" dedi.

Sorusunda Rıdvan'ın ne dediğini duyamamaktan çok, bir kere daha duymak isteği var gibiydi.

"Kitaptaki annenin kızı sen olmasaydın çoktan biterdi dedim," dedi Rıdvan.

Zehra'nın gözleri ışıl ışıldı. Başı öne eğikken ağlayıp ağlamadığını çıkaramadı Rıdvan.

"Teşekkür ederim," dedi Zehra Rıdvan'ın gözlerinin içine bakarak. "Çok teşekkür ederim."

"Ne için?" dedi Rıdvan.

"Beni seviyorsun," dedi Zehra. Gözlerindeki ışıltı biraz daha çoğaldı. "Beni gerçekten seviyorsun."

"Bunu biliyorum," dedi Rıdvan. "Sen nereden anladın onu çakamadım."

Bunu şimdi öğrendim, dedi içinden. Heyecanım yüzüme vurmasa bari, diye düşündü.

"Aptal!" dedi Zehra. "Bana verilen en şahane doğum günü hediyesi bu."

Sol gözünün altında bir damla oluştu, büyüdü o konuşurken, yerçekimine direnemedi, aşağıya doğru indi.

Rıdvan kıza sarılsam mı diye geçirdi içinden.

Sarılmadı ama. Sonraya bıraktı. Her şeylerin yoluna gireceği, kitabı bitireceği günlere bıraktı.

Zehra gözlerinin altındaki ıslaklığı sildi elinin tersiyle. Gözleri ışıl ışıldı hâlâ. Bir eksik var, bir eksik var, dedi Rıdvan içinden.

Zehra eksikliği gidermedi.

"Bana bir su daha getirir misin?" dedi.

Başka bir şey isteseydi, dedi Rıdvan içinden. Beni öp deseydi. Sarıl deseydi. Sevişelim deseydi.

"Başka bir şey istemediğinden emin misin?" dedi.

"Su," dedi Zehra. "Su yeter."

Rıdvan pencereden dışarı baktı odadan çıkmadan önce. Dışarıdan gelen havayı burun deliklerinde hissetti. Şehir gürültüsünü kulaklarında. Üç kişilik bardağı bir kez daha kullanmamaya karar verdi. Mutfakta dudak dokunulmamışını bulmak daha uygun geldi. Geriye döndü. Zehra'nın yüzüne bakmamaya gayret ederek odadan çıktı.

Mutfağa girdi. Bulaşık makinesine eğildi. Temiz bir bardak buldu. Öteki kadar büyük değildi bu bardak ama idare ederdi. Buzdolabındaki soğuk su sürahisinin neredeyse boş olduğunu gördü sonra. Sürahideki su yeni bardağın yalnızca yarısını doldurabildi. Üstüne damacanadan su pompaladı.

Elinde bardak, odadan içeri girdi.

Zehra toparlanmıştı anlaşılan. Elinde uzaktan kumanda, gözü televizyondaydı. Rıdvan'ın da gözü kaydı ekrana Zehra'ya doğru ilerlerken. Seyrettiğinin yakın plan bir örümcek olduğunu neden sonra

fark edebildi. Kahverengi bir örümcek. Gözü televizyonda uzattı bardağı Zehra'ya.

"Teşekkür ederim," dedi Zehra bardağı alırken. Rıdvan Zehra'nın çiçekleri yeniden kucağına aldığını o zaman fark etti.

Televizyonu kapadı Zehra. Uzaktan kumandayı sehpanın üzerine, tam bitiremediği kahve fincanının yanına koydu.

Rıdvan ayakta bekliyordu.

Zehra bardağı kafasına dikti. Rıdvan bir kez daha seyretti kızın gırtlağının hareketlerini su aşağı doğru kayıp giderken.

"Ohhh!" demedi bu kez Zehra suyu bitirdiğinde.

"Kararımı verdim," dedi onun yerine.

Rıdvan sesini çıkarmadı.

"Fırat'tan öğreneceğim gerçeği," dedi Zehra bardak elinde.

Rıdvan yine sesini çıkarmadı. Gözü çalışma masasına kaydı sadece. Çalışma masası sessiz, kapalı laptop, boş kutucuklarla duruyordu. İçinde beliren acıyı bastırmaya çalıştı. Ağzına kadar kartlarla dolmuş kutucukları görmeye çalıştı zihninin gözünde.

"Bu kararı vermeme yardımcı oldun, teşekkür ederim," dedi Zehra. Bardağı elinde çeviriyordu.

Ne kadar çok teşekkür ediyor bana, dedi Rıdvan içinden. Evet, önemli bir gün oldu bugün, dedi sonra.

Sesini çıkarmadı ama. Öylece durdu ayakta.

"Ben gideyim artık," dedi Zehra uzun bir aradan sonra. Bardağı sehpanın üstüne bıraktı. Ayağa kalktı. Çiçekleri göğsüne bastırmıştı. Rıdvan koşarak çıkacak odadan sandı kararlılığını görünce. Yerinden kımıldamadı ama Zehra sonra. Sanki bir şey bekliyordu.

Rıdvan Zehra'nın ne dediğini duymuştu bu kez. İçi sızlamadı ama. İnsan bir yalanı ne kadar sürdürebilir, dedi içinden. Sol bacağını yere vurdu çaktırmadan. Zehra'ya doğru ilerledi. Baştan aşağı bir yakınlık duygusuyla ilerledi. Zehra'nın geri çekilmediğini görünce cesareti arttı. İki koluyla yandan sarıldı kıza. Zehra tepki vermedi. Kollarını biraz daha sıkılaştırdı Rıdvan. Çiçeklerin kokusu burnuna geldi.

"Gitme," dedi alçak bir sesle.

"Ben gideyim," dedi Zehra. "Uzaklara gideyim."

"Gitme," dedi yeniden Rıdvan. Söyleyecek başka bir şey bulamadığı için kendi kendine kızdı.

"Gideyim," dedi Zehra. "Gelirim sonra." Başını hafifçe yaslamıştı Rıdvan'ın omzuna.

Kapının zili çaldı.

Kapının zili Rıdvan daha ağzını açmaya fırsat bulamadan çaldı. Belki daha iyi oldu birisinin kapıya dayanması diye düşündü Rıdvan şimşek hızıyla. Birisi gelir, otururuz, konuşuruz, çay yaparız. "Gitme," demem gerekmez üçüncü, dördüncü, beşinci kez. "Korkma, döneceğim," demesi gerekmez. Gevşeriz biraz. Aramıza bir üçüncü şahıs girerse şimdi, gevşeriz biraz. Öteleriz.

Kollarını gevşetti. Kapının zili bir kez daha çaldı.

"Baksana kapıya," dedi Zehra.

Rıdvan kollarını çözdü. Başı önünde yürüdü odadan dışarı. Giriş kapısının yanındaki düofonun konuşma düğmesine bastı.

"Kim o?" dedi.

"Fırat Pulokur," dedi daha önce hiç duymadığı bir ses aşağıdan.

III

Fırat Pulokur, dedi Rıdvan kendi kendine.

İşte dedi, işte adı ve soyadıyla, kitabına değil, hayatına girmeye niyetli biri aşağıda. Pulokur soyadını dünya bir araya gelse kitaplarından birindeki herhangi bir kahramana koymayacağı açıktı. Gözünün önüne somut bir yüz gelmiyordu yine de bu ad ve soyadıyla. Gelemezdi. Bakalım nasıl biriydi. Bakalım nasıl biriyle yüzleşecekti?

"Zehra yukarda mı?" dedi düofonun kalitesiz hoparlöründeki ses.

Rıdvan ne cevap vereceğini bilemedi.

"Gelebilir miyim yukarı?" dedi Fırat Pulokur'un sesi.

Rıdvan ne diyeceğini yine bilemedi. Kapının otomatiğine bastı

cevap yerine. "Siktir git!" dese miydim, dedi içinden. Hoparlörden demir kapının açılışını, kararlı bir adımın içeri atılışını duydu. Elini düğmeden çekti. Ses kesildi.

Ağır adımlarla büyük odaya doğru ilerledi. Zehra bıraktığı yerdeydi. Çiçekler bıraktığı yerdeydi.

"Fırat..." dedi ancak kendisinin duyabileceğini sandığı bir sesle. Zehra duydu ama.

"Fırat mı?" dedi.

"Yukarı geliyor," dedi Rıdvan.

"Yukarı mı geliyor?" dedi Zehra.

"Yukarı geliyor," diye tekrarladı Rıdvan. En gelmemesi gereken anda geliyor, dedi içinden.

Zehra'dan başka ses çıkmadı. Kucağındaki çiçeklere biraz daha sarıldı yalnızca.

Bu kız beni terk edecek, dedi Rıdvan içinden. Paniğini bastırmaya çalıştı, başaramadı. Merdivenlerden yukarı çıkan bir adam için beni terk edecek. Gerçeği tercih ettiği için değil, kurgudan sıkıldığı için terk edecek. Yazıp bitirmiş olsaydım kitabı, yine de terk edecekti. Fırat Pulokur ha, Fırat Pulokur...

Bir adam merdivenden ağır ağır çıkıyordu...

"Gitme onunla," dedi Zehra'nın arkasından sanki kafasından geçenleri kız uzun süreden beri biliyormuş gibi.

Daha çok var kapıya gelmesine oğlanın diye düşündü içinden. Belki ikna edebilirim yeterince güzel konuşabilirsem.

"Bir bok bildiği yok, atıyor," dedi.

Bir adam merdivenden ağır ağır çıkıyordu...

"Seni tavlamak için bir yem," dedi.

Bir adam merdivenden ağır ağır çıkıyordu...

"Seni seviyorum," dedi.

Zehra cevap vermedi. Hiçbir şey duymuyor gibiydi. Çiçekleri göğsüne bastırmış, öylece duruyordu.

"Bana bir su daha getirir misin?" dedi sonra sanki bu eve, bugün geldiği andan beri konuştukları her şey hiç konuşulmamış gibi bir sesle.

Rıdvan umutlandı. Zehra'nın bardağı nereye bıraktığını hatırlamak ister gibi gözlerini gezdirdi odanın içinde. Gördü sonra sehpanın üstünde. Eğilip aldı. Zehra'nın yüzüne baktı. Aradığı hiçbir şeyi göremedi Zehra'nın yüzünde. İkinci kez bakmadan odadan çıktı. Mutfağa yürüdü.

Buzdolabını daha açmadan hatırladı soğuk suyun kalmadığını. Buzluktan buz kabını aldı. Epeyce uğraştı buzları yerlerinden kurtarmak için. Sonunda başardı. Elleri titriyordu biraz. Bardağa üç buz parçası attı. Üstüne damacanadan su pompaladı bir kez daha. Söyleyecek akıllıca bir şeyler bulmaya çalışarak yürüdü bardak elinde.

Büyük odaya döndüğünde Zehra yoktu. Zehra yoktu.

Zehra yoktu.

Bir adam merdivenden çıkıyordu. Bir kadın merdivenden iniyordu. Bir adamla bir kadın merdivenlerden birlikte iniyorlardı. Bir adam çiçek balkonundan sarkmış, aşağı bakıyordu. Bir kadın kaldırımın üstünde yatıyordu. Daha kimsenin, hiçbir şeyden haberi yoktu.

Zehra odada yoktu.

Bir adam çiçek balkonundan sarkmış, aşağı bakıyordu.

Elinde bardakla pencereye koştu. Koşarken suların bir bölümü bardağın ağzından halının üstüne geçti. Umursamadı. Bardağı sehpanın üstüne bıraktı, küçük çiçek balkonundan aşağı uzandı. Kendi kendine hiçbir şey düşünmeden aşağı baktı. Bir şey göremedi, biraz daha eğildi.

Sokakta hiçbir olağanüstülük görmedi. Küçük kızın biri sek sek oynuyordu sokağın ortasına tebeşirle çizdiği çizgilerin üzerinde.

Bir adamla bir kadın merdivenlerden birlikte iniyorlardı.

"Siktirsinler..." dedi kendi kendine yüksek sesle. Sallanan koltuğa oturdu. Bardağın içinde kalan suyu kafasına dikti. Siktirsinler, dedi bir kez daha, bu sefer içinden. Nereye isterlerse gitsinler. Karşıdaki çalışma masasının üstündeki sigara paketine takıldı gözleri. Ayağa kalktı.

Kapının zili bir kez daha çaldı. Yukardan çaldı bu kez.

Rıdvan kapıya baktı. Büyük çalışma odasının kapısına. Sanki zili çalınan kapı o kapıymış gibi.

Kapının zili bir daha çaldı.

Rıdvan odanın kapısına doğru yürüdü. Koridoru geçti. Evin kapısının önüne geldi. Delikten baksam ne olacak, dedi kendi kendine.

Elini kapının kulpuna attığında zil bir kez daha çaldı.

Rıdvan kapıyı açtı.

Hakikaten yakışıklıymış pezevenk, dedi içinden.

Fırat gülümseyerek elini uzattı. Rıdvan kapının içinden biraz ileri çıkıp sahanlıkta sağına soluna baktı. Merdiven aralığının ekonomik olsun diye takılmış düşük vatlı ampulünün ışığında başka kimseyi göremedi.

Fırat bir adım geri attı. Yüzünde beklemediği bir şeyle karşılaşmış gibi bir ifade vardı.

"Rahatsız etmiyorum ya," dedi yapay bir gülümsemeyle.

"Zehra seninle değil mi?" dedi Rıdvan.

Fırat irkildi.

"Nasıl yani?" dedi.

Rıdvan'ın kaşları çatıldı.

"Tuhaf bir durum," dedi. "Anlatırım. Gir içeri."

Kapıdan geri çekildi. Fırat onu izledi. Büyük odanın kapısına geldiğinde ev sahibinin önce içeri girmesini beklemeden yürüdü. Eve

yeni gelen her misafirin yaptığını yaptı. Pencerenin önüne gitti. Pencerenin arkasından görünenlere baktı.

"Gerçekten güzelmiş evin," dedi.

"Otursana," dedi Rıdvan kapının hemen önünde. Sallanan koltuğu gösterdi. "Geliyorum."

Fırat oturmadı. Elini pantolonunun cebine sokmuştu. Çatıların ötesinde çoktandır görmediği bir şeyle karşılaşmış gibi kaşlarını çatmıştı.

"Ne dedin sen demin, tuhaf bir durum falan?" dedi.

Rıdvan kapıdan çıkacakken durdu. Fırat'ın sarı saçlarına baktı. İki gündür tıraş olmamış yüzüne baktı.

"Bir dakika bekle, anlatırım," dedi.

Odadan çıktı. Mutfağın zaten açık kapısını biraz daha itip içeri başını uzattı. Kimse yoktu. Çekildi. Banyoya gitti. Kapısını tıklattı bir kez. Ses gelmeyince açıp girdi. Kimse yoktu. Küçük odanın kapısını tıklatmadan açtı. Kimse yoktu.

Derin bir nefes alıp dışarı çıktı küçük odadan. İki adımda Zehra'nın odasının kapısına geldi.

Zehra'nın odasının kapısını iki kere tıklattı. Durup dinledi. Ses gelmedi içerden. Bir kere daha tıklattı. Ses yoktu.

"Zehra!" diye seslendi ağzını kapıya yaklaştırıp. "Zehra! Orada mısın?"

Biraz bekledi.

"Zehra!" dedi bir kez daha.

Aklına gelenlerle panikledi birden. Elini kapının kulpuna uzattı. Sonra geri çekti. Fırat'ı çağırsam, birlikte mi girsek içeri, dedi kendi kendine.

Eli karar verdi beyni yerine. Sanki kendi kendine harekete geçti, kapının kulpunu çevirdi.

Odaya girmedi ama. Derin bir soluk saldı.

Yatağın üstünde kimse yoktu.

Hızla göz gezdirdi odanın içine.

Kimse yoktu.

Gardolaba saklanacak hali yok ya, diye düşündü. Yatağın altı. Yatağın altını boş verdi. Pencere. Küçük çiçek balkonuyla aynı yöne bakıyor. Burada yok. Evde yok.

Kapıyı özenle kapadı geri geri çekilip.

Ağır adımlarla koridoru geçti. Büyük odaya girdi. Fırat bıraktığı yerde duruyordu. Ağzına götürdüğü elinde yanan bir sigarillo vardı. Sol ayağını kendisinden başka kimselerin duymadığı bir şarkının ritmini tutuyormuş gibi vuruyordu duvardan duvara halının yumuşak tüylerinin üzerinde.

Rıdvan odaya girince Fırat geri döndü.

"Ne oluyor?" dedi.

"Zehra kayboldu," dedi Rıdvan.

"Ne demek kayboldu?" dedi Fırat.

"Demin şurada oturuyordu," dedi Rıdvan. "Koltukta. Sen aşağıdan kapıyı çaldığında su istedi benden. Mutfaktan geldiğimde yoktu. Ben aşağı indi seni merdivenlerde karşılamak için sandım..."

"Nereye kaybolur bu kız iki dakikada?" dedi Fırat. Yüzünde durumun ciddiyetini kabullenmemiş gibi görünen bir gülümseme vardı.

"Bilmem. Anlattığım gibi. Kayboldu," dedi Rıdvan. "Yok ortada."

"Demin aramaya mı gittin sen onu evin içinde?"

"Evet," dedi Rıdvan. "Bütün deliklere baktım. Yok."

Fırat'ın yüzü ciddileşti birden. Elini alnına vurdu. Kısa sarı saçlarının bittiği yere.

"Ulan bu kız kendini atmış olmasın aşağıya," dedi küçük çiçek balkonuna doğru ilerleyerek. "Annesi mannesi, onu taklit etmiş olmasın."

"Ben baktım," dedi Rıdvan. "Aşağıda bir numara yok. Kıyamet kopardı atsa kendini."

Fırat yine de uzattı kafasını balkondan aşağı. Dockers'inin demirlere değmemesine dikkat etmişti ama kasıklarını biraz geri çekerek. Pabucumun Avrupalısı, dedi Rıdvan içinden. Tam bir Türk gibi baktın inşaat tahta perdelerinden içeri.

Geriye çekildi sonra Fırat.

"Benim geldiğimi biliyor muydu?" dedi.

"Evet," dedi Rıdvan.

"Nereye gider bu kız?" dedi Fırat. Sigarillosundan bir nefes çekmeye çalıştı. Duman gelmeyince açık pencereden aşağı fırlattı öfkesini açığa vuran bir kol hareketiyle.

"Ne bileyim," dedi Rıdvan. "Sen merdivenlerden inerken görmediğine emin misin?"

"O kadar salak değilim," dedi Fırat.

"Hassiktir..." dedi Rıdvan iradesi dışında sürükleniyormuş gibi onun yanına, pencereye doğru yürüyerek..

"Hassiktir ki ne hassiktir," dedi Fırat. Sonra Rıdvan'a doğru döndü. "Ne oldu siz birlikteyken? Tuhaf şeyler mi oldu kızı kaçıracak?"

"Bir şey olmadı," dedi Rıdvan. "Konuştuk öyle."

"Ne konuştunuz?" dedi Fırat.

"Kitabı konuştuk biraz," dedi Rıdvan. "Kurgusunu..."

"Eee?" dedi Fırat.

"Gerçekler ve kurgu yan yana gelince kafasını karıştırdı biraz," dedi Rıdvan. Söyleyip söylememeyi düşündü bir an. Söylemeye karar verdi sonra. "Sonunda senin teklifini kabul etmeye karar verdi."

"İyi," dedi Fırat.

"Bok iyi," dedi Rıdvan. "Hani çaktırmayacaktın kıza işin aslını bildiğini?"

"Ne yapayım?" dedi Fırat. "Çok güzel kız. Çok güzel. Aklım başımdan gitti öyle karşımda oturur görünce. Üstelik çok kırılgan. Sanki incit beni diyor oturduğu yerde.."

"Filmdekinden daha güzel, değil mi?" dedi Rıdvan sanki bir an bütün olup bitenleri unutmuş gibi, safçasına. Saflığına uzun süreden beri ilk kez kızmadığını düşündü cümlesini bitirir bitirmez.

"Yavuz salağının çekebildiğinden yüz kere daha güzel," dedi Fırat.

"Biliyorum," dedi Rıdvan. Ciğerlerine odanın içindeki tüm havayı çekmek ister gibi bilinçli derin bir nefes aldı.

"Bir dakika, bir dakika," dedi Fırat. "Kitabın kurgusunu konuştuk mu dedin sen?"

"Evet," dedi Rıdvan. Başlıyor, cesaret, dedi kendi kendine.

"Kendi debelendiğin yetmedi, kızı da mı çektin yetersizliğinin çukuruna?" dedi Fırat yüzünde belirgin bir öfkeyle.

"Ne dediğine dikkat et," dedi Rıdvan. "Aramızda binlerce kilometre yok."

"Özür dilerim," dedi Fırat. Eliyle Rıdvan'ın omzuna dokunmak ister gibi bir hareket yaptı. Rıdvan bir adım geri çekildi.

"Özür dilerim," dedi Fırat yeniden. "Gerçekten. Öyle söylemeye hakkım yoktu. Özür dilerim. Ağzımdan kaçtı."

Herkes bundan sonra daha dikkatli olacak, dedi Rıdvan kendi kendine.

"Kitabın kurgusu üzerine çalıştık biraz," dedi sonra rahatlamış bir sesle. "Çünkü kendisi teklif etti. Ben de şeytanla anlaşmamı gözden geçirmeye karar verdim. İyi bir fırsat bu dedim."

"Şeytan ben oluyorum bu durumda," dedi Fırat. "Bu metaforu birisi daha kullanmıştı ama hatırlamıyorum..."

Rıdvan omuzlarını silkti.

"Ama işe yaramamış anladığım kadarıyla," dedi Fırat dudağının kenarında gitgide büyüme eğilimi gösteren bir gülümsemeyle. İki günlük sakalının arasındaki kıvrık dudağıyla Yılmaz Güney'in filmlerindeki sarışın kötü adamlardan birine benzetti onu Rıdvan o anda. Fırat ne demek istediğinin altını çizdi kendisine göre. "Hayatta hiçbir kurgu gerçeklerden daha gerçek olamaz. Bunu hâlâ öğrenememiş olduğuna şaşıyorum."

"Orası belli değil daha," dedi Rıdvan.

"Göreceğiz," dedi Fırat. Aklına çok önemli bir şey gelmiş gibi parmaklarını şaklattı. "Bizim e-mail'leri görmüş olamaz değil mi?" dedi. "Sen odadan modadan çıktığında. Tepesi ondan atmış olmasın."

"İmkânsız," dedi Fırat. "Hepsini siliyordum okur okumaz. Üstelik aramızda anlaşma var. Ben onun odasına girmem. O benim bilgisayarıma. Zaten istese de giremez."

Bu ayrıntıyı neden söyledin bu pezevenge diye kızdı kendisine içinden. Hani daha dikkatli olacaktın bundan sonra...

"Ama bizim anlaşma bozuldu anladığım kadarıyla," dedi Fırat. Yüzünde duruma hâkim olmaya çalışan bir ifade vardı.

Demin aldığı büyük nefese içinden şükretti Rıdvan. İzin verme ona, dedi içinden.

"Bozuldu," dedi sonra. Ses tonunu kendisi de beğendi.

"Kusura bakma ama..." dedi Fırat. "Aptal cesareti seninki. Senin kadar...eee..."

"Çirkin mi diyeceksin?" dedi Rıdvan.

"Ağzımdan aldın," dedi Fırat dudağında aynı kötü adam kıvrımıyla. Kızlara çekici geliyordur bu gülümseme belki, dedi Rıdvan içinden. Fırat devam etti. Gülümsemesine de, cümlesine de. "Yazdıklarından çıkarmıştım dış görünüşüne güvenemediğini ama bu kadarını beklemiyordum açıkçası."

"Sense çok güveniyorsun dış görünüşüne anladığım kadarıyla," dedi Rıdvan. "Ama kızı götürmek için senin de benimle anlaşmaya ihtiyacın oldu."

"Hıh!" diye güldü Fırat. Bu konuda konuşmamaya yemin etmiş gibi bir el hareketi yaptı sinek kovar gibi.

Rıdvan ağırlığını iki ayağına eşit olarak dağıtmış, gergin duruyordu. Canının çok sigara istediğini biliyordu ama bu konuda bir şey yapmadı. Sonra, dedi kendi kendine. Bunu atlat, sonra. Hesabı kapat, altını çiz, sonra.

Fırat topuklarının üstünde geri döndü. Durduğunda yüzü Rıdvan'ın çalışma masasına bakıyordu. "Güzel masa," dedi.

Rıdvan cevap vermedi.

Fırat çalışma masasına doğru yürüdü. Kapalı laptop'un kapağının üzerinden geçirdi elini. Parmaklarının ucuna toz toplanıp toplanmadığını bakar gibi yaptı. Sonra kutucuklara göz gezdirdi. Uzanıp Rıdvan'ın doldurabildiği tek kartı aldı. Okudu. Arkasını çevirdi.

"Bu mu bulduğun en büyük numara?" dedi Rıdvan'a yüzünü dönmeden.

Rıdvan yine cevap vermedi. Fırat arkasını dönmüşken, kocaman bir nefes daha almakla değerlendirdi bu fırsatı. Ayaklarını iki yana açmış, omuz dik, göğüs ilerde. Kendi kendine hafifçe güldü. Omuzlarını düşürdü bilinçle. Dizlerini hafifçe kırdı ağırlık merkezini yere yaklaştırmak için. Böyle daha iyiydi.

Aniden geri döndü Fırat. Rıdvan'ın yüzüne baktı. Gördüğünü beğenmiş gibi gülümsedi. Hadi cevap ver der gibi bekledi.

"Çalıştı ama," dedi Rıdvan. "Sen de yedin, ben de yedim."

"Ne?" dedi Fırat.

"Kurgu bazen gerçeğe yol gösterir," dedi Rıdvan. "Zehra'nın kapıdan çıkıp bir kat yukarda senin eve girmeni beklediğinden beri o kitabı bitirebileceğimi biliyorum."

Yaşa Zehra, dedi içinden.

"Anlaşmamız olmadan," dedi Fırat. "İşin içyüzünü sana söylemeden yazacaksın..."

"Anlaşmamız olmadan," dedi Rıdvan. "Kendimi zayıf hissettiğim günlerdi onlar."

"Şimdi güçlü müsün?" dedi Fırat.

"Epeyce," dedi Rıdvan.

Fırat Rıdvan'a doğru bir adım attı. Yüzü gerilmişti. Kollarını iki yana doğru kabartmıştı. Karın boşluğu ne kadar savunmasız, dedi Rıdvan kendi kendine. Salak Batılı duruşu, dedi. Bunu ona söylesem mi, diye düşündü. Vazgeçti sonra.

Fırat gevşedi birden. Yüzüne Rıdvan'ın sahte olup olmadığını anlayamadığı bir gülümseme geldi.

"Türk filmlerindeki gibi kavga etmeyeceğiz herhalde," dedi.

"Nasıl istersen," dedi Rıdvan.

"Gerçek mi daha gerçek, kurmaca mı, anlayacağız ama," dedi Fırat.

"Nasıl istersen," dedi yeniden Rıdvan.

"Kızı da, kitabı da kaybedebilirsin, üzülme sonra," dedi Fırat eliyle sarı saçlarına, sarı saçlarının altındakine dokunarak.

"Bakacağız artık," dedi Rıdvan.

"Görüşürüz," dedi Fırat. Oturma odasının kapısına doğru yürüdü. Rıdvan cevap vermedi. Bakışlarıyla izledi yalnızca Fırat'ın odadan çıkışını. Sonra yerinden kımıldamadan biraz daha bekledi. Dış kapının kapanm sesini duydu sonra. "Siktir git!" demedi içinden. Çalışma masasına doğru yürüdü. Tekerlekli koltuğa oturdu. Laptopunun kapağını açtı. Bir sigara aldı yaktı, Windows XP Professional ona "Hoş geldiniz," demeye çalışırken.

NURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KÜR
BEŞPEŞE
196

V

Sabahın köründe ısrarlı bir zil sesi... Ne var? Saati kurmuş muydum? Öğleden önce bir randevum mu var? Olamaz. Mevsimlerden yaz. Okul yok. İşsizim. Neden erken kalkayım ki? Şu zil sesi dursa da yeniden uykuya dalabilsem. Güzel bir rüya görüyordum galiba. Durmuyor. Öyle kesin uyanıyorum ki, rüyamı unuttum bile ama kâbus değildi, o kadarını biliyorum. Çalan saatin zili değil. Telefon.

"Ne var?"

"Küçük hanım, rahatsız ediyorum sabah sabah, ama çok önemli bir–"

Kim bu? Tanımadığım bir erkek sesi.

"Kimsiniz?"

"Ben, Mustafa..."

"Mustafa mı?" Mustafa da kim?

"Ben, anneannenizin şoförü. Mustafa. Hanımefendi çok rahatsızlandı birden. Yani, en kısa zamanda gelebilirseniz eğer... Tabii, doktorunu da çağırdım."

Buyrun bakalım! Rüyamı bölen – hayır, hayır rüyalarımın hepsini silip süpüren başka kim olabilirdi? Semiha Hanım... Annemin annesi olmayan anneannem! Hastaysa hasta, bana ne? Yeniden uykuya dalabilseydim, kalkmazdım yataktan. Ama madem cin gibi uyandım, gideyim bari. Gerçi doktor çağrılmış. Bana ne ihtiyaçları var?

Erenköy'e vardığımda anneannem ölmüştü. Aslında çoktan ölmüştü. Gece, uykusunda ölmüş. Mustafa Bey bana telefonda söylemeye korkmuş – çok sarsılırım diye. Kocakarıya sevgi beslediğimi mi sanmışlar, ne? Bunca yıldır gidip geliyorum köşke, aramızda sevgi bağı olmadığını fark edememiş kimse, demek. Dikkatli izlememişler bizi anlaşılan.

"Huzurlu bir ölüm," dedi doktor. Huzur içinde ölmeyi hak etmeyen biri varsa, o da Semiha Hanım'dı ya, neyse. Şansı hep yaver gitmiştir. Doktor gereken kâğıtları imzalayıp naaşın kaldırılması için gereken yerlere telefon ettikten sonra gitti. Mustafa Bey ile karısı da

cenazeyle ilgili her şeyi halledebileceklerini söyleyerek beni büyük salonda acımla baş başa bıraktılar.

Acıymış! Hep bunaltmıştır bu büyük salon beni. Devasa Çin vazoları, bilmem kaçıncı Louis tarzı ince bacaklı, altın varaklı, ipek kaplamalı takımın yanı sıra Amerika'dan getirtilmiş Morris midir nedir, kaba saba tahta koltuklar – nasıl bir kafadır, tarihi köşkün bir tek antikasını satmaya da atmaya da kıyamadan taa Amerikalardan modern koltuk takımı getirtmeyi gerekli gören? Yerde nadide oldukları söylenen Acem halıları, duvarlarda sözde değerli çirkin çirkin tablolar... Bir de anormal büyüklükte plasma televizyon var, eksik olur mu? Eskiyle yeninin, yalnızca pahalı olmasına dikkat edilmiş, herhangi bir zevk yansıtmayan karışımı... Şimdi bunların hepsi benim olacak herhalde ama hiçbirine en ufak bir hevesim yok. En kısa zamanda atmalı hepsini. Ya da, en iyisi, cenaze kalktıktan sonra bir müzayedeci çağırmalı. Besbelli iyi para edecekler. Bu konuda Fatin Bey bana yardımcı olabilir. Onu aramak için iyi bir bahane... Buralardaysa eğer tabii... Kaç kez aradım, evine kadar gittim. Kapıyı açan yok, telefona cevap veren yok... Rıdvan biliyorsa eğer nerede olduğunu, söylemiyor. Herkesten sakladığı sevgililerinden biriyle kapanmış olabilirmiş, Avrupa'ya gitmiş olabilirmiş, onun ne yapacağını kim bilebilirmiş... Karısının evine bile gittim, bir ipucu yakalayabilirim belki diye. Aslında merak da ediyordum ya, Fatin Bey'e kısa bir süre de olsa sahip olan kadını... Bir bakıma onu hâlâ elinde tutan kadını...

Vedia Hanım! Ne büyük bir yanılgıydı o... Derin bakışlı, zarif, bilge, asalet timsali bir hanımefendi!... Ben de az salak değilim. Nasıl boyayabildi gözümü? Bir usta, bir anne, hatta tapılacak bir kadın gördüm onda. Büyücü müydü, neydi? Fatin Bey'in onu boşayamamasının sebebi de yaptığı büyülerdi belki. Evindeki yüzlerce kuklayı kullanıyordu belki büyü yaparken. İnsanları da kuklalar gibi oynatabileceğini sanıyordu. Tabii o sıralar... Aklımın hiç başımda olmadığı günlerdi. Durmadan başım dönüyor, midem bulanıyor. Hamile kaldım sanmıştım. Başta Rıdvan olmak üzere bütün erkeklerden bir nefret, bir nefret. Vedia Hanım'ı bu yüzden çekici bulmuş olmalıyım. Az daha ka-

pılıyordum ona. Az daha içimi açacak, yıllardır özümü korumak için geliştirdiğim ne varsa unutup kalbimi serecektim kucağına. Yeniden annesi tarafından terk edilen o mutsuz, umutsuz çocuğa dönüşüp dizlerine kapanacaktım – ikinci kez "lüzum kalmadı" dediğimde buz mavisi gözlerinde çakan o utkulu, o acımasız ışığı görmeseydim. Hiç sebep yokken, sırf eğlence olsun ya da kendini tatmin etsin diye elde etmeye çalışıyordu beni. Onun en az Semiha Hanım kadar soğuk, duygusuz, taş yürekli ve hesaplı olduğunu anlayıverdim son anda.

Ay hafakanlar bastı. Nerden geldi şimdi bu kadın aklıma? Bu salon da çoğaltıyor insanın boğuntusunu. Acımı köşkün öteki odalarıyla mı paylaşsam? Kaç yıldır gelip gidiyorum buraya, daha hâlâ görmediğim, girmediğim, bilmediğim o kadar çok odası var ki... Çocukken bahçede kalmayı yeğlerdim hep. Pek sevgili anneannem de –annemin annesi olmadığını bilmiyordum o sıralar– ayak altında olmamı istemezdi zaten. Evin içinde fazla dolaşmaktan öteden beri korkmuşumdur. Bu katta bile girip çıktığım odalar sayılı. Yemek salonunu, anneannenin oturma odasını biliyorum yalnızca. Şimdi o odalara girecek değilim, oralar da tıkış tıkış eşya dolu ve bunaltıcı.

Orta merdivenden çıkıyorum ağır ağır. Her bir basamağı saymadan edemiyorum. Ta Cihangir'deki apartmandan kalma bir çocukluk alışkanlığı bu, bir türlü vazgeçemedim. Bir-iki-üç-dört-beş-altı-yedi-sekiz-dokuz-on-onbir. Sahanlık. Karşımdaki duvarda, müzelere layık büyüklükte, siyah lake çerçevesi sedef kakmalı kristal ayna. Yüzüm berbat, solgunluğu korkutucu hatta. Hiç yanamadım bu yaz, ondan bu kadar sağlıksız görünüyorum herhalde. Gözler şiş. Tabii, uykumu almadan kalkarsam... Saçlarım bile ölgün duruyor. Kendime bakmayı unuttum kaç zamandır, en iyisi aynaya da bakmamak. Aynaya arkamı döndüğümde sağlı sollu iki merdiven... Onların da onbirer basamağı var, biliyorum, gene de sayacağım tabii. Sağdan çıkarsam Semiha Hanım'ın pek geniş yatak odası, bir de benim ara sıra kaldığımda yattığım küçük oda var. Solda ise... O koridordaki odaları hiç bilmiyorum. Ölünün odasına girmek istemiyorum. Geldiğimde Fatmanım çok ısrar etti; illaki gözümle görmem gerekiyormuş, hatta öpeymişim. Da-

ha neler. Yaşarken bile öpmezdim onu. Kendisi öyle laubaliliklerden hiç hoşlanmazdı. Soldaki merdivenleri tırmanıyorum. Bir-iki-üç-dört-beş-altı-yedi-sekiz-dokuz-on-onbir. Üç kapı var koridorda, ikisi bir yanda, öteki onların karşısında. İlk girdiğim oda bir yatak odası, çok fazla eşya var içinde. Bir vakitler süslüymüş anlaşılan, pirinç karyolanın üstünden yerlere kadar sarkan bir cibinlik var ama tozdan rengi kararmış. Kimbilir kaç yıldır indirilmemiş, yıkanmamış. Komodinler, dolaplar, sehpalar, şifonyer, aynalar... Hemen her şeyin üstünde eski püskü dantel örtüler... Örtülerin üstünde porselen biblolar, kristal vazolar, bronz heykelcikler... Öyle dekorasyon amacıyla konmuş gibi değiller, bir eskici dükkânının raflarına sıralanmışlar sanki. Oda da pis değil ama ihmal edilmiş. Belli ki, uzun süredir kimse yatmamış burada. Annemin genç kızlık odası mıydı bu acaba? Bu kadar kalabalıktan sıkılmamış mıydı? Bizim evde fazla eşya yoktu, oymalı moymalı antika hiç yoktu. Sevmezdi annem öyle alengirli şeyleri. Babamın kitaplarına bile söylenirdi "toz yuvası" diye. Sahi kitap... Bu köşkte hiç kitap görmedim ben. Hatta kâğıt-kalem de gördüğümü hatırlamıyorum. Öteki odanın kapısını açtım. Burası da çok kalabalık ama kitaplığa, etajere benzer bir şey yok. Sadece daha düzenli görünüyor; yatıya kalan misafirlere ayrılmış belki. Bu köşkte yatıya kalmayı göze alacak kişiler var mıydı? Karşıdaki kapıyı açamıyorum, kilitli. Belki içerde yığınla kitap vardır, ama başka hiçbir yerde yok, orası kesin. Şeytan diyor, bütün odaları gez. Her yer tıkış tıkış... Bu kadar büyük bir köşkün tıkış tıkış olabilmesi için kaç yıl, kaç yüzyıl ne kadar çok şey biriktirilmiş olmalı. Ama işte kitap birikmemiş. O kadar odaya baktım, bir tek kâğıt parçası bile görmedim. Okuma yazmayla ilgili hiçbir şey yok bu evde. Bu kadının ne kadar sığ, anlamsız, ne kadar beyhude bir 73 yıl geçirdiğini kavrıyor, ürperiyorum. Peki ama, sayısız gayrimenkullerinin tapuları nerede? Topladığı onca kiranın hesabını tuttuğu bir defter bile yok mu? Allah bilir, yattığı odada, kilitli bir çekmecede saklıyordur o gibi şeyleri. Ya da banka kasası filan vardır. Parasına puluna titizdi Semiha Hanım.

Sağ koridorda ilerledim. Onun odasına girecek değilim, kapıdan

bakacağım yalnızca. Kapı aralık zaten. İçerde Fatma'dan başka iki kadın daha var. Yatağın etrafında dolanıyorlar. Fatma beni görünce hemen koştu yanıma.

"Hah! Geldiniz mi, küçük hanım. Ben de şimdi sizi... Her bir şeyini tamamladık. Gelin, görün, helallaşın, ne olur."

Bir adım geriledim. Ölülerle helallaşılır mı?

"Vallahi günaha giriyorsunuz," diyerek yatağa doğru çekiştirdi beni.

"Ne kokuyor burası, böyle?" diye sordum.

"Yatağın dört bir yanına kâfuru dizdiydim sabahtan. Yaz vakti. Gerçi hemen geleceklermiş almaya ama olsun. Zaten âdettir."

Üstüne bir çarşaf örtmüşler, ama yüzü açık. Çenesini bağlamışlar, göğsünün üstünde hançer gibi bir şey duruyor. Biraz daha yaklaşıyorum, yüzü bembeyaz. Onu annemin cenazesinde gördüğüm ilk günden beri hep bembeyazdı yüzü. Sahnede kullandığımız beyaz patlardan mı sürüyor diye merak ettiğim olmuştur. Gözlerinin kapalı olması dışında canlıykenden bir farkı yok sanki. Yaşarken de taş kesilmiş gibiydi. Şu anda daha genç bile görünüyor galiba. Yaşlanmaktan hiç hoşlanmamıştı, elini öptürmeyi hiç sevmezdi örneğin. Aslında elinin öpülmesine değil, öpülüp başa konulmasına sinirlenirdi. Şimdi, öyle çenesi bağlanmış yatıyor işte. Genç görünmesi neye yarar? Ben ilk kez mi ölü görüyorum? Annemi göstermemişlerdi. Bu güne dek bir kedi ölüsü bile görmedim galiba. Kedimiz de yok olmuştu annemden sonra. Öyleymiş. Kaçarlarmış. Oymalı karyolanın iki yanında duran oymalı komodinlere takılıyor gözüm.

"Bu çekmeceler kilitli mi? Anahtarları nerede?

"Hiçbir şeyi ellemedim, küçük hanım," diyor Fatma, bozuk, hatta öfkeli bir sesle. "Her şey yerli yerinde, elbise dolaplarını bile kitledim."

Önlüğünün cebinden çıkardığı küçük bir tomar anahtarı uzatıyor. Alıyorum ama onları nereye koyacağımı bilemiyorum. Cebim yok. Öylece kalakaldılar elimde. Öteki koridordaki kilitli odayı açacak anahtar da bu tomarın içindedir belki. Ama orayı görmek konusunda

acelem yok. Yukarsını merak ediyorum daha çok. Fatma'nın küskün bakışlarından sıkıldım birden. Tanımadığım öteki kadınlar da bir tuhaf bakıyorlardı. Anahtarları parmaklarımla çevirerek odadan çıktım, koridorda ilerledim. Kırk yılda bir yattığım –orada en son yatışımın üstünden gerçekten kırk yıl geçmişti sanki– odanın önünden geçtim, kapısını açmaya gerek görmeyerek. Açmak istediğim kapı, koridorun sonundakiydi. Bunca yıl cesaret edememiştim buna, ama bu gün kararlıyım. Kadınların arkamdan odadan çıktıklarını, beni gözleriyle izlediklerini hissediyorum ama dönüp bakmıyorum. Kapı kilitliyse elimdeki anahtarların her birini denemeye üşenmeyeceğim.

Kapının anahtarı üstünde. Öyle ciddi bir kilit yok zaten; her eski kapının üstünde bulunan, her eski kapıyı açabilen, eski tip bir demir anahtar... Karşımda daracık, tozlu bir merdiven... Bir-iki-üç-dört-beş-altı-yedi-sekiz-dokuz-on-onbir basamak... İyice dar bir kapı daha... Ve tavan arasındayım. Tavanarası... Tipik diyeceğim ama, ömrümde ilk kez çıkıyorum bir tavanarasına. Ancak filmlerden, romanlardan bilebildiğim bir yer burası. İçinde bir tek kitap bulamadığım bu evde romanlarda okuduğum türden bir tavanarası bulmak hoş. Tozlu mozlu, karışık marışık... Besbelli ne hizmetkârlar ne de bastonlu hanım efendi çıkmış buraya nicedir. İşte, filmlerdeki, romanlardaki tavanaralarında ne varsa, burada da onlar var. Boyumu biraz kısarak ilerlemek zorundayım. Sandık-sepet ne demek hemen anlıyorsun. Sandıkların çoğu sepetten çünkü. Ama bakıyorum, Louis Vuitton marka olanlar da var, oymalı ceviz olanlar da. Dikey duranlar da var, rahat yatanlar da. İçlerinde ise neler vardır kimbilir... Eski moda giysiler, eprimiş danteller, bebek takımları, gelinlikler... Yok canım, kaç tane gelinlik olabilir bir köşkün tarihinde? Belki bazıları kitap doludur – açıp baksam mı ? Durup dururken neden taktım şu kitap meselesine? Bunca yıl fark bile etmemiştim bu evin okuma özürlü olduğunu. Çok fazla toza bulanmamaya çalışarak dolaşıyorum, sırtımı daha da kamburlaştırarak. Bir sürü kırık dökük sandalye, koltuk... Bunlar aşağıdakiler kadar değerli değiller belki, ya da tamirlerini, cilalarını yapacak ustalar kalmamış. Şu sallanan koltuk bir elden geçse benim odama ne kadar

yakışır. Bu köşkte ilk kez görüyorum kendime yakıştırdığım bir şey. Oymalı bir beşik... Annem bunda yatmış olabilir mi? Hayır, beşiklerin çoktan tavanarasına kalktığı, nostaljik eşya olarak bile değer görmedikleri yıllara rastlıyor olmalı annemin doğumu. Belki Semiha Hanım, belki sülalenin daha önceki bir bebeği uyumuş, ağlamış, çişini-kakasını yapmış, anne sevgisi beklemiştir bu beşiğin içinde. Bu sülalede hiçbir çocuğun anne sevgisi tatmadığına inanıyorum nedense. Kadınların hepsi mi Semiha Hanım'a benzerdi? Annem benzemezdi ona, sevecendi – ya da öyle olduğunu sanırdım, ölümü bana yeğleyinceye kadar. Zaten annem onun kızı değildi ki.

Derken bir kutu. Sandık biçiminde ama küçük... Yani, çok küçük değil de, sandıklara oranla bayağı küçük kalıyor. Sarı çivi kakmalı. Çiviler altın değildir herhalde. Bu da benim odaya yakışacak bir şey. Etti iki... Üstünün tozunu elimle sildim, kapağını açmaya çalıştım. Kilitli, deliğinde anahtar da yok. Olsun, çok zorlanmadan açabilirim gibime geliyor. Aslında dışını beğendim ama, içindekiler hakkında da garip bir hisse kapıldım birden. Bunu alacağım. Semiha Hanım'ın evinden götürmek istediğim tek şey bu, galiba meşe, kutu.

Bahçeye bir arabanın girdiğini duydum. Çakılları ezen lastiklerin çıkardığı ses... Küçük pencereye gidip baktım. Tozlu camı açmama gerek kalmadan cankurtaran arabasını gördüm. Ölüleri almaya cankurtaran mı gönderiyorlar? Annemi de bir cankurtaran mı götürmüştü? Eve vardığımda cesedi çoktan kaldırmışlardı. Yalnızca tebeşirle çizilmiş eğri büğrü bir resim görmüştüm, benim silikleşmiş seksek çizikelerimin üstünde. Anlaşılan Semiha Hanım'ın cesedini kaldıracaklar. İyi, götürsünler. Cankurtaran gittikten sonra inerim aşağı.

Altın çivi kakmalı kutunun tozunu iyice alayım diye çok pis olmayan bir paçavra bulmak için ortalığa bakındım. Deminki beşiğin içinde bohça gibi bir şey gördüğümü hatırladım.

Eve gelip kutuyu pek fazla zorlanmadan açtığımda çığlığı bastım. Neden o kadar korktum bilmiyorum. Hiç beklemediğim bir şey olduğundan mı? Ya da... biraz da korkunçtu galiba öyle tabutta yatar gibi duran bebek. Bir taş bebek. Artık müzelerde falan bulunur böylesi belki. Dazlak kafalı, fal taşı gibi açılmış ölü gözlerle bakan, dantel elbiseli bir taş bebek... Burun düz bir çıkıntı, al yanaklar iki hafif bombe, kulaklar kafanın iki yanında iki ufak kıvrım; gözler, kaşlar, kirpikler, dudaklar taş, belki de porselen, üstüne çizilmiş, boyanmış. Yüzün ifadesiz olması ürkütmeyebilir, hangi bebeğin yüzünde ifade vardır? Ama bunun kirpikleri bir bir, ayrı ayrı çizilmiş gözlerinde bir şaşkınlık ifadesi var gibi. Cansız olduğuna inanamıyormuş gibi. Ürkütücü olan bu beklenmedik bakış. Bir de hiç saçsız olması sarsıyor insanı. Peruğu unutulmuş minyatür bir vitrin mankeni sanki... Tutup kaldırdığımda organzemsi dantelli elbisenin etekleri kabardı birden. Ellerinde de bir şeyler var. Bir elinde minik gümüş bir ayna, ötekinde pembe tüylü, eski usul bir pudra pomponu... Sırtındaki anahtarı kurcaladığımda kollar hareketleniyor, önce aynalı el yavaş yavaş yükseliyor, sonra öteki. Biri inerken biri kalkıyor. Taş suratın mumyamsı kıpırtısızlığı yanında fena halde ürpertici bir şey kolların bu mekanik devinimi. Kimi eğlendirmiş olabilir bu oyuncak? Küçük bir çocuğu benden fazla korkutacağından eminim. Kimdi o çocuk acaba? Bebeğin Semiha Hanım'a bile ait olamayacak kadar eski olduğunu sanıyorum.

Kutunun içinde daha bir sürü öteberi var, çoğu bebeğe ait şeyler, özensizce atılıvermiş. Fildişi olduğunu sandığım iki taraflı bir tarak, değerliymiş gibi durmayan birkaç incik boncuk ve birkaç zarf... Bunlar ilginç olabilir işte. Üç tane. Hepsi de tepeden yırtılarak açılmış, hepsinin de üstünde Semiha Hanım'ın adı ve adresi. Okumamak olur mu?

"Hanımefendi,

Birinci mektubumu ciddiye almamış olmanız beni hayretlere gark etti. İnanın her şeyi biliyorum. Zevciniz beyefendinin bildiklerime vakıf olmasını arzu etmeyeceğinizi düşünerek bu ikinci mektubu kaleme almış bulunuyorum. Çarşamba günü öğleden sonra saat 2'de,

Bostancı sahilindeki Çınar Aile Çay Bahçesinde bekleyeceğim. Bu sefer gelmemezlik etmeyeceğinizi ümit ederim.

Hürmetlerimle."

İmza yok. Olmaması da normal herhalde, bildiğimiz –ya da işte kitaplarda falan okuduğumuz– bir şantaj mektubu besbelli. Ama öyle yapıştırma harflerle, daktiloyla falan değil, elle yazılmış. Eğri büğrü de değil, düzgün bir yazı... Annemin hastanede değiştirildiğini bilen biri –hatta değiştiren kişinin kendisi– olabilir diyeceğim ama, hastabakıcılar böyle ağdalı bir dil kullanırlar mı? Belki o yıllarda... Hangi yıllar? Mektubun tarihi yok ama, zarfın üstündeki damgaya bakmayı akıl ediyorum. Epeyce silik tabii, yarısı pulun üstünde kalmış, dağılmış. İLLİye benzer harfler var, rakam olarak da 6 açık seçik görülüyor ama, 36 mı, 86 mı belli değil– 56 da olabilir. Aynı el yazısıyla yazılmış öteki zarflara baktığımda, birinin üstündeki damgada KANDİLLİ kolayca okunuyor, tarih de 1957. Demek iki mektup arasında bir yıl geçmiş. Ötekisininse tarihi daha belirgin: 17 Mayıs 1956. Bu da aynı postaneden atılmış, içinden çıkan mektup daha kısa.

"Gizli randevularınıza son verdiğinizi söylemiş olmanıza rağmen, Salı günü sizi tekrar Vaniköy'de gördüm. Bu ne utanmaz ve cüretkâr bir şehvet düşkünlüğüdür? Cuma günü aynı yerde, geçen seferki meblağın iki katını bekliyorum."

Allah, allah, aynı el yazısı ama ilkindeki nezaketten eser kalmamış. Şantajın konusu da farklı sanki. Başkasının çocuğunu çalmakla şehvetin ne ilgisi var? Gelelim üçüncü zarfın içindekine.

"Hanımefendi,

Geçirdiğiniz zahmetli gebelik ve doğumun akabinde hemen rahatsız etmek istemedim. Sıhhatinize tekrar kavuştuğunuzu zannediyorum.

Çocuğun babasının kimliğini tespit etmek tıbben mümkün olmayabilirse de, şüphe tohumları her bağırda yeşerebilir. Sokağa çıkabildiğinizi gözlerimle görmüş bulunduğumdan, ayın 15inde her zamanki yerde bekliyorum.

Hürmetler."

Kafam iyice karıştı. Küçük sandığın içinde mektuba zarfa benzer başka şeyler var mı diye bakıyorum. Oyuncak bebeğe ait olduğu besbelli bir sürü ıvırzıvır arasında galiba som altından bir dolma kalem, deri kaplı minik bir defter, bir de en dipte, kutunun yıpranmış saten astarının altında kalın, karton bir zarf var. Büyükçe bir davetiye zarfına benzer bir şey bu, ama üstünde herhangi bir yazı yok. İlk bulduğum zarflar gibi tepeden yırtılarak açılmamış; anlaşılan hiç yapıştırılmamış. İçinden ayrı ayrı katlanmış dört-beş mavi mektup kâğıdı çıkıyor. Eskiden kullanılan cinsten, kalınca kâğıtlar bunlar. Birinin katlarının arasından küçücük yarı saydam bir zarf düşüyor. Herhalde eski bir sürü pul görüyorum, küçük zarfı değil de mavi kâğıdı açıyorum. Son derece fiyakalı bir el yazısıyla yazılmış birkaç satır:

"Bunları aşkımızın bir hatırası olarak gönderdiğimi zannetme. Tek arzum, sen gittikten sonra hiçbir kıymeti kalmayan hayatımın, seni tanımadan önceki en kıymetli nesnelerini elinde tutman, kalbinde en ufak bir aşk kırıntısı kalmadıysa eğer, bunları da beni attığın gibi yırtıp atmandır."

Tarihsiz, hitapsız, imzasız ama ötekilere hiç benzemiyor. Bir kere Semiha Hanım'a yazıldığı bile belli değil. Bu kutuyu ondan önce kullanan biri saklamış olabilir zarfı saten astarın altına.

Öteki kâğıtlardaki el yazısı da aynı, eskiden Fransız mı, Alman mı okullarında öğretilen cinsten kuyruklu, gösterişli, şatafatlı bir şey.

"Ruhum, bir tanem,

Hasret hissi sen gider gitmez, hayır, sen daha kapıdan çıkmadan başlıyor. Hatta daha önce... Sana en sahip olduğum anda dahi sana asla tamamen sahip olamayacağımı idrak ediyor, kahroluyorum. Ah, Semiha, neden, neden, neden reddediyorsun hep yanımda kalmayı? Sakin ama şuursuzca sürüp giden hayatımı bir tebessümünle altüst ettin. Bu nasıl bir kader ki, neşeyle hüznü aynı anda yaşamaya mahkûmum. Evet, beni mesud ettin, ama bedbahtlığı beraberinde getiren bu saadet neye yarar?

Hayır, hayır, haksızlık ediyorum sana... Bana bahşettiğin saadet tabii ki dünyalara bedel. Yeter ki gel, gene gel, ne kadar kısa zaman ka-

lırsan kal, gelmemezlik etme. Seni beklemek de bir saadet değil mi? Kavuşacağımız anı hayal ederek saatler geçirmek en tatlı bir ızdırap değil mi?

Gözlerini, yüzünü, teninin her zerresini öperim, canım benim, tek sahibimsin."

Aman allahım, böyle şeyler gerçekten yazılıyor muymuş? Semiha Hanım gibi birine böyle bir aşk beslenebilir mi? Belki de sahiden sevmiyor adam, öylesine yazıyor bir kez daha gelsin diye. Katı yürekli Semiha Hanım'ın derin bir aşka layık olmadığını umuyorum işte, elimde değil. Sırf cinselliğe dayanan, duygusuz bir ilişki ona daha çok yakışır. Bu ilişkinin tarihi nedir acaba? Bittiği belli de ne kadar sürmüş? Şantaj mektuplarının bu ilişkiyle ilgisi var mı? Semiha Hanım pek çok gizli aşk yaşamış olamaz mı?

"Ellerim titriyor sana bu satırları yazarken, gözlerimden süzülen yaşlara hâkim olamıyorum. İnanamadım bana artık gelmeyeceğini söylediğinde. Ne kadar sakindin! Yalvarmama hiç kulak asmadan çıkıp gittin. Mümkün mü bu? Vuslat ümidini yok ettiğin yetmedi de, seni beklemek saadetinden ve ızdırabından da mı mahrum edeceksin beni? Ah! Yüreğim yanıyor, yanıyor! Bundan böyle bu sahillerde nasıl dolaşacağım? Bu bahçenin güllerine nasıl bakacağım? Bu yalı bana haram artık, bu semt, bu Istanbul bana haram. Memleketi dahi terkedebilirim, kendimi Boğaz'ın serin sularına bırakmazsam eğer. Ah, ne yaptın? Beni nasıl yıktın? Bütün benliğimi senin bir tebessümüne, elinin bir temasına, bir busene neden teslim ettim? Çünkü seni kelimelerle tarif edemeyeceğim kadar çok sevdim, seviyorum, seveceğim. Beni terk etmenin sebebini anlayamıyorum. Sensizliği havsalam almıyor. Bir hatam, bir kabahatim mi oldu? Hürmette, aşkta bir kusur mu ettim? En küçük bir izahat vermeden nasıl silip atarsın beraber yaşadığımız saadeti? Sen de benim kadar mesud değil miydin? Çocuklar gibi gülüp oynamıyor muyduk? Ne oldu? Nasıl kıydın, neden kıyıyorsun aşkımıza?"

Bu kez imza sayılabilecek bir şey var. Büyük bir M harfi, tabii kuyruklu, çengelli, fiyakalı cinsten.

Tıklım tıkış eşya dolu koskoca köşkten bir tek kutu alıp çıktım ve içinden yaşayan kimsenin bilmediği sırlar çıkıyor! Kafam karmakarışık. Aşk mektuplarını yazanla şantaj mektuplarını yazan galiba aynı mahallede (Kandilli mi, Vaniköy mü? Birbirine yakın Boğaz köyleri bunlar, belki Vaniköy'de postane yoktu) oturuyorlar. Hatta aynı evde bile olabilir mi? Şantajın konusu hastanede değiştirilen bir bebek değil, yasak bir aşk! Mektupların ikisi annemin doğumundan önce yazılmış zaten. Doğumdan sonra ise tek mektup var; neden kesiliyorlar durup dururken? Semiha Hanım ile şantajcı mektup gerektirmeyen bir buluşma şifresi ya da ödeme planı geliştirmiş olmalılar. Yasak aşk bir yerde sona ermiş ama meyvesi capcanlı dururken olay artık aylığa falan bağlanmıştır. Semiha Hanım hamile olduğunu anlayınca ilişkisini kesmiş besbelli, ama şantajcı onun peşini kolay kolay bırakmamıştır. En azından kocası ölene değin... Ne zaman öldü acaba? Semiha Hanım'ın kocasından söz ettiğini hiç hatırlamıyorum. Annemi sildiği gibi onu da –çok daha önce– silip atmış yaşamından herhalde. Peki, âşığı kimdi? Acıklı mektupların, şatafatlı el yazısının, değerli pulların sahibi Bay M kim olabilir? Boğaz köylerinden birinde yaşayan biri, bir ihtimal – büyük ihtimal– annemin babası! Ama öyleyse eğer... öyleyse? O zaman ben Semiha Hanım'ın soyundan geliyorum demek. Hayır, bunu kabullenmek istemiyorum. O taş yürekli kadının gerçek torunu muyum şimdi ben? Bunu kaldıramayacağım. Peki, bana neden yalan söyledi bu kadın? Kalpsizliğinden tabii. Anasız kalmış bir çocuğa acımak şöyle dursun, onu her türlü aile bağından yoksun kılmak hoşuna gitmiştir allah bilir. Tabii, hastanede bebek değiştirmek gibi akla hiç de yakın olmayan o hikâyeyi uydurmakla, yaşadığı gizli aşkı da inkâr etmiş oluyor, annemi de, beni de. Ve dimdik ayakta kalıyor, kimselere ihtiyaç duymadan.

Altın olduğunu sandığım dolma kalem yazmıyor tabii. Buna gerekli mürekkep bile kalmamıştır dünyada artık. Küçük defterde ise... haa, işte çözülüyor şantajın sırrı galiba: birtakım tarihler, karşılarında sayılar ve TL. İlk ödemeyi nisan ayının on sekizinde yapmış, 250 TL. Yıl 1956, o zaman için büyük para olmalı bu meblağ. Aynı yılın mayıs

ayında ödenmiş bir 250 TL daha var, 5 Haziran'daysa 500 TL. Bir sonraki tarih 15 Nisan 1957. Aradaki zamanda Semiha Hanım gizli ilişkisini kesmiş ve hamilelik dönemine girmiş olacak. Annemin doğum günü 8 Mart. Ve o yılın 15 Nisanında yeniden başlayan ödemeler her ay devam etmiş yıllarca, miktarlar dört-beş ayda bir artıyor. En son tarih 16 Haziran 1968 ve meblağ 10 bin liraya yükselmiş. O tarihte annem on bir yaşında. Ya şantajcı ölmüş ya da Semiha Hanım'ın kocası besbelli.

Bu paraları bulmakta zorluğa, sıkıntıya düşmüş müdür bu kadın? Kocası durumu anlayacak diye ecel terleri dökmüş müdür? Biraz olsun acı çekmiş midir? Keşke... Ama tüm olanların acısını annemden çıkardığından nerdeyse eminim. Annem on iki yaşında Amerikan Kolejine yatılı yazdırıldığında ilk kez rahat bir soluk aldığını söylemişti bana. Gerçi hiçbir zaman annesinden açıkça şikâyet etmemişti ama ancak oraya gittikten sonra kendisini bulabildiğini, hafta sonlarında bile köşke dönmek istemediğini, ömründe ilk kez güzel arkadaşlıklar kurabildiğini falan anlatmıştı uzun uzun. Herhalde doğru söylüyordu ama ben fazla kulak vermemiştim dediklerine, çünkü beni yatılı okula vermeye hazırlandığı duygusuna kapılmıştım. Evet, sanırım bir ara ciddi ciddi böyle bir hevese düşmüştü – intiharı düşündüğü için mi? Bense, ufak çapta ağlayarak, büyük çapta tepinerek reddetmiştim yatılı okula gitmeyi (ölüm hiç aklıma gelmemişti de, ben yokken boşanırlar falan diye korkmuştum). Zaten Amerikan Kolejine yetecek paramız da yoktu. Neyse, Semiha Hanım kurtulmuş işte, hem şantajcıdan, hem kocasından, hem de pek vakit kaybetmeden kızından. Her şeyi bu kutunun içine doldurmuş, üstüne de belki ölmüş aşkının simgesi saydığı taş bebeği tabuta koyarcasına yatırmış, kapağını kapattığı gibi tavanarasına atıvermiş. Böylece her türlü sıkıntıdan da kurtulmuş olarak – onun herhangi bir konuda acı çektiğini düşünmek bile abes–, dedelerinden kalma gümüş kaşıkla çayını karıştırmaya koyulmuştur. Bu kadının anneme yaşattığı kâbusları hayal bile edemiyorum. Zaten ne kadar az şey biliyorum annem hakkında. Herkes her zaman kaçındı konuşmaktan. Şimdiyse benden başka hiç kimsenin bilmediği bir sırra

sahibim, ama çok geç. Bu sırrı nasıl kullanacağımı bilmiyorum ki. O sır anneme hayatı zehir etmiş olabilir, benimse bir işime yaramıyor. Başka şeyler bulmalıyım. Annemin hikâyesini bilmeden kendi yaşamımı nasıl kuracağım?

Benim yeni öğrendiğim bu sırrı bilmeyen Rıdvan annemin hikâyesine nereden girdi, onu ne yönde geliştirdi, ölümüne nasıl bir çözüm buldu? Onun elinde de bazı sırlar var mı, benim bilmediğim? Uzatıyor, uzatıyor, bir türlü bitiremiyor romanını, yazdıklarını bana okutmaya yanaşmıyor, bildiklerini –bir bildiği varsa eğer– paylaşmıyor. Yok kızın adı Zuhal mi olsun, yok soyadı ne olsun, yok annesinin videocu bir sevgilisi mi olsun, birlikte Fellini mi seyrettiler, Fassbinder mi? Bir kere annemin sevgilisi falan yoktu. Olsa şüphelenmez miydim? On bir yaşındaki bir çocuk fark etmez mi annesinin birden güzelleştiğini, canlandığını, üstüne başına, makyajına özen göstermeye başladığını? Gerçi beni yatılı okula özendirmeye çalıştığı sıralar... Belki vardı bir sevgilisi de onunla kaçmaya hazırlanıyordu. Peki, sevdiği adam neden öldürsün onu? Bıktıysa çeker giderdi. Kıskançlığa kapıldıysa bıçaklar ya da vururdu. Seviştiği kadını balkondan itmek ne türlü soğuk kanlı bir nefret gerektirir? İnanamam böyle bir şeye. Semiha Hanım gibi bir kadın M Bey'in kalbinde onulmaz yaralar açmayı, aşkı uğruna ölmesini (değilse bile mektubunda bu zavallı tehditi yazmasını) başarsın da benim güzel anneciğimin âşığı ondan kurtulmanın tek yolu olarak cinayeti seçsin! Bu gerçek olamaz, ancak Rıdvan'ın sakat hayal gücünün bir ürünü olabilir. Neler neler söyledi bana o gün. Annemin ölümünü en duygusuzca, en patavatsızca tartışıyor benimle, sonra da midemin bulanmasına şaşıyor! Nedir oynadığı oyun? Yalnızca o mu oynayan? Çevremdeki herkesin bir oyun içinde olduğunu hissederim gibiyim. Yıllar yılı neler saklandı benden, ne yalanlar söylendi? Benden başka kimsenin bilmediğini sandığım sırrı benden başka herkes biliyor muydu öteden beri? Fırat'ın yem gibi önüme atmayı vaat ettiği zarfta benim bulduğum zarftakilerin devamı mı var, yoksa öncesi mi? Anneannemin gizli aşkının kimliğini de biliyorlar mı? Ona göre mi kurdular oyunlarını?

Artık kendi çözümlemelerimi yapmaya başlamalıyım. Oynadıkları oyunun şifresini bulacağım. Fırat da var işin içinde, Fatin Bey de, Vedia Hanım da, eminim. Rıdvan en masumları olabilir, bakarsın onu da kullanıyorlardır. Ben oyunun başkişisi miyim, yoksa bir kukla, bir piyon mu? Okulda oynadığım tiyatro eserleri gibi dikkatle kurgulanmış bir olaylar silsilesine mi benziyor oyun? Satranç gibi mantığa, muhakemeye dayanan çok bilinmeyenli bir problem mi? Yoksa sekseğin rastlantısal, gene de taşa doğru biçimde, doğru hızla vurulmasını gerektiren kuralları mı geçerli? Göreceğiz bakalım.

Hava dayanılmaz sıcak. Çevremdeki kalabalığın yarısından çoğunu tanımıyorum. Gelen giden elimi sıkıyor, dikkatle bakıyorlar yüzüme hepsi. Halen ağlamadığım belli ama, acaba az önce ağlamış mıyım diye merak ediyorlar anlaşılan. Cenaze sahibinin gözyaşı dökmemesi ayıp mı kaçıyor, ne? Rıdvan yanıbaşımda bir teselli abidesi olarak duruyor. Dirseğimden tutmuş, destek oluyormuş, fenalaşıp yere yıkılmamı engelleyecekmiş havasında. Fenalık geldi gelmesine de, kederden değil elbette, burada boş boş dikilmekten. Fatin Bey gelmemiş... Neden gelsin zaten eski öğrencisinin anneannesinin cenazesine? Fırat da yok. Onu Rıdvan'ın evinde nerdeyse yakaladığım, ya da onun beni orada nerdeyse yakaladığı günden beri görünmedi, aramadı, sahip olduğunu iddia ettiği sırlarla birlikte yokoldu; belki de korktu yalanlarıyla karşıma çıkmaya. Ama demin elimi sıkmakla yetinmeyip boynuma sarılan kadın onun annesiydi galiba. Bir şeyler de söyledi, köşke gelip bana destek olacağına dair. Babam az ötede... Kötü görünüyor, buraya ait değilmiş gibi durmaya çalışıyor sanki. Ben ısrar etmeseydim gelmezdi bile belki. Boylu boslu, güzel bir adamdı ben küçükken. Yıllar boyu ne kadar değiştiğine, çöktüğüne dikkat etmedim. Nasıl da zayıflamış, boynu bükülmüş, kamburu çıkmış. Yüzü yeşilimsi sarı bir renk almış. Baktıkça bakmayasım geliyor. Bu yaz günü teni güneşten yanmamış biz baba kızdan başka kimse yok galiba camide. Anneannemin

ölümüyle ilgili tüm resmi işleri onun üstüne yıktım üstelik... Avukatlarla görüşmeyi, mirasın detaylarını öğrenmeyi, ev ne olacak, eşyalar, hizmetkârlar ne olacak uğraşmayı hiç mi hiç istemedi canım. Ne kadar zengin olduğum zerre kadar ilgilendirmiyor beni. Of, çok sıcak! Yaz vakti kadınlar kolsuz, askılı kılıklarla, tabii çorapsız gelmişler. Erkeklerin üstünde tişört ya da yakası açık gömlekler. İmam çok kötü baktı hepimize, "Bu ne biçim cemaat," dediğini işittim, gülesim geldi bir an. Sadece başı değil, orası burası açık, çıplak bacaklı kadınların önünde namaza durmayacak mı yoksa? Hoş olurdu doğrusu.

Mezarlık çıkışı Rıdvan'ı nereye göndereceğimi bilemiyorum hâlâ. En az iki saat gerekli bana, daha da uzayabilir işim. Babamla ikisini köşke göndersem, şoför Mustafa ile birlikte? Bir sürü insan taziyeye gelecek, hoca moca da ayarlamıştır birileri, âdettendir. Ben dualara dayanamayacağımı, onlara daha sonra katılacağımı söylerim. Bu arada köşkteki eşyaların bir listesini çıkarsalar, ya da en azından ne var ne yok bir baksalar müzayede öncesi fena mı olur – tabii Mustafa ile karısı son üç günde evi tamamiyle boşaltmamışlarsa eğer! Birkaç saat oyalanırlar orada artık. Rıdvan babamla iletişim falan kurmaya çalışır, romancılık gereği; ben de onun bilgisayarını yağmalama fırsatını elde ederim. "Aman yatak odasındaki çekmeceleri iyice karıştırın, tavan arasındaki hazineyi de ihmal etmeyin," diye tembihlemeyi ihmal etmeyeyim.

Rıdvan salağın teki. Kaç yıldır, sırf salak olduğu için mi koynuma aldım onu – psikiyatrların çözümleyebilecekleri bir konu! İlerde psikiyatra gidecek olursam, sorarım. Babamla birlikte köşke gitmeyi seve seve kabul ettiği gibi –bir iki antika da kendine ayarlayacağını sanıyor, anladığım kadarıyla, "Aman tavanarasını dikkatle arayın," dediğimde gözleri parladı– laptopuna kolayca girebileceğimin farkında bile değil. Onun şifresini çoktandır biliyorum da vaktim olmadı kaç zamandır. İşte şimdi vaktim var. Yalnızca Word'üne değil, çöpe attığı e-postaları-

na da ulaşacağım ve benden sakladığı ne varsa öğreneceğim. Ama hazır mıyım buna? Rıdvan belki öyle bir gerçek öğrendi ki, yazmaya bile korkuyor. Ben gerçeği öğrenmeye hazır mıyım? Çocukluğumdan bu yana gerçeği öğrenmemek, bir gerçek varsa eğer ondan kaçmak çabası içinde değil miyim? Babamın katil olmadığına inandım. Ama annemin, sabah beni doyurup giydirip okula gönderen annemin, balkondan eğildiğinde hırkamı iliklememi seslenen annemin, akşam olmadan aynı balkondan kendisini atmasını, beni gözden çıkarmasını, feda etmesini, terk etmesini kabullenebildim mi? Affedebildim mi? Hayır. Bu yüzden sakatım ya... Kolum kanadım hep bu yüzden kırık kaldı ya... Ama toparlıyorum kendimi, toparlayacağım. Bu oyunu çözeceğim.

Rıdvan'ın laptopunu açtığımda birazdan fazla heyecanlıydım. Ne öğrenirsem öğreneyim sarsılacağımı da biliyordum. Beni en az yaralayacağını sandığım dosyadan başlamak en iyisi olacak, diye düşündüm. Polis Soruşturması – Hastane bilgileri dosyasına gireyim, dedim, ne de olsa nesnel bilgiler vardır burada, hem duygusallıktan hem de kurgudan uzak bilgiler. Babamın benimle hiçbir zaman konuşmadığı sorgusu yedi gün sürmüş; ne gibi sorular sorulmuş, ne gibi cevaplar alınmış belirtilmiyor ama "sanık" suçsuzluğu konusunda direnmiş. Güvenilir bir görgü tanığı olmadığı için bırakılmış. Olan tanıkların ifadeleri de çelişkilerle dolu. Bu kadarını ben de biliyordum. Sorgunun ayrıntılarını içeren bir dosya var mı diye baktım, yok. Yalnızca Rıdvan'ın düştüğü bir not var: "Mutlaka işkence görmüştür," diye yazmış. Hastane kayıtlarında ise, bilmediğim bir şey var: Aynı gece üç kadın getirilmiş hastaneye – ikisi ölü, biri yaralı olarak. Gerçi annemin adı ölü olarak geçiyor ama bir karışıklık olamaz mı? Belki de yaralı olandı annem, iyileşir iyileşmez kayıplara karıştı ve hâlâ yaşıyor! Bunu kimse neden araştırmadı? Çok akla uzak olduğu için belki. Oysa bu öyküde o kadar çok akla uzak şey var ki... Hayır, hayır, böyle bir hayale ka-

pılmamalıyım. Ayrıca bana ne yararı var? Kendini öldüren kişi, ölmeden bir an önce pişman olabilir. "Yavrumu nasıl terk edebildim?" diye sorabilir kendine. Ama dirilip de yalnızca babamdan değil, benden de uzak yaşamayı seçen bir anne? Bu olasılık bana nasıl bir güven verebilir? Annemin öldüğünü inkâr edilemez bir gerçek olarak saklamalıyım. Hatta bundan başka gerçek var mı acaba? Öteki dosyaları açtıkça, her seferinde daha da büyüyerek takılıyor kafama bu soru. Roman (adını bile koymamış) dosyasında benimle konuştuklarından başka hemen hemen hiçbir şey yok. Ne annemin ne de babamın karakteri üstünde çalışmış doğru dürüst. Sokak tasvirleri, araba tasvirleri, videocu dükkânının içi... Bu arada romanla hiç ilgisi olmayan film öyküleri. Adamın üstün romancılık yeteneğine bak, oturmuş Fellini'nin 81/2'unu çözümlemeye kalkmış. Çözümlemekle kalsa iyi, bazı sahneleri bire bir anlatmış. Derken Goddard'ın sinema tarihindeki müthiş önemi üzerine birkaç sayfa, Alain Resnais'nin hiç de abartıldığı kadar büyük bir yönetmen olmadığına dair yüksek fikirler... Bütün bunlar kadınla (annem demeye dilim varmıyor) videocunun aşklarının nasıl geliştiğini, karşı konulmazlığa doğru nasıl ilerlediğini anlatmak yerine geçiyor anladığım kadarıyla. En uzun uzadıya bu videocuyu yazmış. "Kocası kadar yakışıklı değildi, hatta hiç yakışıklı sayılmazdı," diyor bir yerde. Model olarak kendisini mi aldı ne, çirkin mahluk! Bir de gereksiz yere uzatılmış, aşırı ayrıntılı, adamın cinsel gücünü göklere çıkaran bir sevişme sahnesi var ki, burada bizim sevişmelerimizden esinlenmiş olabilir. Ama tabii fena halde abartmış. İyi, bir daha yüzümü göremeyeceğine göre, kayıtlarda bir sevişme örneği bulunmasında yarar var. Ama tabii, sileceğim bunu ben, daha neler neler sileceğim. Hem, annemi kendi kocasının yatağında bir videocu parçasının (gerçi entel bir videocu!) kollarına atmaya ne hakkı var? Tartışmaya kalksan "Bu gerçek hayat değil ki, roman," diyecek biliyorum. Sanki çevremizdeki pek çok kişi bilmiyor annemin hikâyesini yazdığını. Ne adi oluyor şu yazar milleti! Hepsi böyle midir acaba? Sanat uğruna soyunmakmış! Soyun, soyun da, başkalarını soyma hakkını nerden kazandın? Ölüm başlıklı bir başka dosyada, kaldırımın üstüne bulunan

ceset mide bulandırıcı ayrıntılarla anlatılmış. Bunu ilerde romana monte edecekti anlaşılan. Daha kadının neden öldüğünü, nasıl yaşadığını, neye benzediğini bile yazmadan (doğru dürüst tasarlamadan bile) bu sahneyi, besbelli bir çırpıda, yazıvermiş. Sonuçta her okura hitap eden bir roman çıkacaktı ortaya mutlaka – içinde seks var, şiddet var, beyni kaldırım üstüne dağılmış iğrenç bir ceset var, entel sinema teorileri var. Eksik olan tek şey akla yakın bir hikâye... O olmasa da olur belki. Günümüz yazarları böyle şeylere gerek görmüyorlardır belki. Neyse bu da gidecek tabii. Bütün bunlar canımı sıkmaktan başka bir işe yaramadı aslında. Rıvan'ın beceriksizliği dışında hiçbir şeyi aydınlatmadı. Bir de çöp kutusundan eski e-postaları çıkarmaya kalkmasaydım!

İnanılır gibi değil – ya da ben dünyanın en saf, en sersem kızıyım. Delirebilirim – ya da zaten deliyim. Hayır, değilim. Son derece bilinçli davranıyorum Rıdvan'ın dosyalarını bir bir silerken. Aylardır yazdım yazıyorum diye oyalandığı romanı da tümüyle yok ettim, çöp sepetinde boşuna arar artık. Yeni bir dosya açıp sildiğini sandığı yazışmaları yükledim. Böylece, laptopunu açtığında hemen görecek aramızda her şeyin bittiğini. Benimle yeniden karşılaşmayı göze alamaz artık. Birden içim fena halde rahatladı. Uzun süredir böyle bir "Oh" çekmemiştim. Bitti bu iş, bitti, bitti! Özgürüm – tamamen değilse bile, biraz daha özgürüm. Bir daha hiç gelmeyeceğim bu eve. İçerdeki birkaç parça eşyamı almaya bile üşeniyorum. Ya da, en iyisi ne yapmalı? Bütün giysilerimi pencereden atmalı. Rıdvan gelmeden önce birileri toplamazsa eğer –ki umarım toplamazlar– geldiğinde kapının önünde şöyle esaslı bir şok yaşasın kendimi balkondan attığımı sanıp.

Şimdi oyunun asıl kurucusu olduğu anlaşılan Fatin Bey'e geldi sıra. Fırat ile uğraşmama gerek yok. O öylece ortaya atılmış bir mayın, artık kime çarparsa onu yaralayacak. Fatin Bey'i nerede bulacağım? Gerçekten de Avrupa'da, en azından İstanbul dışında olabilir. Artık Rıdvan'dan yardım isteyemem. Vedia Hanım'ın evine bir kez daha gitmeyi göze alabilir miyim, bilmiyorum. En azından bugün değil. Bugün başka kimseleri görecek halim yok. Bir süre daha yalnız kalıp dü-

şünmeliyim; hemen hemen her şeyi çözdüm aslında, ama Fatin Bey'le yüzleşmek zorundayım. Buna hazır mıyım?

Bir yandan Rıdvan'la karşılaşmak endişesi, bir yandan kafamdakileri toparlamadan dağıtmak korkusu, Beyoğlu, Cihangir, hatta Nişantaşı sokaklarında dolaşamaz, oralardaki kahvelere uğrayamaz oldum. Tabii, karşı tarafa hiç geçmiyorum. Tanıdığım kimselere rastlamayacağım yerlere gidiyorum. Ataköy, Galleria, Marina gibi hiç bilmediğim yerleri keşfe çıktım. Marina'da çok çoluk çocuk var, Galleria da boğucu. Yeşilköy'de, eskiden kıyı kahvesi olduğu anlaşılan, ama önüne yapılan dolgu yoldan dolayı denizden uzak kalmış bir mahalle kahvesi buldum. En çok oraya gidiyorum. Daha doğrusu, bir haftadan fazladır hep oraya gidiyorum. Daha çok yaşlı erkeklerin bulunduğu ama arada sırada alış verişten dönen kadınların da uğradığı bir yer... Son derece sakin. İnanması güç ama televizyon yok. Adamların çoğu tek başlarına geliyor, daha önce gelmişlerle selamlaşıp bir iki laf ediyorlar ama genellikle ayrı masalarda oturuyorlar. Kimisi gazetesini okuyor ama çoğu öylece oturup, bir yerlere dalıp kahvelerini ya da çaylarını, mutlaka sigaralarını içmekten başka bir şey yapmıyor. Masadan masaya konuşuyorlar arada, ama öyle yüksek sesle değil. Aynı masada oturup tavla oynayanlar, oynayanları seyredenler de heyecana kapılıp şamata yapmıyorlar. Havada hiçbir gerginlik yok, herkes kendi halinde. Çay mı kahve mi içeceklerini dükkân sahibi biliyor olmalı çünkü genellikle kimsenin bir şey ısmarlamasına gerek kalmadan önlerine geliyor içecekleri. Kadınlara ne istediklerini soruyor ama, müdavim olmayan başkalarına da soruyor. Tabii ben ilk geldiğimde bana da sordu birkaç kez, ama artık alıştı. Önümdeki çayın bittiğini fark ettiğinde ya da ben başımı okuduğum kitaptan kaldırıp ondan yana baktığımda hemen yenisini getiriyor. Kahveci hiçbir zaman renk vermedi ama yaşlı adamlar başlangıçta yadırgadılar beni. İkinci, üçüncü gelişlerimde birbirlerine bakıp soru sorarcasına kafa salladılar. Buraya dadandığım anlaşı-

lınca daha da garipsediler durumu anlaşılan. Kahveciden başka kimse konuşmuyor benimle, içeri girdiğimde bakıyorlar ama selam vermeden kaçırıyorlar bakışlarını. Bu yaşlılar kahvesinde, önünde kitap gün boyu oturan, çay üstüne çay içen genç bir kızda bir tuhaflık seziyorlar haklı olarak. Pek normal olmadığımı düşünmeleri de şaşırtıcı değil aslında. Tabii ki normal değilim. Bir sürü saplantım, takıntım, korkum var. Onbir yaşındayken sokaktaki sek sek çizgilerinin üstünde annesinin cesedinin krokisiyle karşılaşan bir çocuğun ilerde nasıl olması beklenebilir ki? Yolumun tımarhaneye değil de konservatuara düşmesi bile bir mucize. Yazın şu son günlerinde yolumun bu kahveye düşmesinde bir anlam aramanın anlamı var mı? Önümde hep bir kitap duruyor ama aslında okuduğum yok. Rıdvan'ın laptopunda bulduğum sır üstüne de kafa yormuyorum artık. İlk başta neden o kadar sarsıldığımı bile çok iyi hatırlamıyorum şimdi. Oyunun başkişisi olmadığıma sinirlendim galiba en çok. Kullanılmışlık duygusu hiç hoş değil. Fatin Bey'le yüzleşmeye karar verip vermeyeceğimi düşünmek için oturuyorum burada. Ya da karar vereceğim günü bekliyorum bu ihtiyarlar arasında. Çaktırmadan, kafamı kitaptan kaldırmadan yan gözle izliyorum onları ama asıl aradığım, asıl gereksindiğim onlarla aramdaki bu iletişimsizlik. Bana hiçbir zaman karışamayacak, yaşamımı etkilemeyecek, beni herhangi bir oyuna katmayacak insanların arasında olmaktan hoş bir huzur duyuyorum.

Dememe kalmadı, adamlardan biri huzurlu sessizliği bozdu. Onları çaktırmadan izlemiştim izlemesine ama, hepsini aynı "yaşlı" kategorisine koymuş, birbirlerinden pek ayırt etmemiştim açıkçası. Dolayısıyla bu adamı masamın başında dikilip "Müsaade var mı?" diye sorduktan sonra cevabımı beklemeden karşımdaki iskemleyi çekip oturuncaya dek hiç fark etmemiştim. Çok yaşlı olmayabilirdi, yetmişlerinde değil de altmışlarında olabilirdi. Saçları aklaşmıştı ama bıyıkları da, keçi sakalı da aktan çok kırdı. Gözleri de genç genç, en azından parlak parlak bakıyordu. Mavi mi yeşil mi olduklarını çıkaramadım. Yoksa gri dedikleri renk bu mu? Kitaplarda falan okumuşumdur ama ömrümde hiç görmedim gri gözlü birini.

"Sizi birine benzetiyorum, ama yanılıyor olabilirim," dedi, rengini kestiremediğim gözlerini hiç kırpıştırmadan yüzüme dikerek.

Az biraz gülümsedim ama bir şey demedim. İlk aşkına benzediğimi söyleyeceğinden emindim.

Kahveci bir çay getirip onun önüne koydu, benim yarılanmış bardağıma bir göz attıktan sonra geldiği gibi sessizce uzaklaştı.

"O da üniversiteliydi, sizin gibi. Ama sizin kadar çalışkan değildi. Böyle günlerce sabahtan akşama ders çalıştığını hiç görmedim."

"Ben üniversiteli değilim," dedim boğazımı temizledikten sonra. "Bitirdim."

"O zaman ders çalışmıyorsunuz. Tahmin etmiştim aslında. Ancak, burada öldürdüğünüz vakte yazık ediyorsunuz."

"Anlamadım?"

"İnsan gençken önünde çok zaman olduğunu düşünür, ya da zaman konusunda hiç düşünmez. Öyle günlerce boş boş oturmakta bir sakınca görmez. Oysa sizin kaybedecek zamanınız yok."

"Ne demek istiyorsunuz? Hakkımda ne biliyorsunuz da böyle–"

"Hakkınızda bir şey bilmeme gerek yok," dedi. Hâlâ bir kez bile kırpmamıştı gözlerini. "Görüyorum. Bir karar arifesindesiniz. Ne yaptığınızı bildiğinizi sanıyorsunuz, ama yanılabilirsiniz. Çok dikkatli olun. Hiç beklemediğiniz şeyler gelebilir başınıza."

Buyrun bakalım, kendimi oyunlardan uzak bir yere atayım dedim, yeni bir oyun-kuran çıktı karşıma."Falcı falan mısınız yoksa," dedim işi alaya dökmek çabasıyla.

"Hayır. Görmüş geçirmiş biriyim yalnızca. Sizi daha önce de gördüm."

"Burada mı yani?"

"Yaşamınızın başka anlarında. Dikkatsizsiniz siz. Pek çok şeyin farkında değilsiniz." İki elini masaya dayayarak ağır ağır doğruldu, hep gözümün içine bakarak. "Gitmeye korktuğunuz yere gidin. Orada tehlike yok. Ama sonrasında dikkatli olun, bir an bile dağılmasın dikkatiniz."

Bakışlarını benden ayırdığı an yere çevirdi. Başka kimselere bakmadan, öteki masalarda oturanlarla selamlaşmadan, acelesiz ve sert adımlarla çıkıp gitti kahveden. Arkasından bakakaldım.

Fatin Bey kapıyı açıp da akşam akşam beni karşısında görünce şaşırdıysa eğer, belli etmedi.

"Ooo, hoşgeldin, Zehra. Nereden çıktın böyle?" diyerek sevinçli bir karşılamaya girişti önce. Sonra anneannemi hatırlamış olacak, yüzünden gülücüğü sildi. "Başın sağolsun, çocuğum," derken sarılacak sandım ama iki omzumdan tutmakla yetindi. Derin derin baktı gözlerimin içine. Bu bakışın numara olduğunu bilsem de, her seferinde yüreğim hopluyor.

"Konuşmamız gerek, Fatin Bey," dedim. "Vaktiniz var mı?"

Bir an duraksadı. Ellerini çekip bir adım geriledi. "Aslında pek yok ama... Gir tabii... Gel, salona geç," diyerek önümden yürüdü. Salona doğru giderken çalışma odasının kapısını kapattı.

Salonun ortasında durdum. Hava kararmıştı ama gökyüzü tamamen koyulaşmamıştı daha. Maviyle lacivert arasında bir yerdeydi. Boydan boya (ve perdesiz) camlardan bol ışıklı, hatta göz kamaştırıcı bir kent manzarası doldurmuştu içinde tek bir ayaklı lamba yanan odayı. İnsanlar neden hep deniz manzaralı pencereler isterler bilmem. Deniz sana bakar sen de denize, ne var yani? Böylesi bir kent manzarası çok daha heyecan verici. Hareketli bir kere; sarı, beyaz, kimi kez kırmızı ışıklar kımıldanıp duruyor pır pır. Gökteki yıldızların ışıklarıyla yarışma halindeler ve kazanıyorlar çünkü yıldızların parıltısı hâlâ soluk... Gökyüzünde yalnızca yıldızların değil, uçakların, kanatları altınlanmış martıların devinimi var. Bu gece manzarasına ilk kez mi bakıyorum buradan? Hayır, bir keresinde küçük bir öğrenci grubunu davet etmişti buraya Fatin Bey. Herkes pek coşkulanmıştı. Gündüz gözüyle de güzeldir, binaları seçebildiğin için daha farklı, gene de heyecan verici... Sol taraftan az da olsa deniz görünür, ama boş bir mavilik

değil, gemilerle dolu bir liman... Tam karşında ise bir sürü teras katı, San Antuan Kilisesinin çan kulesi, Galatasaray Lisesi, bir iki gökdelen, daha geride camiler... Istanbul'un en can alıcı görünümlerinden biri... Manzaradan başka pek bir şey de yoktur burada zaten. Çok az eşya ile, minimalist tabir edilen biçimde döşenmiştir. Çok kocaman, bembeyaz bir süet kanape (eminim ciddi biri tarafından tasarlanmış ve imzalanmıştır ve bu kentte bir eşi daha yoktur) önünde alçak, uzun, siyah lake bir masa, masanın üstünde birkaç düz kesimli kristal küllük, gene kristal bir vazo ve içinde gene kesinlikle ünlü biri tarafından imzalanmış hiç solmayan kırmızı güller... Kanapenin iki yanında iki ayaklı lamba –ki şu anda yalnızca biri yanıyor– gerilerde, göze görünmeyen bir yerde bir içki dolabı, müzik seti var biliyorum; yerlerde ise ne bir halı ne bir kilim. Parıl parıl cilalı parkeler. Bu odanın hep böyle el değmemişçesine tertemiz ve düzenli olmasına şaşmamak gerek, içinde pek yaşanmadığını sanıyorum. Sayısını (ve cinsiyetlerini) kimsenin bilmediği sevgililerini yatak odasına götürmeden önce kısaca burada ağırlıyordur belki. Ya da kırk yılda bir birilerini partimsi bir toplantıya çağırdığında... Ya da biri benim şimdi yaptığım gibi akşam vakti cebren ve hileyle içeri girmeyi başarırsa... Öyle habersiz geleni gideni yoktur Fatin Bey'in, ve vaktinin çoğunu çalışma odasında geçirir. Orası buranın tam tersi, ağzına kadar dolu, karmakarışık, dört duvarı eski moda camlı kapaklı kitaplıklar (ve kitaplar) ile dolu, birazdan fazla tozlu bir yerdir ki, oraya herkesi sokmaz. Hizmetçi bile öyle kolay kolay giremez. Bana birkaç kez izin vemişti. Ayrıcalıklıydım bir vakitler, ama besbelli artık değilim.

"Otursana. Otur, otur... Bir şey içer misin? Çay, kahve, su..."

"Hayır, hiçbir şey istemem," dedim. Oturmadım.

"Epey oldu görüşmeyeli, özlemişim seni."

"Nerdeydiniz?"

"Anlamadım."

"Görüşmeyeli epey oldu, çünkü sizi bulamadım. Kaç kez aradım ama..."

"Eee, artık okullu değiliz ikimiz de," diye gülümsedi. "Hayat

başka yerlerde devam etmek zorunda. Neler yapıyorsun? İş bulabildin mi?"

"İş aramadım," derken sesimin çok sert çıktığını fark ettim. Oysa bu sahneyi yumuşak, hatta baştan çıkarıcı bir havayla oynamam gerek. Yıkılır gibi yaptım. "Aramıyorum."

"Neden? Türk tiyatrosuna son yıllarda kazandırdığımız en yetenekli–"

Sözünü kesmeye cesaret ettim: "Türk tiyatrosu diye bir şey yok. Kalmadı. Belki hiçbir zaman yoktu. Ancak televizyonda iş bulabilirim, onu da istemiyorum."

"Haklısın," diyerek içine çekti. "Hem de çok. Televizyona bakmıyorum ama, orada iyi bir iş yapılamayacağını biliyorum. Gene de... Otursana be kızım, öyle ayakta dikilerek yoruyorsun beni."

"Kenti, kentin gecesini seyrediyorum."

"Olsun, oturduğun yerden de görebilirsin geceyi." Ve zorla kolumdan çekip oturttu beni yanına, sağ elimi kendi iki eli arasına hapsetti, her zaman yüreğimi hoplatan bakışlarıyla derin derin baktı gözlerime, iyice loş ışıkta yıldızlardan daha parlak ışıldıyordu gözleri ama kıpırtısızdılar. "Sen doğru bir çocuksun, Zehra. Hepinizi doğru yetiştirmeye çalıştım. Bazen düşünüyorum, yanlış mı yaptım acaba? İtin iti yediği bir dünyaya insan gibi düşünen, insan gibi yaşayan birini salmak, ne kadar doğrudur?"

Birden onun boynuna sarılmak, başımı omzuna dayayıp ağlamak, hatta dizlerine kapanmak isteğiyle sarsıldım. Buraya gelirken yapmaya kararlı olduğum her şeyin karşıtıydı bunlar ama her zamanki gibi büyülemişti beni. Duygularımı yüzümden anlamış olacak ki, babacan bir gülümsemeyle elimi bıraktı, ayağa kalktı.

"Sana bir içki vereyim ben, ihtiyacın var galiba. Ne istersin? Votka?"

"Yo, hayır," dedim aceleyle. "Sert bir şey istemem bu sıcakta."

"Buz gibi bir Riesling öyleyse. Viyana'dan gelme."

"Fırat mı getirdi?" diye sordum. Gözümü ona dikmiş, sesimin titrememesine dikkat etmiştim.

Anında arkasını dönüp hızla mutfağa yöneldi. "Fırat da kim" demeyi bile akıl edememişti. Peşinden gittim. Kapının eşiğinde durup çerçevesine yaslandım. Buz dolabından şarap şişesini çıkarmasını, tirbüşon aranmasını seyrettim. Biraz eli ayağı dolanmış mıydı? Bana mı öyle geldi.

"Fırat'ı tanıyorsunuz, değil mi?" dedim elimden geldiğince sakin olmaya çalışarak.

Mutfağın üst dolaplarından birini açtı, boydan boya sıralanmış bardaklardan iki kadeh seçti. Kısaca "Evet, çocukluğundan beri," dedi konuyu uzatmamaya kararlı, keskin bir sesle.

"Peki, o neden inkâr etti sizi tanıdığını?"

"Bilemem, bir hesabı vardı herhalde," dedi. Sırtı hâlâ bana dönüktü, kadehlere şarap dolduruyordu.

"Bütün hesapları sizin yaptığınızı sanıyordum."

Topuklarının üstünde, tam bir sahne dönüşü yaptı bana doğru, iki elinde iki dolu kadeh şarap. "Ne oluyor sana, Zehra? Neden bu kadar gergin... hatta saldırgansın bu gece? Hiç yakışmıyor bu davranışlar benim tanıdığım Zehra'ya."

"Sizin tanıdığınız Zehra kim? Ben miyim, yoksa sizin uydurduğunuz biri mi?"

Gülümsedi. "Ya da senin uydurduğun biri," dedi kadehlerden birini elime tutuşturarak. "Ne fark eder?" Dirseğimden tutup önüne kattı beni, salona doğru çok hafifçe itekledi. "Yürü hadi, şöyle rahatca otur, anlat bana, neden bu kadar gergin, bu kadar tedirgin olduğunu."

Salona vardığımızda elini dirseğimden silkeledim, elimdeki kadehi dökmemeyi başararak ben de bir sahne dönüşü yaptım. Yüzümü yüzüne, gövdemi gövdesine değdirmeden ne kadar yakın durabilecek-sem o kadar yakın durdum ona. "Gergin miyim, tedirgin miyim, bilmiyorum, Fatin Bey. Ama kızgınım," dedim.

Bir adım geriledi, enerji alanımdan çıkmak istercesine. Sanki korkarak baktı yüzüme. "Kızgınlık yakışmıyor sana. Senin gibi dünya güzeli bir kıza," dedi. Ve yutkundu. Evet, galiba korkuyordu.

Ona doğru bir adım attım, o bir adım daha geriledi, ben üstüne

yürürcesine bir adım daha attım. "Güzel olmasaydım deliliğin sınırlarında dolaşmamı hoş görmezdiniz, değil mi? Kimse hoş görmezdi. Hatta küçümsenir, aşağılanır, belki de suçlanırdım. Güzelliğim bir zırh gibi korudu beni benden ömrüm boyunca – aslında neydiysem, neysem..."

"Aslında nesin?"

"Siz söyleyin bana."

"Ne diyebilirim ki? En başarılı, en değer verdiğim öğrencilerimden birisin. Çok iyi işler yapacağına inanıyorum... ve hayır, deliliğin sınırlarında dolaşmıyorsun."

Bunları söylerken her yarım cümlede bir geriliyor, ben de her seferinde ona bir adım yaklaşıyordum. Yani, birbirimize değmeden birbirimize en yakın mesafede durmayı sürdürüyorduk.

"Size deli gibi âşık olduğumu bilmiyor musunuz? Tabii ki biliyorsunuz."

Bu kez gerilemedi, hatta daha da yaklaştı bana. Gövdelerimiz birbirine yapıştı. Bana sıkı sıkı sarıldı. Ensemden tutup başımı omzuna devirdi, kulağıma sıcak sıcak fısıldadı, "Çok güzelsin, Zehra, ama inan ki seninle yatmaya en ufak bir hevesim yok."

Tam kollarında eriyecekken taş kesildim. Midemde de bir bulantı... Onu kendimden uzaklaştırmak için ben itekledim bu sefer. Hem de hafifçe değil, sertçe itekledim. Bir an dengesini kaybettiğini sandım, ama hızla toparlandı, elindeki kadehi dökmemeyi başardı.

"Buraya sizinle yatmaya gelmedim," dedim.

"Neden geldin öyleyse?"

"Bu oyunu anlatın bana."

"Ne oyunu?"

"Vedia Hanım'la birlikte oynadığınız oyun neyse onu. İçine Rıdvan'ı, Fırat'ı, en acımasızca beni ve hatta annemi kattığınız oyunu."

Derin derin içini çekti, çocuğuna söz geçiremeyen bir baba havasıyla başını iki yana salladı. "Oyun falan yok, Zehra. Senin hayal gücün fazla çalışıyor. Olmayan şeyleri–"

"Olmayan neleri?" diye sözünü kestim. "Mesela yaz boyunca

burada olmayan sizi neden hep Vedia Hanım'ın yanında hayal ediyorum?" Gözleri bir an büyüdü ama başka renk vermedi. "Avrupa'da falan değildiniz, onunla birlikteydiniz, yalan mı?" Cevap versin diye bekledim ama sesini çıkarmadı. "Hatta onu görmeye gittiğimde oradaydınız!"

Gözlerini kırpıştırdı ama benden kaçırmadı. "Evet," dedi kısaca, "oradaydım."

"Vedia Hanım bana resmen kur yaptı, daha da ötesi, büyülemeye çalıştı... Az daha kapılıyordum. Siz ise bir yerlerden seyredip dalganızı mı geçiyordunuz? Eğleniyor muydunuz?"

"Ne münasebet!"

"Aslında her zaman yaptığınız aynı şey değil mi? Vedia Hanım'la ikiniz yıllar yılı gençlere tuzak kurup, kızları, oğlanları tavlayıp birbirinize paslayarak keyif sürmediniz mi? Oncadır boşanmamanızın sebebi bu değil mi?" Homurdanmakla gülmek arası bir ses çıkardı ama konuşmasına fırsat bırakmadan devam ettim."Fırat İstanbul'un en güzel kızlarıyla gezip tozarken, bana aşk ilan ederken aslında cinselliğini sizinle, Vedia Hanım'la, belki bir ölçüde Rıdvan'la paylaşıyordu, değil mi? Değil demeyin, e-postaları okudum! Fırat bir günden bir güne neden yok oldu hayatımdan? Beni kolunda bir süs gibi her yere götüren Rıdvan'ın Vedia Hanım'a hayranmış numarası yaparken aslında size tutkun olması... Viyana'daki zengin kadının jigolosu olduğu imasını yere göğe yayan Fırat'ın her fırsatta gelip size sığınması... Bunlar da mı benim hayallerimin ürünü?"

Yüzünü buruşturdu. "Bu kadar sıradan, bu kadar bayağı hayallere kapılacağın kimin aklına gelirdi?" dedi bıkkın bir sesle. "Senin çok daha zeki olduğunu sanmıştım."

"Bayağı olan ben miyim şimdi?" diye bağırdım. Sesimin ağlamaklı çıktığının farkındaydım ama var gücümle ağlamamaya çalışıyordum. "Sizin hiç mi katkınız yok bu bayağılığa? Bütün bu kargaşa arasında annemin ölümünü, benim hâlâ kurtulamadığım çocukluk kâbuslarımı bir melodram olarak kurgulamaya vakit bulmanıza ne demeli? Hiç mi acımadınız..." ve dayanamayıp ağlamaya başladım.

Ellerimle yüzümü kapadığımı, susmaya çalıştığımı biliyorum. Fatin Bey'in yüzünün daha da buruşup buruşmadığını, başını çaresizce iki yana sallayıp sallamadığını, bana iki tokat atmak isteği duyup duymadığını bilmiyorum. Bir kolunu omzuma doladığını, öteki eliyle dirseğimi tutarak beni yavaş yavaş kanepeye doğru götürdüğünü, oturttuğunu biliyorum yalnızca... ve hiçbir şey demeden sabırla susmamı beklediğini.

Sonunda sustuğumda kocaman bir bardak su tutuşturdu elime, hâlâ hiçbir şey demeden.

Soluklarım biraz düzene girdiğinde suyu kafama diktim, bardağı sehpanın üstüne bıraktım, yüzüne bakmaya çekinerek, "Çok özür dilerim," dedim kırık dökük bir sesle.

"Özür dileyecek bir şey yok," dedi. "Çocuğum, çok bunalmışsın, kafan çok karışmış... Bu kadar dayandığın iyi... Ben de nasıl koyverdim kendimi! Çok daha anlayışlı olmam gerekirdi."

Burnumu çektim. Çantam neredeydi acaba? Pantolonumun cebinde kâğıt mendil var mıydı?

"Anlayışlı davranmanızı beklemiyorum sizden. Beklememeliyim. Ben sadece..." Duraksadım. En ufak bir hırçınlık kalmamıştı sesimde, tam tersine bir eziklik vardı. "Gerçeği öğrenmek istiyorum," diye fısıldadım.

İki elini iki omzuma koydu, bir kol boyu yaklaştırdı – ya da uzaklaştırdı beni. "Bak bana, Zehra, yüzüme bak," dedi. Yüzüne baktım. Sabırlı, sevecen ama gülümsemeyen bir yüz.

"Gerçek, gerçek, diye debelenmenin ne anlamı var? Gerçek diye bir şey yok, Zehra. Gördüklerimiz, duyduklarımız, inandıklarımız var yalnızca. Bir de görmediklerimiz, duymadıklarımız, inanamadıklarımız... Bildiklerimiz, bilmediklerimiz, unuttuklarımız, unutamadıklarımız, görmezden geldiklerimiz... Hayat bu! Gerçekle ne ilgisi var?" Acıyarak bakıyordu sanki bana. "Oyun diyorsun, oyunu sen başlattın... Sek sek tebeşirini yazmasaydın..."

"Yazmasaydım... Hakkınız var. Neden yazdığımı ben de bilmiyorum artık."

"Okuduğumda çok beğendim... yazını yani. Ayrıca çok iyi bir malzeme gördüm."

"Malzeme mi?"

"Kötü anlama çekme bunu şimdi. İmkânlı bir hikâye, diyelim... Geliştirilebilir, melodramdan öteye taşınabilir... Tragedya olabilir.."

"İkinci sınıf bir melodramı yüce bir tragedyaya dönüştürmek...?"

"Mesela yani... Ama dikkat edilmezse bir Türk filmi de olabilirdi... Olayı biraz araştırmasını, deşmesini söyledim Rıdvan'a. Derken Fırat da karıştı işin içine. Önceden planlanmış hiçbir şey yoktu, inan bana. Oyunsa... zararsız bir oyundu. Hepimiz sevdik seni. Ama belki hüznünü, mutsuzluğunu daha çok sevdik. Sendeki trajik ihtimali... Ama sonra... Semiha Hanım'ın torunu olduğunu öğrendik..." Sustu. Ellerini omuzlarımdan çekti. Bana bakmadan bir süre oturduktan sonra ayağa kalktı, pencerelere doğru yürüdü.

"Anneannemi tanıyor muydunuz?"

"Hayır. Fırat geldiğinde anlaşıldı kim olduğu. Ben de bir şey bilmiyordum. Ama Fırat sana âşık olmaya başladığını itiraf edince Vedia birtakım şeyleri açıklamak zorunda kaldı."

Şaşkınlığım her an artıyordu. "Vedia Hanım nereden tanıyormuş anneannemi?"

"Tanışmamışlar hiç ama tanıyordu onu. Mehmet Emin Bey uzun uzun anlatmış. Ölümünden bir süre önce çok yakınlaşmışlardı Vedia ile."

"Mehmet Emin Bey mi? O da kim?"

"Fırat'ın dedesi. Anneannenin ise... bir vakitler büyük aşk yaşamışlar Semiha Hanım ile."

Yerimden fırladım. "Aman Allahım!" diye bağırmışım. "Mektupları yazan adam! Pulları gönderen..."

Fatin Bey bana doğru iki adım attı. "Kayıp pullar sende mi?"

"Ne bileyim ben? Mektupların yanında bir zarf içinde birtakım pullar vardı. Aşkının derinliğini ifade etmek için mi ne göndermiş. Bakmadım bile."

"Evet, besbelli çok derin bir aşkmış. Mehmet Emin Bey hiçbir

zaman unutamamış. Fırat da sana tutulunca Vedia onun sırrını açıklamak zorunda kaldı çünkü..."

"...çünkü annemin babası olma ihtimali var!" Birden müthiş bir isyan yükseldi içimde. "Keşke hastanede değiştirmiş olsalardı," diye bağırdım. "Nefret ediyorum bu kadından!"

"Neden? O da çok acı çekmiş olmalı."

"Hiç sanmıyorum. Taş kalpli bir kadındı o."

Bunu dediğim anda tavan arasında bulduğum kutunun içinden çıkan bebek geldi gözlerimin önüne. Semiha Hanım'ın kendisi miydi o yoksa? Sevdiğini yitirdiği için mi taşlaşmıştı? Onu annem adına affetmem için yeterli bir sebep miydi bu?

"Fırat'ın birdenbire kaçmasının nedenini anladın mı şimdi?" diye sordu.

"Onun yasını tutacak değilim. Ben annemin yasını tutuyorum hâlâ."

"Annenin ölümünün sırrını Rıdvan da çözemeyecek artık. Adamın tüm yazdıklarını–"

"İyi ki yok ettim," diye sözünü kestim. "Bi bok bildiği yoktu zaten."

"O işin aslını bilen tek kişi var. Sen de biliyorsun bunu, ama korkuyorsun. Beni, Rıdvan'ı, Fırat'ı suçlamanın, kafanda uydurduğun komplo teorilerinin tek nedeni var. Babanla yüzleşmeye cesaret edemiyorsun."

"Babam katil değil!"

"Olmayabilir... Ama bilen bir tek kişi varsa... Odur."

Eve yürüyerek dönmeye karar verdim. Saat çok geç değildi, hava hâlâ sıcaktı ama artık bunaltmıyordu. Hafif bir esinti çıkmıştı, sonbahar kendini hissettirmeye başlayacaktı artık anlaşılan. Sokaklar insan doluydu. Gruplar, çiftler ağır ağır, gecenin tadını çıkararak gelip geçiyorlardı yanımdan. Tek başına olanlar hızlı yürüyorlardı ama. Ben de

adımlarımı sıklaştırdım. Acelem olduğundan değil. Yavaş yürürsem dikkat çekerim korkusuyla. Ne zamandan beri korkar oldum dikkat çekmekten?

Mahalleye vardığımda baktım bizim kahvenin dışardaki bütün masaları boş, birine oturdum. İçerde birtakım insanlar televizyon seyrediyorlardı. Maç falan varsa garsonun beni fark etmeyeceğini biliyordum. Zaten, çay içmek için değil, biraz kafamı toparlamak için oturmuştum oraya. Fatin Bey'in yanındaki ezilmiş büzülmüşlüğüm geçmiş, hatta bir çeşit "sen ne diyorsun, be," efeliğine dönüşmüştü. Ağlamak iyi gelmişti anlaşılan. Babamı karşıma almadan önce bir iki derin soluk almaya ihtiyacım vardı. Bunca yıl süren suskunluktan sonra yüzleşebilecek miydim onunla? Gerçeğe hazır mıydım sonunda?

Garson çocuklardan biri dikildi başıma. "Aaa, sen miydin, Zehra Abla. Ben de kim diyordum gecenin bu saatinde. Nerelerdesin yahu, kaç haftadır? Provalardan mı başını alamadın, dizi çekimlerin mi vardı?" Sırıttı. "Açılış ne zaman?"

"Bir çay getirsene bana," dedim. "Kafam bozuk biraz."

"Hemen ablacığım," diyerek uçtu.

Tiyatrocu, sinemacı takımının uğradığı kahvelerin garsonları çok çabuk kaparlar mesleğin terimlerini. Prova, çekim, açılış... Eylülün son haftasındayız, "açılış"ların başlamasına az kaldı, dizilerin tanıtımları da çıkmaya başlar birer ikişer. Ve ben hiçbirinde yokum. Olmayacağım. Türk sahnelerinin parlamadan sönen yıldızıyım. Kimse bilmeyecek adımı, kimse sokakta beni arkadaşına göstermeyecek. Okulda yıllarca beni kıskanmış olan sevgili meslektaşlarım, "Yazık oldu kıza," diye dudak bükerek saklayacaklar sevinçlerini. Yıldız olmayı istedim mi hiç? Kendimden başka herkes olmayı istedim de yıldız olmayı ciddi ciddi düşündüm mü? Konservatuvarda geçirdiğim yıllar boyunca başarılı olmak istedim, evet, hep en iyi rolleri kapmak istedim ve kaptım, evet. Ama esas amaç hocaların takdirini kazanmaktı çoğumuz için, kendimizi onlara beğendirmekti. Ne istediğini bilmeyen, gördüğünü anlamayan, değerlendiremeyen bilinçsiz seyirciye hiçbirimizin güve-

ni yoktu. Alkışı hepimiz seviyorduk tabii, alkışa bayıldığımız için oradaydık zaten. Ama hocalarımız alkıştan alkışa fark olduğunu, yeri geldiğinde alkışı küçümsemeyi de öğretmişlerdi bize. Bu yüzden heves etmedim yıldız olmaya. Gene de, tiyatrodan bu kadar çabuk vazgeçeceğim kimin aklına gelirdi? Tiyatrodan vazgeçmek hayattan da mı vazgeçmekti, yoksa hayata başka bir yerden tutunmak özlemi mi? Afakanlar bastı birden yine. Kendimi uzun uzadıya irdelemeye başlamadan önce, bir an önce bitirmeliyim şu işi.

Garson çocuğun çayı getirmesini beklemeden kalktım.

Eve vardığımda babam "Kim 500 Milyar İster" programını seyrediyordu. Yüzüme bakmadan "Hoş geldin, kızım," dedikten sonra ekranda sorulan sorunun cevabını verdi. Yarışmacı hâlâ düşünüyordu, sunucu bizim yanımız sıra binlerce seyirciyi garip bakışına ve çarpık gülümsemesine maruz bırakıyordu. Dındındın müziği en az otuz saniye daha sürecekti, ama babamın biraz önce verdiği cevabın doğru olduğunu biliyordum. Soruyu bilmediğim halde biliyordum bunu, çünkü bütün cevapları bilirdi. Kitap kurdu değil, ansiklopedi kurduydu babam. Çok sayıda kitabı vardı ama hepsini okuduğundan hiçbir zaman emin olmadım. Sık sık kitap satın aldığını, gazetelerin bedava ya da indirimli verdiği klasik romanları biriktirdiğini biliyorum ama bir Tolstoy'u ya da Gogol'ü sonuna kadar okuyacak sabra sahip olduğunu hiç sanmıyorum. Birtakım saçma sapan aşk romanları okumuştur en fazla. Aşk romanlarını, özelikle saçma sapan olanlarını, okumayan var mı? Annem okumamıştır herhalde, ama anneannem kesinlikle okumuştur, hatta beslenmiştir onlardan. Neyse, babamın asıl alanı ansiklopedik bilgilerdi, çünkü zaman zaman fasikül fasikül, sonraları ciltli ciltli, defalarca ansiklopedi okumuştu. Çocukluğum boyunca, annem ölmeden önce de sonra da hep tanık olmuştum onun bu anlamsız okumalarına. Bak işte, şimdi bir anlam kazandırıyordu onlara. Bilgileri sayesinde zengin olmak istiyordu. Oysa ben çok zengin bir kızdım artık, dolayısıyla babam da artık para sıkıntısı çekmeyecekti. Bunun farkında bile değildi, iyi mi? Kendi kendine zengin olmak ya da onbeş dakikalığına ünlü olmak istiyor herkes gibi.

"Hiçbir bok bilmeden çıkıyorlar oraya, ayıp canım... Haftalarca o kadar uğraştım da.."

Bu hikâyeyi biliyorum, kaç kez dinledim. Günlerce uğraştıktan sonra yarışmaya katılmak için gerekli telefon numarasını düşürmüş, sorulan baraj sorusunun doğru cevabını da biliyormuş, ("Ekinoksu kim bilmez?") ama yanlış tuşa basmış! Epeyce yasını tutmuştu bu olayın. Neyse, yarışmacı da yanlış cevap verdi, sunucu bilgiç bilgiç kafasını salladı, babam gene söylendi.

"Bu herifler böyle erkenden elenince zor sorulara sıra gelmiyor tabii."

"Baba, boş ver, kapat şunu allasen. Seninle konuşmak istiyorum."

Korkuyla baktı yüzüme. Son günlerde herkesi korkutuyorum nedense. Ya da bir nedeni var da ben mi farkında değilim? Artık sabrımın kalmadığını çok mu belli ediyorum? Sesim çok mu cırtlak çıkıyor, gözlerim her zamankinden daha deli deli mi bakıyor? Oysa bu sahneyi çok yumuşak oynamalıyım. Onu "500 Milyar" sıradanlığından, yıllardır süren sıradanlığından sıyırmak kolay olmayacak.

Babamın önünde diz çöktüm, televizyon ekranıyla arasına girmiş oldum böylece. İki elimi iki dizinin üstüne koydum, gözlerinin içine baktım. "N'olur, baba," dedim sesime en yalvarıcı tonu yükleyerek. "N'olur konuş benimle artık baba."

"Ne var? Ne konuşacağız?" diye sordu. Ellerimi dizlerinden itmemeyi başardı ama gözlerinin televizyon ekranına kaymasını engelleyemedi. "Anneannenin mirası konusunda merak ettiğin bir şey varsa–"

Sözünü kestim. "Bak bana, baba. Bana bak." Önündeki alçak sehpanın üstünden uzaktan kumandayı aldığım gibi ekranı kararttım. Yeniden ona döndüm. "Büyüdüm artık ben. Bana gerçeği olduğu gibi anlatmanın zamanı geldi. Annemin kendini neden öldürdüğünü öğrenmek istiyorum. Bu benim hakkım."

Gene korkuyla baktı yüzüme, deliymişim gibi. Oturduğu yerde kendini geriye çekti. Böylece ellerim onun itmesine gerek kalma-

dan dizlerinden düştü. Ayağa kalktım, sehpanın öte yanından dolanıp kanapeye, yanına oturdum. Bu kez kolunu tuttum. Ona dokunmazsam onun elimden kaçacağını hissediyordum.

"Hakkım değil mi?"

"Annen kendini öldürmedi ki. Nerden çıkarıyorsun bunu?" dedi başını pencereden yana çevirerek, tül perdelerin ötesindeki geceden medet umarcasına.

"Nasıl olur? Sen... Sen de mi inanıyorsun ikinci bir adamın varlığına?"

"İkinci bir adam yoktu," dedi bu kez kendi ellerine bakarak. "Vardı başka biri ama birinci adamdı o. Annenin sevdiği adam. Benden önce tanımıştı onu... Kendini öldürecek olsaydı, onu kaybettiğinde öldürürdü. O zaman yapamadı. Yıllar sonra yapması için hiçbir sebep yoktu."

"Yani?"

"Sen doğmadan çok önce döndü annen ölümün eşiğinden. Ölümden döndü de, yaşama tam anlamıyla dönemedi. Ancak bir ara... tutundu. Aslında sen doğduktan sonra daha da sıkı tutundu, Zehra, o tutundu da... ben tutamadım."

"Dediklerinden hiçbir şey anlamıyorum, baba. Baştan anlatsana şunu."

"Uzun bir hikâye. Baştan başlarsam sonunu getiremeyebilirim."

"N'olur baba," diye bu kez sahiden yalvardım.

Yüzüme bakmadan ağır ağır konuşmaya başladı babam. Kâh karşı duvara, kâh ellerine, kâh yere dikiyordu gözlerini.

"Felsefede okuyordum, felsefenin ne olduğunu bildiğimden değil, orayı kazandığım için. O sıralar en düşük puanla oraya giriliyordu galiba. Yani, orada okuyanların çoğu okuduklarından bir şey anlamıyordu. Birkaç tane gerçek heveslisi vardı belki, hocalar da onlara bakarak anlatırlardı dersi. Açık söyleyeyim, en başta anlattıkları bir mağarada yanan mum hikâyesi vardı, ona bile akıl erdirememiştim."

İçimden "Yok deve," demek geldi ama, "Yapma be, baba, lisede okutuyorlar Platon'un Mağarasını," dedim.

Yüzünü buruşturdu. "Yani sevmiyordum, demek istiyorum. Okuduklarıma anlam vermeye üşeniyordum belki. Yoksa, geçemediğim bir sürü ders vardı ama iyi kötü üçüncü sınıfa gelmiştim. Üniversiteye yazılmamın asıl amacı doğduğum yerden kaçmaktı, okumak değil. Istanbul hayat demekti, hayata katılmak demekti."

"Katılabildin mi hayata?" diye sordum ama onun bugün bile bunu başardığını sanmıyordum.

Gülümsedi, kendi kendine gülümsedi ama, yüzüme bakmadan. "Eh, ucundan bucağından işte... Çok kıyısından köşesinden belki. Girişken bir insan olmadığımı biliyorsun. Yalnızlığı sever miydim? Bilmiyorum ama hep yalnız kaldığım için alışmıştım, alıştım herhalde. Birçok kişiyle merhabam vardı ama yakın arkadaşlarım yoktu. Kızlardan da çekinirdim."

"Oysa yakışıklıymışsın, yani öyleydin... Yani, hâlâ öylesin."

Sanki ben hiç lafa girmemişim gibi devam etti konuşmaya. "Kimi kez Siyasal Kantinine, Fen Fakültesi Kantinine gidiyordum, ama oralar bayağı tehlikeli olmaya başladı bir süre sonra. Bir gidiyorsun sağcılar işgal etmiş, bir gidiyorsun solcular ele geçirmiş, bir gidiyorsun polisler basmış. Bende herhangi bir olaya karışacak göz yoktu tabii. Ama aslında olaylar başlamadan sıkılmıştım üniversite muhitinden. Yurt desen iyiden iyiye boğucu, bunaltıcıydı. Oraya da sıçramıştı sağsol kavgası. Hele üçüncü yıl iyice serdim.

"Sabah erkenden kendimi sokaklara atıp uzak semtlere, öğrenci olaylarının olmayacağını sandığım yerlere gidip öyle aylak aylak dolaşıyordum. Param olduğunda sinemaya giderdim. Bir gün, eylemler konusunda benim kadar pasif, derslerde ise daha aktif bir yurt arkadaşım, iki gün sonraki sınava girmezsem fakülteden atılacağımı haber verdi. Sınava girsem ne yazacaktım ki? Derslere devam etmeyeli aylar vardı belki, arada bir uğruyordum okula kaç zamandır... Ama çocuk, son haftalarda okul sık sık tatil edildiği, dersler doğru dürüst yapılamadığı için zaten ne yazdığımın önemli olmadığını, hiç değilse bütünleme hakkını kazanacağımı söyledi. İyi çocuktu aslında, ama yakın arkadaş falan değildik, bana böyle bir tüyo vermesi için hiçbir sebep

yoktu. Neyse, birlikte girdik sınava. Onun kâğıdına baka baka bir şeyler yazdım ama ne sorulardan bir şey anlamıştım, ne de onun verdiği cevaplardan. Öylesine bir şeyler karaladım işte. Kaldım tabii. O geçti mi, bilmiyorum. O günden sonra bir daha görmedim onu. Çünkü o gün anneni gördüm... ve yıllar yılı gözüm annenden başkasını görmedi.

"Her şeyden önce kıpkızıl saçları vardı, yerçekimini yok sayarcasına gökyüzüne doğru fırlamış, ama aynı zamanda yüzünü örtmüş, aynı zamanda yele gibi sırtından geriye uçuşan... Bir fırtınaydı annenin saçları ve bana doğru geliyordu. Önden öğrenciler kaçışıyor, arkadan hem zırhlı hem silahlı polisler kovalıyordu. Ben tabii ki kenara çekilmiş korkuyla bakıyordum. Yere kapansam beni de eylemci sanırlar korkusuyla bir ağacın gölgesine sığınmış, dimdik dikiliyordum tirtir titreyerek. O kızıl bulut koşarak yanımdan uçup geçeceğine koluma girdiği gibi o ağacın daha gerisindeki ağaçlara doğru sürükledi beni. Bir yandan da soluk soluğa, 'sarıl bana, öp, yere yatır,' gibi anlayamadığım ve elbette yerine getiremediğim emirler sıralıyordu kulağıma. O yatırdı beni yere. Kızıl saçlar onun yüzünden kalkmadan benim yüzümü kapladı. Öyle ne kadar kaldık, bilemiyorum. Nasıl her yanım titriyordu... Nasıl deli gibi sarılmıştım ona... Üstümden kalkacak, saçlarını benden çekip alacak diye nasıl korkuyordum... Şimdi sana anlattığımda inanmayacaksın, gülünç bulacaksın belki ama... ben de artık inanmakta güçlük çekiyorum ama... ömrümde yaşadığım en olağanüstü dakikalardı. Tabii ki sonsuza kadar sürmedi. Üstümden doğruldu, 'sağol kardeş,' diyerek saçlarını arkaya doğru silkeledi ve yüzünü gördüm. Yüzünü gördüm. Sen çok güzel bir kızsın, Zehra. Ama seni her gördüğümde annenin gençliğini hatırlıyorum dersem, yalan. O daha güzeldi. Daha başka güzeldi. Öyle bir güzelliği ömrümde ne görmüştüm, ne gördüm, ne de göreceğim. Sonraları çok değişti tabii ama hiçbir zaman gözümün önünden gitmedi o güzellik... Ölünceye kadar da gitmeyecek..."

Ellerini yüzüne kapatmıştı babam. Ağlıyor muydu? Ağlasındı istiyorduysa. Ama bunca yıldır neden saklamıştı bunları benden? Küçükken belki pek algılamadığım, sonraki yıllarda mecburen kabullendiğim bir sevgisizlik öyküsüne hapsetmişti beni. Babamın annemi öl-

dürmediğini biliyordum ama onu sevdiğini bilmiyordum. Birbiriyle konuşmaya bile üşenen bir anne-babanın ortamında, havayı yumuşatmak için okulda ya da sokakta başımdan geçen olayları abartarak anlatmak zorunda bırakmışlardı beni hep. Bir kez bile birbirlerine kaçamak bir bakış fırlatıp "hatırlar mısın, Bebek'teki o geceyi" ya da "Hani bir gün Beyoğlu'nda.." diye başlayan cümleler kurmamışlar, çocuk kalbimde aşka dair ipuçları uyandıracak bir hikâye başlatmamışlardı. Kavgaları bile öyle dramatik, bağrışlı çağrışlı olaylar değildi. Sürekli ve karşılıklı bir dırdır içinde olurlardı konuştuklarında. Birbirlerine öfkelenecek kadar bile önem vermez gibiydiler. En fazla "Yeter be" diye sesini yükseltirdi babam arada bir. Bir keresinde de annemin, "Artık dayanamıyorum," diye hıçkıra hıçkıra ağladığını duymuştum. Korkudan yorganı başıma çekip saklanmışım. Ama annem balkondan düşmeden çok önceydi bu. Düşmek..? Hep atlamak ya da itilmek üzerine kuruldu hikâyeler. Düşmek çok daha farklı bir şey oysa. İnsan balkondan düşer mi?

Babam ellerini yüzünden açtı. Hayır, ağlamıyordu. Hatta gülümsüyordu. Başını iki yana sallayarak dalgın dalgın gülümsüyordu.

"O günden sonra peşini bırakmadım. Her gittiği yerde gölge gibi izlemeye başladım onu. Farkında bile değildi. Yakışıklı bir sevgilisi vardı. Her yere birlikte giderlerdi, hep sarmaş dolaş, en azından eleleydiler. Grubun lideriydi galiba çocuk. Öyleydi yani, ama kesin olarak sonradan öğrendim bunu. Dev-Solcu olduklarını sanıyordum. Buluştukları, toplandıkları yerleri hep biliyordum ama aralarına katılamıyordum tabii. Kimi geceler afiş asmaya, duvarlara yazı yazmaya çıkarlardı. Annen Erenköy'e gitmezdi o geceler –tabii izlemiştim onu köşke kadar kaç defa– bazen sevgilisinin bazen de gruptaki kızlardan birinin evinde kalırdı. Beni hiçbir zaman fark etmediler. Etseler, polis sanırlardı herhalde. İşin garibi, polis de fark etmiyordu beni. Görünmez adam mıydım, neydim? Oysa beni yakalayıp sıkıştırsalar bir sürü bilgi alabilirlerdi ağzımdan. Öyle hep uzaktan, hep korkarak aylarca dolandım arkasında. Beni görse hatırlar mıydı? Hatırlasa nasıl davranırdı? Arada hayal kurardım tabii; o yakışıklı çocuğu bırakıp bana

gelir mi diye düşünürdüm ama gerçekten umutlanmadım hiç. Hani, varlığımın farkına varıp da 'Ne istiyorsun,' diye sorsa, verecek cevap bile hazırlamamıştım. Sonra işte... Merkez Binanın önünde bomba patladı... 16 Mart'ta. Okul kapandı. Ve annen ortadan kayboldu. Ölenlerden birinin onun sevgilisi olduğunu çok sonra öğrendim."

Durdu, derin bir soluk aldı. Deminki gülümseme yüzünden silineli epey olmuştu. Uzun uzun sustu. Olayları kendi içinde yeniden yaşıyor, benimle paylaşmayı artık istemiyor gibiydi. Ama bir kez konuşmaya başladıktan sonra öyküyü yarım bırakmasına izin veremezdim.

"Peki sonra? Ortadan kayboldu da, nasıl buldun onu tekrar?"

"Çok uzun süre sonra... Ya da işte bana çok uzun geldi. Onu bulmaktan umut kestikten çok sonra.." Önüne, kucağında kenetlediği ellerine baktı. "Annen gibi birinin eline elimin değmesi bile öylesine uzak, öylesine akıllara hayallere sığmaz bir şeydi ki.."

"Nasıl oldu? Nasıl değdi elin eline?"

O kadar uzak bir geçmişi hatırlamakta zorlanıyormuşçasına gözlerini kapadı, başını iki yandan elleriyle tuttu, sıktı daha doğrusu. Öylece durdu bir süre, sonra gözlerini açıp insaf dilercesine yüzüme kaldırdı bakışlarını. Bir an televizyonun karanlık ekranına özlemle baktı, başını yeniden benden yana çevirmedi de yan gözle baktı bana.

"Ne istiyorsun, Zehra? Neden böyle zorluyorsun beni bunca yıl sonra? Unutmak istediklerimi neden hatırlamamı istiyorsun?"

"Sen unutmak isteyebilirsin ama," dedim sinirlendiğimi belli etmemeye çalışarak (bu sahneyi de yumuşak oynamam gerekiyor). "Ben bilmek istiyorum. Bilmem gerek. Annemin hikâyesini bilmeden kendi yaşamımı kuramam ki."

Başını iki yana salladı, kafasını toparlamak istercesine.

"Haklısın belki, haklısın elbette ama ben yalnızca kendi hikâyemi anlatabilirim sana."

"Anlat öyleyse."

"Bana bir su getirebilir misin?" dedi gözlerini yeniden ölü televizyon ekranına çevirerek.

"Tabii," dedim ve hemen yerimden fırladığım gibi mutfağa koşturdum.

Su içmeye sahiden ihtiyacı olabilirdi ama ben artık herkesten, her şeyden kuşkulanıyordum ya, bana anlatacak bir hikâye uydurmak için zaman kazanmaya çalışıyor gibime geldi. Mutfaktaki pompalı damacanadan aceleyle sürahiye su doldurdum, raftan bir bardak kaptım, son sürat salona döndüm. Yeniden televizyonu açtıysa uzaktan kumandayı anında elinden kapacaktım. Hayır, televizyonu açmamış ama uyumak istercesine kendi dizlerine kapanmış. Kanapede yanına oturdum, sürahiyle bardağı alçak sehpanın üzerine bıraktım, sürahiden bardağa su koydum.

"Buyur baba," dedim. Başını kaldırmazsa, aklanmaya başlamış saçlarından tuttuğum gibi ben kaldıracaktım kafasını ve gerekirse suyu ağzına boşaltacaktım. Gerekmedi. Babam bardağı eline alıp bir dikişte son damlasına kadar içti suyu. Ve derin bir "Oh" çekti.

"Olaydan sonra okulu kapatmışlardı," diye başladı öyküyü son bıraktığı yerden tak diye yakalayarak. "Yurt da kapatıldı çok geçmeden. Koca Istanbul'da gidebileceğim hiçbir yer yoktu. Para desen... ne parası? Hep kıt kanaat geçinmiştim Istanbul'a geleli beri. Ailem yoksul değildi, bir sürü toprağı vardı babamın, işleri de iyiydi ama okumamda hiçbir yarar görmediği için... Aslında haklıydı adamcağız... çok az para gönderirdi bana... O da Istanbullarda süründüğümü birileri görür duyar da memleketteki itibarı bozulur diye... Bulabildiğim en ucuz otele gittim ve iş aramaya başladım. Bir iş bulabilirsem okuldaki başarısızlığımı telafi ederdim belki. Ama ne işi? Ne yapabilirdim ki? Sokaklarda öyle aylak aylak dolaşıyor, arada bir gözümü karartıp bir dükkâna, bir lokantaya giriyor, işçiye ihtiyaç olup olmadığını soruyodum. Bir an önce iş bulmazsam otelden atılacak, sokaklarda yatmak zorunda kalacaktım. Sonunda bir videocuda iş buldum."

"Ne?" diye bağırmışım. "Videocu mu?"

"Videonun yaygınlaşmaya başladığı yıllardı. Terör korkusundan sinemaya gitmeye, hatta sokağa çıkmaya korkuyordu insanlar. Video filmleri kiralayıp evlerinde seyrediyorlardı." Son derece sakindi

babam. Benim ne kadar heyecanlandığımın farkında bile değildi. Sadece doğumumdan önceki dünya hakkında tarihsel bilgiler veriyordu bana. "Daha sonraları, seksenlerde, darbeden sonra yani, her önüne gelen, her sokağın köşesinde video kiralamaya başladı ama bu adam farklı biriydi. Bir kere, o tehlikeli dönemde gariban bir üniversite öğrencisine iş vermeyi göze almıştı fazla sorgu sual etmeden. Garibanlığıma güvenmişti bir ihtimal, eylemci olmadığımı gözümden anlamıştı. Dükkânın arkasındaki odada yatmama bile izin verdi."

"Dükkânın arkasındaki odada mı yattın?" derken ayağa fırlamışım, kollarımı iki yana açmışım.

Babam, sesimdeki dehşeti fark etmemiş gibi, hafif bir şaşkınlıkla kaldırdı gözlerini yüzüme. "Ne var? Dükkânın arkasındaki odada yatmakta utanılacak bir şey yok. Sokakta yatmaktan iyidir."

"Nasıl bir adamdı bu videocu?" diye sordum kendimi toparlayarak ve yeniden babamın yanına otururak.

Dalgın, nerdeyse nostaljik bir gülümseme yayıldı babamın yüzüne. "Tuhaf bir adamdı," dedi. "Hoş bir adamdı. Keçi sakallı... Gözlerinin rengi de garipti, hiç görmediğim bir renk... Orta yaşlı gibi gelmişti bana ama... o zamanlar çok gençtim tabii. Allah bilir kırkında yoktu. Gençliğinde Türk filmlerinde oynamış, hatta Türkan Şoray'ın mı, Fatma Girik'in mi, hatırlamıyorum şimdi, bir yıldızın işte, karşısında jöne bile çıkmış bir keresinde. Aslında yönetmen olmak istiyormuş. Okumuş yazmış bir adamdı, derinliği vardı, arada uzun uzun konuşurdu benimle. Sonra işte seks filmleri furyası başladı ya... Başlamıştı yani, sen nereden bileceksin? Yönetmen olmaktan ümidini kesmiş, soyunup birtakım ikinci sınıf kadınlarla yatağa girmeyi de yedirememiş kendine. Vazgeçmiş sinemadan, ama en sevdiği şey de sinema olduğundan bu işe girişmiş. Sadece Türk filmleri kiralamazdı. Bilgili bir adamdı ayrıca. Kimi kez yabancı filmler seyrederdik birlikte. Bir sürü şey anlatırdı."

Tir tir titriyordum. Kalbim de kötü kötü atmaya başlamıştı. Yoksa Rıdvan'ın romanındaki adam gerçek miydi? "Neredeydi bu videocu dükkânı?" diye sordum, sesimin de titremediğini umarak.

"Bakırköy'de," dedi. "Ama Ataköy'den, Yeşilköy'den falan da müşterileri vardı. Dedim ya, kaliteli filmler bulundururdu. Ayrıca daha her köşe başında bir videocu–"

"Peki, sonra ne oldu?" diye sabırsızca sözünü kestim. Kalbimin çarpıntısı durmuyordu bir türlü. "Nasıl gelişti olay?"

Şaşkınlıkla yüzüme baktı. "Ne gibi yani? Hangi olay?"

İçimi çektim. O çok normal bir hikâye anlatıyormuş da ben durup dururken manasız sorular soruyormuşum gibi davranması sinirime dokundu birden.

"Yani, neler oldu demek istiyorum. Anneme bir türlü gelemedik de..."

"Daha vakit var da ondan," dedi sabırsızlığıma aldırmadan. Belki fark etmemişti bile. Gerçekten de çok sıradan bir hayat hikâyesi anlatır gibiydi. "Bütün yaz orada çalıştım. Gündüzleri getir götür işlerine bakıyordum daha çok. Müşteriler telefonla film ısmarlıyorlardı, ben yeni kasetleri götürür, eskileri geri alırdım. Geceleri ise ben bakardım dükkâna. Yaz vakti, geç saatlere kadar gelirdi insanlar."

Ama bu ağır çekim anlatım içime baygınlıklar getirdi.

"Annemi hiç götürdün mü oraya?"

"Anneni mi? Ne alakası var? Anneni bulmamıştım ki daha. Aramamıştım bile. Bütün yaz bir kez bile geçmemiştim karşı tarafa. Sonra, eylülde Fakülteye bir uğrayayım dedim, bütünleme tarihlerini falan öğrenmek için. Anneni görürüm diye umuyordum aslında tabii."

"Eeee, gördün mü?"

"Hayır. Ama okuldan atıldığımı öğrendim. Sınav hakkım falan kalmamış hiç. Şaşırtıcı bir şey değildi aslında ama nedense çok kötü oldum. Artık üniversiteli numarası da yapamayacaktım. Bir ara memlekete döneyim dedim ama ne yapacaktım orada? Karadenizin en ıssız kasabalarından biri... Nasıl olduysa kurtulduğum bir yere dönmenin ne anlamı olabilirdi ki? Videocuda çalışmak da ağır geldi birden. Öğrenciyken neyse ne de, bir meslek olamazdı, yani."

Derin bir soluk aldım. "Öteki adamın mesleğiymiş ya.."

"Hangi öteki adamın?"

"Yanında çalıştığın adamın."

"Onun mesleği sinemacılıktı... Orası da pek o kadar belli değil ya. Birkaç gün sonra dükkân basıldı. Ben dışardaydım, Allah tarafından. Bir geldim ki sokak polis kaynıyor. Hiç yaklaşmadım bile. Uzaktan seyrettim dükkânın mühürlenişini falan. Süleyman Ağbiyi neden götürdüler, ne zaman bıraktılar, bıraktılar mı, hiçbir zaman öğrenemedim. Her şey mümkündü o sıralar. Kafası kızan biri asılsız bir ihbar da yapmış olabilirdi, adam sahiden bir suç işlemiş de olabilirdi. İçerde eşyalarım vardı, kitaplarım vardı, kimliğimi kolayca tespit edip benim de peşime düşebilirlerdi. Düşünsene, onca zaman üniversitede olaylara karışmamak için elinden geleni yap, hiçbir politik tavrın olmasın, başını belaya sokmamaya dikkat et, sonra da ne olduğunu bilmediğin bir suçtan dolayı içeri alsınlar, işkenceye yatırsınlar. Ödüm patlamıştı anlayacağın."

"Ne yaptın?"

"Ne yapacağım, hemen uzaklaştım oradan, teslim aldığım kasetlerle birlikte. İzimi kaybettirmem gerektiğine inanmıştım. Çok uzun süre sonra gidip baktığımda sandviççi açılmıştı aynı yerde."

"Bir daha görmedin mi yani adamı? Herhangi başka bir mahallede mesela?" diye sordum.

"Görmedim," dedi. "Ama işte, anneni gördüm."

"Nerede? Nasıl?" diye atıldım heyecanla.

"İyice uzaklaşayım diye Kadıköy tarafında bir pansiyona yerleştim. Eee karşıya geçince Erenköy'e gitmek de şart olmuştu artık. Gene de hemen cesaret edemedim. Köşkün çevresindeki sokaklarda epey dolaştım ama yakınına gidemedim. Gitsem ne yapacaktım ki? Kapıyı çalıp adını bile bilmediğim bir kızı mı soracaktım? Yani, anneni bulmak istiyordum ama bulunca ne diyeceğimi, ne yapacağımı bilmiyordum." Sustu. Bardağına su doldurdu, gene kafasına dikip bir solukta içti. "Ağzım dilim kurudu konuşmaktan," dedi.

"Tam da en önemli yere geldin," dedim. Bir su da ben doldurdum kendime.

"Gördüm ama ilk bakışta tanıyamadım. O güzelim fırtına saçlar gitmiş, kısacık kesilmiş. Uzaktan gelenin o olduğunu anlayamadım. Saçlardan da önemlisi, yürüyüşü değişmişti. O dik başlı, havalı, zıplarcasına yürüyen kızın yerini, omuzları düşmüş, ayaklarını sürüyerek yürüyen, boynu bükük değilse bile başı eğik bir kızcağız almıştı. Yüzüne dikkatle baktım, elleri kot pantolonunun cebinde dalgın dalgın, ağır ağır yanımdan geçtiğinde. Yüzünün beyazlığına şaştım, gerçek dışı, gerçekliğe aykırı bir beyazdı. Bu kız o kız mıydı? Evet oydu. Görmedi bile beni. Deniz kıyısına doğru yürüyordu. Ben de peşinden. O vakitler bütün sokaklar denize inerdi, kıyıdaki kayalıkların oradan çoluk çocuk denize girerdi. Denizi doldurup otoyol yapmamışlardı daha."

Durdu, içini çekti. Hikâyenin devamını anlatmak için cesaret toplamaya çalıştığını sandım. "O zamanlar ne kadar güzeldi Istanbul. Tabii, gençken her şey daha güzel görünüyor insana."

Lafı döndürüp Istanbul'un güzelliklerine dalmasını, asıl hikâyeden daha fazla kaçmasını nasıl önleyebilirim?

"Nereye kadar izledin annemi?"

"Yolun sonuna kadar. Dönüp arkasına bakmıyordu hiç ama, ben gene de ikide bir ağaç arkalarına saklanıp kendimi güvenceye alıyordum. Gitti, kayaların üstünde bir yere oturdu. Oturuncaya kadar başını kaldırmadı. Kaldırınca da doğru denize baktı. Denizden hiç ayırmadı gözlerini. Eylül sonuydu, hava hâlâ sıcaktı ama okullar açıldığından olacak, kimseler yoktu kayaların orada. O öylece oturdu, ben öylece baktım. Ona yaklaşma cesaretini toplamam kaç dakika, kaç saat, kaç yüzyıl sürdü, bilemiyorum, ama sonunda başardım. Ağır ağır, sessizce, onu ürkütüp kaçırmaktan deli gibi korkarak, kayaların üstünde yürümeye hiç de elverişli olmayan ayakkabılarımla gittim, yanına çöktüm. Dönüp bakmadı bana. Sanki orada olduğumun farkında değildi. Bir süre daha oturduk öyle. Sonra yüzüme bakmadan konuştu denize doğru. 'Yapamayacağım,' dedi. 'Yapamıyorum. Kaç kez karar verdim, kaç kez geldim buraya ama olmuyor. Hayat hep galip geliyor.' O anda nerden ilham geldi, elime ve dilime hangi melek sahip çıktı, hâlâ me-

rak ederim. Omuzlarına dokunmak için ellerimi uzattım ama geri çektim ona değmeden... Ve dilim çözüldü, sanki gökten döküldü ağzımdan çıkan sözcükler. 'Hayat her şeyin doğrusunu biliyor," dedim ne dediğimi bilmeyerek. Başını benden yana çevirdi, ilk kez baktı yüzüme. 'Hayat sen misin?' diye sordu. Öylesine şaşırdım ki güldüm. Ben gülünce o da gülümsedi. 'Ben seni bir yerden tanıyorum,' dedi. 'Nerden tanıyorum?'"

Gözlerimden yaşlar döküldüğünü fark ettiğim anda yüzümü saklamak istedim, babamın ağır aksak, takıntılı sıkıntılı anlatımı birden keyifliye dönüşmüştü çünkü. Hatırladığı anda onun yüzünü güldüren aşk sahnesi beni neden ağlatıyordu? Döktüğüm gözyaşlarında hüzün olmadığını ayrımsadım birden. Ömrümde ilk kez mutluluktan ağlıyordum galiba. Bunlar birbirlerine âşık olmuşlar. Yolu yok, bayağı aşk yaşamışlar. Baksana, deniz kıyısında yan yana, göz göze oturmuşlar.

"Hayır, annen hiçbir zaman âşık olmadı bana," dedi babam aklımdan geçenleri anlamış gibi. "Tek aşkı Ömer'di onun. Merkez Binanın önündeki patlamada ölen çocuk... Ama beni bir ara sevdi. Hiçbir zaman açıkça söylemedi bunu, evlenme teklif ettiğinde bile. Ama ben biliyordum."

"O mu sana evlenme teklif etti?"

Acımtrak gülümsedi, "Pek teklif de sayılmaz ya... Bir gün 'Biz artık evlenelim,' deyiverdi. Hamile olduğunu sandım önce ama değildi. Evliliğimizin ikinci yılında doğdun sen. Sevinçten uçacak gibi oldum ama çok geçmeden anladım. Semiha Hanım'a inat evlendi benimle. Annesini hiçbir zaman affetmemişti, affetmedi. Herkes Semiha Hanım'ın onu kovduğunu, barışmaya yanaşmadığını sanıyordu ama öyle değildi. Sen doğduktan sonra iki defa haber gönderdi, 'Kocasını bıraksın, alsın çocuğunu köşke dönsün,' diye ama annen kabul etmeyi aklından bile geçirmedi."

"Seni seviyordu tabii," dedim umutla.

"En azından benden ümidini kesmemişti daha. Ama benden vazgeçmiş olsaydı bile gitmezdi. 'O kadının boyunduruğuna girmek-

tense sokaklarda dilenirim,' demişti. 'O köşkün nasıl bir hapisane olduğunu bilemezsin,' demişti."

"Çocukluğunda kimbilir neler çekmiş.."

Gözümün önüne tavanarasındaki o taş bebek geldi nedense.

"Çocukluğundan pek şikâyet etmedi bana. Annesine kinlenmesinin asıl sebebi Ömer'di. Onu sorumlu tutuyordu sevgilisinin ölümünden. Aslında, daha çok, sevdiğiyle birlikte ölememiş olmasından... O gün kendisini olay yerinden uzaklaştıranın annesi olduğuna emindi. O sabah durup dururken içeri almışlar anneni, olaydan sonra da salıvermişler. İçeri aldıklarında öyle nezarete falan da atmamışlar. Birinin bürosunda bekletmişler saatlerce, sonra da büronun sahibi gelip 'Semiha Hanım'ın hatırına bu sefer bırakıyorum seni, bir daha da böyle işlere karıştığını duymayayım,' gibisinden laflar etmiş. Çıktığında durumu öğrenince deliye dönmüş tabii. Semiha Hanım her şeyi inkâr etmiş, 'Ben kendi halinde bir kadınım, polisin işine nasıl karışırım,' diye sızlanmış ama annen inanmamış. Hiçbir zaman inanmadı. Kaç kez intiharı düşündükten, hatta planlar yaptıktan sonra cesaret edemeyince... bir de ben olmadık bir biçimde karşısına çıkınca... İşte... bana tutunmaya çalıştı. Ama bilmem ki... belki daha o zamandan karar vermişti ölmüş gibi yaşamaya."

"Öyle deme, baba. Öyle olsaydı beni doğurmazdı."

"Bilmem ki... Belki ona doğru dürüst bir hayat yaşatabilseydim... En azından biraz anlam katabilseydik yaşamımıza... Ömer'i, onunla yaşadıklarını sürekli bir acı olarak değil, hoş bir anı olarak hatırlayabilirdi belki. Bana güvenebilseydi... Ama olmadı işte. O parıltılı, coşkulu, cıvıl cıvıl genç kız içine kapanık, kendini ifade etmekten aciz –ya da buna üşenen– bir ev kadınına dönüştü gözlerimin önünde. Benimle evlendiğine bin pişmandı, eminim, her halinden anlaşılıyordu bu, ama hiçbir zaman açıkça dile getirmedi."

"Dırdır ederdi yalnızca," dedim.

"Evet, dırdır ederdi. Derin bir ruh kırıklığıydı onunki. Ama kendisini öldürmesine yol açacak bir şey değildi. Dedim ya, yıllardır öyleydi."

"İntihar etmedi diyorsun, yani?"

"Etmediğini biliyorum, Zehra. Biliyorum. Suçlu benim! İşte, söylettin işte. Yıllardır içimde sakladığım–"

"Sen mi? Sen mi?" diye haykırmışım dehşet içinde. Ayağa fırlayıp karşısına dikilmişim. "Sen mi, baba? Ama neden?"

Dirseklerini dizlerine dayamış, avuçlarıyla gözlerini kapamıştı.

"O gün eve geldiğimde," diye başladı titrek bir sesle. "Anahtarımla açtım kapıyı, annen beni duymadı çünkü, evet, balkondaydı. Balkondan sarkıyordu, Zehra. Ama bir şeye uzanıyordu, anlıyor musun? Atlamaya yeltenmiyordu. Atlayacak insan bacaklarını parmaklıktan aşırtır, öyle yarı beline kadar sarkmaz. Neye uzanıyordu, bilmiyorum. Belki kedi kaçmıştı gene, kuş peşine düşerdi arada bir, olmadık yerlerde mahsur kalırdı – ama sonradan düşündüm bunu. O an hiçbir şey düşünmedim. Onun tehlikede olduğunu gördüm yalnızca ve koştum onu yakalamak için. Ama ne oldu, nasıl oldu bilmiyorum, tül perdeye dolandım. Tutamadım onu, tutamadım."

Ne diyeceğimi bilemedim. Annem balkondan düşmüş müydü, yani? Olabilir mi? İnsan balkondan düşebilir mi? Öylece bakakaldım bir süre. O da, hiç kıpırdamadan öylece oturuyordu. Sonra yanına gittim, önünde diz çöktüm, ellerini yüzünden çektim yavaşça. Yanakları ıslaktı. Konuşmak istiyordum ama sesimi bulamıyordum.

"Neden kimseye söylemedin?" diyebildim sonunda. "Neden hep sakladın?"

Hemen cevap vermedi. Uzun uzun baktı gözlerime. "İnanır mıydın?" diye sordu sonra, çok alçak bir sesle. "Şimdi bile inanıyor musun?"

Duraksadım. Bir an mı? Birkaç saniye mi? Daha mı uzun bir süre?

"Bilmem ki," dedim kendi kendimle konuşuyormuş gibi fısıldayarak.

"Bak işte, öz kızım bile bilemezse... Arkasında görülen adamın ben olduğumu itiraf etseydim, kim inanırdı onu itmediğime? Kim aldırırdı onu itmem için hiçbir sebep olmadığına?"

"Ama her şey bu kadar basit olabilir mi, baba?

"Basit mi? Sen buna basit mi diyorsun? Onu kurtaramadım!"

"Çünkü perdeye dolandın!"

Ayağa kalktı. Ayağa kalkarken beni itti. Sehpa devrildi, ben de yanına yuvarlandım, hiç aldırmadı.

"İnanmıyorsun bana, inanmıyorsun işte! Bu yüzden anlatmadım, anladın mı? Yeter be! Rahat bırakın beni!"

Ve yüzüme bakmadan döndü, odasına girip kapıyı çarptı.

Babam doğruyu söylemiş miydi, annemin hikâyesini öğrenmiş miydim sonunda? Her şey bu kadar basittiyse, annem bir kediye uzanırken yanlışlıkla balkondan düştüyse, ben bunca yıldır neden bu kadar acı çektim, neden deliliğin sınırlarında dolaştım durdum? Gerçi... kim demişti hiçbir şey basit değildir diye?

Yerden kalktım, devrilen sehpayı düzelttim. Sürahiyi, bardakları toplayıp mutfağa götürdüm. Sonra evin içinde dolaştım. Bütün perdeleri, pencereleri açtım. Gene de nefes almakta zorluk çekiyordum.

Bu taş bebeği neden aldım elime? Benim için ne anlama geliyor? Hem ölü hem şaşkın bakan, kalemle çizilmiş gözler... Anneannemin odasına girdiğimde gözlerini kapatmışlardı, sokağa girdiğimde annemi götürmüşlerdi... Ömrümde hiç ölü gözü görmedim, nerden biliyorum ölü gözlerin nasıl baktığını? Yaşarken de öyle baktıkları için mi? Anneanem, annem, şimdi de ben... Taş kesilmiş üç kadın...

Pencereden iyice sarkıyor, geceye bakıyorum. Geceye abanıyorum, daha doğrusu. Geceye abanmakla kalmayıp içine dalmak istiyorum. Dalmak gecenin içine, evet, balıklama... Annemin hikâyesini öğrenebildim mi sonunda? Gerçek bu mu? Fatin Bey'in sesini duyar gibiyim... Gerçeğin hayatla ne ilgisi var? Gördüklerimiz, duyduklarımız, inandıklarımız ya da inanmadıklarımız. Hatta hiç görmediklerimiz... gerçek ola-

bilir mi? Bildiğimiz bir şey yok. Bildiklerimiz durmadan değişiyor, her bildiğimiz durmadan yeni bilinmezlere sürüklüyor bizi. Oyunlara katılıyoruz, bilir bilmez. Ve en masum bir seksek oyununun üstüne altıncı kattan bir anne düşüyor. KAMA!

Şu bebeği atsam. Kaldırıma çarpıp bin parça olsa... kendi canımı kurtarabilir miyim?

MURATHAN MUNGAN FARUK ULAY ELİF ŞAFAK CELİL OKER PINAR KUR
BEŞPEŞE
247

Kitabın 2004'deki ilk yayımlanışından sonra
yapılmış röportajlardan bir derleme:

"Beş Kişilik Bir Edebiyat Oyunu", Cem Erciyes,
Radikal, 24.06.2004.

"Beşi Bir Romanda", Sema Aslan,
Milliyet, 20.06.2004.

"Beş Yazarın Yarattığı Kahraman: Zehra", Ezgi Başaran,
Hürriyet Keyif, 27.06.2004.

"Bir Usluplar Romanı Beşpeşe", Gülsel Yüksel,
Nokta, 28.06.2004.

"Beşpeşe Ciddi Bir Oyun Yazdılar", Elif Tunca,
Zaman, 12.07.2004.

BÜLENT ERKMEN

Beş kişi arasında sürmesi planlanan bir işti bu. İsmi de oradan çıktı. *Beşpeşe* bir nesne-kitap. Proje şu temel fikirlerden oluşuyordu: Beş ayrı yazardan beş ayrı bölüm olsun, romanın bütünü ve beş bölümün her biri karmaşık bir aşk hikâyesi üstüne kurulsun... Romanın ve bölümlerin her birinin beş ana karakteri var: ikisi kadın, üçü erkek. Bir yazar bir bölümü bitiriyor, diğer yazar bir sonraki bölüme ilk bölümün ana karakterleriyle, bir önceki bölümün bittiği yerden ve bir önceki bölümü/bölümleri okuyarak başlıyor. Her yazar kendisi neyse o olsun, kendisini kendisi yapan edebi özellikleri bu kez bu yapı içerisinde kursun istedim. Yazarlar, yazmadan önce hiç biraraya gelmediler, toplu çalışma yapılmadı. Herkes sırası geldiğinde, daha önce yazılmış olanları okudu, kendilerine verilen iki aylık süre içinde bölümünü yazıp bir sonrakine geçirmiş oldu..

Beş yazarın yazarlık anlayışları, türleri farklı olmalıydı. Roman yazmış yazarlar, böyle bir şeye katılabilecek, hatta katlanabilecek yazarlar olmalıydı. Bir de beni tanıyan, nazımı çekecek yazarlar olsa iyi olurdu. Sıralamayı ben yaptım. Murathan Mungan'ın temel yapıyı ve karakterleri kuracağını, romanı başlatacağını, Faruk Ulay'ın soğutacağını, mesafe koyacağını, Elif Şafak'ın olayı ve karakterleri hareketlendireceğini, karıştıracağını, Celil Oker'in gereceğini, Pınar Kür'ün de "beklenmedik" olanla toparlayıp romanı bitireceğini düşündüm. Sonuç tam hayal ettiğim gibi oldu.

MURATHAN MUNGAN

Kitabın ilk metnini yazıyor olmanın belli bir özgürlüğü olduğu gibi, ağır sorumlulukları da var. Sizden sonrakilere devredeceğiniz metnin, onları kışkırtması, avuçlarını kaşındırması gerekti. Kendilerini iyi hissedecekleri alanlar açmak, arkasını getirecekleri ipuçları bırakmak, onların yazarlık dünyalarına ait olduğunu düşündüğüm oyuncaklar armağan etmek istedim. Ucu açık bir yapı kalsın istedim; herkesin kendine uygun kenarını yontup biçimleyebileceği çokgen bir kurgu.

Diğer yazarların, malzemelerini kullanmalarına olanak tanıyan çoklu bir yapı. Kişiliğinin gölgeli yanları olan karmaşık karakterler, belirsiz durumlar, arkasını merak edeceğiniz olaylar bırakmak istedim. Daha en başta bir çocuk oyunu üzerine kurdum: Seksek... Sonuçta çocukluk ve oyun her yazar için zengin bir hazinedir. Ortada cinayet mi, intihar mı olduğu belirsiz bir durum bıraktım. Karışık kafalar ve gönül ilişkileri. Bir kez daha roman kahramanları nedeniyle farkına varacağımız insan denen muamma!

Başlangıçları iyi bilirim. Her çeşit başlangıcı. Sonrası mı? Sonrası, hayat işte... Bize roman yazmamız için bir oyun alanı verilmişti, o kadar.

Seksek, Erkmen'in projesini tanımlamak için seçtiğim bir metafor, hatta bizzat projenin kendisine göz kırpmak! Madem o bize bir oyun oynuyor, dur biz de ona bir oyun oynayalım, demek. Oyun da, çocukluk da sanat için her zaman en elverişli malzemeyi oluşturur. Sanat da büyüklerin oyunudur.

Oyunculuk, insana, kendini göstererek saklanma olanağı sunar. Yalnızca kendi olmanın yetmediği insanlar, iyi oyuncu olurlar. Zehra'nın kişisel malzemesinin iyi oyuncu olacağına dair ipuçları barındırdığını düşünüyorum. Kendini oynayarak bulmaya çalışıyor. Hepimiz gibi.

Fırat benim üzerine en az söz aldığım, neredeyse bir tek cümlelik fırça darbesiyle betimleyip bıraktığım bir karakter oldu. Benden sonraki yazarların imgelemlerine en çok iş bıraktığım roman kişisi o oldu. "Yaralı Yüz" tanımı ve bir tek sözcüğün çağrışımını bıraktım geriye: "kama". Bilenler anımsayacaklardır, "kama", aynı zamanda bir çocuk oyunu olan seksekte kazanılan puan anlamındadır.

Beşpeşe'yi ille tanımlamamız gerekiyorsa ben bir "roman kitabı" demeyi yeğlerim. Tek kişinin yazdığı romanların, ya da tür romanlarının yanılsama zarını soymayı amaçladığını düşünüyorum.

FARUK ULAY

Mungan'ın bıraktığı ipuçlarını iyi değerlendirebilecek miyim, benden sonra gelenlerin işine ket vuracak mıyım gibi sorular oluştu aklımda. Dolayısıyla bölümümü kısa bir zaman kapsülü içine sıkıştırmaya çalıştım ki benden bir şey kapmazlarsa diğer yazarlar Murathan Mungan'ın bölümüne dönebilsinler diye.

Mungan'ın bıraktığı onca açık uç arasında, başında Fırat'ın durduğu yolu seçtim. Fırat yalnızca adıyla ve Murathan'ın metninin son iki satırında beliriyordu, bu da bana benim bölümümün ana kişiliğinin Fırat olması gerektiğini söylüyordu. Bir sonraki bölümün yazarı için neredeyse gizli bir emirdi bu. Fırat'ın henüz betimlenmemiş olması da işime geldi; yeni bölümde henüz dokunulmamış bir kişilikle çalışma şansı yaratmıştı bana.

Üslup farkları. Bu projenin beni heyecanlandıran yanı tam da bu işte: Üslupları apayrı beş yazarın, bir araya gelmeden, kendi köşelerinde, peşpeşe yazarak okunabilirliği olan bir romana imza atmaları. *Beşpeşe* gerçekte bir üsluplar romanı. Bir roman okuyucusundan çok bir yazar izleyicisinin okumaktan zevk alacağını sandığım bir kitap. Metinleri baştan sona okuduğumda herkesin yaklaşımının ne denli farklı olduğunu ve üslup farklılıklarının kitabı ne denli zenginleştirdiğini gördüm. İkinci bölümü yazacağımdan bu beş yazar arasında işi en kolay olan bendim. Romanı bitirecek olan kişinin en zorlu savaşı vermesi gerekiyordu ki, Pınar Kür sürpriz bir çözümle çıkagelerek günü kurtardı.

Zehra'yı şımarık değil de, çekingen, içine kapalı, aklı karışık bir kişi olarak düşünmüştüm. 80'li yıllarda "rahatlamış" bir genç kızlar grubu vardı üniversite dünyasında. Ama bu rahatlamışlık yüzeyde kalırdı. Ben Zehra'yı o devirde tanıdığım kızlardan birkaçıyla özdeşleştirdim. Zehra'nın tiyatrocu olmasının getirdiği, kişiliğinin her şeye hazır olma durumu var ama "iyi aile kızı" oluşu nedeniyle bir çekingenlik, kendini sürekli denetleme derdi de var.

Ben üslubumu daha yuvarlaklaştırdım. Ama yıllardır kişi adından, yer ve zamandan yoksun olan hikâyelerimin karşısında, *Beşpeşe*'deki bölümüm alabildiğine somuttur.

Beşpeşe için bir niteleme yapmak şart değil bence. Yani, *Madam Bovary* bir aşk romanı mıdır, yoksa toplumsal bir roman mı? Patricia Highsmith'in polisiyeleri gerçekten polisiye romanlar mıdır, yoksa kişilik incelemeleri mi? Ama bir tanımlama şartsa, cildinden yola çıkarak *Beşpeşe* bir mor romandır, diyebilirim.

ELİF ŞAFAK

Edebiyatı kişisel bir yaratım süreci olarak yaşamaya çok alışığız, bu kez ilk defa "ben" vurgusuyla değil de "biz" olarak da bir şeyler yapabilir miyiz onu gördüm. Hem farklılığın hem bir çoğulluğun olması beni cezbetti.

O sırada İstanbul'daki ortamın dışında yaşıyordum ve İstanbul'dan koptuğumu zannediyordum. Fakat metni aldığımda o kadar etkilendim ki... Özellikle giriş... Zaten ben bu damarı biliyorum, dedim. Ayrıca çıta çok yüksekti. Çıta öyle yüksek olunca bence her yazar da aynı yükseklikte yazabilirdi.

Metni ele aldığımda kimsenin benim gibi yazmasını tabii beklemiyordum, ama kadın karakterin giderek edilgenleştirilmiş olduğunu gördüm. Öyle bir noktada bırakılmıştı ki düğüm oydu, bir şekilde etrafındaki farklı erkek karakterleri arasında bir seçim yapması gerekiyordu. Ama hangi tarafı seçerse seçsin, bu onu sonuçta yine de edilgenleştiren bir şey. Açıkçası biraz silik, sindirilmiş bir kadın karakter buldum karşımda. Ben bundan hoşnut olmadım, bir kadın romancı olarak yırtmak istedim bu edilgenlik perdesini ve iki şey yapmaya çalıştım. Birincisi üslup itibariyle, ikincisi içerik itibariyle feminist bir çıkış var; çok bilinçli yaptığım bir tercih bu.

Murathan Mungan başladığı noktada –ki çok sevdim onun başlangıcını– görece serbestti, istediği yere akıtabilirdi. Faruk Ulay da yeni karakterler ekleyebilir veya karakterleri derinleştirebilirdi. Üçüncü sırada iseniz ne yeni karakterler ekleyebilirsiniz ne de tamamen sıfırdan türetilmiş katmanlar. Hikâyeyi üçüncü sırada devralınca doğrudan kurguya dair bir düğüm atılması gerektiğini hissettim ve Bülent Erkmen'in de tespit ettiği gibi biraz da "bozmak istedim" kurulu taşları.

Bir yüzeyden akan hikâye vardı, bir de ilk bakışta belki de o kadar net görülmeyen damar damar alt akıntılar... Bu alt akıntılar üzerinde durdum daha çok; bir hadise kurgulamaktan ziyade bilinç akışına ağırlık verdim.

Zehra'ya ben iki şey kattığıma inanıyorum. Birincisi ona öfke kattım, ikincisi bir geçmiş verdim. Babasıyla, annesiyle ilişkilerini sorguladım, ama kendi içine bakmasını da sağladım. Bir sonraki adımda hangi erkekle birlikte olacağını sorgulaması yerine biraz ben kimim, nasıl bir insanım, hayatımda kimi hatalar var ve bu hatalar nasıl bir süreklilik arzediyor gibi belki o dönemde benim de kendi kendime sorduğum sorular sordurdum. Kendi içsel yolculuğumla da denk düştü Zehra'nın sorduğu sorular; onun için çok keyif aldım. Edebiyatın güzel yanlarından biri de bu: Zehra üzerine yoğunlaşırken eminim kendimi de yazmışımdır.

Üsluba gelince, tek başıma yazarken de tek bir üslubum olmadı

hiçbir zaman. Bu projede de üslubu hikâyenin belirlediğini düşünüyorum.

Beşpeşe'nin türleri kesip geçen bir kitap olduğunu düşünüyorum. Zaten romanlara atfedilen kategoriler oldum olası sorunludur. İyi bir roman türler arası, türler ötesi konumlar kendini. Kolay kolay sığmaz tek bir çerçeveye.

CELİL OKER

Murathan Mungan, son birkaç yıldır patlayan çatlayan polisiye edebiyatımıza bir de polisiye yazan roman kahramanı gerekir diye düşünmüş galiba, dedim kendi kendime. Hakkında yazdığım roman kişilerine sempati ya da antipati duyan birisi değilim. Kendi yazdıklarımda zaten herkesle müthiş mesafeli olmak zorundayım. Dolayısıyla bu kitabın kahramanları içinde de öyle çok fazla sempati ya da antipati duygularıyla hareket ettiğim olmadı.

Kitaba katılan yazarlardan istenen en önemli şeylerden biri, şimdiye kadar oluşturdukları yazarlık yaklaşımlarını sürdürmeleri, fırsat bu fırsat diyerek deneysel birtakım arayışlara girmemeleriydi. Buna hepimiz uyduk sanıyorum. Rıdvan'ın polisiye yazarlığıyla ilgili duruma, polisiye romanlarda sıklıkla rastladığımız bir teknikle katkıda bulunmak istedim. Romanda bir kahramanınız polisiye roman yazarı, romanın beş yazarından biri de öyle. Başka ne olabilirdi ki gerçekten? Polisiye roman kendi sınırları içinde yeterince değerlidir bana göre. O yüzden, *Beşpeşe*'de de, romancılığı romancılara bıraktım.

Benim anladığım anlamda bir polisiye yapı yok *Beşpeşe*'de. Daha çok, insani durumlara açılımlar yapan bir merak söz konusu. Ben polisiyeyi öyle görmüyorum. Ama o merak, birtakım insani durumların hem gelişmesine hem de kendisine bakmamızı sağlayan bir meraktı.

Üslup konusunda temelde pek fark olmadı, beni başka bir üsluba zorlamadı.

Beşpeşe bir roman. Çoğunlukla bir roman, yalnızca bir romandır.

PINAR KÜR

Çok kolay değildi bitirmek. Ben de bu işe bir oyun olarak girdim. Hatta Bülent Bey teklif ettiğinde yıllardır bitiremediğim kitabımı bitirme aşamasındaydım ve önce hayır dedim. Fakat sonra dayanamadım, okumak istedim ve daha Murathan'ın yazdığı bölümde aynı oyun fikrini görünce kabul ettim. Projeye oyun olarak yaklaştığım gibi, metni de bir oyun teorisi üzerine kurdum. Zaten Murathan'ın metninden bir seksek oyunu çıkmıştı, o seksek oyunundan hareketle tiyatro oyunu, satranç oyunu vs. üzerine gittim.

Murathan ilk bölümde karmaşık ama imkânlı bir hikâye kurmuş. Bir de esrar atmış ortaya: Zehra'nın annesi öldürüldü mü, intihar mı etti – öldürüldüyse kim öldürdü? Sonraki bölümlerde her yazar öyküyü başka bir yöne çekmiş, esrarı çözmeye değil daha da karmaşıklaştırmaya özen göstermiş. Olayı toparlamak, anlamlı bir hale getirmek bana düştü. Bu durumda, daha önce ihmal edilmiş olan anne (ki düğüm ondaydı) ve baba (ki düğümü ancak o çözebilirdi) üzerinde yoğunlaştım. Her bölümde başka bir Zehra çıkmıştı önüme. Onu da deliliğin sınırlarında gezinirken mantıklı düşünmeye çalışan bir kişilik olarak ele aldım. Sonuçta Murathan'ın kurduğu esrara üçüncü bir çözüm önerdim. Her yazarın kendi üslubunu muhafaza etmesi bu oyunun kurallarından biriydi. Onun için kendim gibi yazdım. Ama olay-

ları toparlamanın zorluğu üslup kaygılarının önüne geçti.

Ben Zehra'nın dengesiz olduğu üzerine çok gittim. Murathan çok güzel olduğu üzerine kurmuş... Güzelliğine rağmen çaresiz biri olarak gördüm ben. "Annemin hikâyesini bilmeden kendi yolumu nasıl çizebilirim?" diye bir lafı var Zehra'nın, sonuçta kendi hikâyesini bulmaya yöneldi...

Romanın tanımı, tek bir yazarın bilincinde yarattığı dünyanın aktarılmasıdır. Bu denemenin amacı ise, "acaba farklı bilinçler bir araya gelip bir bütün oluşturabilirler mi?" sorusuna yanıt vermek. Sonuçta bana göre "romanın tek bir bilinçten çıktığında daha iyi olacağı" ortaya konmuş oldu. Biz bu denemede başarısız olduk demeyeyim, başka bir şey ispatladık: Tek bir kişinin bilincinden çıkan romanın daha güçlü olduğunu... Dikkat ederseniz her yazar kendi bilincini empoze etmeye çalışmış zaten. Daha önce yazılanların üstüne gitmiş ve kendi asıl derdini anlatma çabasına girmiş.

Okura şimdiye dek yapılmamış bir deneyimin heyecanını ve eğlencesini yansıttık. Evet, bir oyundu bu; ama bir anlamı olduğu ölçüde değerlenecekti. Ben her yazdığım metinde kendimce oyunlar oynarım zaten, ama gizli oyunlardır bunlar ve okura ne ölçüde yansıdığını bilemem. Buradaki oyunsa çok açık seçik ortaya kondu.

Dünya edebiyatının büyük romanları herhangi bir kategoriye sığmaz. Kafka'nın *Şato*'suna "polisiye", Tolstoy'un *Anna Karenina*'sına "aşk romanı" mı diyeceğiz? Roman romandır. *Beşpeşe*'nin roman olup olmadığına okurlar karar verecek.

© Metis Yayınları, 2004

Beşpeşe'de yer alan metinleri beş yazar,
kendi sıraları geldiğinde,
daha önce yazılmış olanları
okuyarak yazdılar.

Murathan Mungan Eylül-Ekim 2002'de,
Faruk Ulay Kasım 2002-Ocak 2003'te,
Elif Şafak Mart-Nisan 2003'te
Celil Oker Ağustos-Ekim 2003'te
Pınar Kür ise Aralık 2003-Ocak 2004'te yazdı.

Metinler son halleri verildikten sonra
sırası gelen yazara aktarıldılar ve
hiçbirinde geriye dönük olarak
herhangi bir düzeltme yapılmadı.

212 AVY

9 789753 424677